

**National Library
of Sweden**

Denna bok digitaliserades på Kungl. biblioteket år 2013

Utredningen om
den kommunala demokratin

**Kommunalt
samlingsstyre
eller
majoritets
styre?**

SOU
1972:32

Statens offentliga utredningar
1972:32
Civildepartementet

Kommunalt samlingsstyre eller majoritetsstyre?

Utredningen om den kommunala
demokratin
Stockholm 1972

Upplysning
1973
Göteborg, 1973

Kommunalt samlingstyre eller majoritetstyre?

Upplysning om den kommunala
styrelsen
Stockholm 1973

Innehåll

	Sid.
Förord	5
Inledning	8
Historik och bakgrund till utredningsuppdraget	13
Gällande bestämmelser	19
Pressdebatten om den kommunala styrelseformen	21
Olika former av majoritetsinslag i det kommunala styrelseskicket .	28
Hur fungerar det nuvarande systemet?	33
Den parlamentariska situationen i kommuner och landsting	38
Pressläget i kommunerna	44
Kommunalt utskottssystem	49
Kommunala budgetprocessen – snabbare valgenomslag	53
Reglerad och oreglerad förvaltning	56
Lagstiftningsfrågor m. m.	58
Diskussionsfrågeställningar	60
Bilagor	63

	Förord
	Inledning
	Historik och bakgrund till studieprojektet
13	Gårdsbestämmelser
22	Precedens och den kognitiva rättsvetenskapen
33	Olika former av rapportering i den juridiska vetenskapen
41	Hur (ogillar det) skrivande skrivs
52	Den juridiska vetenskapens skrivna traditioner och metoder
64	Precedens i komparativ
67	Kognitiv diskussion
72	Kommunikationsvetenskap och kommunikationsvetenskap
77	Regel och social förändring
82	Lagstiftningen i mål
87	Distans och ställning
	Bilagor

Förord

Utredningen om den kommunala demokratin

Kungl. Maj:t bemyndigade den 20 mars 1970 chefen för civildepartementet att tillkalla sakkunniga och experter för att göra en översyn av den kommunala demokratin (utredningen om den kommunala demokratin). Med stöd av detta bemyndigande tillkallades såsom sakkunniga riksdagsledamoten Anna Lisa Lewén-Eliasson, ordförande, andre förbundsordföranden Bengt Blomdahl, riksdagsledamöterna Karl Boo och Claes Elmstedt, universitetslektorn Agne Gustafsson, riksdagsledamöterna Gördis Hörnlund, Hilding Johansson och Sigvard Larsson samt kommunalkonsulenten Göran Åstrand. Fr. o. m. den 1 januari 1972 förordnades riksdagsledamoten Nils Hörberg som sakkunnig i utredningen sedan riksdagsledamoten Sigvard Larsson på egen begäran blivit entledigad från utredningsuppdraget.

Som experter åt utredningen har förordnats informationschefen i Svenska Kommunförbundet Lennart Edström (fr. o. m. den 13 september 1971) och kanslirådet i civildepartementet Lars Eric Ericsson (huvudsekreterare t. o. m. den 31 november 1971).

Fil. lic. Sven-Runo Bergqvist är huvudsekreterare i utredningen (sedan den 1 december 1971) och socionom Lars Högdahl och fil. kand. Bertil Albertson tjänstgör som biträdande sekreterare.

Utredningsuppdraget

I direktiven till utredningen framhålls inledningsvis att den djupgående omvandling som kommunerna varit föremål för motiverar en översyn av formerna för medborgarinflytandet över den kommunala verksamheten. Även införandet av en gemensam valdag för de kommunala valen och riksdagsvalet ger anledning till överväganden i detta sammanhang. Riksdagen begärde år 1968 i samband med beslutet om den partiella författningsreformen att förberedelser skulle vidtas för en samlad översyn av den kommunala demokratin. I enlighet med denna riksdagens önskan hölls överläggningar mellan företrädare för de stora politiska partierna, Svenska kommunförbundet, Svenska landstingsförbundet samt för den

forskning om den kommunala demokratin som bedrivs med stöd av medel från riksbankens jubileumsfond.

Av direktiven framgår vidare att partiernas och de kommunala förbundens representanter vid dessa överläggningar varit överens om ett par väsentliga utgångspunkter för översynen av den kommunala demokratin.

En sådan utgångspunkt är de politiska partiernas centrala roll, när det gäller att vidga medborgarinflytandet över de kommunala frågorna. Det understryks i direktiven att den svenska demokratin är en representativ demokrati där medborgarnas inflytande utövas genom de politiska partierna. Effektiviteten i systemet beror ytterst på partiernas förmåga att forma och genomföra en politik som överensstämmer med medborgarnas önskningsar. De grundläggande principerna för detta system skall givetvis inte rubbas. De åtgärder som de sakkunniga söker sig fram till bör syfta till att skapa förbättrade förutsättningar för systemet att verka.

En annan utgångspunkt för utredningsarbetet, som det rått enighet om, är att kommunerna i så stor utsträckning som möjligt skall ges frihet att själva bestämma om formerna för sin verksamhet. I direktiven sägs att tillkomsten av större och bättre rustade kommunala enheter talar för att man strävar efter att öka kommunernas frihet i detta avseende. De sakkunniga bör därför i första hand överväga ändringar som gör det möjligt för kommunerna att vidta åtgärder men inte tvingar dem att göra det.

Mot denna bakgrund skall utredningen behandla åtgärder för att förstärka *den kommunala självstyrelsens lokala förankring*. I detta sammanhang skall övervägas sådana frågor som inrättande av kommunalsråd, sockenråd e. d. eller utvidgning av rätten till delegation av den kommunala förvaltningen.

Andra åtgärder som utredningen enligt sina direktiv skall överväga, är sådana som syftar till att förbättra förutsättningarna för *information till förtroendemännen och medborgarna* om den kommunala verksamheten under olika skeden av beslutsprocessen. Även åtgärder för att vidga och fördjupa kontakterna med föreningar och organisationer inom kommunen bör övervägas. Hit hör också frågan om vidgad information och fördjupad debatt i planfrågor. En särskild fråga i detta sammanhang, som också skall behandlas av utredningen, är formerna för *insyn och inflytande i kommunala bolag* och andra särskilda rättssubjekt. Utredningen har vidare från länsdemokratiutredningen fått övertaga uppdraget att pröva frågorna om *minoritetsrepresentation i kommunernas styrelser* – dvs. det som ibland i debatten har kallats "kommunal parlamentarism" eller majoritetsstyre – och *kommunal- och landstingsrådets kommunalrättsliga ställning*.

Vidare skall utredningen kartlägga erfarenheterna från tillämpningen av de nya bestämmelserna om *suppleanter för fullmäktige* samt överväga frågan om en förläggning av *mandattidens början* för de representativa organen i nära anslutning till valen.

Slutligen är utredningen oförhindrad att ta upp även andra frågor av väsentlig betydelse för formerna för medborgarinflytandet över den kommunala verksamheten.

Utredningen har hittills tillsammans med kommunallagsutredningen

avgivit betänkandet "Nya bestämmelser för utseende av suppleanter för kommunfullmäktige". Stencil C 1971:4.

Utredningen och debatten om vidgat medborgarinflytande

Av ovanstående redogörelse för utredningsdirektiven framgår att utredningen om den kommunala demokratin har ett omfattande utredningsuppdrag. Demokratifrågorna har diskuterats med stor intensitet under senare år. I den debatten har den kommunala demokratin problem spelat en stor roll. Samtidigt har sedan några år en omfattande forskning bedrivits kring frågor som hänger samman med den kommunala självstyrelsen. Utredningen om den kommunala demokratin skall enligt direktiven tillgodogöra sig resultatet av denna forskning. Utredningen har också sett som en av sina uppgifter att nära följa den pågående debatten och i den utsträckning det är möjligt söka tillföra den ett allsidigare faktaunderlag. Utredningen har därför ansett det vara lämpligt att successivt under arbetets gång redovisa resultat av sitt arbete.

Föreliggande skrift behandlar endast en begränsad del av de frågor som utredningen om den kommunala demokratin har att studera. I skriften diskuteras frågan om minoritetsrepresentation i kommunernas styrelser, som enligt utredningsdirektiven om möjligt bör behandlas med förtur. Med skriften har utredningen i första hand velat vända sig till kommunala förtroendemän och politiska och andra organisationer med intresse för de kommunala frågorna. Ytterligare exemplar av skriften kan erhållas från AB Allmänna förlagets Distribution, Fack, 162 10 Vällingby 1. Order-telefon: 08/89 01 20.

Skriften innehåller inte några ställningstaganden från utredningens sida, utan syftet är att föra ut vissa med frågan sammanhängande problemställningar till allmän debatt. Vidare har det ansetts lämpligt att aktuellt material som utredningen insamlat på egen hand eller i samarbete med bl. a. Svenska kommunförbundet och Svenska landstingsförbundet görs tillgängligt för allmänheten. I bilageform presenteras således ett relativt omfattande siffermaterial. Det är utredningens förhoppning att en på detta sätt vidgad debatt skall tillföra utredningen värdefulla synpunkter för de fortsatta övervägandena. Det är också värdefullt om organisationer och enskilda genom skrivelser eller på annat sätt för fram sina synpunkter till utredningen. Med hänsyn till utredningens arbetsuppläggning är det önskvärt att eventuella synpunkter når utredningen före 1 november 1972. Adressen är Utredningen om den kommunala demokratin, Civildepartementet, Fack, 103 20 Stockholm 16.

Stockholm i mars 1972

Utredningen om den kommunala demokratin

Inledning

I debatten om den kommunala demokratin har bl. a. förekommit förslag om att införa s. k. kommunal parlamentarism. Därmed har oftast avsetts att den nuvarande bestämmelsen i 22 § kommunallagen (och motsvarande bestämmelser i landstingslagen och lagen om församlingsstyrelse) om rätt för minoritet att framtvinga proportionella val skulle slopas. Därmed skulle majoriteten i de beslutande församlingarna ges möjlighet att besätta samtliga poster i kommunens (landstingets) styrelser och nämnder. Diskussionen har emellertid huvudsakligen handlat om sammansättningen av kommunstyrelsen (förvaltningsutskottet). Ofta har det också förutsatts att kommunal parlamentarism skulle innebära att majoriteten besatte samtliga rådsposter, dvs. att de heltidsengagerade kommunala förtroendemännen skulle tillhöra den politiska majoriteten i fullmäktige och landsting. I andra sammanhang har man även talat om kommunal parlamentarism i de fall, där den politiska majoriteten besatt samtliga ordförandeposter i de kommunala styrelserna och nämnderna.

Begreppet parlamentarism är inte lätt att sammanfatta i en exakt definition. Kortfattat torde emellertid parlamentarism kunna beskrivas som ett politiskt system där en regering – vare sig den bildats av ett eller flera partier – för sin ämbetsutövning har representationens (parlamentets) förtroende eller i varje fall tolereras av denna. Om regeringen förlorar parlamentets förtroende och lider nederlag i en central fråga avgår regeringen eller utlyser nyval.

Parlamentarismen som princip förutsätter således att parlamentet är suveränt och kan utkräva ansvar av regeringen. Begreppet kommunal parlamentarism kan därför anses något oegentligt i strikt vetenskaplig mening, eftersom fullmäktige och landsting inte besitter samma suveränitet som riksdagen. Detta innebär att dessa organ inte kan utkräva ansvar av alla kommunala nämnders förvaltning. Genom bestämmelser i lag och författning har kommunala förvaltningsorgan beslutanderätt som inte faller inom fullmäktiges och landstingets kompetensområde.

Enligt nuvarande kommunallagar är ett system motsvarande det som tillämpas på riksplanet sålunda inte möjligt i kommuner och landsting. Kommunstyrelsen (landstingets förvaltningsutskott) och de heltidsengagerade förtroendemännen är valda för viss tid, och voteringsnederlag i

fullmäktige (landstinget) har i detta sammanhang inte någon betydelse för sammansättningen av dessa organ. Även i övrigt råder avgörande skillnader mellan styrelseskicket på riksplanet och på det kommunala planet.

Det är sålunda inte lätt att hitta någon adekvat benämning för ett styrelseskick på det kommunala planet, som innebär en övergång från proportionella val till majoritetsval vid valet av kommunala förvaltningsorgan. Som en arbetsbeteckning har utredningen emellertid valt att använda *kommunalt majoritetsstyre*.

I den fortsatta framställningen avser vi således att tala om *majoritetsstyre* i motsats till det *samlingsstyre* som idag tillämpas undantagslöst i de kommunala organen.

Den kommunala organisationen

Vid en diskussion om man i kommuner och landsting skall ha majoritetsstyre eller samlingsstyre är det naturligt att man utgår från den organisationsform som i dag tillämpas. Innan vi går vidare kan det därför vara lämpligt att något beröra de kommunala organens inbördes förhållanden. Vidare torde det vara av ett visst intresse att göra en jämförelse med förhållandena på riksplanet.

Primärkommunerna

Kommunernas högsta organ är den direktvalda representationen, *kommunfullmäktige*, som svarar för de stora generella besluten t. ex. de viktiga ekonomiska besluten, budgeten, kommunalskatten och besluten om instruktioner och föreskrifter för nämndernas verksamhet. Kommunfullmäktige förrättar val till nämnder och andra kommunala uppdrag. (Se fig. 1.)

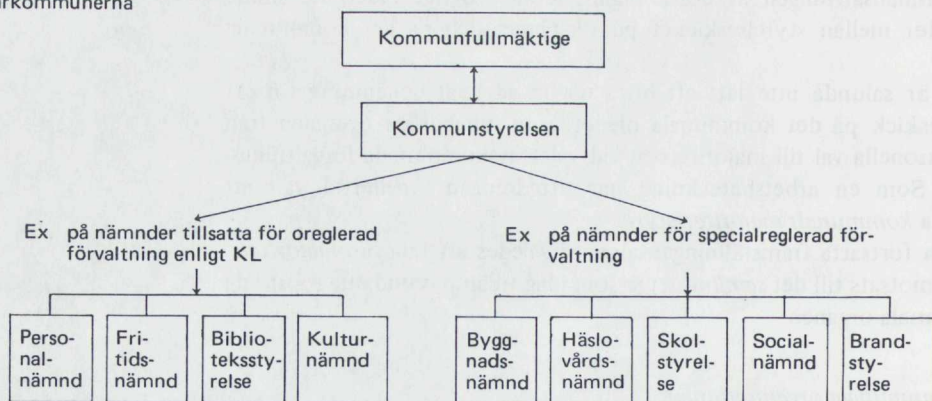
Kommunens centrala förvaltande och verkställande organ är *kommunstyrelsen*. Styrelsen skall bereda och verkställa fullmäktigeärenden, leda förvaltningen samt ha överinseende över de övriga nämndernas verksamhet. Den kan ge råd och anvisningar och även påkalla fullmäktiges uppmärksamhet om den anser att ett nämndbeslut är oskäligt. Men styrelsen kan inte ändra på beslut som annan nämnd har fattat och har inte några sanktionsmöjligheter.

Kommunstyrelsen har gradvis fått en allt starkare ställning i kommunerna. Vid utarbetandet av 1953 års kommunallag har det varit en medveten strävan att kommunstyrelsen skall inneha ställningen som kommunens ledande och samordnande förvaltningsorgan. Ett ytterligare steg i den riktningen kan bli aktuellt vid den nu pågående omarbetningen av byggnadslagstiftningen. I direktiven till bygglagutredningen framhålls att det med hänsyn till de många intressen som skall sammanvägas vid den kommunala planläggningen finns starka skäl som talar för att kommunstyrelsen övertar en del av ansvaret för den kommunala planeringen från byggnadsnämnden. En sådan ordning skulle befördra den nödvändiga samordningen mellan den fysiska, den sociala och den ekonomiska planeringen, heter det i direktiven.

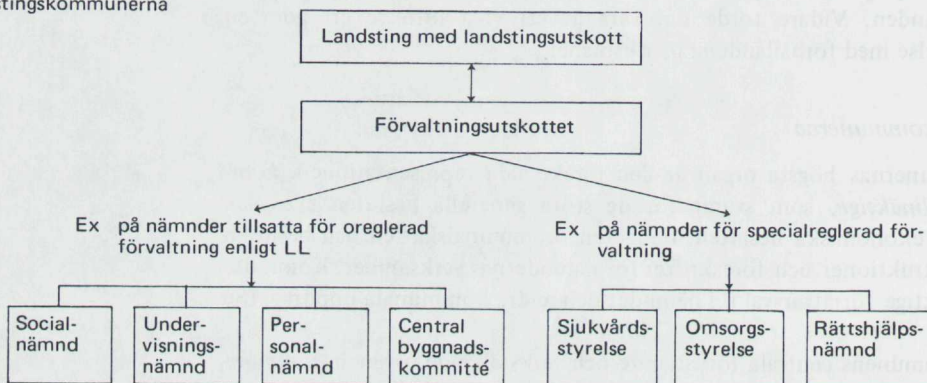

Figur 1 Förenklad organisationsplan för primärkommuner, landstingskommuner och riksstyret

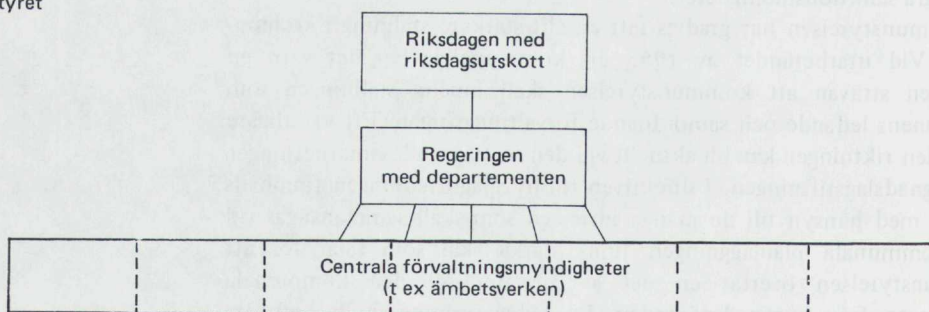
Primärkommunerna

Landstingskommunerna

Riksstyret

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

Av central betydelse för kommunstyrelsens ställning bland förvaltningsorganen är naturligtvis att den skall handha kommunens ekonomiska förvaltning. I samband med upprättande av förslag till kommunens budget skall kommunstyrelsen samordna de övriga kommunala nämndernas önskemål och göra upp ett förslag som skall föreläggas fullmäktige.

Även i kommunens långsiktiga planering (t. ex. den kommunalekonomiska långtidsplaneringen, KELP) har kommunstyrelsen en central roll. Kommunstyrelsen företräder också i många sammanhang kommunen gentemot andra myndigheter, t. ex. vid avgivande av remissvar.

Slutligen skall här nämnas, som exempel på kommunstyrelsens nyckelroll i den kommunala förvaltningen, att kommunstyrelsen skall ges tillfälle att avge yttrande i alla fullmäktigeärenden, som styrelsen inte har berett. Undantag från beredningstvänet gäller endast valfrågor och vissa ärenden av brådskande natur.¹

Det är alltså ytterst kommunstyrelsen som avgör när ett ärende skall komma upp till behandling i fullmäktige och styrelsen bestämmer därigenom tempot i det kommunalpolitiska arbetet.

Vid sidan om kommunstyrelsen finns ett stort antal nämnder som har uppgifter av beredande, förvaltande och verkställande karaktär. De kommunala nämnderna kan indelas i dels sådana nämnder som är tillsatta enligt speciallagstiftning, dels sådana som är tillsatta med stöd av kommunallagen på frivillig grund.

Det vanligaste är att nämnderna enligt speciallagstiftningen är obligatoriska, vilket innebär att kommunen måste inrätta dem och följa de föreskrifter som finns beträffande organisation, arbetsformer, uppgifter osv. Exempel på obligatoriska nämnder är bl. a. byggnadsnämnd, hälsovårdsnämnd, skolstyrelse och socialnämnd.

Några av de specialreglerade nämnderna är emellertid *facultativa*, vilket innebär – såvida de inrättas – att speciallagstiftningens regler skall gälla. Om de inte inrättas skall som regel kommunstyrelsen ansvara för de specialreglerade uppgifter, som annars skulle åligga den särskilda nämnden. Bland de nämnder som är fakultativa återfinns brandstyrelse, civilförsvarsnämnd och arbetslöshetsnämnd.

De specialreglerade nämnderna handhar inte enbart verkställighet och förvaltning av fullmäktiges beslut utan har enligt speciallagstiftningen även vidsträckt egna befogenheter på områden där fullmäktige inte kan ingripa. Således avgör hälsovårdsnämnden när sanitära olägenheter föreligger och kan besluta om åtgärder för att undanröja dessa. Socialnämnden prövar självständigt behovet av socialhjälp och beslutar om storleken av hjälpen.

Kommunfullmäktige har naturligtvis stort inflytande även över verksamheten i de specialreglerade nämnderna genom sin rätt att utse ledamöter och genom att man beviljar anslag. Men fullmäktige äger inte rätt att inskränka anslagen på ett sådant sätt att verksamheten för en specialreglerad nämnd förhindras.

¹ Dessa ärenden får icke avse utgift eller anvisning av medel därtill eller avhållande av kommunen tillhörig egendom, inte heller efterskänkande av någon kommunens rättighet (19 § KL).

De kommunala nämnder som tillsätts för *oreglerad förvaltning* med stöd av kommunallagen är samtliga fakultativa (frivilliga). Beträffande dessa har fullmäktige fullständig frihet att bestämma om arbetsuppgifter, organisation m. m. När det däremot gäller t. ex. valbarhet, valsätt, protokollsföringsskyldighet gäller i stort sett samma regler som för kommunstyrelsen. Exempel på fakultativa nämnder för oreglerad förvaltning är personalnämnd, fritidsnämnd, biblioteksstyrelse och kultur-nämnd.

En speciell form av kommunala förvaltningsorgan utgör *de kommunala bolagen och stiftelserna*.

Stockholms organisation avviker något från de övriga kommunernas. Vid sidan om kommunstyrelsen finns en borgarrådsberedning, som består av de politiskt valda borgarråden. Dessa är föredragande — men inte själva ledamöter — i kommunstyrelsen. Borgarrådsberedningen har till uppgift att bereda ärenden som skall behandlas i kommunstyrelsen och har därigenom kommit att få en stark ställning. Borgarråden som är nio till antalet ansvarar var och en för en s. k. rotel, under vilken ett antal av de övriga kommunala nämnderna sorterar och där respektive borgarråd normalt är ordförande.

Landstingskommunerna

Bestämmelserna för landstingskommunernas organisation är till stor del överensstämmande med motsvarande bestämmelser för primärkommunerna, även om det finns vissa väsentliga skillnader.

Det högsta beslutande organet i landstingskommunen är *landstinget* som således motsvarar kommunfullmäktige i primärkommunerna. (Se fig. 1.) Detta organ sammanträdde tidigare i allmänhet en gång om året till s. k. lagtima möte, dvs. oktobermötet. Vid behov kunde landstinget sammanträda till urtima möte. Dessa begrepp är nu avskaffade och landstinget kan numera sammanträda så ofta som det är påkallat. I allmänhet hålls landstingsmöten några få gånger per år, men i vissa landsting — t. ex. Stockholms läns landsting — sker det oftare.

För att tillgodose de enskilda landstingsledamöternas möjligheter till inflytande och kontroll skall finnas s. k. *landstingsutskott*, som skall bereda alla ärenden som skall behandlas av landstinget. Dessa utskott kan numera arbeta även mellan landstingsmötena.

Undantag från regeln om utskottsberedningen har gjorts för Stockholms läns landsting, där sådan beredning är frivillig och f. n. inte förekommer.

Vid sidan om förvaltningsutskottet finns nämnder tillsatta både enligt speciallagstiftningen och med stöd av landstingslagen. De specialreglerade "obligatoriska" nämnderna har emellertid en annan ställning än i primärkommunerna, eftersom de inte måste tillsättas; förvaltningsutskottet kan nämligen träda i deras ställe. Detta har inneburit att landstingskommunerna uppvisar en synnerligen varierande förvaltningsorganisation. Vidare varierar förvaltningsutskottets arbetsuppgifter avsevärt mellan olika landsting. Som exempel på nämnder som kan förekomma vid sidan om förvaltningsutskottet kan nämnas: dels sjukvårdsstyrelse, rättshjälps-

nämnd och omsorgsstyrelse för psykiskt utvecklingsstörda vilka tillsätts enligt speciallagstiftning, dels socialnämnd, undervisningsnämnd, löne-nämnd och central byggnadskommitté vilka tillsätts endast med stöd av landstingslagen.

Vid sidan om dessa organ finns dessutom regelmässigt *lokala* organ för specialreglerad förvaltning t. ex. sjukhusdirektioner för driften av sjukhus på lokal nivå samt lokala nämnder som ansvarar för det löpande arbetet vid folkhögskolor och sjuksköterskeskolor.

Jämförelse med riksstyret

Vid en jämförelse med styrelsen på riksplanet kan konstateras att de kommunala nämnderna inte har någon motsvarighet där. Regeringen är det enda politiskt sammansatta organet som har beredande och expedierande funktioner. (Se fig. 1.)

I spetsen för de centrala förvaltningsmyndigheterna återfinns visserligen numera ofta en lekmanastyrelse, men denna kan inte jämföras med de kommunala nämnderna. Lekmanastyrelserna, som utses av regeringen, representerar i princip inte partierna även om parlamentariker ofta finns med i dessa styrelser.

Syftet med lekmanastyrelserna är ofta att tillföra sakkunskap utifrån och att ge representation för intressen som direkt berörs av myndighetens verksamhet t. ex. intresseorganisationerna. Ett annat motiv kan vara att ge medinflytande åt andra verk med närbesläktade uppgifter.

Ärenden som avgöres av riksdagen behandlas i regel av utskott. Dessa organ saknar motsvarighet i primärkommunerna, där ärendena vandrar direkt från kommunstyrelsen till fullmäktige. I landstingskommunerna upprätthålls denna funktion av landstingsutskotten men i allmänhet utför dessa i motsats till riksdagens utskott inte något egentligt utredningsarbete. Landstingsutskotten saknar egen kansliorganisation och experter.

Till sist bör observeras den skillnad som ligger i att den kommunala förvaltningsorganisationen indelas i en specialreglerad och en oreglerad sektor. Denna indelning kan av naturliga skäl inte finnas på riksplanet, eftersom riksdagen har suverän beslutanderätt.

Historik och bakgrund till utredningsuppdraget

Kommunalt majoritetsstyre är inte någon ny företeelse i vårt land. Majoritetsprincipen tillämpades nämligen i olika former fram till demokratiseringens fullföljande i början på detta århundrade. Successivt har sedan den proportionella valprincipen utsträckts för val till allt fler kommunala organ, och tillämpas numera i flertalet interna val såväl i kommunerna som i landstingen.

Kravet på ett återinförande av majoritetsprincipen aktualiserades så sent som på 1960-talet efter hand som den allmänna debatten om den kommunala demokratin intensifierades. Jämsides med detta har emellertid även rests krav på att bestämmelserna om det proportionella valsättets tillämpning skall utvidgas ytterligare till att gälla även i de få fall där de inte gäller idag.

Majoritetsprincipens tillämpning vid sekelskiftet

Under de tidigare skedena i kommunernas historia tillämpades majoritetsprincipen vid val såväl till de kommunala församlingarna, dvs. fullmäktige och landsting, som de inom dessa valda styrelserna och nämnderna.

I samband med det demokratiska genombrottet skedde även ett genombrott för den proportionella valmetoden. Det gällde att ge de olika intressegrupperna i vårt land möjlighet till aktivt medinflytande inom ramen för det politiska systemet.

I samband med 1909 års rösträttsreform infördes proportionella val till landsting och stadsfullmäktige. Samma system genomfördes för val till kommunalfullmäktige år 1913 och för val till kyrkofullmäktige vid denna institutions inrättande år 1930. Dessa bestämmelser kom dock inte att tillämpas genomgående, eftersom reglerna om inrättande av representativa församlingar inte var obligatoriska. I städer under en viss storlek kunde alltså de röstberättigade medborgarna utöva sin bestämmanderätt genom deltagande i s. k. allmän rådstuga. I landskommunerna förekom s. k. kommunalstämma, och i de kyrkliga kommunerna s. k. kyrkostämma.¹

¹ Kyrkostämma finns alltså kvar i församlingar med under 1 000 invånare. I dessa kan man emellertid frivilligt inrätta kyrkofullmäktige. (5 § LFS)

Föreskrifter om proportionellt val motiverades med att det ansågs önskvärt att redan vid ärendenas beredning ge minoriteten möjlighet att med den sakkunskap och erfarenhet, som de måste antagas ha i lika stor utsträckning som majoriteten, framföra sin mening. Vidare utgick man från att utredningen av de olika frågorna därigenom måste vinna i allsidighet och grundlighet, på samma gång som möjligheterna att sammanjämka de olika åsikter, som var representerade inom det beslutande organet, skulle bli större (prop. 1913:185).

Det proportionella valsättet utsträcker

Frågan om utsträckning av det proportionella valsättet till att omfatta även vissa val inom kommunala församlingar upptogs första gången i en motion år 1910 (KU nr 6), vilken avslogs. Redan år 1911 beslöt emellertid riksdagen med anledning av nya motioner att hos Kungl. Maj:t begära utredning och förslag i ämnet (KU nr 21). Man gjorde därvid en skillnad mellan beredande och verkställande organ; endast vid val till den förra typen av organ ifrågasattes proportionella val. Förslag i ämnet framlades i samma proposition år 1913, varigenom nyssnämnda reform beträffande kommunalfullmäktigvalen föreslogs. Landstingets förvaltningsutskott och drätselkammare i stad samt sådana organ hos landsting och städer, som helt eller väsentligen hade beredande uppgifter, skulle enligt propositionen väljas proportionellt, om inte landstinget eller fullmäktige var ense om valet.

Vid riksdagsbehandlingen godkändes propositionen med den ändringen, att det proportionella valsättet skulle användas om detta begärdes av ett visst antal väljande. Härigenom åsyftades att skapa en garanti mot onödig användning av metoden (KU nr 25).

Motionsvis framförda yrkanden om en ytterligare utsträckning av det proportionella valsättets tillämpningsområde avslogs.

Frågan återupptogs i motioner även åren 1915, 1916 och 1918 men avslogs av riksdagen. I samband med de stora reformerna beträffande rösträtten m. m. vid urtima riksdagen år 1918 genomfördes emellertid proportionellt valsätt till bl. a. kommunalnämnd, kyrkoråd och skolråd. Samtidigt hemställde riksdagen hos Kungl. Maj:t om utredning rörande ytterligare utsträckning av det proportionella valsättet. En sådan reform skulle, som framgick av det anförda, närmast få betydelse i fråga om de fakultativa nämnderna, beträffande vilka 1913 års princip ännu upprätthölls. Den begärda utredningen ledde emellertid inte till något positivt förslag, och fastän riksdagen år 1928 i anledning av en ny motion åter avlät en skrivelse till Kungl. Maj:t i ämnet medförde inte tillkomsten av de nya kommunallagarna år 1930 någon ändring (KU nr 30). Med frånträdande av sin tidigare ståndpunkt avlog riksdagen denna gång motioner om utvidgning av det proportionella valsystemets tillämpningsområde.

En ytterligare utsträckning av det proportionella valsystemet genomfördes först vid tillkomsten av nu gällande kommunallagar. I sitt betänkande år 1952 med förslag till kommunallag m. m. (SOU 1952:14) klargjorde 1946 års kommunallagskommitté både grunderna för ställningstagandet år 1930 och kommitténs egen syn på det proportionella valsättet. Kommittén anförde följande:

Det synes kommittén, som om avisandet vid 1930 års riksdag av tanken på en vidgad tillämpning av det proportionella valsättet framför allt bottnade i de svårigheter som äro förenade med metodens användning vid val av sådana nämnder, för vilka finnas författningsbestämmelser om speciella valbarhetsgrunder eller successiv förnyelse. Dylika bestämmelser saknas i fråga om nämnder för oreglerad förvaltning och kunna därför lämnas åsido i nu förevarande sammanhang. Konstitutionsutskottet åberopade också, att den proportionella metoden skulle ge partisynpunkterna alltför stor betydelse vid nämndvalen. Emellertid läser det redan nu förhålla sig så i det stora flertal kommuner, där de olika politiska meningsriktningarna deltaga aktivt i det kommunala arbetet, att man väljer ledamöter i de olika nämnderna efter proportionalitetens grunder. De regler, som gälla för val av kommunalnämnd och drätselkammare ha alltså kommit att efterlevas även vid tillsättningen av övriga förvaltningsorgan. Det anses som rimligt och rättvist, att en meningsriktning, som är företrädd i kommunens beslutande organ, får tillfälle att i förhållande till sin styrka öva inflytande på de kommunala angelägenheternas handhavande också på berednings- och verkställighetsstadierna ävensom vid den egentliga förvaltningen. Denna uppfattning är så fast rotad i det allmänna medvetandet, att man stundom såsom övergrepp och maktmissbruk karakteriserar sådana enstaka fall, där en majoritet utnyttjat sin rätt att bestämma över sammansättningen av en nämnd.

För egen del vill kommittén tillägga, att den proportionella valmetodens användning stundom är ägnad att utjämna de politiska motsättningarna, snarare än att understryka och skärpa dem. Under nämndernas beredningsarbete får de olika gruppernas representanter tillfälle att taga del av varandras synpunkter och kunna på detta sätt ofta ena sig om förslag till lösning av föreliggande frågor. Härigenom kunna partipolitiskt färgade debatter i fullmäktige undvikas och överläggningarna föras i en mera förtroendefull och saklig anda.

Med hänsyn till det anförda förordar kommittén, att de bestämmelser om användning av den proportionella valmetoden, som nu finns i fråga om val av kommunalnämnd, drätselkammare, revisorer och revisors-suppleanter samt särskild beredning, skola vara tillämpliga även vid val av kommunens nämnder för ej reglerad förvaltning (22 § förslaget till kommunallag).

Krav på återgång till majoritetsprincipen

I två – likalydande – socialdemokratiska motioner till 1966 års riksdag (I:32 och II:59) som framlades som enskilda aktualiserades frågan om en övergång från proportionella val till majoritetsval beträffande kommunens styrelse och landstingens förvaltningsutskott.

Motionärerna inledde med att framhålla att tanken på att i Sverige införa permanenta samlingsregeringar konsekvent har avisats och att det ansetts att regeringen i normala fall bör utses enligt parlamentarismens principer. I den parlamentariska demokratin uppstår en naturlig motsätt-

ning mellan den sittande regeringen och oppositionen. Olika alternativ i sakfrågan utarbetas och meningsbrytningarna redovisas öppet inför medborgarna, framhöll motionärerna. Oppositionen bedriver en ständig kritisk granskning av regeringens arbete, och på grundval av diskussionen mellan partierna tar medborgarna ställning i valen till riksdagen. Motionärerna menade att ett sådant system skapar goda förutsättningar för en stimulerande och engagerande debatt, vilket i sin tur bidrar till att fördjupa och befästa den politiska demokratin.

Motionärerna framhöll att proportionalismens princip, som används på det kommunala planet, kom till då kommunerna var små och hade obetydliga arbetsuppgifter och det därför fanns en strävan från den tidens makthavare att i möjligaste mån dämpa verkningarna av de snabba omvälvningarna i samhället och åstadkomma enighet i fråga om hur de kommunala problemen borde lösas.

I motionerna pekades vidare på de senaste årtiondenas enorma expansion som ställt kommunerna inför helt nya arbetsuppgifter, samtidigt som kommunerna genom sammanläggningar både till yta och folkmängd blivit större och viktigare enheter.

Motionärerna ansåg att samregerandet i kommunerna har en förlamande inverkan på den politiska debatten, eftersom det i stället för att stimulera till öppet redovisade åsiktsskillnader frestar till tidigare kompromisser mellan partierna. Debatten förs alltför sällan i fullmäktigeförsamlingarna, där den rätteligen hör hemma, utan i kommunens styrelse. I kombination med övriga ambitioner att nå fram till gemensamma uppfattningar resulterar detta i orimliga svårigheter för allmänheten att urskilja partigränserna. Systemet blir, enligt motionärerna, ännu mer tvivelaktigt i takt med att de s. k. borgarråds- och stadssekreterarfattningarna blir allt vanligare.

Mot denna bakgrund begärde motionärerna en utredning och översyn av rätten till minoritetsrepresentation och därmed sammanhängande problem för den kommunala demokratin.

Motionärerna förordade för sin del ett system, där en majoritet i fullmäktige och landsting skulle beredas möjlighet att tillsätta alla platser i kommunens styrelse respektive förvaltningsutskott. Oppositionens behov av insyn skulle kunna tillgodoses genom proportionell representation i de kommunala nämnderna.

I sitt utlåtande över de ovan refererade motionerna (KU nr 20) betonade utskottet de viktiga fördelar för den kommunala självstyrelsen, som det proportionella valsättet otvivelaktigt har medfört; främst genom det krav på samarbetsvilja och samarbetsförmåga, som utvecklats under ett för kommunalförvaltningen betydelsefullt utvecklingskede. Emellertid har, enligt KU, systemet lika otvivelaktigt också haft mindre tillfredsställande verkningar i vissa hänseenden. Det synes svårt att bestrida att systemet kunnat verka hämmande på den kommunala debatten. Utskottet ansåg att bl. a. övergången till allt större kommuner skulle kunna komma att medföra en förändrad situation, där det proportionella valsättets bibehållande vid val till kommunernas styrelser inte längre framstår som önskvärt utan i stället ett närmande till riksstyrelsens parlamentariska principer ter sig befogat.

Utskottet förordade därför en förutsättningslös prövning av frågan i samband med det då pågående utredningsarbetet inom länsdemokratiutredningen. Utskottets utlåtande var inte enhälligt utan utskottets borgerliga ledamöter betonade i en reservation den utomordentliga betydelse för den kommunala självstyrelsen som det proportionella valsättets tillämpning inneburit: "De krav på vilja och förmåga till samarbete, som systemet innebär, representerar så stora värden att det måste vara angeläget att slå vakt om dem även under den utveckling, som den kommunala självstyrelsen nu undergår mot större primärkommuner och förstärkt länsdemokrati." Reserverna ansåg inte att det fanns några bärande skäl för att pröva frågan om en övergång till parlamentariskt styrelsesätt i kommunerna efter riksstyrelsens mönster.

Riksdagen biträdde utskottets mening — efter en omröstning som inte till alla delar följde partigränserna — och i enlighet med riksdagens beslut (rskr 101) uppdrog Kungl. Maj:t den 27 maj 1966 åt länsdemokratiutredningen att förutsättningslöst utreda frågan om minoritetsrepresentationen i kommunernas styrelser och därmed sammanhängande spörsmål.

I direktiven framhölls att ett av de spörsmål, som hänger samman med minoritetsrepresentationen i kommunernas styrelser, är frågan om de heltidsengagerade förtroendemännens ställning i kommuner där mer än en sådan förtroendeman utses. Frågan härom borde därför, enligt direktiven, särskilt övervägas i detta sammanhang.

Val av heltidsengagerade förtroendemän

Som framgått av vad som tidigare sagts har frågan om en återgång från proportionella val till majoritetsval av kommunernas styrelser aktualiserats i riksdagen först i mitten på 1960-talet, medan utvecklingen i början av 1900-talet gick mot en utvidgad tillämpning av den proportionella valmetoden.

I debatten under senare år har emellertid även funnits en åsiktsriktning som hävdar att det proportionella systemet fungerat så bra att det borde utvidgas ytterligare till att gälla även vid tillsättandet av heltidsengagerade förtroendemän.

Frågan om de heltidsengagerade förtroendemännens, vanligen kallade kommunal- resp. landstingsråd, ställning har således aktualiserats motionsvägen i riksdagen. Därvid har krävts en utredning, dels av dessa förtroendemäns kommunalrättsliga ställning, dels av möjligheten att vid tillsättande av dessa befattningar tillämpa proportionella val. I detta sammanhang skall endast den senare frågan behandlas.

I två likalydande enskilda högermotioner till 1968 års riksdag (I:304 och II:382) krävdes att möjligheten att tillämpa proportionella val vid tillsättande av kommunal- och landstingsråd skulle utredas.

Motionärerna erinrade om den utveckling som lett till inrättande av kommunalråds- och landstingsrådsbefattningar och sade sig räkna med att antalet befattningar av denna art kommer att öka i takt med förverkligandet av den nya kommunindelningen. Motionärerna uttalade att ifrågakvarande befattningar enligt gällande kommunallagar saknar kommunalrättslig förankring och att detta kan vara en brist i olika

sammanhang. Ansvarsfrågan är oklar och även ställningen gentemot de kommunala nämnderna, kommunens styrelse och fullmäktigeförsamlingen varför motionärerna krävde att rådets kommunalrättsliga ställning skulle utredas samtidigt som de hävdade att bestämmelser om val också borde fastställas. Enligt motionärernas mening borde därvid den i 22 § KL angivna proportionella valmetoden kunna tillämpas.

Utskottet hänvisade i sitt utlåtande över motionerna (KU nr 30), dels till uppdraget åt länsdemokratiutredningen att särskilt beakta de heltidsengagerade förtroendemännens ställning i kommuner där mer än en sådan utses, dels till riksdagens förslag till regeringen, i samband med beslutet om den partiella författningsformen, att dra upp riktlinjerna för en samlad översyn av den kommunala demokratin. Utskottet framhöll att de frågor som sammanhänger med det ökande heltidsengagemanget av förtroendemän inte skulle kunna förbigås i detta sammanhang och ansåg sig därför inte kunna tillstyrka någon riksdagens åtgärd med anledning av motionerna. Riksdagen avslog också motionerna.

Samma motionsyrkande återkom året därpå (1969, I:253 och II:337), varvid utskottet hänvisade till sitt tidigare ställningstagande (KU nr 35). Även denna gång avslog riksdagen motionsyrkandena.

Efter förberedande överläggningar med företrädare för de stora politiska partierna, Svenska kommunförbundet och Svenska landstingsförbundet samt för den forskning om den kommunala demokratin som bedrivs med stöd av medel från riksbankens jubileumsfond gavs chefen för civildepartementet, statsrådet Lundkvist, den 20.3.1970 bemyndigande att tillkalla en utredning rörande översyn av den kommunala demokratin.

Enligt direktiven borde spørsmålet om minoritetsrepresentation i kommunernas styrelser och frågan om de heltidsengagerade förtroendemännens ställning i kommuner där mer än en sådan utses behandlas i sitt sammanhang med övriga spörsmål som rör den kommunala demokratin. Utredningen om den kommunala demokratin fick därför överta ifrågasvarande två uppdrag från länsdemokratiutredningen, som därmed avslutat sitt arbete.

Även vid 1971 års riksdag aktualiserades frågan om proportionell fördelning av heltidsengagerade kommunala förtroendemän. (1971:545, enskild c-motion).

Motionärerna ansåg det vara önskvärt att även kunna finna någon form av proportionell fördelning av övriga ordförande- och vice ordförandeposter liksom att val av arbetsutskott inom nämnder och styrelser borde ske proportionellt. Motionärerna föreslog därför att utredningen om den kommunala demokratin skulle få i uppdrag att utreda frågan om utvidgning av rätten att begära proportionella val att gälla samtliga val som företas av landsting och kommunfullmäktige samt val som företas av styrelser och nämnder, utsedda av landsting och kommunfullmäktige.

Utskottet hänvisade i sitt yttrande (KU nr 44) till direktiven för utredningen om den kommunala demokratin och ansåg att motionärernas önskemål i väsentliga delar därmed kunde anses tillgodosedda.

Gällande bestämmelser

Bestämmelserna ang. proportionellt val för utseende av ledamöter i kommunala nämnder återfinns i 22 § kommunallagen (KL), 32 § landstingslagen (LL) och 25 § lagen om församlingsstyrelse (LFS). Proportionellt val skall tillämpas, om det begäres av minst så många väljande, som motsvarar det tal, vilket erhålles om samtliga väljandes antal delas med det antal personer valet avser, ökat med 1. Principen är att en grupp, som är tillräckligt stor för att ha chans att placera ett mandat vid proportionell fördelning, skall kunna genomdriva att valet göres proportionellt. Detta innebär att om tre ledamöter skall väljas, skall valet ske proportionellt om det begäres av minst $1/4$ av ledamöternas antal, om fyra skall väljas av minst $1/5$ av antalet ledamöter osv. Om yrkande om proportionellt val framställts, skall valet omfatta samtliga platser, som vid tillfället skall besättas.¹

Bestämmelserna är tillämpliga på val av kommunstyrelsen och på de s. k. fakultativa – frivilliga – nämnderna samt på val av revisorer och revisorssuppleanter samt ledamöter av särskilda organ med minst två ledamöter, vilka tillsätts för beredning av ärenden som skall avgöras av vederbörande kommuns beslutande organ, dvs. kommittéer av olika slag. De är även tillämpliga på val av församlingsdelegerade och, i Stockholm, suppleanter till dessa delegerade.

Den särskilda kommunallagen för Stockholm (KLStthm) innehåller i 23 § en bestämmelse, som något avviker från de övriga kommunallagarnas vad gäller det proportionella valsättets närmare tillämplighet. Sålunda omfattas varken borgarrådsberedningen eller de fakultativa nämnderna av stadgandet. Praxis är emellertid att den proportionella metoden används.

Det förtjänar att understrykas att vid tillsättning av heltidsengagerade förtroendemän inte några vare sig obligatoriska eller fakultativa regler finns om proportionella val.

¹ Exempel: Om på ett fullmäktigesammanträde 30 ledamöter är närvarande och val skall ske till en nämnd på fem personer skall proportionellt val ske om det begäres av $\frac{30}{(5+1)} = 5$ dvs, fem ledamöter.

Specialreglerade nämnder för vilka 22 § KL är tillämplig är skolstyrelse, socialnämnd, barnvårdsnämnd, byggnadsnämnd, beredskaps- och civilförsvarsnämnd, familjebidragsnämnd, arbetslöshetsnämnd, därefter icke nykterhetsnämnd och hälsovårdsnämnd.

Förfarandet vid proportionellt val regleras i 1955 års lag om proportionellt valsätt.

Den proportionella metoden har genomgående tillämpats i de fall där författningsbestämmelserna gett utrymme därför. Detta innebär att så gott som samtliga val inom kommunernas representativa församlingar har skett i enlighet med den proportionella metoden.¹ Detta har medfört att såväl majoritetspartiet/partierna som minoritetspartiet/partierna finns representerade i kommunstyrelsen och de övriga kommunala nämnderna.

¹ I praktiken går detta i regel till på det sättet att de olika partigrupperna i förväg kommer överens om hur många ledamöter var och en skall föreslå till de olika nämndvalen. Detta sker med utgångspunkt från hur många poster partierna skulle få om man genomförde ett proportionellt val.

Pressdebatten om den kommunala styrelseformen¹

Bakgrund

Kraven på en reformering av det kommunala styrelseskicket i riktning mot större majoritetsinslag är, som tidigare konstaterats, av tämligen sent datum. Debatten i pressen startade egentligen först då frågan aktualiserades i riksdagen i mitten av 60-talet. Dessförinnan förekom sporadiska inlägg där frågan om ökat majoritetsinslag behandlades tillsammans med andra kommunaldemokratiska frågor. Men intresset för denna fråga föreföll inte vara särskilt stort.

I samband med den tidigare omnämnda riksdagsmotionen 1966 fick emellertid frågan aktualitet och diskuterades i såväl tidskrifter som dagspress. Inläggen knöt då an till den tidigare debatten om den kommunala demokratin som hade intensifierats i slutet av 50-talet. Främst var det yngre debattörer från olika partier som krävde en förändring.

Efter någon tid, sedan riksdagen begärt utredning av frågan, avstannade debatten. Den aktualiserades på nytt efter 1970 års val, i samband med valet till kommunala nämnder och besättandet av kommunalrådsposter. Vid det senare tillfället fick emellertid diskussionen en stark anknytning till förhållandena i den egna kommunen, och berörde mindre den principiella delen av frågan.

I detta avsnitt redovisas de viktigaste argumenten för och emot majoritetsstyre såsom de framställs i tidskriftsartiklar och dagspress. Framställningen gör således inte anspråk på att vara fullständig, utan utgör endast ett kortfattat referat av pressdebatten. Utredningen tar för egen del inte ställning till de olika argumentens hållbarhet, utan redovisar referat och citat från olika artiklar förutsättningslöst.

Olika synsätt på värdet av kompromissen

Ett genomgående tema i pressdebatten hos anhängarna av kommunalt majoritetsstyre är att den kommunala självstyrelsen behöver stimuleras

¹ Detta avsnitt bygger på en genomgång av dagspress och tidskrifter. Härvid har använts pressarkivet vid statsvetenskapliga institutionen i Uppsala samt Svenskt Tidskriftsindex.

på olika sätt. Man vänder sig mot det kommunala samregerandet därför att det karakteriseras av överdriven kompromissanda: "De viktiga besluten fattas i slutna rum genom att partiernas representanter kompromissar ihop sig. Partierna framträder inte med olika kommunalpolitiska program."

Kompromissen angripes utifrån två utgångspunkter. Den ena är att kompromissen i sig anses leda till "urvattnade lösningar på de kommunala frågorna", dvs. att partierna glömmer bort de ideologiska aspekterna på kommunalpolitiken. Den andra är att kompromissen har negativa verkningar för den kommunala demokratin t. ex. genom att den verkar förlamande på den kommunala debatten. Detta minskar i sin tur medborgarnas möjligheter till insyn, menar man.

Förekomst av ideologiska åsiktsskillnader

När det gäller de ideologiska aspekterna hävdar man att många politiska frågor, t. ex. inom markpolitikens och bostadspolitikens område, skulle kunna ge upphov till lika stora motsättningar på det kommunala planet som på rikspanet. Det gällande systemet tenderar dock att suddas ut skillnaderna mellan partierna: "Det är ett bedrägeri mot väljarna att försöka dölja och utsläta de politiska motsättningarna, som måste finnas i kommunalpolitiken."

Man hänvisar också till att den kommunala expansionen medfört att förutsättningarna för den kommunala självstyrelsen har förändrats. Detta har inneburit att de kommunala frågorna efter hand har blivit mera politiska, menar man. Rent kvantitativt är numera den kommunalpolitiska sektorn minst lika omfattande som den rikspolitiska sektorn.

Anhängare av samlingsstyre har i allmänhet en annan syn på kompromissen. De anser att det är värdefullt för det kommunala styret att de olika partigruppernas företrädare ges tillfälle att dryfta spörsmålen i kommunens styrelse och söka få till stånd en lösning som alla kan ena sig om. Detta innebär maktfördelning, menar man, och den allsidiga sammansättningen ökar tillgången på sakkunniga, samtidigt som det tvingar ledamöterna till saklighet.

Flera av samregerandets försvarare — om än inte alla — har också den uppfattningen att de kommunala frågorna är "opolitiska" till sin karaktär: "De kommunala frågorna är ändå till huvuddelen sådana, där eventuella meningsskiljaktigheter mera gäller praktiska frågor än partipolitiskt synsätt." Enligt denna åsiktsskillnad är kompromissviljan i kommunerna således snarast en följd av att de kommunala frågorna är opolitiska.

På denna punkt går en viktig skiljelinje i debatten. Anhängarna av kommunalt majoritetsstyre ser problemet främst som ett problem sammanhängande med den kommunala organisationen och menar att en ny kommunal styrelseform skulle minska benägenheten för kompromisser. Flera anhängare av kommunalt samlingsstyre — men inte alla — uppfattar däremot förekomsten av kompromisser mera som en följd av att de kommunala frågorna i stor utsträckning är "opolitiska och av praktisk natur". Man menar därför att en förändring av styrelseskicket

till majoritetsstyre inte skulle komma att präglas av mera ideologiska motsättningar än hittills. Om majoriteten tilläts besätta alla poster i kommunstyrelsen, men minoriteten fick finnas kvar i andra kommunala nämnder, skulle kompromisserna mycket väl kunna ske i de sistnämnda organen.

Möjligheter att skapa debatt, information och insyn

Den andra utgångspunkten för kritiken av den s. k. kompromissandan, vid sidan av den ideologiska argumenteringen, är att kompromissen anses ha negativa verkningar för den kommunala demokratin. Huvudargumentet är att kompromissen verkar förlamande på den kommunala debatten. Fullmäktigeledamöterna – i första hand minoriteten – hindras att opponera sig mot ett förslag, eftersom partikamraterna redan bundit sig i kommunstyrelsen. En lojalitet och solidaritet utvecklas mellan ledamöterna i de olika kommunala organen, som verkar debatt-hämmande. Samregerandet gör att partiernas representanter ofta känner sig mera lojala mot den "inre cirkeln" än mot det egna partiet. Partigränserna suddas lätt ut då man år efter år arbetar tillsammans i en "trång krets", som så småningom blir ett "väl samspelt gäng".

Ett annat skäl, enligt kritikernas mening, till att debattintensiteten är låg är att fullmäktigeledamöter, partimedlemmar och väljare inte får tillräcklig information om vilka beslutsalternativ som föreligger innan kompromisserna sker. Medborgarna måste få möjlighet att informera sig om ärendenas gång genom förvaltningen – inte bara se de slutgiltiga kompromisserna.

Bristen på information till medborgarna sammankopplas med deras möjligheter att utöva inflytande på de kommunala besluten. Kritikerna kräver "klara politiska alternativ att välja mellan" och att medborgarna skall få "ett verkligt inflytande över kommunalpolitiken".

En aspekt som nära an knyter till frågan om medborgarnas insyn och inflytande är möjligheterna att utkräva ansvar av förtroendemännen. Samlingsstyre medför, menar flera kritiker, att det aldrig sker något egentligt politiskt ansvarsutkrävande. Väljarna vet inte vilka av förtroendemännen, som har ansvaret för ett fattat beslut, eftersom alla är överens. Det som saknas, menar man, är en opposition som granskar de ansvarigas beslut och som ställer olika frågor under debatt. På riksplanet finns denna rollfördelning inbyggd i systemet, ansvarsförhållandena är helt klara för väljarna. En kommunstyrelse däremot kan begå "häpnadsväckande misstag", men ändå beviljas ansvarsfrihet av fullmäktige, eftersom personer från alla stora fullmäktigegrupper varit medansvariga.

Bland samlingsstyrets försvarare ser man med skepsis på den typ av debatt som ett majoritetsstyre eventuellt skulle föra med sig. Somliga går så långt att de menar att det är en fördel om "partipolitiskt färgade debatter" i kommunfullmäktige kan undvikas. De som argumenterar så poängterar ofta att den kommunala självstyrelsen har en mycket lång tradition i vårt land och att den egentligen har "sina rötter i det förtroendefulla samrådet".

Andra anser, utan att framhäva samregeringstraditionen, att den

nuvarande ordningen är att föredra för den sakliga prövningens skull och att den debatt som nu förs är mera resultatgivande än den "uppvisningsdebatt", som kan bli följderna av att man genomför kommunalt majoritetsstyre.

Huvudargumentet hos samlingsstyrets anhängare är annars att man bör förbättra den kommunala demokratin på andra vägar än genom att införa majoritetsstyre. För att skapa debatt finns det redan medel, menar man.

"Partierna och ledamöterna av fullmäktigeförsamlingarna har enligt kommunallagarna möjlighet att genom motioner och interpellationer föra fram frågor till debatt och beslut. Möjlighet till initiativ och reservationer i de kommunala nämnderna finns för alla dess ledamöter. Sedan skall väl debatten föras för sakens skull och ej för debattens egen skull." Man rekommenderar således ett flitigare användande av de möjligheter, som redan står till buds samtidigt som man framhåver att debatten måste vara saklig.

Medborgarnas insyn vill man förbättra via ökad pressbevakning och informationsverksamhet. Det gäller att sälja de kommunalpolitiska händelserna bättre inom ramen för det nuvarande systemet. Det behövs med andra ord "ett mera utvecklat PR-sinne" på det kommunala planet.

När det gäller kraven på en klarare rollfördelning mellan majoritet och opposition menar man vidare att det är felaktigt att göra jämförelser med förhållandena på riksplanet på det sätt som flera av kritikerna gjort. Att man har en klarare rollfördelning i rikspolitiken beror inte så mycket på systemet, som på mera distinkta gränsdragningar i sakfrågorna.

En återblick på de tecknade huvuddragen i debatten visar att anhängarna av kommunalt majoritetsstyre ägnar stort utrymme åt att kritisera det nuvarande systemet. Huvudtemat är att samlingsstyret i kommunerna karakteriseras av "överdriven kompromissanda", vilket dels resulterar i ideologiskt urvattnade lösningar på de kommunala frågorna, dels har negativa verkningar för den kommunala demokratin som sådan. Betydligt mindre utrymme ägnas åt frågan hur ett nytt system enligt majoritetsprincipen bör utformas, samt vilka problem som eventuellt kan uppstå i ett sådant system.

Oppositionens arbetsmöjligheter

I den socialdemokratiska motionen vid 1966 års riksdag, som initierade en utredning av denna fråga, menar man att oppositionens behov av insyn vid majoritetsstyre skulle tillgodoses genom proportionell representation i övriga kommunala nämnder. Majoriteten skulle således besätta alla poster endast i kommunstyrelsen. Detta tycks vara den allmänna uppfattningen hos majoritetsstyrets talesmän. Endast någon enstaka gång har den meningen framförts att majoriteten skulle besätta samtliga poster såväl i kommunstyrelsen som i övriga kommunala organ.

Flera debattörer menar att motionärerna endast tänkt på hur man skall inrätta det för majoriteten i kommunerna, men glömt bort att det ur demokratisk synpunkt är mest angeläget att ge oppositionen goda arbetsvillkor. I några inlägg hävdas att den kommunala oppositionen skulle förlamas om minoritetens rätt till representation i kommun-

styrelsen slopades. Kommunstyrelsen har en sådan ställning över förvaltning, finanspolitik och planering, att man måste räkna med, att en kommunal opposition "skulle stå sig ganska slätt utan den möjlighet till direkt överblick och insyn över kommunalpolitiken, som endast representation i kommunstyrelsen kan ge". Det skulle inte vara möjligt för minoriteten att lägga fram alternativ på grundval av insyn i övriga kommunala nämnder, menar man.

Anhängarna av majoritetsstyre anser att kritikerna av ett sådant system gör det hela alltför svårt för sig. Man hänvisar till att systemet fungerar bra på riksplanet. I riksdagen sitter oppositionen i utskotten och får därigenom insyn i det politiska arbetet. Samma bör gälla i de kommunala "utskotten" dvs. i de kommunala nämnderna, menar man.

Denna uppfattning kan inte kritikerna av majoritetsstyre instämma i. De menar att det är fel att jämföra de kommunala nämnderna med riksdagsutskotten, eftersom de inte ligger på samma nivå i organisationen. I kommunerna finns det många frågor som går direkt till kommunens styrelse och därifrån till fullmäktige utan att passera någon annan nämnd. Det finns nämligen inte någon "obligatorisk utskottsremiss" i kommunerna; endast den bestämmelsen att samtliga frågor i fullmäktige — med undantag av valfrågor och särskilt brådskande ärenden — måste vara beredda i kommunens styrelse. Oppositionen kan därför inte lägga fram alternativ till majoritetens förslag. Man måste komplettera det nuvarande systemet med obligatorisk remiss av fullmäktigefrågor till något organ där oppositionen finns företrädd.

Många menar att kommunalt majoritetsstyre förutsätter ett kommunalt utskottssystem — mellan kommunstyrelsen och kommunfullmäktige — med ett eller flera utskott där frågorna kunde slutligt beredas innan de gick till fullmäktige. Denna uppfattning framförs även av anhängare till majoritetsstyre. Kritikerna menar emellertid att kommunalt majoritetsstyre enligt riksmodeLL med utskottsväsende skulle bli alltför tungrott och tidsödande för att bli användbart i kommunerna. Effektiviteten i den kommunala förvaltningen skulle bli lidande.

Kritikerna av majoritetsstyre framhåller också den nackdel som minoriteten skulle ha vid majoritetsstyre av att inte kunna använda den centrala förvaltningsapparaten i kommunen. Om majoriteten dessutom skulle besätta alla kommunalrådsposter skulle oppositionen komma i ett hopplöst underläge. Denna aspekt berörs inte så mycket av majoritetsstyrets talesmän. Några antyder dock att man nog får tänka sig att heltidsanställa en oppositionsledare i vissa kommuner; samt att tillhandahålla oppositionen utredningsresurser.

En annan fråga som berörs är pressituationen i kommunerna. Några kritiker frågar sig hur det går för den minoritet som inte har någon tidning spridd inom kommunen. Kommer den att kunna föra en kraftfull opposition gentemot majoritetens politik? Så långt som pressdöden fortskridit i vårt land torde det finnas kommuner där det i praktiken endast finns tidningar från det ena politiska blocket.

Parlamentarismen som princip förutsätter att det finns en faktisk möjlighet till byte vid styret. Oppositionen bör hela tiden ha känslan av att ett maktskifte finns inom möjligheternas ram; endast då kan man

räkna med att den kommer att utgöra en aktiviserande faktor i politiken. På det kommunala planet, menar kritikerna, kan emellertid den geografiska röstfördelningen medföra att något eller några partier får monopol på majoriteten i vissa delar av landet. Man frågar sig därför hur vital den opposition kommer att vara, "som vet med sig, att den inte har någon chans att bli i majoritet i kommunen". I detta sammanhang påpekas också att det finns kommuner där majoritetsförhållandena är oklara. I dessa kan det bli vanligt med lokala "regeringskriser", menar man. Detta skulle inte heller vara till någon fördel för den kommunala demokratin. Tvärtom skulle detta kunna innebära att dessa kommuner förlorade sin handlingskraft.

Olikheter i kompetens

Anhängarna av majoritetsstyre jämför ofta styrelseskicket på riksplanet med det som tillämpas i kommunerna och menar att den jämförelsen utfaller till majoritetsstyrets förmån. Samlingsstyrets talesmän å sin sida menar att skillnaderna är för stora för att det skall vara meningsfullt att göra en sådan jämförelse. I den föregående karakteristiken av debatten har denna motsättning framkommit på flera ställen. Här skall slutligen ytterligare en aspekt på detta tema belysas. Samlingsstyrets anhängare har i flera inlägg hävdad att jämförelser mellan riks- och kommunalnivån är missvisande därför att riksdagen och kommunfullmäktige inte har samma kompetens. Riksdagens lagstiftningsmakt är obegränsad i en demokrati; den är suverän även gentemot kommunerna och bestämmer arten och graden av delegering till kommunala organ. En parlamentarisk regering är ansvarig endast inför parlamentet, medan en kommunal "regering" med underlydande nämnder har ett delat ansvar genom att man i kommunerna har såväl en reglerad som en oreglerad förvaltning. Fullmäktige kan därför inte utkräva ansvar av alla nämnders hela förvaltning och samtliga beslut.

Till sist framhåller några av samlingsstyrets anhängare också värdet av att kommuner kan göra anspråk på att ha en enig kommunstyrelse — med representanter från olika partier — bakom sig vid kontakter och uppvaktningar hos myndigheter och institutioner. Detta skapar mera tyngd åt kommunens krav och önskemål, menar man. Samtidigt vore det en avsevärd nackdel för minoriteten om den inte fick vara med vid dessa tillfällen.

Några anser också att ett majoritetsstyre på det kommunala planet skulle öka förekomsten av "pressure group politics" dvs. påtryckningar i det fördolda från olika intressegrupper. Genom att även minoriteten finns med i alla förvaltningsorgan stävjas dessa påtryckningar, menar man.

Sammanfattningsvis kan sägas att debatten om kommunalt majoritetsstyre kännetecknats av en mångfald argument för och emot den ganska genomgripande förändring av det kommunala styrelseskicket som det här är fråga om. Den relativt kortfattade karakteristik av diskussionen som här gjorts kan därför inte göra anspråk på att täcka in alla aspekter av detta omfattande frågekomplex. I flera fall har det varit nödvändigt att

göra generaliseringar som kanske inte ger full rättvisa åt alla argument och inlägg. Syftet har emellertid inte heller varit att behandla varje problem uttömmande, utan endast att teckna de viktigaste argumentationslinjerna i debatten.

Olika former av majoritetsinslag i det kommunala styrelseskicket

Av de föregående avsnitten framgår att man kan tänka sig olika former av majoritetsinslag i den kommunala förvaltningsordningen. Dessa former kan sägas falla in på en skala, där den fullständiga majoritetsprincipen återfinns på den ena sidan och den fullständiga proportionalitetsprincipen på den andra. Med en viss förenkling skulle man kunna skissera fem alternativ, vart och ett med olika grader av majoritetsmarkeringar. Dessa omfattar dock inte alla tänkbara kombinationer, utan bör närmast ses som ett försök till konkretisering av några av de tankegångar som förekommit i debatten.

Fem alternativ med olika grader av majoritetsinslag

1. Ett alternativ som framskyttat någon enstaka gång i pressen är ett *fullständigt genomfört majoritetsstyre*, dvs. att majoriteten i den beslutande församlingen – fullmäktige eller landsting – enligt lagen skulle tillåtas besätta alla posterna i de beredande och förvaltande organen. Detta skulle innebära den mest långtgående förändringen i jämförelse med det system som tillämpas i dag. Majoriteten skulle ensam få ansvaret för de tunga funktioner som utförs av de kommunala nämnderna.

För att trygga minoritetens rätt till insyn och garantera en reell möjlighet att driva oppositionspolitik måste detta system för primärkommunernas del kombineras med ett väl utbyggt utskottssystem. Sannolikt skulle det bli nödvändigt att ha ett utskott för varje sektor av den kommunala förvaltningen. Utskotten skulle i princip få arbeta efter samma mönster som riksdagsutskotten.

På landstingssidan skulle förändringarna behöva bli mindre omfattande, eftersom det där med undantag för Stockholms läns landsting redan finns ett utskottssystem. Man torde dock få tänka sig att utskotten, liksom även landstingsmötet, fick sammanträda betydligt oftare än som nu sker, och att utskotten utrustades med egna utredningsresurser.

2. De flesta anhängarna av kommunalt majoritetsstyre tänker sig ett mera *begränsat majoritetsstyre*. I allmänhet menar man att det räcker om fullmäktige- resp. landstingsmajoriteten tillåts besätta alla posterna i

kommunstyrelse resp. förvaltningsutskott, men att minoriteten skall finnas representerad i de övriga kommunala nämnderna.

Mera sällan framgår det klart hur man tänker sig fördelningen av kommunalrådsposter (landstingsrådsposter) och ordförandeposter. Men eftersom det redan i dag står majoriteten fritt att besätta alla dessa poster torde man i allmänhet mena att denna möjlighet bör finnas kvar även i ett system där man mera genomgående går in för majoritetsprincipen.

Även i detta system kan det bli aktuellt att bygga in något slags utskottssystem mellan kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för primärkommunernas del. Mycket talar nämligen för att det inte räcker med endast representation i de kommunala nämnderna — kommunstyrelsen undantagen — om oppositionen skall ges möjlighet att presentera alternativa förslag till majoriteten. Detta sammanhänger med den synnerligen starka ställning som kommunstyrelsen intar i kommunerna. I vissa kommunala frågor har kommunstyrelsen ensam beslutanderätt och i andra svarar den så gott som ensam för beredningen inför fullmäktigebesluten. (Se vidare avsnittet om "den kommunala organisationen" sid. 9.)

3. Ett ännu mera begränsat majoritetsinslag kan också tänkas, nämligen *samlingsstyrelse med majoritetsinslag*, där man i ett system som i övrigt karakteriseras av proportionalitetsprincipen bygger in vissa majoritetsmarkeringar. Majoriteten kan således göra anspråk på alla heltidsarvoderade förtroendeposter och/eller alla ordförandeposter i de kommunala nämnderna. Detta innebär att minoriteten finns representerad i alla kommunala organ, men att majoriteten markerar sin ställning som största politiska block i kommunen/landstinget.

I detta fall finns det inte något skäl att inrätta något utskottssystem eftersom minoriteten redan har full insyn i de beredande organen.

Om man går ytterligare ett steg och tillämpar proportionalitetsprincipen till fullo kan ytterligare två alternativ urskiljas:

4. Enligt ett alternativ fördelas samtliga förtroendeposter i de kommunala organen proportionellt enligt gällande regler.

Vidare fördelas kommunalrådsposter, landstingsrådsposter samt ordförandeposter frivilligt mellan partierna enligt den proportionella metoden. Denna ordning skulle kunna benämnas *samlingsstyrelse utan majoritetsinslag enligt praxis*.

5. Enligt ett annat alternativ fördelas förtroendeposterna i samtliga kommunala nämnder proportionellt mellan partierna på samma sätt som ovan. Men den proportionella fördelningen av kommunal- och landstingsrådsposterna samt ordförandeposterna regleras i lagstiftningen och ger på det sättet principens tillämpning en fastare form. I det sistnämnda fallet — som kan benämnas *samlingsstyrelse utan majoritetsinslag enligt lag* — kommer det således inte att kunna uppstå någon tveksamhet om hur fördelningsprincipen skall tillämpas i det ena eller det andra fallet.

Till sist skall något beröras behovet av lagstiftningsändringar för de fem alternativ som skisserats i det föregående. Alternativ 1 och 2 kräver en ändring av 22 § i kommunallagen (KL) och 32 § i landstingslagen (LL) i den meningen att tillämpningen av proportionellt val inskränkes. Alternativ 5 innebär en ändring av samma lagrum så att tillämpningen av

detta valsätt utvidgas. För alternativ 3 och 4 däremot krävs inte någon lagändring.

I detta sammanhang bör emellertid göras det påpekandet att majoritetsstyre – dvs. alternativ 1 och 2 – naturligtvis kan införas redan i dag om minoriteten frivilligt väljer att avstå från sin rätt att kräva proportionellt val. Detta tillämpas emellertid inte, såvitt bekant, i någon kommun.

Huvudfrågeställning

Syftet med de olika alternativ som skisserats ovan har, som påpekats inledningsvis, inte varit att täcka in alla kombinationer av kommunala styrelseformer utan att med utgångspunkt i proportionalitetsprincipens respektive majoritetsprincipens tillämpning göra ett försök att konkretisera vilka olika grader av majoritetsinslag som kan tänkas i den kommunala förvaltningen.

Inom ramen för dessa olika alternativ kan emellertid också vidtagas andra åtgärder som kan vara av intresse vid en diskussion om kommunalt majoritetsstyre. I det referat från pressdebatten, som redovisats i det föregående, har olika sådana åtgärder framkommit. Men det torde ändå vara på sin plats att något återkomma till detta i det här sammanhanget, eftersom det kan bidra till att göra bilden av de olika alternativen ovan mera fullständig.

Inom ramen för kommunalt samlingsstyre – enligt alternativ 3, 4 och 5 – har det framförts olika förslag till åtgärder, som utgör alternativ till ett eventuellt införande av kommunalt majoritetsstyre. I syfte att stimulera den kommunala demokratin har det i kommunerna tillsatts särskilda utredningar som arbetat med förslag t. ex. för att stimulera den lokala debatten. Som exempel kan nämnas åtgärder för att påskynda behandlingen av motioner som väckts i fullmäktige bl. a. genom att införa bestämmelser som garanterar att väckt motion måste föreläggas kommunfullmäktige inom en viss tid.

En annan åtgärd som har varit aktuell är ett utvidgande av protokollföreningen i fullmäktige så att det skulle föras fullständiga diskussionsprotokoll som underlag för debatt och ansvarsutkrävande, på samma sätt som sker i riksdagen. Vidare har några större kommuner utgivit en s. k. kommunalkalender, som gör att de förtroendevalda, allmänheten och pressen lätt kan inhämta konkreta upplysningar rörande den kommunala förvaltningen m. m. Även ökad användning av informationsbroschyrer och vidgad annonsering bör nämnas i detta sammanhang.

En central fråga när det gäller att skapa debatt är också partiernas och deras fullmäktigegrupperns behandling av budgeten innan den behandlas i fullmäktige. Här måste det ses som en självklarhet att olika alternativ redovisas, om det finns delade meningar. I syfte att stimulera debatten anordnas på olika håll i landet en "allmän ekonomisk debatt" vid annan tidpunkt än på hösten då man regelmässigt fastställer budgeten. En sådan mera allmän debatt kan exempelvis knyta an till fastställandet av ramar för den kommande budgetbehandlingen, behandlingen av den kommunal-ekonomiska långtidsplaneringen (KELP), eller till framläggandet av en

investeringsplan.

Även särskilda åtgärder för att stimulera debatten i planfrågor har aktualiserats i en rad kommuner, främst i form av informationsmöten, utställningar, referensgrupper bestående av lekmän etc. Sist men inte minst bör nämnas olika åtgärder för att öka partimedlemmarnas aktivitet i de kommunala frågorna. Likaså åtgärder i syfte att stärka partiernas ekonomiska resurser och arbetsmöjligheter.

Denna uppräknig av åtgärder som kan vidtagas inom ramen för ett samlingsstyre är naturligtvis långt ifrån fullständig, men torde kunna räcka för att anknyta till resonemanget ovan angående olika inslag av majoritetsmarkeringar. Huvudfrågeställningen i den debatten har just varit vilka åtgärder som kan vidtagas inom det nuvarande samlingsstyrets ram för att stimulera den kommunala demokratin; samt om sådana åtgärder skulle vara tillräckliga; eller om någon form av kommunalt majoritetsstyre skulle vara en bättre lösning.

I vilken utsträckning förekommer majoritetsmarkeringar i kommuner och landsting?

Som en bakgrund till en diskussion om dessa frågor torde det även vara av betydande intresse att studera i vilken utsträckning kommunerna och landstingen, inom det nuvarande samlingsstyrets ram, har valt att markera sin majoritetsställning genom att besätta alla ordförande- och vice ordförandeposter och/eller heltidsengagerade förtroendeposter.

Till att börja med kan konstateras att heltidsengagerade förtroendemen finns i 200 kommuner eller i ca 43 % av det totala antalet kommuner. I 48 kommuner, dvs. i ca 11 %, finns det flera än en heltidsengagerad förtroendeman. I 13 kommuner besätter majoriteten alla dessa poster — två poster i 10 kommuner och tre poster i tre kommuner — och i de övriga 36 kommunerna fördelas posterna mellan majoriteten och minoriteten.

På landstingssidan finns det heltidsengagerade förtroendemen i 17 landsting. I 14 av dessa har man flera än en förtroendeman på heltid. Även i landstingen är det vanligast med proportionell fördelning av rådsposterna. Majoritetsprincipen tillämpas i tre av landstingen (Södermanlands, Örebro och Västmanlands läns landsting).

När det gäller fördelningen av ordförandeposter är bilden ungefär densamma. En konsekvent genomförd majoritetsprincip, dvs. att majoriteten besätter alla ordförande- och vice ordförandeposter, tillämpas i ca 8 % eller i 35 kommuner.¹ Om man i denna grupp även inräknar de kommuner där minoriteten besatt en ordförande- eller vice ordförandepost ökar antalet kommuner till 42 eller till 9 %. På landstingssidan tillämpas majoritetsprincipen i det närmaste konsekvent i två av landstingen, nämligen i Västmanlands läns landsting och i Norrbottens läns landsting.

En annan fördelningsprincip som naturligtvis också kan sägas utgöra ett viss mått av majoritetsmarkering, även om den vad gäller andelen

¹ Dessutom besättes i Holmöns kommun, AC län, alla ordförande- och vice ordförandeposter från "Samlingslistan", vilken erhållit samtliga mandat i fullmäktige.

poster kan hänföras till den proportionella principen, är att majoriteten besätter alla ordförandeposter och ger minoriteten vice ordförandeposter. Denna princip tillämpas konsekvent i 56 kommuner eller i 12 % av det totala antalet kommuner. Om undantag accepteras för en nämnd förekommer detta i ca 14 procent av kommunerna och i åtta landsting.

Ett ännu måttligare uttryck för majoritetsmarkering är att majoriteten besätter ordförandeposterna i flertalet s. k. "tunga" nämnder, såsom t. ex. kommunstyrelsen, byggnadsnämnden, skolstyrelsen och socialnämnden på den kommunala sidan och t. ex. förvaltningsutskottet, sjukvårdsstyrelse och central byggnadskommitté på landstingssidan, men delar med sig av övriga poster till minoriteten. Denna variant tillämpas i stor utsträckning i de fall då majoriteten inte valt att på annat sätt markera sin ställning.

I både kommuner och landsting förekommer naturligtvis en rad mellanformer, vid sidan av dem som behandlats ovan, som av praktiska skäl inte kan ägnas uppmärksamhet här. Syftet med denna beskrivning är endast att få fram några urskiljbara mönster som ger en vägledning om vilka principer för fördelning av olika uppdrag som tillämpas i kommuner och landsting. I bilaga 2 och 3 redovisas emellertid fördelningen av förtroendemannaposterna för varje landsting och kommun.

Sammanfattningsvis kan konstateras att samlingsstyre med påtagliga majoritetsinslag (alternativ 3) som yttrar sig i att majoriteten besätter alla kommunal- resp. landstingsrådposter där det finns flera än en, och/eller alla – eller så gott som alla – presidieposter förekommer i mindre än 10 % av kommunerna och landstingen.

Hur fungerar det nuvarande systemet?

I pressdebatten har anhängare till kommunalt majoritetsstyre, som tidigare konstaterats, ofta kritiserat det nuvarande samlingsstyret för att bl. a. verka hämmande på den kommunala debatten. Även anhängare till samlingsstyret är missnöjda med rådande förhållanden och vill söka åstadkomma ökad kommunal debatt, exempelvis genom ett flitigare användande av motions- och interpellationsinstitutet.

Mot bakgrund av detta torde det vara av intresse att peka på några undersökningsresultat, som på ett eller annat sätt kan utgöra relief åt en diskussion omkring dessa problem.

Det har tyvärr inte varit möjligt att få fram aktuellt undersökningsmaterial som på ett mera direkt sätt belyser frågan om kommunalt majoritetsstyre. Genom den mångåriga forskning som den s. k. kommunalforskningsgruppen bedrivit vid de statsvetenskapliga institutionerna föreligger emellertid ett omfattande bakgrundsmaterial om den kommunala sektorn. Denna grupps arbete har inte primärt varit inriktat på att belysa frågan om kommunalt samlingsstyre eller majoritetsstyre, men flera av de frågeställningar som där avhandlats har indirekta beröringspunkter med denna fråga.

Av utrymmesskäl har det inte varit möjligt att i detta sammanhang göra mera än ett axplock ur kommunalforskningsgruppens material. Om utförligare redovisning önskas hänvisas till forskningsgruppens skriftserie "Den kommunala självstyrelsen" (Almqvist & Wiksells förlag) eller till gruppens otryckta avhandlingsserie.

När det gäller uttolkningen av resultaten från de refererade undersökningarna skall nämnas vissa förhållanden som bör finnas med i bilden.

Till att börja med har kommunalforskningsgruppens kommunurval på 36 kommuner inte utvalts i syfte att vara riksrepresentativt. Gruppen vill därför inte hävda, utifrån strikt statistiska utgångspunkter, att resultaten exakt avspeglar hur det står till i landets samtliga kommuner. Vidare omfattar kommunurvalet till vissa delar kommuntyper, t. ex. små glesbygdskommuner, som försvinner i och med kommunindelingsreformens fullföljande. En annan källa till osäkerhet är att vissa av de studerade förhållandena kan ha förändrats efter undersökningstillfället, eftersom det i allmänhet är några år sedan undersökningarna genomfördes.

Detta innebär att resultaten i det följande bör tolkas med försiktighet. Utredningen vill inte göra gällande att de är relevanta till alla delar idag i varje enskild kommun, men menar att de kan vara av intresse som en jämförelse med annat material eller förvärvade erfarenheter som finns på det lokala planet. För en utförligare resultatredovisning och närmare beskrivning av de refererade undersökningarna hänvisas till bilaga 4.

Enighet och konflikt i fullmäktige och kommunstyrelsen

I en undersökning om beslutsfattandet i primärkommunerna, som bygger på en genomgång av 10 000 ärenden i 36 kommuner, har man ansett sig kunna konstatera att enigheten är stor inom de kommunala organen.

I det undersökta materialet, som omfattar en genomgång av protokoll för hela 1967, förekom i fullmäktige i allmänhet endast ett yrkande i varje ärende. Flera yrkanden i ärendena var vanligare i fullmäktige än i kommunstyrelsen, men var som helhet sällsynta i båda organen. Oenighet och konflikt i form av voteringar och reservationer var även det ovanligt.

Den något mindre enigheten i fullmäktige kan, anser forskarna, förklaras av att andra intressegrupperingar vid sidan om de partipolitiska är betydligt vanligare i fullmäktige än i kommunstyrelsen.

Av undersökningen framgår att oenigheten i allmänhet tycks gälla frågor av mindre partipolitisk betydelse. På fullmäktigenivån var utskänkingsärenden och kommunala organisationsfrågor klart överrepresenterade bland konfliktärenden.

Undersökningsresultaten visade vidare att enigheten inte bara var hög inom de kommunala organen. Detta gällde även mellan beredande och beslutande organ. Störst fann man överensstämmelsen vara mellan kommunstyrelsens arbetsutskott och kommunstyrelsen. I 23 av 36 kommuner överensstämde arbetsutskottets och kommunstyrelsens ställningstagande i samtliga undersökta ärenden. I hälften av de undersökta kommunerna förekom inte några betydelsefulla förändringar i fullmäktiges beslut i förhållande till kommunstyrelsen.

Även här återkom kommunala organisationsfrågor och utskänkingsärenden bland konfliktärendena; dessutom fritids- och turistärenden. Däremot var det ovanligt att det inte rädde beslutsöverensstämmelse i t. ex. socialvårdsärenden och beslut rörande inkomst- och utgiftsstaten.

Sammanfattningsvis ansåg man sig kunna konstatera genom undersökningen att enigheten inom och mellan de kommunala organen var stor, om man studerade de kommunala protokollen. Vidare att oenighet – vid de fåtal tillfällen det förekom – vanligtvis gällde frågor som var av mindre partipolitisk och ekonomisk betydelse. Det bör emellertid observeras att överensstämmelsen mellan kommunstyrelsen samt övriga kommunala nämnder inte studerades i denna undersökning.

En jämförelse med enigheten i riksdagen skulle vara av intresse i detta sammanhang men går inte att genomföra på grund av brist på jämförbara data. Det allmänna intrycket är emellertid, enligt forskare som studerat voteringar i riksdagen, att enigheten skulle framstå som hög även där om man relaterade voteringarna till hela den mängd av ärenden som man har att ta ställning till. Enigheten förefaller vara mindre i riksdagen än i

kommunerna, men skillnaden skulle sannolikt inte vara så iögonenfallande.

En intressant frågeställning är naturligtvis också vilken giltighet som dessa resultat har i de större kommuner som nu har bildats eller kommer att bildas. Många menar nog att det har skett en partipolitisk skärpning efter sammanläggningarna. Svaret på den frågan kan inte ges i detta sammanhang, men frågan bör finnas med i bilden i diskussionen och kommer att belysas i det fortsatta utredningsarbetet.

Väljarnas uppfattning om enighet och konflikt i kommunalpolitiken

I en annan undersökning, som vände sig till ett urval av väljare vid 1966 års val, ställdes några frågor om intervjupersonernas uppfattning och åsikt om enighet resp. oenighet bland kommunalmännen.

Av resultaten från den undersökningen kunde man konstatera att i genomsnitt mellan 5 till 10 procent av väljarna tyckte sig finna att kommunalpolitiken präglades av enighet och sämja. Andelen var något mindre i stora än i små kommuner.

Mellan 25 och 35 procent sade sig ha märkt oenighet, men ansåg att sådant ändå förekom sällan. Även här var andelen något mindre i stora än i små kommuner. Mellan 10 och 20 procent ansåg att det hände att det uppstod oenighet, men visste inte själv hur ofta detta inträffade.

De som tyckt sig märka att kommunalpolitiken präglades av hög grad av oenighet mellan kommunalmännen uppgick till mellan 6 och 25 procent. I tätortskommuner och i större kommuner uppgick andelen till omkring 20 % och i landsbygdskommunerna till omkring 6 %. I Stockholm tyckte omkring 50 % av väljarna att kommunalpolitiken i hög grad präglades av oenighet.

När det gällde väljarnas egen åsikt om enighet framgick att endast en liten andel av väljarna ansåg att kommunalpolitikerna var alltför angelägna om att komma överens. Denna grupp uppgick inte i något fall till mer än 6 procent av de väljare som besvarat föregående fråga.

Den vanligaste åsikten hos väljarna om kommunalpolitiken var att man tyckte att det var bra som det var. Ungefär 1/3 av väljarna hade den åsikten.

Sammanfattningsvis konstaterades i undersökningen att flertalet av väljarna inte hade upplevt kommunalpolitiken som iögonenfallande konfliktfylld. Vidare att väljarna oftast hade den åsikten att det förekom lagom med oenighet i kommunalpolitiken. Endast ett fåtal ansåg att kommunalpolitikerna var för angelägna om att komma överens.

Lokal partiorganisation – partigrupp i fullmäktige

I en undersökning 1968 som även den genomfördes i kommunalforskningsgruppens urval på 36 kommuner belystes partiaktiviteten på den lokala nivån.

Enligt resultaten från undersökningen höll partiernas lokalorganisationer i genomsnitt tre medlemmöten per år i små kommuner och drygt det dubbla antalet i stora kommuner.

Förekomsten av diskussion om kommunala frågor på partimöten befanns variera. I en tredjedel av partiorganisationerna i småkommuner och i två tredjedelar i stora kommuner hade sådana diskussioner förekommit på både medlemsmöten och styrelsemöten. Endast i ett mindre antal partiorganisationer – främst i småkommunerna – förekom det aldrig diskussion om kommunala frågor.

Vidare fann man att 80–90 % av fullmäktigeledamöterna i småkommunerna deltog i partimöten. En siffra som sjönk i de stora kommunerna till under 70 procent.

Partigrupperna i fullmäktige sammanträdde i de minsta kommunerna i genomsnitt fyra gånger per parti och år. I de största kommunerna uppgick motsvarande siffra till tio. Mellan 25 procent och 45 procent av partigrupperna uppgav sig ha gemensamma gruppmöten med ett eller flera andra partier.

Sammanfattningsvis kunde konstateras genom undersökningen att det var relativt vanligt med diskussioner om de kommunala frågorna såväl i partiernas fullmäktigegrupper som i partiernas lokalorganisationer. Vidare att förekomst av sådan diskussion i partierna var vanligare i de stora kommunerna än i de små.

En intressant frågeställning i anslutning till detta, som inte finns belyst i någon undersökning, är relationen mellan fullmäktigegrupperna och de förtroendevalda i kommunstyrelsen. I detta sammanhang torde det bl. a. vara av intresse att diskutera och undersöka vilken information och vilka möjligheter till påverkan som tillkommer fullmäktigeledamöterna.

Partierna och de kommunala nämnderna

I två undersökningar rörande skol- resp. fritidssektorerna har det partipolitiska inslaget i det kommunala nämndarbetet blivit föremål för undersökning av kommunalforskningsgruppen. Studierna gäller förhållandena under 1969.

På en fråga om vilken betydelse partiet haft för ett ställningstagande i nämnden svarade en relativt stor andel att partiet haft ”betydelse i åtskilliga frågor”. Detta gällde båda sektorerna. Vidare kunde undersökarna konstatera att partiet bedömdes ha större betydelse i de stora kommunerna än i de små. Mellan 50–80 procent av ledamöterna i skolstyrelsen uppgav att man deltagit på partimöten och där diskuterat skolfrågor under det senaste året. Motsvarande siffror för fritidssektorn var mellan 40 och 75 procent.

Denna partiaktivitet tog sig emellertid sällan uttryck i form av oenighet i nämnden. Partiskiljande diskussioner, voteringar och reservationer var således sällsynta. Detta resultat har man kommit fram till dels genom att intervjua sekreteraren i nämnden, dels genom protokollstudier.

Avslutningsvis kan konstateras att de refererade undersökningarna tyder på att partiskiljande frågor inte var så vanliga i kommunerna, vid de tillfällen då undersökningarna gjordes. Detta gällde såväl fullmäktige, kommunstyrelse som övriga nämnder. Visserligen avspeglar protokollen inte alla skiljaktigheter i en kommun, men de kan vara intressanta så till

vida att det torde vara främst dessa skillnader som kommer till medborgarnas kännedom.

Väljarna föreföll på det hela taget nöjda med den ordning som rådde, och ansåg att det förekom lagom grad av oenighet i kommunalpolitiken.

Som framgått av det föregående bör inte resultaten tolkas alltför bokstavligt, eftersom det har inträffat saker – främst kommunsammanslagningar – sedan undersökningarna gjordes som gör att förhållandena kan se annorlunda ut idag. De redovisade resultaten torde dock kunna tjäna som en utgångspunkt för en diskussion om hur det nuvarande samlingsstyret fungerar.

Den parlamentariska situationen i kommuner och landsting

En relativt vanlig tanke hos majoritetsstyrets anhängare är att ett sådant system skulle medföra en mera kraftfull och ideologiskt betonad politik på det kommunala planet än den politik som i dag föres inom samlingsstyrets ram. Majoriteten i fullmäktige och landsting förutsätts således i mindre utsträckning vara benägen att samarbeta med minoriteten när den ensam har möjlighet att besätta alla poster i kommunstyrelsen resp. förvaltningsutskottet samt eventuellt också i övriga kommunala organ.

Denna tanke äger måhända giltighet i flera fall, t. ex. då ett enda parti har en klar majoritet. I andra fall, då det parlamentariska läget är mera oklart, finns det dock mycket som talar för att situationen skulle bli sådan att man även i ett majoritetssystem skulle vara hänvisad till ett utbrett samarbete mellan partierna.

Även kommunerna och landstingen kan i ett oklart majoritetsläge drabbas av "regeringskriser" där den ena partikonstellationen får avlösa den andra vid makten med korta mellanrum. I vissa fall torde även den situationen uppstå att ett mycket litet parti eller någon partilös ledamot i fullmäktige resp. landsting kommer att kunna utöva en vågmästarroll. Om detta skulle bli vanligt kan det naturligtvis vara en nackdel att införa kommunalt majoritetsstyre.

Majoritetsläget efter 1970 års val

Mot bakgrund av resonemanget ovan torde det vara av intresse att något beröra majoritetsförhållandena i kommunerna och landstingen, även om det av naturliga skäl inte är möjligt att på förhand med säkerhet förutsäga hur den parlamentariska situationen skulle gestalta sig vid ett eventuellt införande av kommunalt majoritetsstyre.

Efter 1970 års val erhöil:

S	egen majoritet i	146	primärkommuner	
C	"	"	14	"
Fp	"	"	1	"
			<hr/>	
	Summa	161		"

I sammanlagt 161 av rikets 464 kommuner fanns således förutsättningar för ett parti att ensamt besätta posterna i kommunstyrelsen, eller samtliga förtroendeposter i de kommunala nämnderna, om någon form av kommunalt majoritetsstyre hade tillämpats.

I de övriga kommunerna skulle den parlamentariska situationen ha varierat mellan kommunerna. I vissa kommuner kanske ett organiserat samarbete mellan två eller flera partier hade varit naturligt för att åstadkomma en majoritet. I andra skulle lösningen måhända ha varit att en minoritet bestående av ett eller flera partier fått lita till stöd eller tolerans från partier som de ej haft organisatoriskt samarbete med.

För att belysa majoritetsförhållandena är det inte ovanligt att man sammanför socialdemokraterna och vänsterpartiet kommunisterna å ena sidan och centerpartiet, folkpartiet och moderata samlingspartiet å den andra. En sådan uppdelning av partierna innebär emellertid generaliseringar av det politiska läget på det kommunala planet, som bör förses med reservationer. I vissa kommuner är denna uppdelning av partierna inte relevant, därför att andra partigrupperingar framstår som mera naturliga. I andra kommuner åter finns det "lokala småpartier" utan riksanknytning, men som i det praktiska arbetet ofta lierar sig med något eller några av rikspartierna. Vidare kan en enkel tudelning av partierna på detta sätt lätt uppfattas som att det rör sig om fast organiserade partiblock. Detta är emellertid inte fallet. Sålunda förekommer, i de 45 kommuner där socialdemokraterna har majoritet tillsammans med vänsterpartiet kommunisterna, inte något organiserat samarbete mellan partierna i form av gemensamma sammanträden för fullmäktigegrupperna eller på annat sätt.

En uppdelning av partierna enligt ovan angivna "grupper" bör således inte uppfattas alltför bokstavligt. Men den kan ändå vara naturlig som en illustration till majoritetsläget. Man finner då att socialdemokraterna har majoritet ensamma eller tillsammans med vänsterpartiet kommunisterna i 191 kommuner. Vidare att centerpartiet, folkpartiet och moderata samlingspartiet tillsammans har majoritet i 222 kommuner. I detta läge skulle rent "lokalbetonade partier" utan anknytning till rikspartierna kunna spela en vågmästarroll i 34 kommuner. Kristen demokratisk samling skulle erhålla denna ställning i 17 kommuner.

För landstingen gäller efter 1970 års val att socialdemokraterna har egen majoritet i 11 av de 23 landstingen. Vidare har socialdemokraterna och vänsterpartiet kommunisterna tillsammans majoritet i ett landsting. De borgerliga partierna har tillsammans majoritet i åtta landsting.

I landstingen kan, till skillnad mot vad som gäller för primärkommunerna, antalet ledamöter i den representativa församlingen utgöra ett jämnt tal. I två av landstingen har således de borgerliga partierna tillsammans exakt lika många mandat som socialdemokraterna. I ett landsting utgör kristen demokratisk samling "tungan på vågen".

Stabiliteten i majoritetsläget

En annan aspekt som bör beröras i detta sammanhang är hur stabila majoritetsförhållandena är i kommunerna och landstingen. Ovan har

konstaterats att det kan vara en nackdel att införa majoritetsstyre om majoritetsläget skulle vara alltför oklart och kommunala "regeringskriser" skulle bli vanliga. Omvänt kan också med viss rätt hävdas att ett alltför stabilt majoritetsförhållande kan utgöra en nackdel.

Förutsättningen för att den kommunala debatten skall intensifieras efter en övergång till kommunalt majoritetsstyre torde vara att oppositionen har en rimlig chans att kunna erövra makten. I annat fall kan man förmoda att den inte kan känna entusiasm inför uppgiften att kritisera den förda politiken. Undersökningar visar också mycket riktigt att partiaktiviteten ökar i kommunerna i ett läge då majoritetssituationen är instabil. Förutsättningarna för att partierna skall föra kampanj i lokala frågor ökar liksom även annan valrörelseaktivitet.

När det gäller stabiliteten i majoritetsläget går det relativt enkelt att beskriva förhållandena i landstingen genom att belysa utvecklingen under en följd av år. För primärkommunerna däremot ställer det sig betydligt svårare p. g. a. de indelningsändringar som ägt rum vid två tillfällen under efterkrigstiden. I denna framställning användes därför något olika tillvägagångssätt för att belysa graden av stabilitet i landstingen och i kommunerna.

I figur 2 presenteras till att börja med en politisk karta som visar hur majoritetsförhållandena i landstingen varit under perioden 1947–1970 om man gör en uppdelning efter de borgerliga partierna å ena sidan och socialdemokraterna ensamma eller tillsammans med vänsterpartiet kommunisterna å den andra. Av denna framgår att majoritetsförhållandena varit påfallande stabila under denna period. Endast i fyra landsting har det vid något tillfälle skett en omkastning i majoritetsläget.

I de landsting där socialdemokraterna betecknats vara i majoritetsställning har partiet i övervägande antalet fall haft egen majoritet.

I många landsting har mandatövervikten till förmån för majoriteten varit betydande under hela perioden. I Norrbotten exempelvis har socialdemokraternas majoritet ensam eller tillsammans med vänsterpartiet kommunisterna i allmänhet överstigit 15–20 mandat och i Skaraborg har de borgerliga partiernas mandatövervikt aldrig varit under 10 mandat. (Se bilaga 5.)

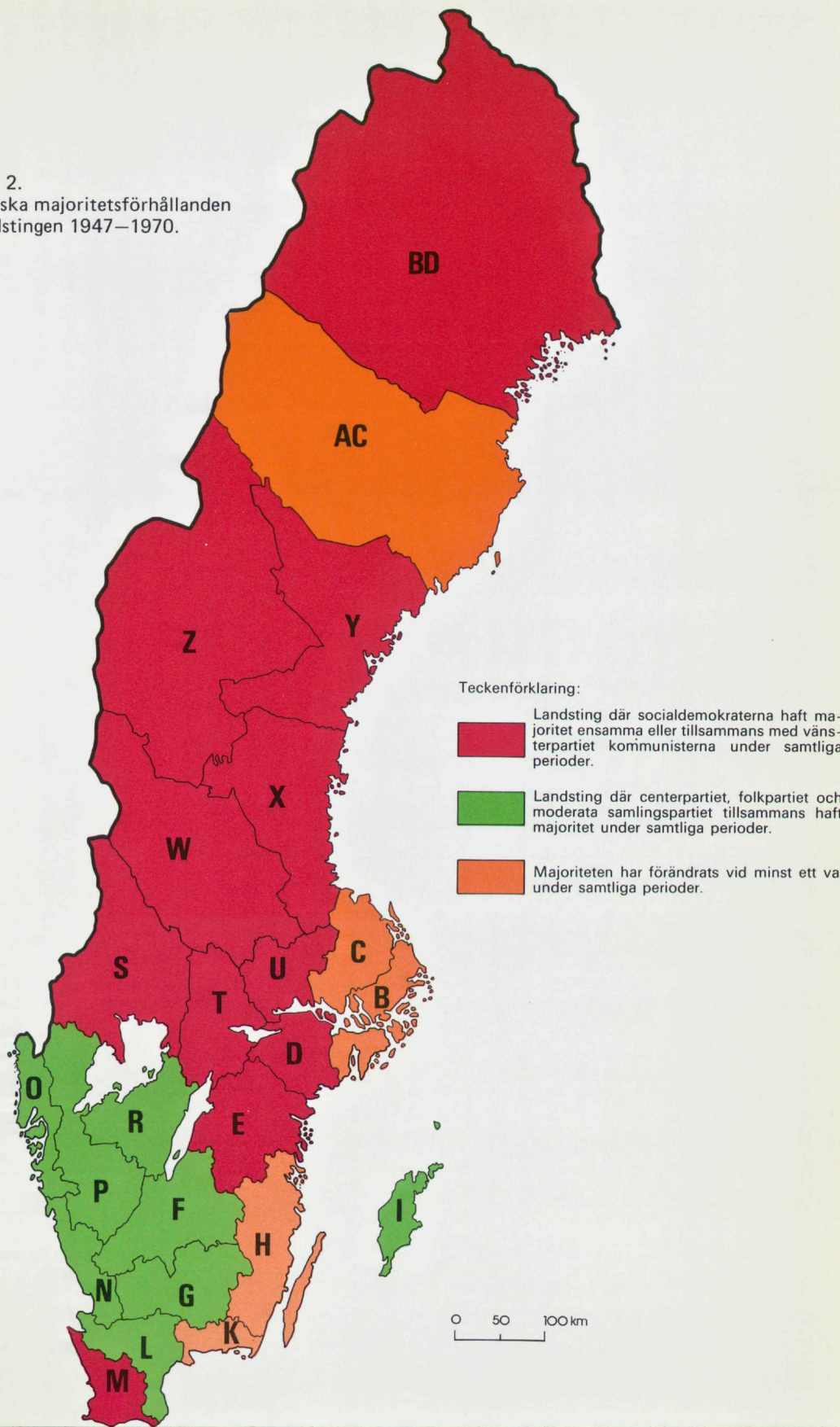
Ett annat påfallande drag, som framgår av kartskissen, är att vi i vårt land har mycket tydliga regionala skillnader i den politiska strukturen. I mellersta och norra delarna av landet har socialdemokraterna haft majoritet ensamma eller tillsammans med vänsterpartiet kommunisterna i flertalet landsting under hela perioden, medan de södra delarna av landet i flertalet fall har haft en borgerlig mandatövervikt. Undantag i söder utgör Malmöhus läns landsting som under samtliga mandatperioder haft en socialdemokratisk majoritet.

Majoritetsläget i kommunblocken

För primärkommunernas del ställer det sig, som påpekats ovan, inte lika enkelt att göra jämförelser över en längre period. I detta fall användes därför en annan teknik för att åskådliggöra graden av stabilitet. Sådana kommuner där majoriteten, bestående av ett eller flera partier, kan

Figur 2.
Politiska majoritetsförhållanden
i landstingen 1947–1970.

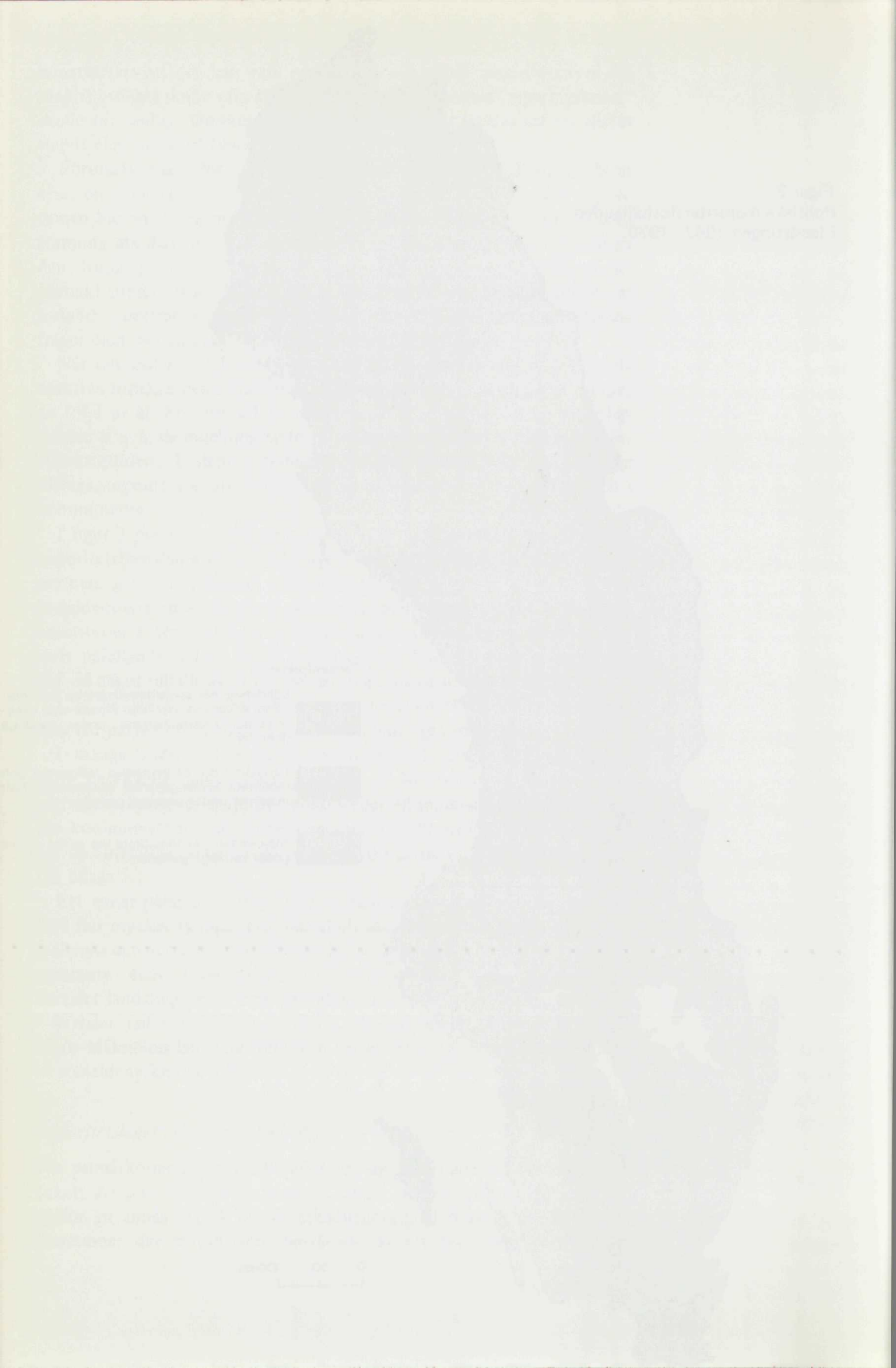
Teckenförklaring:

 Landsting där socialdemokraterna haft majoritet ensamma eller tillsammans med vänsterpartiet eller kommunisterna under samtliga perioder.

 Landsting där centerpartiet, folkpartiet och moderata samlingspartiet tillsammans haft majoritet under samtliga perioder.

 Majoriteten har förändrats vid minst ett tillfälle under samtliga perioder.

0 50 100 km

tillgodoräkna sig mera än 55 % av väljarna har karakteriserats som "stabila", medan kommuner med procentandelar därunder har räknats som "instabila". Denna gräns är naturligtvis godtyckligt vald, men erfarenhetsmässigt har det visat sig att förskjutningar i väljarkåren utöver denna gräns är mycket sällsynta i vårt land.

Från en undersökning om majoritetsförhållandena i kommunblocken, som utredningen låtit utföra, presenteras först partiernas procentuella röstandel. Därefter redovisas några tabeller som belyser hur majoritetsläget ter sig om man gör den generaliseringen att man sammanför partierna i "grupperingar" på samma sätt som skett ovan.

Undersökningen har i huvudsak genomförts på grundval av valresultaten i riksdagsvalen 1960 och 1970. Utgångspunkten för fördelningen på kommunblock har varit kommunblocksindelningen 1.1.1971, som omfattar 272 kommunblock.¹

I tabell 1 redovisas samtliga partiers storlek i de olika kommunblocken enligt resultatet av 1970 års val. Av tabellen framgår att centerpartiet och folkpartiet har absolut majoritet i ett kommunblock vardera. Socialdemokraterna har egen majoritet i 86 kommunblock. I 49 av dessa har partiet erhållit mer än 55 % av rösterna.

Utöver detta kan noteras, som en randanmärkning, att KDS och Vpk har mindre än fyra procent i 227 resp. 163 kommunblock. Moderata samlingspartiet ligger under denna gräns i 10 och folkpartiet i 4 kommunblock. Av undersökningen kan naturligtvis även utläsas annat som är av allmänt intresse, men som kan utelämnas i en framställning

Tabell 1 Kommunblockens politiska struktur (1970 års val). Partiernas storlek i de olika kommunblocken.

Partiprocent	M	C	FP	KDS	S	Vpk	Övriga
0	—	—	—	10	—	5	—
0,1 – 3,9	10	—	4	227	—	163	—
4,0 – 5,9	38	—	7	30	—	45	—
6,0 – 9,9	86	9	70	6	—	43	—
10,0 – 14,9	100	32	91	—	—	7	—
15,0 – 19,9	30	70	64	—	1	5	—
20,0 – 24,9	5	45	24	—	7	4	—
25,0 – 29,9	1	51	8	—	11	—	—
30,0 – 34,9	—	28	3	—	24	—	—
35,0 – 39,9	1	24	—	—	42	—	—
40,0 – 44,9	1	10	—	—	45	—	—
45,0 – 49,9	—	2	—	—	56	—	—
50,0 – 54,9	—	1	1	—	37	—	—
55,0 – 59,9	—	—	—	—	30	—	—
60,0 – 64,9	—	—	—	—	16	—	—
65,0 – 69,9	—	—	—	—	2	—	—
70,0 – 74,9	—	—	—	—	1	—	—
Summa	272	272	272	272	272	272	—

¹ Undersökningen har utförts för utredningens räkning av ledamoten Göran Åstrand. För närmare redogörelse rörande tillvägagångssätt och en utförligare resultatredovisning hänvisas till bilaga 6.

som koncentreras på frågan om kommunalt majoritetsstyre. Den intresserade hänvisas till bilaga 6 där en utförligare resultatredovisning återfinns och där även bakgrundsmaterialet är återgivet.

	1960		1970	
	Antal block	(%)	Antal block	(%)
Kommunblock där de borgerliga partierna tillsammans har mer än 55 % av rösterna	79	(29,0)	88	(32,3)
Kommunblock där ingen partigruppering erhållit mer än 55 % av rösterna (instabila block)	84	(30,9)	91	(33,6)
Kommunblock där socialdemokraterna ensamma eller tillsammans med vänsterpartiet kommunisterna har mer än 55 % av rösterna	109	(40,1)	93	(34,2)
Summa	272	(100,0)	272	(100,1)

Om man sammanför socialdemokraterna och vänsterpartiet kommunisterna å ena sidan och centerpartiet, folkpartiet och moderata samlingspartiet å den andra kommer andelen "stabila" kommunblock att öka. Av sammanställningen ovan framgår att huvuddelen av kommunblocken eller drygt 2/3 kan karakteriseras som "stabila", enligt 55-procentsgränsen. Detta resultat gäller oavsett om man studerar majoritetsförhållandena vid 1960 eller 1970 års val.

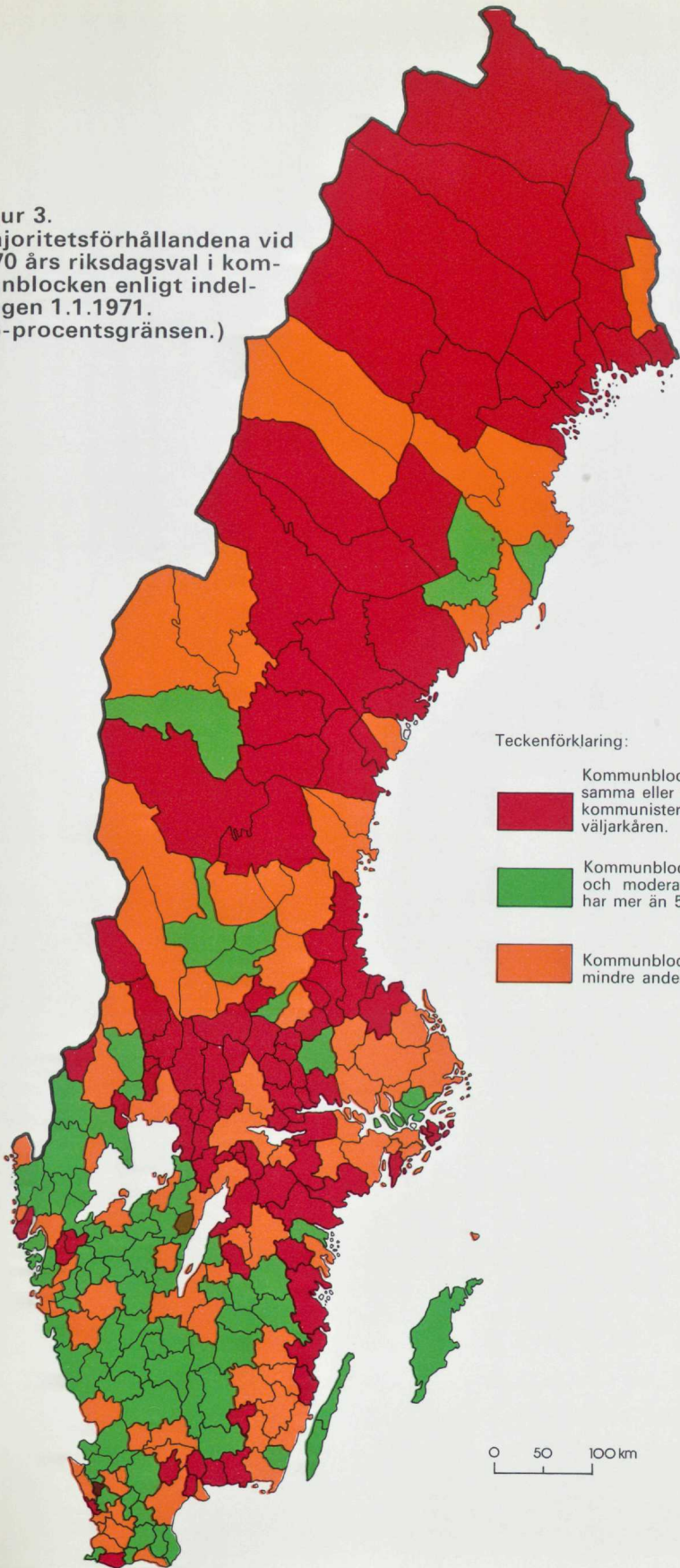
Om man väljer högre gränser finner man att flera kommunblock har en majoritet som grundar sig på upp till 70 % eller mera av väljarkåren.

	Majoritet för: centerpartiet, folkpartiet och moderata samlingspartiet					Majoritet för: socialdemokraterna ensamma eller tillsammans med vänsterpartiet kommunisterna				
	70 %	65 %	60 %	55 %	50 %	70 %	65 %	60 %	55 %	50 %
1960	17	15	18	29	44	40	35	31	11	32
	Summa 123					Summa 149				
1970	16	12	24	36	40	51	34	21	18	20
	Summa 128					Summa 144				

En fördelning av 1970 års valresultat på kommunblock visar, som framgår av sammanställningen ovan, att majoriteten i 36 av kommunblocken har stötts av mer än 70 % av väljarkåren. Motsvarande siffra för 1960 års val var 49 kommunblock. Om vi i stället väljer 60 %-gränsen kan vi konstatera att drygt 40 % av kommunblocken har en majoritet som är av den storleksordningen eller större. Resultatet gäller både för 1960 och 1970 års valresultat.

Figur 3.
Majoritetsförhållandena vid
1970 års riksdagsval i kom-
munblocken enligt indel-
ningen 1.1.1971.
(55-procentsgränsen.)

Teckenförklaring:

Kommunblock där socialdemokraterna en-
samma eller tillsammans med vänsterpartiet
kommunisterna har mer än 55 procent av
väljarkåren.

Kommunblock där centerpartiet, folkpartiet
och moderata samlingspartiet tillsammans
har mer än 55 procent av väljarkåren.

Kommunblock där majoriteten bygger på
mindre andel än 55 procent av väljarkåren.

0 50 100 km

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637
TEL: 773-936-3700

Av sammanställningen framgår vidare att socialdemokraterna skulle ha fått majoritet ensamma eller tillsammans med vänsterpartiet kommunisterna i 149 resp. 144 av kommunblocken enligt valresultaten 1960 och 1970. Detta motsvarar en andel på cirka 53 resp. 55 procent av kommunblocken. Förskjutningen från det ena till det andra valtillfället uppgår således till knappt 2 procent.

I figur 3 redovisas en karta över hur majoritetsförhållandena i kommunblocken ter sig i olika delar av landet om man grupperar blocken enligt 55 %-gränsen. Av kartan som grundar sig på 1970 års valresultat kan stora regionala skillnader utläsas då det gäller majoritetsförhållandena. I stora delar av södra Sverige har de borgerliga partierna tillsammans stöd från mera än 55 procent av väljarkåren och i stora delar av Norrland har det socialdemokratiska partiet en majoritet ensamt eller tillsammans med vänsterpartiet kommunisterna som överstiger denna gräns. I sina huvuddrag påminner detta om den regionala fördelningen i politiskt avseende, som tidigare kunnat konstateras för landstingens del. (Jfr figur 2.)

Sammanfattningsvis kan konstateras att majoritetsläget i kommunerna och landstingen är tämligen stabilt, om man sammanför socialdemokratiska partiet och vänsterpartiet kommunisterna å ena sidan och centerpartiet, folkpartiet och moderata samlingspartiet å den andra. Endast i fyra landsting har det skett någon omkastning i majoritetsläget under tiden 1947–1970, om man gör denna uppdelning.

Om man studerar majoritetsförhållandena i kommunblocken – dvs. i de kommunala enheter som kommer att finnas genomgående från den 1 januari 1974 – finner man att en förändring av majoritetsläget ter sig osannolik i två tredjedelar av kommunblocken.

Slutligen kan konstateras att den politiska strukturen i vårt land kännetecknas av tydliga regionala skillnader i den meningen att socialdemokraterna har "stabil" majoritet ensamma eller tillsammans med vänsterpartiet kommunisterna främst i Norrland, medan de borgerliga partierna tillsammans främst uppnår 55 procent av väljarkåren i de södra delarna av landet.

Ovannämnda resultat angående majoritetsläget i kommuner och landsting innebär emellertid inte, som påpekats ovan, att den parlamentariska situationen är klar. Om ett parti har egen majoritet framstår naturligtvis situationen som okomplicerad. Men om flera partier måste samverka för att en majoritet skall åstadkommas eller om en minoritet får styra enbart med tolerans från andra partier kommer lokala faktorer in i bilden. Detta gör att det inte är möjligt att med säkerhet förutse vilken lösning som framstår som mest naturlig i det ena eller det andra fallet.

Pressläget i kommunerna

Lokaltidningarna – en viktig informationskanal

Vid övervägandena angående konsekvenserna av ett eventuellt införande av kommunalt majoritetsstyre i kommunerna bör man även ha med i bilden "majoritetens" respektive "oppositionens" möjligheter att via olika informationskanaler bedriva opinionsbildning.

Av tidigare undersökningar, främst inom kommunalforskningsgruppen, har det framkommit att lokalpressen är den helt dominerande informationskanalen från förtroendemän till medborgarna mellan valrörelserna. Tidningsredaktionerna refererar ständigt kommunfullmäktiges sammanträden och bevakar tämligen regelbundet de övriga kommunala organens verksamhet.

Under valtid aktiveras andra informationskanaler, men även då är lokaltidningarna av mycket stor betydelse. I samband med valrörelsen sker den förändringen att tidningarna ökar det opinionsbildande materialet på ledarplats. Vidare förekommer en omfattande bevakning av lokala valmöten och andra inslag i valkampanjen.

En avsaknad av reell konkurrens mellan flera lokaltidningar innebär en brist ur opinionsbildningens synpunkt oavsett vilket kommunalt styrelseskick som tillämpas. Det förefaller emellertid inte orimligt att situationen blir besvärligare om kommunalt majoritetsstyre tillämpas. Oppositionen kan då hamna i det läget att den dels saknar insyn i kommunens beredande organ, dels saknar tillräckliga möjligheter att via pressen föra ut sin oppositionspolitik.

Visserligen finns det anledning att förmoda att andelen kommuner med en reell konkurrens mellan flera lokaltidningar i viss mån ökar som en följd av kommunsammanslagningarna. Men detta hindrar inte att denna frågeställning förtjänar en närmare belysning i detta sammanhang.

I detta avsnitt har de politiska majoritetsförhållandena i kommunblocken jämförts med pressläget. Därvid har kommunblocken uppdelats på samma sätt som ovan i block där, å ena sidan socialdemokrater ensamma eller tillsammans med vänsterpartiet kommunisterna har majoritet, och där å andra sidan centerpartiet, folkpartiet och moderata samlingspartiet har majoritet. Detta innebär att det även i detta fall varit nödvändigt att

göra generaliseringar, som inte tar hänsyn till avvikelser i enskilda kommunblock. Denna uppdelning bör således inte uppfattas alltför bokstavligt. (Se även sid. 39.)

Konkurrenssituationen mellan lokaltidningarna i kommunblocken

Det är svårt att ange någon gräns för hur stor del av medborgarna i kommunen som bör läsa en tidning för att det informativa och opinionsbildande materialet skall nå ut till en rimlig andel av befolkningen. Uppgifter angående de s. k. opinionsförmedlarnas andel av väljarkåren i Sverige talar väl närmast för att tidningen bör nå åtminstone omkring 20 % av hushållen i kommunen. Alla avgöranden av detta slag måste dock bli godtyckliga.¹

Med hänsyn till svårigheterna att finna någon oantastbar norm för att avgränsa tidningarnas "effektiva" spridningsområde redovisas nedan resultaten efter två alternativa avgränsningar. Enligt det första alternativet anses ett parti ha tillgång till lokaltidning om denna sprids till lägst 20 % av hushållen i kommunen. Enligt det andra alternativet är kravet på hushållsspridning reducerat till 10 %. Denna sista gräns förefaller dock vara alltför låg. Att ställa kravet högre, t. ex. 30 %, skulle på ett avgörande sätt minska antalet kommunblock där båda partiblocken har tillgång till lokaltidning eftersom konkurrensförhållandena på tidningsmarknaden är sådana att andra tidningar — dvs. i de flesta fall de socialdemokratiska tidningarna — mycket sällan sprids till fler än 30 % av hushållen.

I tabell 2 redovisas en genomgång av tidningsstatistiken, som avser pressläget i kommunerna 1970.²

Om vi väljer 20 % hushållstäckning som gräns för att en tidning skall anses utgöra lokalt organ för ett parti ser vi att båda partiblocken disponerar lokaltidning i 43 % av kommunblocken. Om vi minskar våra krav på hushållstäckning och nöjer oss med 10 % täckning blir motsvarande uppgift 61 %. Av tabellen framgår även att av alla kommunblock där valfrihet saknas är det endast i tre — Kiruna, Gällivare och Söderhamn — som den helt dominerande tidningen är socialdemokratisk. De borgerliga partierna saknar pressorgan i ytterligare 4 kommuner. I dessa — som ligger i Dalarna — uppger den dominerande tidningen inte någon partitillhörighet. Vi kan alltså konstatera att socialdemokraterna saknar tidning (20 %-gränsen) i 54 % av kommunblocken medan de borgerliga partierna saknar tidning (20 %-gränsen) i 2 % av kommunblocken.

Det är väl känt att partiernas pressandel liksom röstandel varierar starkt regionalt. Kommunblockens fördelning på de fem kategorierna i tabellen redovisas därför på bifogad karta. (Se figur 4.) Som framgått av tabellen kommer denna karta i stort sett att spegla den socialdemokratiska pressens regionala fördelning. Vi ser att de kommunblock där endast

¹ För kommunblocken runt Stockholm, Göteborg och Malmö har tidningar som utgivits på dessa orter betraktats som lokaltidningar. Som avgränsning av storstadsområdena har i det följande använts blockregionindelningen i TS-boken.

² Genomgången har utförts för utredningens räkning av fil. lic. Bengt-Owe Birgersson. Källa TS-boken 1971.

Tabell 2 Pressläget 1970 i kommunblocken (enligt indelningen 1.1.1971).

Konkurrenssituation	Antal kommunblock	Andel av samtliga kommunblock
Både soc.demokratiska och borgerliga tidningar med spridning i lägst 20 % av hushållen	117	43 %
Borgerliga tidning i lägst 20 % och soc. dem. i lägst 10 % och högst 20 % av hushållen	49	18 %
Borgerliga tidningar i lägst 20 % och soc. dem. i högst 9 % av hushållen	99 ¹	36 %
Soc. dem. tidningar i lägst 20 % och borgerliga i högst 19 % av hushållen	3	1 %
Soc. dem. tidningar och tidningar utan partitillhörighet i lägst 20 % och borgerliga tidn. i högst 19 % av hushållen	4	1 %

borgerliga tidningar läses är koncentrerade till Götaland och norra Mälardalen. Om vi tillämpar 20 %-kravet på hushållstäckningen kommer i södra Sverige i stort sett endast östra Småland, Blekinge och Malmøre-gionen att uppvisa pressorgan från båda partiblocken. I Norrland är situationen helt annorlunda. I denna del av landet är pressorgan från båda partiblocken det normala förhållandet.

Majoritetens respektive oppositionens tillgång till lokaltidning

En intressant frågeställning då det gäller ett eventuellt införande av kommunalt majoritetsstyre är i vilken utsträckning som "majoriteten" resp. "oppositionen" har tillgång till lokaltidning. Genom att jämföra valresultatet i 1970 års val omräknat på kommunblock med de ovan redovisade uppgifterna rörande tidningssituationen går det att få en översiktlig bild av hur det förhåller sig i detta avseende.

I tabell 3 har kommunblocken fördelats dels efter pressituation, dels efter politisk majoritet. Av tabellen framgår att "majoriteten" skulle ha tillgång till egen tidning enligt 20 %-gränsen i 218² av de 272 kommunblocken. I 54³ av blocken — alla med socialdemokraterna i majoritetsställning — skulle majoriteten sakna eget språkrör. I samtliga 128 kommunblock där de borgerliga partierna har majoritet finns även borgerliga tidningar i minst 20 % av hushållen.

Om vi i stället koncentrerar oss på oppositionens villkor finner vi att den saknar lokaltidning i 101⁴ av 272 kommunblock. De borgerliga partierna har tillgång till eget språkrör i 137 av de 144 block där de utgör opposition, och saknar tidning i 7 kommunblock.

¹ I 16 av dessa har dock Arbetet en spridning i hushållen, som överstiger 10 %.

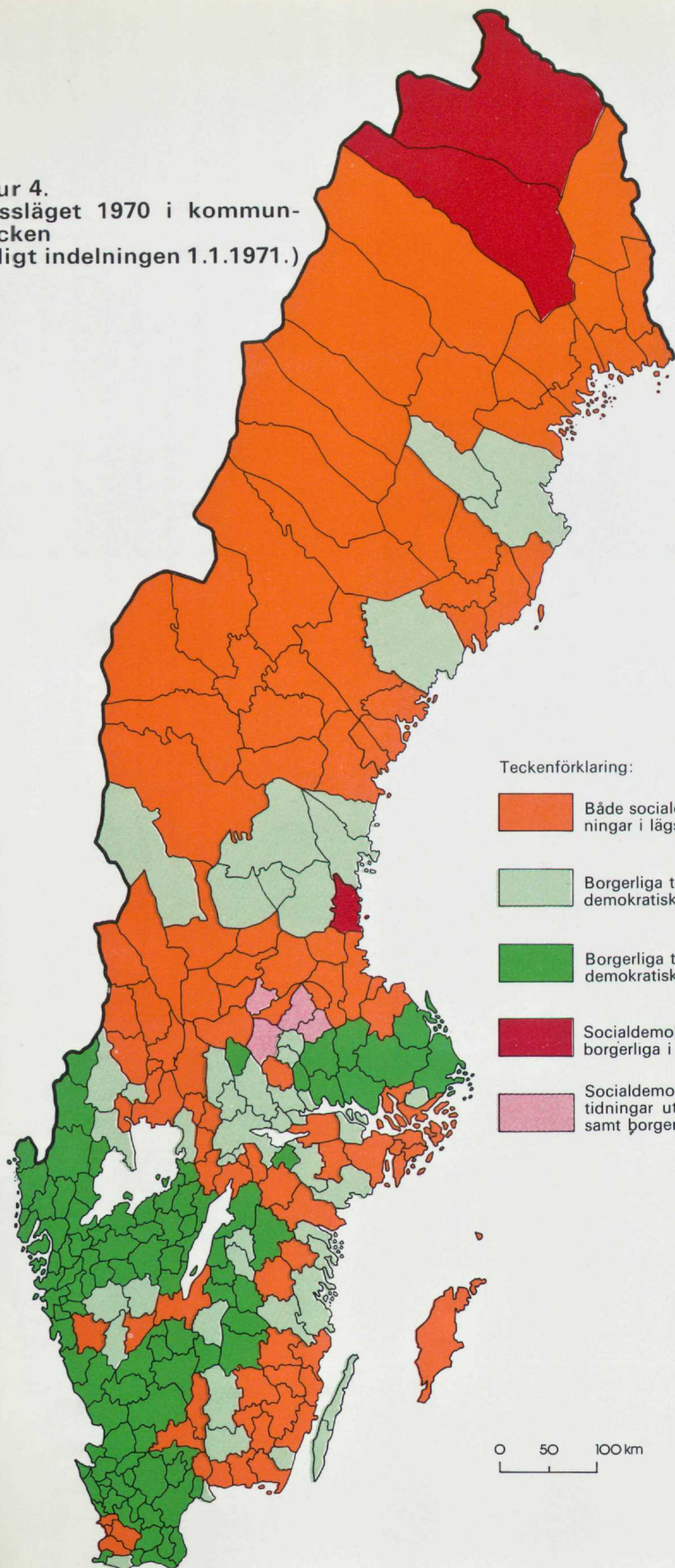
² Antalet utgör summan av (34+17+77) + (83+3+4)

³ Antalet utgör summan av 32+22.

⁴ Antalet utgör summan av 17+77+3+4.

Figur 4.
Pressläget 1970 i kommun-
blocken
(enligt indelningen 1.1.1971.)

Teckenförklaring:

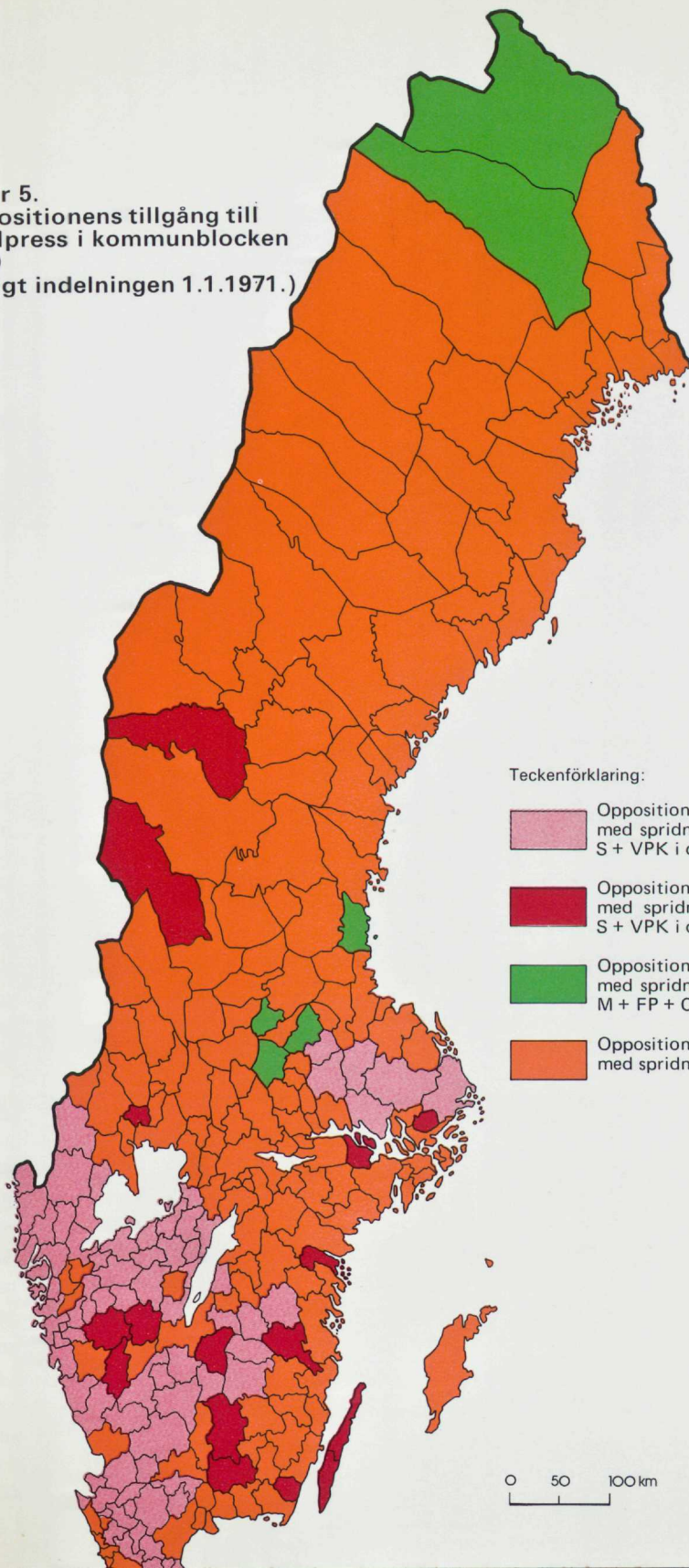
- Både socialdemokratiska och borgerliga tidningar i lägst 20% av hushållen.
- Borgerliga tidningar i lägst 20% och socialdemokratiska i 10—20% av hushållen.
- Borgerliga tidningar i lägst 20% och socialdemokratiska i högst 9% av hushållen.
- Socialdemokratiska tidningar i lägst 20% och borgerliga i högst 19% av hushållen.
- Socialdemokratiska tidningar i lägst 20% och tidningar utan partitillhörighet i lägst 20% samt borgerliga i högst 19%.

0 50 100 km

Figur 5.
Oppositionens tillgång till
lokalpress i kommunblocken
1970
(enligt indelningen 1.1.1971.)

Teckenförklaring:

- Oppositionen har tillgång till tidningar med spridning i högst 10 % av hushållen. S + VPK i opposition.
- Oppositionen har tillgång till tidningar med spridning i 10–19 % av hushållen. S + VPK i opposition.
- Oppositionen har tillgång till tidningar med spridning i högst 19 % av hushållen. M + FP + C i opposition.
- Oppositionen har tillgång till tidningar med spridning i lägst 20 % av hushållen.

0 50 100 km

Figure 2
 Distribution of ...
 (Scale: 1:100,000)

Legend

- ...
- ...
- ...
- ...

Scale: 1:100,000

Tabell 3 Kommunblocken fördelade efter pressituation och politisk majoritet (1970).

Pressituation	Majoritet för	
	Centerpartiet, folkpartiet och moderata samlingspartiet tillsammans	Socialdemokraterna ensamma eller tills. med vänsterpartiet kommunisterna
Både socialdemokratiska och borgerliga tidningar med spridning i lägst 20 % av hushållen	34	83
Borgerliga tidningar i lägst 20 % av socialdem. i lägst 10 % och högst 20 % av hushållen	17	32
Borgerliga tidningar i lägst 20 % och socialdem. i högst 10 % av hushållen	77	22
Endast socialdem. tidningar över 20 % av hushållen	0	3
Socialdem. tidningar och tidningar utan partifärg i lägst 20 % och borgerliga tidningar i högst 19 % av hushållen	0	4
	94	54
	7	7
Summa	128	144

Av de 128 kommunblock där socialdemokraterna skulle vara i oppositionsställning har de tillgång till egen lokaltidning i 34 block. I 94 kommunblock eller i cirka 3/4 av dem där socialdemokraterna skulle komma att utgöra opposition är de också utan lokalt pressorgan.

Kartan över pressläget 1970 i kommunblocken visar på stora och välkända regionala skillnader. Vi kan även ur tabellen ovan utläsa ett samband mellan presstyrka och politisk majoritet. Socialdemokraterna har egen press i 63 % av de kommunblock där majoriteten är "socialistisk". Av kommunblocken med borgerlig majoritet har socialdemokraterna egen press i 27 %. Dessa uppgifter tyder på att det även finns stora skillnader mellan olika delar av landet om man jämför pressituation och politisk majoritet.

För att belysa de regionala skillnaderna redovisas en karta över oppositionens tillgång till lokalpress 1970 i kommunblocken. (Se figur 5). Eftersom borgerliga tidningar finns i alla kommunblock – enligt 20 %-kravet – utom sju visar kartan en bild som till stora delar är beroende av den socialdemokratiska pressens spridning i olika delar av landet. De kommunblock där oppositionen saknar tidning visar en tendens till koncentration i det inre av Götaland samt i Skåne och Västsverige. I stora delar av Norrland däremot förefaller de tidningsmässiga förutsättningarna för oppositionen vara tillräckliga.

Sammanfattningsvis kan konstateras att pressläget i kommunerna i många fall synes ge dåliga förutsättningar för den politiska oppositionen att på ett effektivt sätt kunna fullgöra sin funktion. Sammanställningen av tidningsdata och röstsiffror visar att oppositionen – om man tillämpat

kommunalt majoritetsstyre vid 1970 års val i kommunblocken – skulle saknat egen lokaltidning i 101 kommunblock. I nästan samtliga fall, eller i 94 av blocken, skulle det ha varit den socialdemokratiska oppositionen som fått klara sig utan ett eget språkrör.

Vi är då inne på den mera vidsträckta frågan om vilka åtgärder som kan vidtagas för att garantera oppositionen goda arbetsmöjligheter. Denna frågeställning behandlas utförligare i det följande avsnittet, där tonvikten läggs på frågan om ett eventuellt inrättande av ett kommunalt utskottsväsende.

Kommunalt utskottssystem

En fråga som bör tillmätas stor betydelse, när det gäller ett eventuellt införande av kommunalt majoritetsstyre, är hur man skall garantera oppositionen goda arbetsmöjligheter. Flera åtgärder är tänkbara i detta sammanhang. I stora kommuner där majoriteten besätter flera kommunalrådsposter – men minoriteten saknar kommunalråd – kan det t. ex. diskuteras om man inte borde arvoda en ”oppositionsledare”, även om det i vissa fall torde bli svårt för en opposition, bestående av flera partier, att ena sig om en sådan ledare. Ett motiv för en sådan åtgärd är att förtroendemännen på det lokala planet, till skillnad från ledamöterna i riksdagen, i huvudsak är hänvisade till att fullgöra sina förtroendeuppdrag på fritiden.

En annan åtgärd som skulle kunna vidtagas vore att utrusta oppositionen med kansliresurser, som i någon mån kunde uppväga majoritetens tillgång till kommunkansliets tjänstemän. Vidare förefaller det rimligt att man överväger möjligheterna för minoriteten att i ökad utsträckning få utnyttja kommunens tjänstemän för mindre utredningsuppgifter, föredragningar etc.

Problemet med oppositionens arbetsmöjligheter torde emellertid inte kunna lösas på ett likartat sätt i alla typer av kommuner. Ovannämnda åtgärder kan uppfattas som naturliga i de stora kommunerna – som redan i dag har flera heltidsengagerade förtroendemän och ett stort antal tjänstemän – men kan naturligtvis upplevas som mera verklighetsfrämmande i de små kommunerna. I vissa fall är det möjligt att även kostnadsaspekten kommer in i bilden, även om dessa åtgärder i flertalet fall inte torde komma att påverka den kommunala ekonomin på något avgörande sätt.

Den principiellt sett intressantaste frågan, när det gäller att garantera oppositionen goda arbetsmöjligheter, torde emellertid vara inrättandet av ett eventuellt utskottssystem i kommunerna. Som redan framhållits ovan synes detta vara en angelägen åtgärd om oppositionen skall kunna beredas reella möjligheter att framlägga egna alternativ till majoritetens förslag innan ärendena går vidare till fullmäktige. (Jfr sid. 29.) Det torde inte vara nödvändigt i detta sammanhang att utreda i detalj hur ett sådant system skulle kunna utformas, men vissa aspekter bör beröras.

Till att börja med kan konstateras att en utskottsberedning mellan kommunstyrelsen och fullmäktige inte är något nytt för kommunernas del. Förr fanns i en del primärkommuner ett s. k. allmänt beredningsutskott, som på sätt och vis hade denna funktion. I mitten på 50-talet fanns det ett sådant utskott i ett hundratal städer.

Det allmänna beredningsutskottet fungerade något olika i olika kommuner, men dess viktigaste funktion synes i allmänhet ha varit att verka som en "parlamentarisk utjämningsinstans" i mera politiskt betonade frågor. Det förekom emellertid även att utskottet hade befogenhet att i sista hand avge yttrande i praktiskt taget alla ärenden, som skulle behandlas i fullmäktige. Beredningsutskottets ställning i den kommunala organisationen kom därför att variera i betydande utsträckning.

I 1953 års kommunallag har lagstiftarna velat markera att kommunens styrelse vid sidan av fullmäktige skall ha en egen maktsfär och fungera som kommunens "regering". I enlighet med detta synsätt skall kommunens styrelse i princip vara sista beredningsinstans för fullmäktigeärenden.

Lagen förbjuder inte inrättandet av allmänna beredningsutskott, men ett sådant organs möjligheter att såsom sista beredningsinstans framföra självständiga förslag är begränsade i likhet med fullmäktigeledamots möjligheter att vid fullmäktigebehandlingen göra yrkanden. Yrkandet måste med andra ord hålla sig inom den ram ärendet fick efter styrelseberedningen. (Se Kaijers kommentarer i kommunallagarna del II i anslutning till 19 § och 30 §.)

Allmänt beredningsutskott förekom i något enstaka fall ända in på 1960-talet, men finns numera inte kvar, såvitt det är bekant, i någon kommun. Detta torde bero på att det inte förelegat något behov av ytterligare en beredningsinstans eller parlamentarisk utjämningsinstans före fullmäktige då minoriteten varit representerad i kommunstyrelsen.

En fråga som bör studeras närmare vid ett eventuellt införande av kommunalt majoritetsstyre är vad ett utskottssystem skulle innebära för den kommunala förvaltningsordningen. Ett karakteristiskt drag i den nuvarande arbetsfördelningen mellan de beslutande och de beredande organen på det kommunala planet är att de förstnämnda saknar egna utredningsresurser. Av detta följer att återremisser och återkommande bordläggningar är vanliga som ett utjämnande inslag i det kommunala livet. I riksdagen har det nyinrättade återremissinstitutet använts mycket sparsamt. Om ett utskottsväsende med eget utredningskansli skulle utvecklas i kommuner och landsting är det troligt att återremisser och bordläggningar skulle bli mindre vanliga.

Inrättandet av ett kommunalt utskottsväsende skulle emellertid betyda att det tillkommer ytterligare en instans i beredningsprocessen. I normalfallet skulle frågan behandlas både i kommunstyrelsen och i någon av de övriga kommunala nämnderna — ibland i flera omgångar — och sedan skulle frågan eventuellt gå ut på remiss till berörda utanför själva förvaltningen. Därefter skulle följa utskottsbehandling och slutligen beslut i kommunfullmäktige.

I jämförelse med beredningen på riksplanet blir denna ordning som

synes mera omfattande genom att de kommunala nämnderna kommer in i bilden. På riksplanet finns inte någon motsvarighet till dessa nämnder utan där är det regeringen ensam som svarar för beredningen med hjälp av departementen. Det finns således en principiell skillnad härvidlag som bör uppmärksammas. Om man skulle tänka sig ett system liknande det som tillämpas på riksplanet genomfört på den kommunala nivån skulle det innebära att all beredning inför fullmäktige skulle centraliseras till kommunens "regering" dvs. kommunstyrelsen. De övriga kommunala nämnderna skulle avskaffas och den förvaltande funktionen, dvs. verkställandet av de politiska besluten, skulle utföras av de olika delförvaltningarna. Dessa skulle då få karaktären av "ämbetsverk" eventuellt med en lekmanstyrelse i ledningen. Den skillnad som här kommer till uttryck är en följd av att man på det kommunala planet inte gör någon boskillnad mellan beredande funktioner och förvaltande (verkställande) funktioner. Båda dessa funktioner utövas av de kommunala nämnderna.

Av detta följer att det inte går att jämställa riksdagens utskott med de kommunala nämnderna. Riksdagsutskotten utövar endast en beredande funktion och har inte något att skaffa med verkställigheten av besluten på det sätt som de kommunala nämnderna har. Vidare utgör utskotten det sista ledet i beredningsprocessen innan frågorna avgörs i riksdagen. I kommunerna däremot skall kommunstyrelsen alltid beredas tillfälle att yttra sig innan ärendena går vidare och avgörs i fullmäktige. Från denna regel undantas endast valärenden samt ärenden som fordrar skyndsamt handläggning. I det sistnämnda fallet får det dock ej röra sig om utgift eller anvisning av medel; ej heller om avhändande av kommunen tillhörig egendom eller efterskänkande av kommunens rättighet (19 § KL).

Utifrån detta torde man kunna konstatera att ett kommunalt majoritetsstyre med utskottssystem skulle bli mera omständligt att tillämpa än det parlamentariska system som tillämpas på riksplanen. Visserligen skulle man teoretiskt kunna tänka sig att genomföra detta system fullt ut också på den kommunala nivån — även om detta aldrig framförts som ett alternativ i debatten — men man skulle då förlora andra betydelsefulla värden som är förbundna med den kommunala demokratin, t. ex. det förhållandet att de kommunala förtroendemännen kan följa tjänstemännens förvaltningsåtgärder på nära håll i de kommunala nämnderna.

För landstingens del är en hel del av det som behandlats ovan om kommunala utskott ej relevant, eftersom man där redan har landstingsutskott bestående av landstingsmän. Beredningstvånget i landstingen är således dubbelt och omfattar, dels beredning av förvaltande nämnd eller kommitté eller härför avsedd person eller personer, dels beredning av särskilt utskott. (Se 30 § LL.) Undantag från denna regel har gjorts för Stockholms läns landsting, där beredning av särskilt utskott är frivillig.¹

Skälet för att ha beredningsutskott på landstingsplanet har varit att öka landstingsledamöternas möjlighet till insyn och kontroll. Landstinget sammanträder som bekant mera sällan än kommunfullmäktige; framför

¹ Se lag med särskilda bestämmelser om Stockholms läns landstingskommun 7 §.

allt beroende på landstingsområdets geografiska utbredning och därmed sammanhängande kommunikationsproblem. I gengäld har förvaltningsutskottet rätt att i vissa hänseenden företräda landstinget mellan dess möten. Förvaltningsutskottets ställning är således något annorlunda än den som tillkommer kommunens styrelse. (Jfr 5 § KL och 4 § LL.) Den dominerande ställning som förvaltningsutskottet kommit att inta har ofta varit utsatt för kritik. Det är mot den bakgrunden man får se att beredningsutskotten numera — sedan 1965 — även kan utses för tid mellan landsting. (Se 20 § LL.)

I landstingen tillämpas dubbelt beredningstvång i kombination med samlingsstyre. Detta gör att man får proportionell och lika sammansättning både i beredningsutskotten och i nämnderna. I flera fall har det också visat sig att även personsammansättningen mellan utskott och motsvarande nämnd i stor utsträckning varit överensstämmande. Bedömningen av sakfrågorna har därför i stort sett blivit densamma i utskotten och i nämnderna, och tidsutdräkten har inte blivit så markant.

Några slutsatser om vad det skulle betyda i form av tidsutdräkt om kommunalt majoritetsstyre med dubbelt beredningstvång infördes, kan därför inte dras utifrån erfarenheterna från landstingen.

Sammanfattningsvis kan konstateras att det synes vara svårt att bestrida att beredningen av ärendena kommer att bli mera komplicerad i ett system med kommunalt majoritetssystem med utskottsväsende än den är i ett system med kommunalt samlingsstyre. Detta torde gälla oavsett om man jämför med ett system utan utskottsväsende som i primärkommunerna eller ett system med beredningsutskott som i landstingen.

Den kommunala budgetprocessen – snabbare valgenomslag

En annan frågeställning som sammanhänger med den kommunala förvaltningsordningen är vilka konsekvenser ett kommunalt majoritetsstyre skulle komma att få för den kommunala budgetbehandlingen. I det nuvarande systemet tillämpas den ordningen att oppositionen, dvs. minoritetspartierna, finns med på alla stadier vid utarbetandet av budgeten. Kommunalt majoritetsstyre i någon form däremot skulle innebära att oppositionen ställdes utanför vissa eller alla moment i budgetprocessen. Enligt det mest långtgående alternativet (alt. 1), dvs. fullständigt majoritetsstyre, skulle oppositionen inte alls delta och enligt det mindre långtgående alternativet (alt. 2), dvs. begränsat majoritetsstyre, skulle oppositionen inte delta i kommunstyrelsens arbete. Detta torde innebära att budgetarbetet inte kan bedrivas som hittills utan att man får vidtaga vissa förändringar, exempelvis förlänga budgetfristerna – dvs. senarelägga den tidpunkt då budgeten skall vara slutbehandlad av kommunfullmäktige – för att oppositionen skall få möjligheter att arbeta fram alternativ till majoritetens budgetförslag.

Det kommunala budgetarbetet

Arbetet med den kommunala årsbudgeten börjar i många kommuner redan under våren, och i några av de största kommunerna redan upp till ett år innan budgeten slutbehandlas av fullmäktige. I en medelstor kommun börjar nämnderna sitt budgetarbete under maj månad. Förslagen till specialstater skall vara avlämnade till kommunstyrelsen före den 1 september. Det är dock inte ovanligt att kommunstyrelsen begär in nämndernas förslag vid en tidigare tidpunkt. Kommunstyrelsens slutbehandling skall sedan vara avklarad före september månads utgång innan budgeten slutgiltigt fastställs i oktober månad av kommunfullmäktige¹ (13 § och 54 § KL). I Stockholm skall budgetförslaget fastställas av kommunfullmäktige vid sammanträde senast den 8 december (14 § KLS).

¹ I undantagsfall kan kommunfullmäktige nöja sig med att fastställa skattesatsen före oktober månads utgång och skjuta på behandlingen av utgifts- och inkomststat till senast den 31 december (13 § KL). Kommunstyrelsen kan då dröja med slutbehandlingen till och med utgången av november (54 § KL).

Av detta kan konstateras att kommunstyrelsen enligt lagen har garanterats minst en månad för det direkta arbetet med budgetförslaget. I många fall får styrelsen även längre tid på sig. Detta torde ge en viss vägledning om hur lång tid oppositionen minst bör ha på sig, vid ett kommunalt majoritetsstyre enligt modell 2, för att granska majoritetens förslag och eventuellt utarbeta motförslag. Vid ett genomförande av modell 1, där oppositionen hela tiden utestängs från insyn i budgetarbetet, skulle emellertid krävas betydligt längre tid än en månad.

I de stora kommunerna kan det vara tveksamt om en månad räcker för oppositionens del, ens i modell 2. Det är främst där som kommunstyrelsen behöver längre tid på sig för sitt budgetarbete. Det är också där som en bristande insyn utgör den största nackdelen för oppositionen, eftersom budgetarbetet är mera omfattande och komplicerat än i en liten kommun. I vissa kommuner skulle det eventuellt visa sig nödvändigt att dela upp kommunfullmäktiges budgetbehandling på ett flertal sammanträden för att oppositionen skulle få en reell möjlighet att påverka budgetbehandlingen.

För kommunerna i allmänhet förefaller en förskjutning av tidpunkten för den slutgiltiga budgetbehandlingen med cirka en månad vara möjlig utifrån praktiska synpunkter. Ytterligare förlängning av budgetfristen skulle däremot vara svårare att genomföra, eftersom de nya skattesatserna för kommunalskatten skall börja tillämpas fr. o. m. årsskiftet. Innan dess skall de nya skattsedlarna tryckas och skickas ut till arbetsgivare och arbetstagare; detta tar några veckor i anspråk.

Det kommunala budgetarbetet har emellertid också beröringspunkter med utarbetandet av finansplanen i statsverkspropositionen. Finansdepartementet begär in uppgifter från kommunerna om deras investeringsplanering genom en enkät vars svar skall vara departementet tillhanda senast en vecka in i november. Dessa svar torde till stor del grundas på de kommunala budgetbesluten i oktober. Om fastställelsen av budgeten förskjuts med en månad innebär det således den nackdelen att kommunerna måste avlämna enkätsvaren innan de slutgiltiga budgetbesluten tagits. Enligt uppgift är det nämligen omöjligt med hänsyn till arbetet med finansplanen att senarelägga tidpunkten för enkätens besvarande.

För Stockholms del, som redan nu har en förlängd budgetfrist till den 8 december, skulle en ytterligare förskjutning vara omöjlig, eftersom man då skulle komma ett stycke in på det nya året innan skattesatsen kunde fastställas.

Önskemål om ett snabbare valgenomslag

I detta sammanhang bör också uppmärksammas svårigheten att kombinera kommunalt majoritetsstyre med ett snabbare valgenomslag på det kommunala planet. Med snabbare valgenomslag avses att kommunfullmäktiges och de kommunala förvaltningsorganens mandatperioder inte skall börja löpa som nu den 1 januari, utan att de skall börja så nära valet som möjligt. Motiveringen för detta är bl. a. att det har ansetts stötande ur demokratisk synpunkt att en föråldrad väljarmajoritet skall ha det avgörande inflytandet över utformningen av budgeten för nästkommande år.

Om man räknar med att budgetfristen inte kan skjutas längre än till senare delen av november månad torde det bli problematiskt att få tiden att räcka till.

Oppositionen bör enligt resonemanget ovan ha cirka en månad på sig för att granska majoritetens budgetförslag i en utskottsberedning. Det innebär att kommunstyrelsen måste vara klar senast vid månadsskiftet oktober—november. Om man räknar med att den tillträdande kommunstyrelsen åtminstone bör få tre veckor på sig att arbeta fram sitt förslag innebär det att styrelsen måste få börja sitt arbete den första veckan i oktober, dvs. 2—3 veckor efter valet som hålls tredje söndagen i september.

På denna korta tid torde det bli synnerligen svårt att hinna med både att sluträkna valet och att klara av proceduren att välja kommunstyrelse och eventuellt även de andra förvaltningsorganen.

Reglerad och oreglerad förvaltning

Traditionellt brukar man uppdelat den kommunala aktiviteten på två principiellt åtskilda sektorer: dels en som innefattar rent lokala angelägenheter där kommunerna åtnjuter full frihet inom ramen för kommunallagarna, dels en som innefattar angelägenheter, som visserligen har lokal anknytning, men som främst bärs upp av ett nationellt intresse. Inom den sistnämnda sektorn är det fråga om uppgifter som genom speciallagstiftning delegerats till kommunerna under villkor som i större eller mindre utsträckning begränsar kommunernas handlingsfrihet.

Vid övervägandena rörande kommunalt majoritetsstyre kommer man även in på förhållandena mellan stat och kommun. Till att börja med kan konstateras att staten är suverän i sin bestämmanderätt, medan kommunerna kan sägas ha fått sin kompetens fastställd av riksdagen. Detta innebär principiella skillnader som inte saknar betydelse för utformningen av styrelseskicket på de båda nivåerna.

Det är också att märka att kommunernas roll i samhället har förändrats under årens lopp. I äldre tider var kommunerna befolkningssvaga enheter med jämförelsevis små resurser och begränsade uppgifter, principiellt åtskilda från statens. Mönstret för 1862 års kommunallagstiftare var att statsuppsikten borde vara begränsad till ett minimum och att dess syfte i huvudsak skulle vara att trygga den enskildes rättssäkerhet.

Den ekonomiska, tekniska och sociala utveckling som därefter ägt rum har emellertid i grunden förändrat den kommunala självstyrelsens förutsättningar och innehåll. Under senare decennier har kommunerna, samtidigt som de förstärkts i ekonomiskt avseende, kommit att sköta en allt större del av samhällets serviceuppgifter.

Länsdemokratiutredningen konstaterar i sitt betänkande "Författningsfrågan och det kommunala sambandet" (SOU 1965:54) följande:

"Förhållandet mellan stat och kommun kännetecknas inte längre av bestående boskillnad i uppgifter och i grunden olikartade intressen utan av gemenskap i arbetet för medborgarnas bästa, ständiga förskjutningar i den inbördes arbetsfördelningen, kontinuerligt samarbete i mångskiftande former och ömsesidigt beroende."

När det gäller att reglera arbetsfördelningen har det inte varit fråga om någon principiell åtskillnad mellan statligt och kommunalt, utan avgrän-

dena har träffats från fall till fall utifrån praktiska, administrativa och ekonomiska överväganden.

Utvidgningen av det kommunala verksamhetsfältet har skett genom en omfattande speciallagstiftning som medfört att beslutanderätt på det lokala planet på det ena området efter det andra har delegerats till kommunerna. Denna delegation har fått sådan omfattning att kommunerna i dag delar ansvaret med staten för utbyggnaden av samhällets service inom flertalet samhällssektorer. Det delade ansvaret kommer till uttryck inte minst inom samhällsplaneringens område.

I detta sammanhang bör också erinras om den utbyggda planering, som håller på att utvecklas på riksplanet i form av ekonomisk långtidsplanering, regional utvecklingsplanering samt fysisk riksplanering. Denna planering torde komma att ställa ökade krav på kommunernas planeringsberedskap, vilket samtidigt innebär att det ömsesidiga beroendeförhållandet mellan stat och kommun sannolikt kommer att öka ytterligare i framtiden.

På grund av den ovan beskrivna utvecklingen i förhållandet mellan stat och kommun har den kommunalrättsliga uppdelningen i en reglerad och en oreglerad sektor förlorat mycket av sin praktiska betydelse. Ansvarsförhållandena mellan stat och kommun är i dag betydligt mer komplicerade än vad en enkel tudelning av den kommunala sektorn kan antyda. Samhällsutvecklingen har drivit fram ett ökat beroendeförhållande mellan stat och kommun. Detta har gjort att det i dagens läge inte går att göra någon självklar uppdelning mellan riks- och kommunalpolitiska frågor. Åtminstone torde det vara svårt för medborgarna att göra denna uppdelning.

Ansvarsutkrävandet på det kommunala planet är mera komplicerat än på riksplanet, eftersom de ansvariga politikerna i kommunerna även har att genomföra en lång rad uppgifter som har delegerats från statsmakterna. Detta förhållande bör uppmärksammas vid en diskussion om eventuellt införande av kommunalt majoritetsstyre, eftersom denna styrelseform innebär att majoriteten i särskilt hög grad blir ansvarig för den förda politiken. Olikheter i kompetens förefaller således medföra olika förutsättningar för majoritetsstyre på det centrala och det lokala planet.

Lagstiftningsfrågor m. m.

I en diskussion om ett eventuellt införande av majoritetsstyre måste även lagstiftningsfrågorna beröras.

Om man önskar ett helt likformigt system i alla kommuner och landsting blir lösningen lagtekniskt enkel. Det skulle innebära att man i kommunallagen införde en bestämmelse om att majoritetsval skall tillämpas vid val till samtliga kommunala förvaltningsorgan eller endast vid val av kommunstyrelsen beroende på om man stannar för alternativ 1 eller alternativ 2.

Att införa tvingande bestämmelser för kommunerna i fråga om ett eventuellt införande av majoritetsstyre skulle emellertid stå i strid med ett ofta uttalat önskemål att lämna kommunerna så stor frihet som möjligt när det gäller formerna för medborgarinflytandet över den kommunala verksamheten. I direktiven för utredningen har också uttalats att ett sådant synsätt skall vara en utgångspunkt för utredningens arbete.

En frivillig tillämpning av majoritetsprincipen aktualiserar emellertid frågan om majoriteten eller minoriteten skall få avgöra om majoritetsval skall tillämpas. Enligt gällande lagstiftning (22 § KL) ligger avgörandet hos minoriteten, dvs. om minoriteten frivilligt avstår från sin möjlighet att genomdriva proportionellt val kan kommunalt majoritetsstyre införas utan lagändring. Som framgått tidigare i promemorian har detta inte tillämpats i någon kommun. Om man vill ha till stånd en förändring i detta avseende torde det därför få förutsättas att möjligheten att genomdriva proportionellt val endast skall tillkomma majoriteten i fullmäktige. Om majoriteten då vill ha majoritetsval får minoriteten finna sig i detta, men majoriteten kan också efter eget skön dela med sig av posterna.

Om man väljer att öppna en möjlighet för kommunerna att införa kommunalt majoritetsstyre torde sålunda bestämmelserna om proportionellt val i 22 § KL få slopas.

Några praktiska problem aktualiseras även av ett eventuellt införande av kommunalt majoritetsstyre.

Ett sådant problem är vad som skall ske om t. ex. kommunstyrelsen/förvaltningsutskottet förlorar fullmäktiges/landstingets förtroende eller tolerans. På riksplanet har regeringen möjlighet att avgå i en sådan

situation. På det kommunala planet däremot väljs kommunstyrelsen och förvaltningsutskottet för hela mandatperioden, och saknar således möjlighet att avgå mellan valen. Om kommunalt majoritetsstyre infördes vore det därför konsekvent att göra det möjligt för kommunstyrelsen och förvaltningsutskottet att avgå under löpande mandatperiod.

Man kommer då även in på frågan om nyval. I riksstyret förordnar konungen om nytt val i hela riket till riksdagen, om detta begäres av statsministern. Efter nyval må förordnande om sådant val ej ånyo meddelas förrän fem månader förflutit från den nyvalda riksdagens första sammanträde (108 § RF). Om i ett system med kommunalt majoritetsstyre kommunstyrelsen/förvaltningsutskottet skall ha möjlighet att avgå aktualiseras frågan om kommunalt nyval. Om en nyvalsmöjlighet ej funnes skulle man få försöka bilda underlag för en ny "regering" på annat sätt, t. ex. genom att ett nytt val av kommunstyrelse eller förvaltningsutskott förträts av kommunfullmäktige resp. landstinget. Detta skulle sannolikt innebära svårigheter i vissa parlamentariska situationer.

En annan fråga som också bör diskuteras är om riksdagens rätt att avgiva misstroendeförklaring mot ledamot av statsrådet skall överföras även till den kommunala nivån. För att sådan förklaring skall komma till stånd fordras att mer än hälften av riksdagens ledamöter stöder förslaget. Yrkande om misstroendeförklaring upptas till prövning om det väcks av minst en tiondel av riksdagens ledamöter (107 § RF). På den kommunala nivån skulle ett sådant institut innebära att fullmäktige och landstinget skulle kunna avge misstroendeförklaring mot ledamot av kommunstyrelse/förvaltningsutskott och eventuellt även ledamöter av andra kommunala nämnder.

Dessa frågor liksom flera av dem som berörts översiktligt tidigare i promemorian bör naturligtvis göras till föremål för ytterligare kartläggning i det fortsatta utredningsarbetet. Här torde det emellertid räcka med denna relativt kortfattade beskrivning som närmast är att betrakta som en exemplifiering av de praktiska frågor, som behöver lösas vid en eventuell övergång till kommunalt majoritetsstyre.

Diskussionsfrågeställningar

Syftet med denna promemoria har varit, dels att presentera ett antal problemställningar i anslutning till frågan om vilken styrelseform som är den lämpligaste på det kommunala planet, dels att redovisa några fakta som kan ligga till grund för en debatt om den kommunala demokratin i allmänhet och om det kommunala styrelseskicket i synnerhet. Promemorian kan emellertid inte göra anspråk på att täcka in mer än några av de väsentligaste aspekterna i hela detta frågekomplex.

I detta avsnitt skall några frågor uppställas som belyser huvudfrågeställningen dvs. om samlingsstyre eller majoritetsstyre är den lämpligaste styrelseformen på den kommunala nivån.

Förtjänster och brister hos det kommunala samlingsstyret

Till att börja med kan det vara värdefullt att diskutera förtjänster och brister hos den kommunala självstyrelsen som den nu fungerar.

De kommunalpolitiska frågorna är dels principiella till sin innebörd, dels praktiska. Detta bör naturligtvis komma till uttryck i den kommunala debatten och vid beslutens fattande.

I den allmänna debatten har man menat, att betydande enighet föreligger i beslutsfattandet, även i principfrågor. Är kompromissen i den utsträckning som den nu förekommer till fördel eller till nackdel för den kommunala demokratin?

Det påstås att det kommunala samlingsstyret — såsom det nu fungerar — förlamar den kommunala principdebatten och att partigränserna i kommunalpolitiken suddas ut. Finns det fog för denna uppfattning?

Om man anser att det finns brister i den kommunala självstyrelsen är det naturligt att först ställa frågan vad som kan göras för att avhjälpa dessa inom ramen för det nuvarande samlingsstyret.

Vissa åtgärder som t. ex. att förbättra den kommunala informationen och förtroendemännens arbetsförhållanden har berörts i denna promemoria. Vilka andra åtgärder kan vara aktuella?

I detta sammanhang bör man även ta ställning till vilken grad av majoritetsinslag som skall tillämpas inom ramen för det gällande systemet.

Ett steg i riktning mot kommunalt majoritetsstyre är att ordförandeposter och/eller kommunalråds- och landstingsrådsposter tillsätts enligt majoritetsprincipen. Skulle detta vara till fördel för den kommunala självstyrelsen?

Andra har emellertid menat att man bör gå den motsatta vägen och fastslå den proportionella principens tillämpning i lag. Skulle detta vara lämpligt?

För- och nackdelar med kommunalt majoritetsstyre

Efter en diskussion om det nuvarande systemet är det naturligt att diskutera för- resp. nackdelar med olika former av kommunalt majoritetsstyre. I promemorian berörs, dels *fullständigt* majoritetsstyre, som innebär att majoriteten besätter posterna i alla kommunala nämnder, dels *öbegränsat* majoritetsstyre, som innebär att posterna i kommunstyrelsen — liksom ordförandeposter och kommunal- och landstingsrådsposter — fördelas enligt majoritetsprincipen.

Vad skulle kommunalt majoritetsstyre innebära för partierna och deras deltagande i den kommunalpolitiska debatten? Skulle det bli klarare linjer om man införde någon form av majoritetsstyre?

I detta sammanhang bör man komma in på frågan hur oppositionen skall arbeta om majoritetsläget är stabilt, dvs. om förutsättningarna för en växling vid makten är små. Vidare bör man diskutera vilken betydelse pressituationen har för oppositionens möjligheter att föra ut sina alternativa förslag i kommunala frågor till allmänheten. Skulle allmänheten få mera information om kommunalt majoritetsstyre infördes?

I promemorian konstateras att det finns många starka skäl som talar för att kommunalt majoritetsstyre kräver att ett utskottssystem inrättas. Vad skulle detta i så fall innebära för effektiviteten i det kommunala förvaltningsarbetet?

Vidare påpekas att ansvarsutkrävandet på det kommunala planet är något mera komplicerat än på riksplanet, eftersom de ansvariga politiker- na i kommunerna även har att genomföra en lång rad uppgifter som har delegerats från statsmakterna. Vad skulle kommunalt majoritetsstyre innebära när det gäller det kommunala ansvarsutkrävandet?

Utöver dessa frågeställningar kan naturligtvis uppställas vissa andra, men dessa torde vara de väsentligaste.

Utredningen har för sin del inte tagit ställning beträffande frågan om kommunalt samlingsstyre eller majoritetsstyre utan hoppas att denna promemoria kommer att stimulera till en förutsättningslös diskussion om vilken styrelseordning, som är lämpligast på den kommunala nivån.

Bilageförteckning

<i>Bilaga 1</i> Litteraturförteckning	64
<i>Bilaga 2</i> Uppgifter rörande heltidsengagerade förtroendemän samt ordföranden och vice ordföranden i vissa av <i>landstingens</i> nämnder . . .	66
<i>Bilaga 3</i> Uppgifter rörande heltidsengagerade förtroendemän, samt ordföranden och vice ordföranden i vissa av <i>kommunernas</i> nämnder .	70
<i>Bilaga 4</i> Några forskningsresultat	100
<i>Bilaga 5</i> Majoritetsförhållandena i landstingen 1947–1970	110
<i>Bilaga 6</i> Majoritetsförhållanden och partistruktur i kommunblocken 1960 och 1970	111

Bilaga 1   Litteratur

Förteckning över ett urval böcker, småskrifter och statliga utredningar rörande den kommunala demokratin och den kommunala självstyrelsen.

Böcker och småskrifter

Barkfeldt, Bengt m. fl. Den kommunala självstyrelsen del III, Partierna nominerar, Kommunalforskningsgruppen, Uppsala 1971.

Birgersson, Bengt Ove m. fl. Den kommunala självstyrelsen del II, Medborgarna informeras, Kommunalforskningsgruppen, Uppsala 1971.

Brändström, Dan. Län Landsting Kommuner, regional och lokal förvaltning i Sverige, Lund 1971.

Calmfors, Hans. Att vara kommunal förtroendemän, Stockholm 1971.

Fiskesjö, Bertil. Kommunal demokrati (i boken Pär-Erik Back (red.) Modern demokrati).

Furhoff, Lars. Kommunal skendemokrati, Uppsala 1961.

Gustavsson, Agne. Hur går det med demokratin?, Värnersborg 1971.

Gustavsson, Agne. Partierna och författningsfrågan 1918–1970, Lund 1971.

Gustavsson, Agne. Försvar för folkstyret, Lund 1971.

Jönsson, Rolf (red.). Kommunerna inför 1970-talet, Lund 1970.

Jonnergård, Gustav. Staten och kommunerna, Stockholm 1965.

Kajser, Fritz. Kommunallagarna del I och II med kommentar, Stockholm 1959 resp. 1972.

Körberg, Ingvar och Blomgren, Lars-Erik, Vår kommun, Stockholm 1970.

Kronvall, Kai m. fl. Partipressen i dag, Lund 1971.

Lundkvist, Lennart. Förvaltningen i det politiska systemet, Lund 1971.

Molin, Björn m. fl. Offentlig förvaltning. Stats- och kommunalförvaltningens struktur och funktioner, Stockholm 1970.

Nilsson, Ulf. Har vi makt att förändra? Kommunaldemokrati – kritik och förslag, Stockholm 1971.

Sköld, Lars. Kommunalkunskap, Stockholm 1969.

Nilsson, L. G. m. fl. (red.). Demokrati och förvaltning, Lund 1970.

Lundkvist, Lennart och Petersson, Harry (red.). Byråkrati och demokrati, Lund 1971.

Strömberg, Håkan. Kommunalrätt, Lund 1970.

Törnquist, Harry och Wirsäll, Nils-Erik. Kommunaldemokrati i fara, Stockholm 1962.

Wallin, Gunnar m. fl. Kommunerna i förvandling, Uppsala 1969.

Westerståhl, Jörgen. Den kommunala självstyrelsen del I, Ett forskningsprogram, Kommunalforskningsgruppen, Uppsala 1970.

Åstrand, Göran. Kommuner på 70-talet, Skara 1970.

Åstrand, Göran m. fl. Vi skapar vår miljö, Uppsala 1971.

Åsvärn, Gunnar. Hur planeras ditt samhälle, Kristianstad 1968.

Hundra år under kommunalförfattningarna, Stockholm 1962.

Statliga utredningar

SOU 1952:14 Förslag till kommunallag.

SOU 1952:47 Kommunal folkomröstning.

SOU 1953:25 Det proportionella valsättet vid landstingsval.

SOU 1954:17 Om proportionella val inom kommunala representationer.

SOU 1961:9 Principer för en ny kommunindelning.

SOU 1961:54 Ersättning för kommunala förtroendeuppdrag.

SOU 1963:64 Landstingets organisation och arbetsformer.

SOU 1965:6 Om den kommunala självstyrelsens lokala förankring.

SOU 1965:40 Kommunala bolag.

SOU 1965:54 Författningsfrågan och det kommunala sambandet.

SOU 1966:60 Offentlighet och sekretess.

SOU 1966:72 Ekonomiska förmåner till kommunala förtroendemän med heltidstjänstgöring.

SOU 1967:58 Enhetlig kommuntyp.

SOU 1968:35 Storlandstingets författning.

SOU 1968:47 Förvaltning och folkstyre.

SOU 1968:48 Dagspressens situation.

SOU 1969:19 Ny valteknik.

SOU 1969:48 Vidgad samhällsinformation.

SOU 1970:27 Allmänna val på våren?

SOU 1970:62 Utbetalning av kommunalskatt.

SOU 1971:4 Kommunala val.

SOU 1971:13 Utvecklingstendenser inom offentlig sektor.

SOU 1971:16 Regional utveckling och planering.

SOU 1971:72 Maskinell teknik vid de allmänna valen.

SOU 1971:84 Kommunal kompetens.

Bilaga 2 Uppgifter rörande heltidsengagerade förtroendemän, samt ordföranden och vice ordföranden i vissa av landstingens nämnder.

Uppgifter som presenteras i denna bilaga bygger på material som insamlats för utredningens räkning av Svenska landstingsförbundets avdelning för ekonomi och administration.

Tabellerna avspeglar förhållandena i landstingen den 1.1.1971.

Av utrymmesskäl har det inte varit möjligt att redovisa uppgifter för mer än vissa nämnder. De nämnder som finns medtagna torde emellertid vara de viktigaste.

Benämningarna på nämnderna varierar mellan olika landsting. I tabellerna har angivits den benämning som är vanligast förekommande.

I tabellerna har använts följande partibeteckningar:

Moderata samlingspartiet	M
Folkpartiet	FP
Centerpartiet	C
Socialdemokraterna	S
Vänsterpartiet Kommunisterna	VPK

Tabell 1. Partitillhörigheten för ordföranden och vice ordföranden i vissa av landstingets nämnder den 1.1.1971.
 Ordföranden markeras med partibeteckningen t. ex. S, C.

Vice ordföranden markeras med partibeteckningen satt inom parentes t. ex. (S), (C).

Landsting	Lands- tinget	För- valt- nings- ut- skott	Hälsa- och/ sjuk- vårds- nämnd	Under- vis- nings- nämnd Skol- styr.	Social- nämnd/ -styrel- se	Perso- nal- nämnd	Revi- sions- nämnd och re- visorer	Be- svärs- nämnd	CBK Bygg- nads- styr. och likn.	Utbild- nings- och kultur- nämnd	Inköps- och upp- hand- lings- nämnd	Närings- råd och lik- nande	Bo- stads-/ fastig- hets- nämnd	Arbets- vårds- styrel- se/nämnd
Södermanland	S(FP)	S(C)	S(FP)	S(M)	FP(S)	C(S)	S(C)	S(C)						
Östergötland	S(FP)	S(C)	S(C)		S(M)	M(S)	S(C)	S(C)	C(S)	S(FP)				
Jönköping	S(C)	C(S)	S(M)		FP(S)	S(C)	C(S)	C(S)	C(S)	S(FP)	M(S)			
Kronoberg	S(FP)	C(S)	S(C)	S(FP)	C(M)	FP(S)	C(S)	(S)	M(S)			C(M)		
Kalmar	S(C)	C(S)	S(C)		C(S)	S(FP)	M(S)	C(M)	M(S)	S(C)		C(S)		
Blekinge	S(FP)	S(C)	S(C)	S(FP)	S(FP)	S(FP)	S	S	S(C)		C(S)			
Kristianstad	M(S)	C(S)	S(M)		FP(S)	FP(S)	S(C)	S(C)	FP(S)	C(S)		(C)		
Malmöhus	C(S)	S(C)	S(FP)		FP(S)	S(M)	S(C)	S(C)	M(S)	C(S)				
Hallands	C(S)	C(FP)	S(M)		C(S)	M(S)	(S)	(S)	C(S)	S(C)				M(S)
Göteborgs														
och Bohus	C(S)	FP(S)			S(M)	FP(S)	S(FP)	S(FP)	S(M)					
Älvsborg	M(S)	C(S)	S(FP)		C(S)	M(C)	(M)	(M)		C(S),FP(C)S(FP)		C(S)		
Skaraborg	C(FP)	C(S)	C(S)		S(M)	M(C)	FP(S)	S(C)	FP(S)	FP(S)				
Örebro	S(C)	S(FP)	S(C)	S(C)	S(FP)	S(C)		S(C)		S(C)				
Värmland	S(C)	S(C)	S(S)	S(S)	S(C)	S(C)		S(FP)		S(FP)				S(FP)
Västmanland	S(C)	S(C)	S(FP)		S(C)			S(S)		S(S)			C(S)	S(S)
Kopparberg	S(C)	S(C)	S(C)	S(S)	S(FP)	S(S)		S	S(C)	C(S)				
Gävleborg	S(C)	S(S)	S(C)	S(S)	C(S)	S(S)		S(C)	C(S)	S(S)				
Västernorrland	S(FP)	S(C)	S(C)	S(C)	S(FP)	S(C)	C(S)	S(FP)	S(C)	S(C)				
Jämtland	S(C)	S(C)	S(C)	S(C)	S(S)	S(C)	S(C)	S(C)	S(C)	S(C)				
Västerbotten	S(FP)	C(S)	S(C)	S(C)	S(C)	M(S)	C(S)	C(S)	FP(S)	FP(S)		S(C)		
Norrbottnen	S(C)	S(S)	S(S)	S(VPK)	S(S)	S(S)	C(S)	S(S)	S(S)	VPK(S)		S(S)		

Landsting	Lands- tinget	För- valt- nings- ut- skott	Hälso- vårds- styrel- se	Sjuk- vårds- styrel- se	CBK	Löne- och org. nämnd	Under- visn. nämnd	Kultur- stip. nämnd	Fri- tids- styr.	Rätts- hjälp- nämnd	Semes- ter- nämnd	Reha- bilit- rings- nämnd	Om- sorgs- styrel- se	Besvär- nämnd
Uppsala	S(C)	S(FP)	S(FP)	S(M)	S(FP)	S(M)	C(S)	S(M)	S(FP)	S	S(FP)	S(M)	S(M)	S(S)
Landsting	Lands- tinget	För- valt- nings- ut- skott	Hälso- och sjuk- vårds- nämnd	Utbildn. nämnd	Perso- nal- nämnd	Social- nämnd	Trafik- nämnd	Fastig- hets- nämnd	Tand- vårds- nämnd	Arbets- vårds- nämnd	Omsorgs- nämnd	Revisions- nämnd		
Stockholm	M(S, FP)	FP(S)	S(M)	S(FP)	C(S)	S(FP)	FP(S)	S(C)	S(FP)	S(M)	S(C)	S(C)	FP(S)	

Tabell 2. De heltidsengagerade förtroendemännens partitillhörighet och ordförandeskap i vissa av landstingens nämnder den 1.1.1971.
 En siffra efter partibeteckningen anger att vederbörande förtroendeman är ordförande i mer än en nämnd. T. ex. S₁, C₁.

Landsting	Rotel 1 Finans- frågor	Rotel 2 Plane- rings- frågor	Rotel 3 Löne- frågor	Rotel 4 Hälsa- och sjukvårds- frågor	Rotel 5 Sociala frågor	Rotel 6 Utbildn. och kultur- frågor	Rotel 7 Trafik- frågor	Rotel 8 Byggnads- och fastig- hetsfrågor
Stockholm	FP	M	C	S	S	S	FP	S
	Antal lands- tingsråd	Ordf. i förvalt- ningsut- skottet	Ordf. i sjukvårds- styrelse/ -nämnd	Ordf. i undervis- nings- och utbildnings- nämnd	Ordf. i central byggnads- nämnd	Ordf. i personal- nämnd	Ordf. i social- nämnd	Ordf. i byggnads- och upp- handl. nämnd
Uppsala	3	S	S	C				
Södermanland	2	S	S					
Östergötland	5	S	S	S ₁	C	M	S ₁	
Kronoberg	2	C	S					
Kristianstad	2	C	S					
Malmöhus	6	S	S	M		S	FP	C
Göteborg och Bohus	2	Ordf. FP v Ordf. S						
Älvsborg	2	C	S					
Skaraborg	1	C						
Örebro	3	S ₁	S	S ₁			S	
Västmanland	3	S	S					
Gävleborg	3	S ₁	S ₁	S ₂	C ₁	S ₂	C ₁	
Västernorrland	1	S	S					
Jämtland	2	S ₁	S					
Västerbotten	2	C	S					
Norrbottn	1	S ₁	S ₁			S ₁		S ₁
	Summa 48							

Bilaga 3 Uppgifter rörande heltidsengagerade förtroendemän samt ordföranden och vice ordföranden i vissa av kommunernas nämnder

Uppgifterna som presenteras i denna bilaga bygger på material som härrör från en enkätundersökning som Utredningen om den kommunala demokratin genomfört i samarbete med Svenska kommunförbundet.

Tabellerna avspeglar förhållandena den 1.7.1971.

Av utrymmeskäl har det inte varit möjligt att redovisa uppgifter för mer än vissa nämnder. De nämnder som finns medtagna torde emellertid vara de viktigaste.

Benämningen på nämnderna varierar mellan olika kommuner. I tabellerna har angivits den benämning som är vanligast förekommande.

I tabellerna har använts följande partibeteckningar:

Moderata samlingspartiet	M
Folkpartiet	FP
Centerpartiet	C
Socialdemokraterna	S
Vänsterpartiet kommunisterna	VPK
Kristen demokratisk samling	KDS
Partilös	—

Rent lokala partier som saknar anknytning till rikspartierna betecknas som övriga (Övr.).

Tabell 1. Partitillhörigheten för ordföranden och vice ordföranden i vissa av kommunernas nämnder den 1.7.1971.

Ordföranden resp. vice ordföranden markeras i tabellens övre del med o resp. vo.

Om kommunen har inrättat social centralnämnd lämnas tomt för rutan som gäller barnavårdsnämnd och socialnämnd.

Kommunerna redovisas länsvis:	Sid.
Stockholms län	72
Uppsala län	72
Södermanlands län	72
Östergötlands län	74
Jönköpings län	74

Kronobergs län	74
Kalmar län	76
Gotlands län	76
Blekinge län	76
Kristianstads län	76
Malmöhus län	78
Hallands län	78
Göteborgs och Bohus län	80
Älvsborgs län	80
Skaraborgs län	82
Värmlands län	82
Örebro län	84
Västmanlands län	84
Kopparbergs län	84
Gävleborgs län	86
Västernorrlands län	86
Jämtlands län	86
Västerbottens län	88
Norrbottens län	88

Län	Kommunstyrelse		Personal och/eller lönenämnd		Central byggnadskommitté		Brandstyrelse		Fastighetsnämnd		Byggnadsnämnd		Idrotts och/eller fritidsnämnd		Skolstyrelse	
	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo
<i>Stockholm</i>																
Botkyrka	S	FP	S	C	S	M	S	FP	S	C	S	C	S	FP	S	M
Danderyd	M	FP					M	C	M	FP	M	FP	S	FP	M	FP
Djurö	Övr	S			Övr						Övr	FP	S		FP	Övr
Ekerö	M	S			FP	S	S	FP			C	S	FP	S	FP	S
Gustavsberg	S	S			S	S					S	S	S	VPK	S	S
Haninge	S	S	S	FP	S	FP	S	M			S	C	S	C	S	M
Huddinge	S	S	S	FP			FP	S			S	S	S	FP	S	S
Järfälla	S	FP	S	FP	S	FP					S	FP	S	FP	S	FP
Lidingö	M	FP	M	S	FP	M	M	S			S	M	FP	M	FP	M
Nacka	FP	S	FP	S			S	C	M	S	M	S	S	C	S	S
Norrälja	C	S			C	S	M	S			C	S	FP	S	FP	S
Nynäshamn	S	S	S	S	S		FP	M			S	S	S	S	S	S
Salem	FP	S			FP	S					S	C	S	M	M	S
Sigtuna	FP	S			M	S	M	S			C	S	C	S	FP	S
Sollentuna	FP	S			M	S	FP	S			M	S	C	S	FP	S
Solna	FP	M			M	S			M	S	FP	S	FP	S	C	S
Sorunda	C	S	M	C	C	M	S	C			C	S	C	S	M	S
Stockholm	S	M	S	FP					FP	S	S	FP	S	FP	FP	S
Sundbyberg	S	S									S	S	S	S	S	S
Södertälje	S	S	S	FP	S						S	S	S	C	S	S
Tyresö	S	FP	S	C	S	FP	S	M			S	C	S	C	S	FP
Täby	FP	S	FP	S			S	C	M	C	C	M	FP	S	FP	S
Upplands-Bro	S	C			S	C					S	C	S	C	S	C
Upplands-Väsby	S	FP			S	FP	S	M			S	C	S	FP	FP	FP
Vallentuna	FP	S			FP	S	S	C			C	S	FP	FP	M	S
Vaxholm	FP	S			FP	S					S	FP	M	S	S	M
Värmdö	C	S			S	C					C	S	C	S	FP	S
Ösmo	S	M			M	S					S	S	S	S	S	S
Österåker	M	S			C	S					M	S	C	S	C	S
<i>Uppsala</i>																
Dannemora	S	C	S	FP	S	C					M	S	S	C	S	C
Enköping	C	S	C	S	FP	S	C	S			C	S	M	S	FP	S
Håbo	S	C			S	C	S	FP			S	M	S	C	S	FP
Hällnäs	FP	C	FP	S	C	S	FP	S			S	C	C	S	C	S
Oland	C	S			C	M					FP	S	S	C	S	C
Söderfors	S	S	S	S			S	S					S	S	S	S
Tierp	S	S	S	C	S	S	S	M			S	FP	S	M	S	FP
Tierpsbygden	S	C	S	C	S		M	C			FP	S	S	C	C	S
Uppsala	FP	S	M	S	M	S	C	S	C	S	FP	S	S	C	FP	S
Vendel	S	C	FP	S	S	C	C	S			S	FP	S	C	C	S
Västland	S	C	S	S							FP	S	S	C	S	C
Älvkarleby	S	S	S		S	C					S	S	S	S	S	S
Österlövsta	C	S	S	C	FP	S	C	S			S	C	KDS	S	FP	S
Östhammar	C	S	FP	C	C	S	M	C			C	S	S	C	S	M
<i>Södermanland</i>																
Daga	C	S	FP	S							C	S	FP	C		
Eskilstuna	S	FP			S	C	S	C	S	FP	FP	S	S	FP	S	FP
Flen	S	C	S		S	M	S	C			S	C	S	FP	S	C
Gnesta	S	C	S	C			S	C			S	S	S	C		
Katrineholm	S	C	S	C	S	C	S	C			S	C	S	C	S	C
Nyköping	S	C	S	M	S	C	S	FP			S	C	S	FP	S	C
Oxelösund	S	S	S	S			S	S			S	S	S	S	S	S
Strängnäs	FP	S	S	FP	M	S	C	S			FP	S	S	C	M	C

Kultur- nämnd	Social centralnämnd						Hälsö- vårds- nämnd		General- planekom- mitté		Antalet mandat i fullmäktige						
	Barnavårds- nämnd		Nykterhets- nämnd		Social- nämnd		o	vo	32		S	VPK	C	FP	M	KDS	Övr
o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo								
S	FP			S	FP			S	C								
C	S			FP	S			M	M								
		FP	FP	—	Övr	—	Övr	Övr	S								
C	S			S	C			C	S								
FP	S			S	S			S	FP	S	S						
S	C			S	FP			S	C								
S	C			S	S			S	FP	S							
M	S			FP	S			M	S								
M	FP			FP	M			FP	M	M	S						
S	FP			S	M			FP	S								
M	S			S	C			C	S								
S	S			S	S			S	S								
FP	M			FP	S			M	S								
C	S			M	S			C	S								
M	S			FP	S			C	S								
S	FP			S	M			FP	S								
		FP	C	S	M	S	FP	—	C								
FP	S	S	M	C	S	S	FP	S	C	S	FP						
S	S			S	S			S	S								
S	C			S	FP			S	FP								
S	FP			S	FP			S	C								
M	FP			S	M			C	M								
S	FP			S	M			S	FP								
S	C			S	M			FP	S								
C	S	M	S	S	C	M	S	C	S	S	FP						
C	S			S	Övr	S		FP	S								
M	S	S	S	S	C	VPK	S	S	S								
FP	S			C	C			C	S								
				S	C			C	S								
FP	S			S	M			C	S								
S	FP	S	C	S	C	S	C	S	M								
		C	S	FP	S	FP	S	S	C								
FP	S			C	S			S	C								
S	S	S	C	FP	S	S	M	S	C								
		S	C	S	C	C	FP	C	S								
FP	S			S	FP			C	S								
				S	C			M	S								
S	S			S	C			S	C								
		S	KDS	S	S	C	S	S	S	S							
C	S			S	FP			S	FP								
				FP	C			S	C								
S	FP			S	C			S	C								
S	C			S	C			S	C								
S	M			S	S			S	S								
S	FP	S	M	S	C	S	FP	S	FP								
S	C			S	FP			S	M								
S	S			S	S			S	S	S							
C	S			C	S			S	C								
				FP	C			S	C								
S	FP			S	C			S	C								
S	C			S	C			S	C								
S	M			S	S			S	S								
S	FP	S	M	S	C	S	FP	S	FP								
S	C			S	FP			S	M								
S	S			S	S			S	S	S							
C	S			C	S			S	C								
				FP	C			S	C								
S	FP			S	C			S	C								
S	C			S	C			S	C								
S	M			S	S			S	S								
S	FP	S	M	S	C	S	FP	S	FP								
S	C			S	FP			S	M								
S	S			S	S			S	S	S							
C	S			C	S			S	C								
				FP	C			S	C								
S	FP			S	C			S	C								
S	C			S	C			S	C								
S	M			S	S			S	S								
S	FP	S	M	S	C	S	FP	S	FP								
S	C			S	FP			S	M								
S	S			S	S			S	S	S							
C	S			C	S			S	C								
				FP	C			S	C								
S	FP			S	C			S	C								
S	C			S	C			S	C								
S	M			S	S			S	S								
S	FP	S	M	S	C	S	FP	S	FP								
S	C			S	FP			S	M								
S	S			S	S			S	S	S							
C	S			C	S			S	C								
				FP	C			S	C								
S	FP			S	C			S	C								
S	C			S	C			S	C								
S	M			S	S			S	S								
S	FP	S	M	S	C	S	FP	S	FP								
S	C			S	FP			S	M								
S	S			S	S			S	S	S							
C	S			C	S			S	C								
				FP	C			S	C								
S	FP			S	C			S	C								
S	C			S	C			S	C								
S	M			S	S			S	S								
S	FP	S	M	S	C	S	FP	S	FP								
S	C			S	FP			S	M								
S	S			S	S			S	S	S							
C	S			C	S			S	C								
				FP	C			S	C								
S	FP			S	C			S	C								
S	C			S	C			S	C								
S	M			S	S			S	S								
S	FP	S	M	S	C	S	FP	S	FP								
S	C			S	FP			S	M								
S	S			S	S			S	S	S							
C	S			C	S			S	C								
				FP	C			S	C								
S	FP			S	C			S	C								
S	C			S	C			S	C								
S	M			S	S			S	S								
S	FP	S	M	S	C	S	FP	S	FP								
S	C			S	FP			S	M								
S	S			S	S			S	S	S							
C	S			C	S			S	C								
				FP	C			S	C								
S	FP			S	C			S	C								
S	C			S	C			S	C								
S	M			S	S			S	S								
S	FP	S	M	S	C	S	FP	S	FP								
S	C			S	FP			S	M								
S	S			S	S			S	S	S							
C	S			C	S			S	C								
				FP	C			S	C								
S	FP			S	C			S	C								
S	C			S	C			S	C								
S	M			S	S			S	S								
S	FP	S	M	S	C	S	FP	S	FP								
S	C			S	FP			S	M								
S	S			S	S			S	S	S							
C	S			C	S			S	C								
				FP	C			S	C								
S	FP			S	C			S	C								
S	C			S	C			S	C								
S	M			S	S			S	S								
S	FP	S	M	S	C	S	FP	S	FP								
S	C			S	FP			S	M								
S	S			S	S			S	S	S							
C	S			C	S			S	C								
				FP	C			S	C								

Län	Kommun- styrelse		Personal och/eller lönenämnd		Central byggnads- kommitté		Brand- styrelse		Fastighets- nämnd		Byggnads- nämnd		Idrotts och/ eller fritids- nämnd		Skol- styrelse	
	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo
Trosa	S	M					S	M			S	M	S	M		
Vagnhärad	C	S	C	S	C	S	C	S			S	C	S	Övr		
Vingåker	S	FP			S	C	C	S			S	C	S	FP	S	FP
<i>Östergötland</i>																
Aska	C	S							S		C	S	C		C	M
Boxholm	S	S			S	C					S	C	S	C	S	C
Finspång	S	S			S	S					S	S	S	S	S	S
Linköping	C	S	FP	S	C	S	FP	S	M	S	S	FP	FP	S	S	C
Mjölby	S	C					S	C			S	C	S	FP	S	C
Motala	S	S			S	C	S	C			S	FP	S	FP	S	C
Norra Kinda	C	S							C	S	FP	C			FP	S
Norrköping	S	S	S	FP	S	FP	S	C	S	S	S	C	S	C	M	S
Stegeborg	M	C	S	M			C	S			M	M			C	M
Söderköping	M	C			FP	C					C	M	C	M	C	M
Södra Kinda	C	S									S	C	C		S	C
Tjällmo	S	C					M	S			S	C	S	C	C	S
Vadstena	S	C	FP	S	S	FP	C	S			S	M	M	S	S	M
Valdemarsvik	C	S			FP	S					S	M	C	S	S	C
Vikbolandet†	C	C	C	S	C	M					C	S	C	S	C	M
Västra Kinda	C	S									S	C	S	C	S	C
Ydre	C	FP									M	—	FP	C	S	C
Åtvidaberg	S	S	S	S	S	FP	S	S			M	S	S	S	S	S
Ödeshög	C	S	S	M	C	S					M	S	S	M	M	S
<i>Jönköping</i>																
Anderstorp	FP	S			FP	S	S	FP			S	FP	C	S	FP	S
Aneby	M	C	C	S	C	FP	S	FP			FP	M	C	FP	FP	C
Burseryd	C	FP			C	S					FP	S	C		C	FP
Eksjö	C	S	S	FP	FP	S					FP	C	S	C	C	S
Gislaved	S	FP			S	C	S	M			FP	S	S	FP	S	C
Gnosjö	FP	M			Övr	FP					S	Övr	M	M	C	M
Hjälmseryd	C	M	C	M	C						M	M			M	S
Hylte	S	C	M	S	C	S					C	S	S	C	C	M
Jönköping	FP	S	FP	S	C	S	C	S	S	C	M	S	FP	S	C	S
Nässjö	S	C			S	FP	S	M	S	C	M	S	C	S	C	S
Reftele	C	S	S	C	C	S	C	S			C	FP	C	C	M	C
Sävsjö	C	S			S	C					FP	S	C	FP	M	FP
Södra Mo	M	C	C				M	—			FP	C	C		FP	S
Tranås	S	C	S	FP	C	S	S	FP			C	S	M	S	S	FP
Unnaryd	M	S	C	M	S	M					M	C	C	C	C	M
Vaggeryd	S	FP			C	M					C	M	M	FP	S	C
Vetlanda	C	S			C	S	FP	S			M	S	C	S	S	FP
Villstad	FP	S	C	S	FP	S					C	FP	S	C	FP	S
Värnamo	C	S			S	FP	FP	M			C	S	FP	S	M	S
<i>Kronoberg</i>																
Alvesta	C	S	C	S	S	M	S	C			M	S	M	S	S	M
Lessebo	S	S			S	S					S	M	S	S	S	S
Ljungby	FP	S	M	C	S	C					C	S	C	M	S	C
Markaryd	S	C			C	S					M	C	S	C	S	C
Tingsryd	C	S	S	C	C	S					M	S			S	C
Uppvidinge	S	S	S	M	S	C					FP	S	S	M	S	M
Växjö	S	C	S	C			C	S			S	M	FP	S	FP	C
Älmhult	C	S	C	S	C	S					FP	S	C	S	M	S

* Ordförande finns ej. Sammanställande S.

Kultur- nämnd	Social centralnämnd						Hälso- vårds- nämnd		General- planekom- mitté	Antalet mandat i fullmäktige							Totalt
	Barnavårds- nämnd		Nykterhets- nämnd		Social- nämnd		o	vo		32	S	VPK	C	FP	M	KDS	
o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo								
				S	FP			—	S								20
				C	S			C	S								35
S	C			S	FP			S	C								35
		S	C			C	C	FP	C								35
C				S	S			M	S								41
S	S			S	S			S	S								55
M	S			FP	S			C	S								79
S	FP			S	C			S	M								51
S	M			S	C			S	FP	S	S						55
		S	C	Övr	C	S	FP	C	S								35
		S	C	S	S			S	C								79
C	C	C	S	C	S	M	C	S	M								35
C	FP			M	C			M	C								39
S	C	C	S	C	C	C	S	C	C								35
				M	S			S	C								25
S	M			S	C			C	S								35
M	S			S	C			S	C								49
C	C	C	C	C	M	C	S	M	C								40
				S	M			C	S								41
S	C			FP	S			S	C								35
S	M	S	S	S	C	S	S	S	S								45
C	C	M	S	M	C	S	C	C	FP	S*							41
				S	C			M	S								25
				S	M			S	C								35
M	C	M	S	M	FP	FP	FP	C	M								35
S	C			S	FP			M	S								49
S	C			S	C			S	FP								35
		C	M	S	S	C	M	C	S								41
C	S	C	S	S	C	S	M	C	S								35
C	C			S	FP			M	S	FP	S						41
S	C	C	S	FP	S			FP	S	S	C						81
C	C	C	S	C	FP	C	C	S	C	S	C						57
FP	S	M	S	C	KDS	C	S	FP	M								35
		FP	—	FP	FP	M	FP	C	FP								41
FP	S	S	FP	S	FP	FP	S	M	S	S	C						31
		C	S	C	C	Övr	M	FP	C	S	C						41
M	C			S	S			S	FP								41
S	C			S	C			C	S								49
				M	C			C	S								35
S	FP			S	C			FP	S								49
FP	S			C	S			M	S								49
S	M			S	S			M	S								41
M	S			C	S			C	FP								49
C	S			FP	S			C	S								49
S	M			M	C			S	C								49
FP	S			C	S			M	S								41
FP	S			C	S			C	S								61
FP	S			C	S			M	S								49

Län	Kommunstyrelse		Personal och/eller lönenämnd		Central byggnads-kommitté		Brandstyrelse		Fastighets-nämnd		Byggnads-nämnd		Idrotts och/eller fritids-nämnd		Skol-styrelse	
	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo
<i>Kalmar</i>																
Borgholm	C	M			M	C	M	C			M	S	C	M	C	S
Emmaboda	S	C			S	C	FP	S			S	C	S	C	S	C
Fliseryd	S	C	S	M			S	M			S	S	S	C	S	C
Hultsfred	S	C			S	M					M	S	C	S	C	S
Högsby	C	S	FP	S	M	S	C	S			M	S	C	S	S	M
Kalmar	S	Övr	S	M	S	Övr	S	Övr	S	Övr	S	M	S	M	S	Övr
Mönsterås	S	C	S	C	M	S	S	C			S	M	C	S	S	M
Mörbylånga	S	C					C	S			FP	S	C	S	M	S
Nybro	S	M			S	M	S	FP			S	C	S	C	C	S
Oskarshamn	S	C	S	M	S	M	S	FP			FP	S	S	C	S	C
Torslunda	C	S	S	M	M	S	FP	C			M	FP	C	S	C	M
Torsås	C	M			C	M					S	C	M	C	M	C
Vimmerby	C	S	S	C	C	S	S	M			M	S	C	S	S	C
Västervik	S	C	S	M	S	C	S	FP			S	C	S	FP	S	C
Ålem	C	S	S	C	C	S	S	M			C	S	S	C	S	C
Ölands-Åkerbo	C	S			C	S	C	S			C	S	C	S	C	C
<i>Gotland</i>																
Gotland	FP	S			M	S	C	S			C	S	C	S	C	S
<i>Blekinge</i>																
Fridlevstad	C	S									S	M	S	M	C	S
Hasslö	S	S	S	S			FP	S			S	S			S	S
Jämjö	C	S			M	C					S	C	M	S	FP	S
Karlshamn	S	C			S	FP	S	M			S	C	S	FP	S	FP
Karlskrona	S	FP	FP	S	S	FP	FP	S			S	FP	C	S	FP	S
Nättraby	S	FP	S	M							FP	S			S	M
Olofström	S	C	S	M	S	FP					S	C	S	M	S	FP
Ronneby	S	C	S	C	S	C	S	C			S	C	S	C	S	C
Rödeby	S	C	M	S			C	S			C	S	FP	S	C	S
Sölvesborg	S	C	S	FP	S	C					S	C	S	FP	S	FP
<i>Kristianstad</i>																
Bjärnum	C	S	C	S			FP	S			C	S	S	FP	S	C
Broby	S	FP	C				S	C			M	M	FP	M	S	S
Bromölla	S	S	S	S	S	Övr	M	S			C	Övr	S	S	S	S
Båstad	C	S			S	FP	C	M			S	S	FP	M	C	S
Degeberga	FP	M	M	S			FP	S			C	C			M	S
Glimåkra	S	C	S	C	S	C			C	S	S	C	M	S	C	S
Hjärsås	S	FP					M	S	S	S	FP	S	S	S	C	S
Hässleholm	FP	S	M	S	M	S	C	S			FP	S	M	S	C	S
Hästveda	C	S			C	S	S	C			M	S	S	C	C	S
Kivik	M	S			S	M					FP	C	S	M	C	S
Klippan	M	S	Övr	S	C	S	C	S			M	S	C	S	FP	S
Knislinge	S	C			S		S	FP			S	M	FP	S	S	C
Kristianstad	S	C	S	C	S	FP	S	C			S	FP	S	M	S	FP
Kvidinge	Övr	C	C	C			C	Övr			Övr	C	Övr		S	S
Loshult	S	C	S	C							C	S			S	S
Näsum	S	Övr					S	S			S	Övr	Övr	Övr	Övr	S
Oppmana och Vånga	C	S	C	S	C	FP	C	M			C	FP	M	S	C	M
Osby	S	M	S	FP	S	FP					M	S	C	S	M	S
Perstorp	S	C	S	M	M	S					M	S	FP	S	FP	S
Riseberga	M	S					S	C			M	S	M	S	S	M
Simrishamn	C	FP			FP	S	S	M			FP	S	M	S	S	C
Sösådal	M	S	FP	C			S	M			C	M	S	C	C	S
Tollarp	C	S	S				M	S			S	FP	C	S	S	M

Kultur- nämnd	Social centralnämnd						Hälso- vårds- nämnd		General- planekom- mitté		Antalet mandat i fullmäktige								
	Barnavårds- nämnd		Nykterhets- nämnd		Social- nämnd		o	vo	32	S	VPK	C	FP	M	KDS	Övr	Totalt		
o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	32	S	VPK	C	FP	M	KDS	Övr	Totalt	
FP	VPK	S	C	S	C	C	S	S	M	S	C	10	2	17	4	8	0	0	41
		S	C	S	C	S	S	C	S			20	1	13	3	4	0	0	0
		C	S	C	S	S	S	S	C			13	1	5	1	4	0	0	24
C	S			FP	S			M	S			21	1	15	4	6	2	0	49
S	C	C	S	M	S	S	C	C	S			17	2	12	2	6	2	0	41
				S	Övr			S	M			30	2	0	0	10	1	18	61
		FP	S	S	M	C	S	M	S			16	2	7	3	5	2	0	35
		S	C	S	FP	C	FP	M	S			15	0	11	4	5	0	0	35
C	S			C	S			FP	S			22	2	13	4	6	2	0	49
S	FP			S	M			S	C			27	2	8	6	7	1	0	51
		S	C	C	S	C	S	M	C			8	0	15	2	6	0	4	35
C	S			C	S			FP	M			13	0	16	3	7	2	0	41
C	S			C	S			C	S			17	1	20	3	7	1	0	49
S	M	S	M	S	FP	S	FP	S	M			39	3	15	7	9	2	0	75
		S	-	S	C	S	C	S	S			15	2	7	2	4	1	0	31
		C	S	C	S	S	C	C	S			9	1	17	3	3	2	0	35
S	FP			S	C			FP	S			29	0	0	0	9	0	33	71
C	S	C	S	C	FP	M	S	FP	S			13	1	13	3	4	1	0	35
		FP	FP	S	FP	FP	FP	FP	VPK			12	2	3	2	0	1	0	20
		C	S	FP	S	S	M	S	C			18	0	11	6	4	1	0	40
S	C	S	M	S	C	S	M	S	FP	S	C	26	3	8	6	5	1	0	49
M	S	S	C	FP	S	S	FP	S	C			26	1	6	13	4	0	0	50
		S	C	S	FP	S	C	S	C			12	1	7	3	2	0	0	25
S	FP			S	C			S	C	S	S	21	2	8	5	4	1	0	41
S	FP			S	FP			S	M			25	2	12	6	4	0	0	49
		C	S	S	FP	S	FP	FP	S			12	1	6	4	2	0	0	25
S	M	S	M	S	M	S	FP	S	C			24	2	8	7	7	1	0	49
				FP	S			C	S			15	0	10	4	4	2	0	35
S	S	Övr	M	M	S	FP	S	S	FP			16	0	6	4	3	2	4	35
FP	C	C	FP	M	C	S	C	M	C	S		25	3	4	3	2	0	0	37
		M	S	C	FP	C	S	S	M			11	0	20	8	9	1	0	49
		S	C	S	KDS	S	C	C	S			12	0	12	6	4	1	0	35
S	S	FP	S	S	FP	S	S	C	S			12	1	6	3	2	1	0	25
C	S			FP	S			FP	S			20	0	5	3	0	0	2	30
				S	C			C	C			20	1	9	9	6	2	0	47
		M	S	S	FP	S	C	S	M			11	0	16	2	5	1	0	35
Övr	S	C	S	FP	S	M	S	C	S	M	S	12	0	9	6	8	0	0	35
S	M	S	C	S	FP	S	FP	S	C			15	0	6	3	4	0	3	31
S	FP	S	FP	S	FP	S	FP	S	C			22	0	6	4	3	0	0	35
		C	C	C	Övr	S	Övr	Övr	C			31	0	11	11	8	0	0	61
		S	C	C	S	M	S	C	C			10	0	10	0	0	0	9	29
		VPK	Övr	Övr	S	VPK	Övr	Övr	S			9	0	6	1	2	2	0	20
												12	2	0	0	0	0	11	25
FP	S			S	S	C	S	S	C			15	0	12	5	3	0	0	35
S	FP			M	S			S	FP			15	1	8	4	4	1	2	35
		C	M	C	S			M	S			16	1	8	5	5	0	0	35
S	M			C	S	C	S	C	S			13	0	11	5	6	0	0	35
		S	C	C	S	S	M	FP	S			17	0	11	7	6	0	0	41
		FP	S	S	S	FP	S	FP	M			11	0	10	3	5	0	6	35
				S	S	S	C	C	S			14	0	8	7	5	1	0	35

Län	Kommunstyrelse		Personal och/eller lönenämnd		Central byggnadskommitté		Brandstyrelse		Fastighetsnämnd		Byggnadsnämnd		Idrotts och/eller fritidsnämnd		Skolstyrelse	
	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo
Tomelilla	C	S	M	S	S	C					M	S	C	FP	FP	S
Tyringe	S	FP					FP	C	C	FP	C	C	FP	C	C	M
Vinslöv centralkommun	S	FP	FP	S							FP	S			FP	S
Vinslöv	C	S									C	S			M	C
Vittsjö	C	S					—	S			S	FP	M	S	Övr	C
Åstorp	S	C	S	C	S	C					S	M	S	M	S	M
Ängelholm	M	S	M	S	M	S	M	S			C	S	M	S	FP	S
Örkelljunga	M	C			S	C					M	S	FP	S	M	C
Örkened	C	S			S	C					FP	S	C	S	S	FP
Östra Ljungby	C	S	C	S			C	FP			FP	FP	C	S	C	S
<i>Malmöhus</i>																
Bara	M	S	FP	S	FP	S	C	S			FP	S	M	S	C	S
Billesholm	S	S	S	S			S	S			S	S	FP	S	S	S
Bjöv	S	S	S	S	S	S					S	S	S	S	S	S
Bjarsjölagård	S	C	C				C	S			C	S	M		C	M
Blentarp	C	S									C	C	C	S	M	C
Burlöv	S	C	S	FP	S	M					S	C	S	FP	S	C
Dalby	S	M			S	C	S	FP			S	M	S	C	S	C
Ekeby	S	S	S	C			C	S			S	S			S	S
Eslöv	S	FP	S	C	S	FP					C	S		M	C	S
Genarp	M	S			C	Övr	C	S			M	Övr	S	M	M	S
Helsingborg	S	FP	S	M			S	FP	S	M	S	FP	S	FP	S	C
Härslöv	C	S					C	S			M	S	S	C	S	C
Höganäs	M	S	M	S	M	S					C	S	FP	S	M	S
Hörby	C	S	M	C	S	C	FP	C			C	S	S	C	C	S
Höör	C	M	S	M	FP	S	C	FP			C	S	FP	S	M	FP
Kävlinge	S	C			S	C					S	FP	S	C	S	M
Landskrona	S	FP	S	FP			S	FP			S	FP	S	M	S	FP
Lomma	S	M	S	FP			M	S	FP	M	M	S	FP	S	C	S
Lund	M	S	C	S							FP	S	M	S	C	S
Löddeköpinge	C	S					S	FP			S	C	FP	S	C	S
Malmö	S	FP	S	M			S	M	S	M	S	FP	S	M	S	FP
Månstorp	C	S					C	S			M	S	C	S	C	S
Räng	M	M	C	M			M	S			S	FP	FP	S	C	C
Sjöbo	C	S			FP	S	—	S			FP	S	S	C	C	S
Skanör Falst.	C	M	—	S			M	FP			FP	S	M	FP	M	FP
Skurup	C	S			C	S	S	FP			M	S	C	S	C	S
Staffanstorps	M	S	S	C					C	S	C	M	M	S	C	S
Svalöv	S	C	S	C	S	C	C	S			C	S	C	S	M	S
Svedala	S	FP			S	C					S	C		S	C	C
Södra Sandby	C	S	S	Övr			Övr	S			S	C	Övr	S	Övr	C
Trelleborg	S	C	S	C	S	C	S	FP	S	C	S	FP	S	C	S	FP
Veberöd	FP	C	S	FP			FP	C			C	S	—	C	C	S
Vellinge	S	FP	S	FP			S	C			C	M	S	C	S	FP
Vollsjö	C	FP					C	C			S	C	C	C	C	C
Ystad	S	C	S	FP	S	FP					FP	S	FP	S	M	S
Östra Färs	C	C	FP	C	C	FP	C	FP	C	C	FP	C	S	FP	FP	C
<i>Halland</i>																
Eldsberga	C	S			C	M					C	FP	S		C	S
Enslöv	C	S			C	S					C	S	FP	S	C	S
Falkenberg	C	S			Övr	C	FP	S			C	S	S	C	C	M
Fjärås	C	S			C	S					C	S	C		C	M
Getinge	C	S	S	C							S	FP	C	S	C	M
Halmstad	S	FP			S						S	C	S	FP	S	C
Harplinge	C	S	M	S	C	S					C	S	C	S	M	S

Kultur- ämnd	Social centralnämnd						Hälsa- vårds- nämnd	General- planekom- mitté	Antalet mandat i fullmäktige								
	Barnvårds- nämnd		Nykterhets- nämnd		Social- nämnd				o	vo	32	S	VPK	C	FP	M	KDS
vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo									
FP	FP	S	S	M	C	S	C	S									
FP	M	S	M	S	C	S	C	FP									
	S	FP	S	FP	S	FP	C	S									
	FP	M	C	M	S	FP	S	C									
	—	C	FP	M	FP	C	C	S									
M	S	S	FP	M	S	C	S	FP									
S			C	S			M	S									
FP	S	FP	C	FP	S	C	C	C									
	S	S	S	FP	S	C	FP	S									
	S	M	C	S	FP	FP	S	C									
S	M	S	FP	S	C	S	M	S									
S	S	S	—	S	S	S	S	C									
	S	Övr	S	S	S	Övr	S	S	S	S							
	M	C	FP	M	C	FP	C	M	S	S							
	FP	C	C	S	FP	S	C	S									
C			S	C			S	C	M	S							
	S	S	S	S	S	S	S	S									
	M	S	S	S	C	S	S	FP									
	C	S	S	S	C	S	C	S	M	S							
			S	FP			S	FP									
S	FP	C	FP	C	FP	S	M	S	M	S							
C	S	FP	S	S			S	S									
			S	S	S		S	S									
S	C	S	FP	S	S	C	FP	S	C	FP							
M	S	FP	M	FP	S	C	C	S	C	FP							
FP			S	C			S	M	S	FP							
	C	S	S	S	S	C	S	FP	S	C							
			S	S	S		S	S									
S	C	S	S	FP	S	C	FP	S	S	S							
			S	S	S		S	S									
			S	S	S		S	S									
Övr			S	FP			C	M									
			S	Övr			C	S									
	C	C	S	C	S	C	M	C	M	FP							
	S	C	S	FP	S	C	S	C									
	C	C	C	C	C	C	FP	C									
S			C	S			S	M	S	C							
C	C	FP	FP	M	C	S	C	C									
			S	C			C	S									
S	C	S	C	S	C	S	C	S									
—	FP	S	C	C	C	M	C	S									
	S	C	M	S	S	C	C	S									
FP			S	FP			S	FP	S	S							
	S	C	C	S	C	S	S	C									

Län	Kommun- styrelse		Personal och/eller lönenämnd		Central byggnads- kommitté		Brand- styrelse		Fastighets- nämnd		Byggnads- nämnd		Idrotts och/ eller fritids- nämnd		Skol- styrelse	
	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo
Hishult	C	M									C	S			C	FP
Knäred	C	M									M	S			C	C
Kungsbacka	M	S	C	S	FP	C	C	S			C	FP	FP	S	S	C
Kvibille	C	S	S	C							S	C	C	C	C	S
Laholm	C	S			C	S					C	S	C	M	S	C
Löftadalen	C	C	C	C			S	C			C	C	C	FP	C	C
Onsala	M	S					M		FP	C	C	FP	C	C	S	C
Oskarström	S	C	—								S	C	S	S	S	FP
Ränneslöv	C	C	C		C						C	C	C		C	C
Söndrum	M	S			FP	S					M	C	C	S	M	S
Torup	S	C			S						C	S	S	C	C	S
Varberg	C	S			C	S					S	C	C	S	C	S
Veinge	C	S									M	S	C		M	S
<i>Göteborg och</i>																
<i>Bohus</i>																
Askim	FP	M			M	FP	FP	FP			FP	FP	FP	FP	FP	FP
Göteborg	FP	S					FP	S	M	S	FP	S	FP	S	FP	S
Härryda	FP	S	C	S	FP	S					FP	S	C	S	M	S
Kungälv	FP	S			FP	S	M	S			FP	S	FP	S	C	S
Lysekil	S	FP	S		S	FP					S	FP	S	FP	S	C
Munkedal	S	C	S	C	S		S	M			S	FP	S	C		
Mölnadal	FP	S	FP	S	FP	S	FP	S			FP	S	FP	S	FP	S
Orust	S	C			S	M					FP	FP	FP	S	C	M
Partille	FP	S	M	S	FP	S	FP	S			C	S	FP	S	FP	S
Smögen	Övr	Övr	Övr	Övr			Övr	Övr			Övr	Övr	Övr			
Stenungsund	C	S	C	S	C	S	M	S			FP	S	FP	S	FP	S
Strömstad	C	S			S	C					FP	S	C	S	C	S
Styrsö	Övr.	Övr					Övr	Övr			Övr	S	Övr	Övr	Övr	Övr
Svarteberg	FP	C					C	S	C	M	C	S	Övr	Övr		
Södra Sotenäs	S	FP	S	S			S	FP			S	M	S			
Sörbygden	C	FP	C	M			C	FP			FP	C	FP	M		
Tanum	C	M	C	FP	C	S	C	FP	S	C	M	C	C	S	C	M
Tjörn	FP	FP	FP		FP		FP	M			FP	M	FP	FP	FP	FP
Tossene	S	FP					S	C			S	C	S			
Uddevallå	FP	S			FP	S	M	S			FP	S	FP	S	C	S
Öckerö	M	FP					M	S			M	C	S	C	FP	M
<i>Älvsborg</i>																
Alingsås	FP	S	FP	S	FP	S	M	S			FP	S	S	FP	S	FP
Bengtsfors	C	S			FP	S					M	S	FP	S	FP	S
Bjärke	FP	C			FP	C	C	C			S	C		FP	C	C
Bollebygd	M	S	M	C			C	S			S	FP	M	C	C	FP
Borås	S	FP	M	S	C	S	S	S	S	C	C	S	M	S	S	C
Brålanda	C	M					S	M			FP	C	C	M	C	M
Dals-Ed	C	S					S	C			C	S	C	M	S	C
Dalsjöfors	C	S	FP	S	S	C	M	S			C	S	S	M	M	S
Dalstorp	Övr	C	C	M			C	S			M	M			M	C
Fristad	C	S			S	C	S	C			FP	M	C	S	C	FP
Frändefors	C	M									S	C	C	S	C	C
Färgelanda	C	S			C	S					S	S	S	C	C	
Gäsene	M	S					S	C			S	C	C	C		
Hemsjö	S	M			M						M	M	M	S	C	FP
Herrljunga	FP	C	S	FP			S	FP			M	FP	S	FP	FP	
Högsäter	C	S					FP	C	FP	C	FP	FP	FP	FP		
Hökerum	C	FP					M	C			M	C	FP		FP	C
Lerum	FP	S			C	S	C	S			FP	S	M	S	FP	S
Lilla Edet	S	S			S	FP	S	FP			S	C	S	C	S	C

Kultur- nämnd	Social centralnämnd						Hälso- vårds- nämnd		General- planekom- mitté		Antalet mandat i fullmäktige								
	Barnavårds- nämnd		Nykterhets- nämnd		Social- nämnd		o	vo	o	vo	32	S	VPK	C	FP	M	KDS	Övr	Totalt
o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo										
		C	C	C	C	C	S	C	FP			3	0	11	3	3	0	0	20
		FP	C	—	FP	C	C	S	C			6	0	14	2	3	0	0	25
FP	M			M	S			FP	S			13	0	10	10	8	0	0	41
S	M	M	C	S	S	S	M	C	C			12	0	17	2	4	0	0	35
M	S			C	S			C	M			14	0	18	4	5	0	0	41
C	FP	C	KDS	C	C	C	C	C	C	C	C	6	0	21	4	3	1	0	35
		S	FP	C	S	M	C	FP	M	C	S	6	0	5	5	4	0	0	20
				S	M			S	M			17	0	3	3	2	0	0	25
C	C	C	C	C	C	C	C	C	C			8	0	23	0	4	0	0	35
C	S	C	S	S	M	FP	S	FP	S			14	0	4	5	8	0	0	31
		C	S	FP	C	C	C	C	S			14	0	13	4	4	0	0	35
FP	S			C	S			FP	S	C	S	15	0	19	5	6	0	6	51
C		C	S	C	S	C	S	C	S			11	0	19	2	3	0	0	35
				M	FP			FP	FP			6	0	3	14	8	0	0	31
FP	S			FP	S			FP	S	FP	S	33	6	7	27	8	0	0	81
M	S			FP	S			FP	S			15	2	7	11	6	0	0	41
S	FP			FP	S			C	S			19	1	10	12	7	0	0	49
S	S			S	FP			S	FP			23	1	5	8	4	0	0	41
S	C	S	C	S	C	S	C	S	M			19	0	9	4	3	0	0	35
FP	S			C	S			M	S			25	4	8	18	6	0	0	61
C	FP			FP	C			C	C			13	0	11	10	7	0	0	41
FP	S			FP	S			FP	S	FP	S	15	3	4	14	5	0	0	41
		Övr	Övr	Övr	Övr	Övr	Övr	Övr	S			2	0	0	0	0	0	18	20
				C	S			C	S			15	1	10	8	4	0	3	41
FP	C			S	FP			C	S			18	0	9	8	3	1	0	39
				Övr	Övr			S	Övr			2	0	0	0	2	27	31	
S	FP	C	S	C	Övr	M	C	C	S			8	0	10	6	4	0	3	31
		S	FP	C	C	S	C	S	FP			17	0	6	8	0	0	4	35
		C	FP	FP	C	C	C	FP	C			5	0	15	6	9	0	0	35
FP	M			C	FP			C	FP			11	0	15	9	6	0	0	41
		S	FP	FP	C	FP	FP	S	C			7	0	5	22	6	1	0	41
		S	M	S	FP	S	FP	S	S			15	0	3	5	2	0	0	25
M	S			M	S			C	S			27	3	12	12	7	0	0	61
		FP	M	FP	C	FP	M	S	FP			9	0	7	12	10	3	0	41
S	FP			M	S			—	S			18	0	6	10	4	1	0	39
				S	C			S	FP			21	0	13	6	3	2	0	45
				M	C			FP	C			7	0	13	9	4	1	1	35
FP	S	C	Övr	M	S	S	FP	S	M			14	0	9	4	8	0	0	35
				S	C			S	FP			27	0	8	10	9	0	0	54
		S	C	FP	C	C	C	C	C			5	0	20	2	6	2	0	35
S	C	FP	S	S	C	S	FP	C	S	S	C	11	0	18	5	4	3	0	41
		C	Övr	C	FP	S	S	C	S	S	C	19	0	13	6	7	0	0	45
M	C	C	M	FP	C	S	FP	M	S			9	0	16	5	5	0	0	35
		M	C	C	C	C	C	M	C			11	1	13	6	9	0	0	40
S	—	C	C	M	C	C	FP	S	FP	C	C	5	0	17	3	5	1	0	31
		M	FP	C	C	C	M	M	M	C	C	14	0	10	2	4	0	0	30
		S	Övr	M	M	M	Övr	M	FP			8	0	17	6	16	0	0	41
				C	FP			S	C			5	0	3	4	0	0	13	25
		C	M	C	C	C	S	FP	C			12	0	9	8	5	0	1	35
		M	M	C	C	C	FP	M	C			4	0	23	3	0	0	5	35
FP	S			M	S			C	S	FP	S	5	0	16	5	9	0	0	35
S	C			S	C			S	S			13	1	7	13	6	1	0	41
								S	S			21	1	11	5	3	0	0	41

Län	Kommunstyrelse		Personal och/eller lönenämnd		Central byggnadskommitté		Brandstyrelse		Fastighetsnämnd		Byggnadsnämnd		Idrotts och/eller fritidsnämnd		Skolstyrelse		
	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	
Mark	C	S	M	S	S	C						C	S	C	S	S	FP
Mellerud	C	S	M	S	FP	C	S	C				M	S	S	FP	C	S
Nödinge	S	FP			S	FP						S	FP	S	FP	S	M
Redväg	C	S	M				M	C				C	FP	C	S	M	C
Sandhult	C	S	S									FP	S	C	S	S	C
Skepplanda	C	S	C	S								C	S	C	S	C	S
Starrkärr	S	FP	S	S	S	FP	—	KDS				S	C	S	C	FP	S
Svenljunga	C	S			C	S			M	C		S	C	C	M	C	FP
Tranemo	C	S			FP	S	M	S				S	C	C	S	C	S
Trollhättan	S	FP	S	FP			S	C				S	C	S	FP	S	FP
Ulricehamn	FP	S	S	C			FP	S				M	S	S	C	M	S
Viskafors	S	C										S	C	S	C	S	C
Vårgårda	C	S	C	M	C		FP	C				FP	C	C	S	FP	C
Vänersborg	FP	S	M	S	FP	S	S	FP				FP	S	S	C	S	FP
Västra Tunhem	S	M	S	M			S	C				S	S	S	S	S	M
Åmål	S	C	C	S	S		S	M				FP	S	S	C	FP	S
Åsunden	S	C	C				C	FP				C	S	FP		C	S
<i>Skaraborg</i>																	
Dimbo	C	S					C	M				S	C	C	M	FP	S
Essunga	C	S					M	S				FP	C	FP	M	M	S
Falköping	S	FP	M	S			FP	S				M	S	FP	S		
Fröjerud	M	S										M	C	S	C	FP	M
Frökind	C	C					M	C				S	M	C			
Fågelås	M	FP										S	C			S	C
Grästorp	C	S	M	FP			FP	M				S	C	M	C	M	C
Gudhem	FP	S	S	FP	S	FP	C	S				S	C	FP	C		
Gullspång	S	C			S	C	C	S				FP	M	C	S	FP	—
Götene	C	M	C	S	FP	C	M	S				FP	S	M	S	C	S
Habo	C	S			FP	M	S	M				FP	S	S	C	M	C
Hjo	M	S			M	S	S	FP				M	FP	C	FP	S	M
Hökensås	C	S					C	FP				M	C			M	C
Karlsborg	C	S	C	S	S	FP	S	C				C	S	S	C	S	M
Kvånum	C	S					S	M				C	FP	C	M		
Larv	FP	S	M	C			FP	C				M	S	C	M		
Lidköping	FP	S			FP	S						FP	S	S	C	C	S
Mariestad	FP	S	S	M	M	S	M	S				S	C	M	S	C	S
Mullsjö	FP	S	FP	S	S	C	FP	S				S	FP	C	S	C	FP
Skara	FP	S	M	S			FP	S	C	S		M	S	C	S	C	S
Skövde	FP	S	FP	S	S		M	S				S	C	C	S	C	S
Stenstorp	C	S	C	M	C		S	FP				M		C	S		
Tibro	S	FP	S	FP	S	M	FP	S				C	S	FP	S	C	S
Tidaholm	S	M	S	M			M	S				S	M	S	M	S	M
Töreboda	C	S	S	FP	C	M	C	S				M	C	C	S	C	S
Vara	C	S	S	C	S	C	C	FP				FP	M	C	M		
Vartofta	C	M					FP	S	C	S		FP	M	C	M		
Vilske	C	M					FP	C				FP	FP	S	FP	M	C
<i>Värmland</i>																	
Arvika	S	C			S	FP						—	C	S	FP	S	FP
Eda	S	S	M	S	S	S	S	S				S	S	S	S	S	S
Ekshärad	S	C			S	C	S	M				C	S	—	C	S	FP
Filipstad	S	S			S	S						M	S	S	FP	S	S
Finnskoga-																	
Dalby	S	S										FP	S	S	S	S	S
Forshaga	S	S			S		S	S				S	S			S	S
Grums	S	C	S	C	S	C						S	C	S	C	S	C
Gustav Adolf	S	Övr										S	Övr			S	Övr

Kultur- nämnd	Social centralnämnd							Hälso- vårds- nämnd		General- planekom- mitté	Antalet mandat i fullmäktige							
	Barnavårds- nämnd		Nykterhets- nämnd		Social- nämnd			o	vo		32	S	VPK	C	FP	M	KDS	Övr
o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo									
M	FP			M	S			S	FP									49
S	M	S	FP	FP	C	FP	C	S	C									41
FP	FP	C	S	C	S	C	FP	S	FP									31
FP	S	FP	M	FP	C	M	C	C	S									40
C	S			C	S			C	S									40
		FP	C	S	C	S	S	S	FP									31
C	M	S	C	S	C	C	M	S	M									35
C	S	C	M	FP	M	FP	S	FP	S									41
S	FP			S	C			S	FP									51
M	FP			S	C			S	C									30
		C	M	S	M	S	C	FP	C									35
		S	S	S	FP	S	S	C	S									41
M	S			FP	S	S	S	S	S									35
FP		C	C	M	C	C	C	S	M									41
																		35
		C	M	C	C	C	FP	C	M									35
		FP	S	S	FP	C	S	S	C									41
Övr	C	M	FP	C	S	C	S	FP	FP									36
		M	C	C	C	C	C	S	S									31
		FP	M	FP	FP	FP	FP	M	S									30
		M	C	FP	M	S	FP	C	C									31
				S	M			C	S									39
M	S	S	-	S	S	-	S	C	FP									35
				S	FP			M	C									41
S	C	M		FP	M			S	FP									35
S	M	FP	C	C	S	C	C	FP	M									33
C	M	S		S	S			S	M									35
		FP	C	M	S	M	C	S	M									35
		C	FP	S	C	C	C	S	C									35
S	FP	M	S	C	S	S	FP	C	S									49
S	C	FP	S	S	FP	M	C	S	FP	C	S							49
M	S			S	C			S	FP	FP	FP							35
M	S			S	C			FP	S									49
		M	S	C	S	C	S	-	C									59
C	S	S	FP	S	M	C	S	S	M									35
		M	-	S	M	S	S	S	M									35
C	M	S	FP	C	S	C	C	C	S									25
FP	C	S	M	FP	M	M	C	C	M									41
		M	S	S	C	C	M	C	C									41
		C	M	FP	M	C	M	M	C	FP								35
																		40
				S	C			S	C									49
S	S			S	S			S	S									41
		-	C	M	S	S	C	-	S									30
S	S			S	S			S	S	S								41
S	FP			S	S			S	S									39
				S	S			S	S									25
S	FP	S	FP	S	C	S	C	S	M									41
		Övr	S	S	S	S	S	S	Övr									20

Län	Kommunstyrelse		Personal och/eller lönenämnd		Central byggnadskommitté		Brandstyrelse		Fastighetsnämnd		Byggnadsnämnd		Idrotts och/eller fritidsnämnd		Skolstyrelse	
	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo
Hagfors	S	S	S	S	S	S					—	S	S	S	S	S
Hammarö	S	S			S	S	S	S			S	S	S	S	S	S
Karlstad	S	C	M	S	S	M	C	S			S	C	FP	S	S	C
Kil	FP	C	FP	C	C	S	FP	C			C	FP	C	FP	FP	M
Kristinehamn	S	C	S	M	S	FP					S	M	S	C	S	FP
Munkfors	S	S	S	FP			S	M			S	S	FP		S	S
Norra Ny	S	M	FP	S	S	M	FP	S			S	C	S	C	S	M
Norra Råda	S	S	S	S	S	S					S	S			S	S
Storfors	S	S			S	S					S	S	S	S	S	S
Sunne	C	S			S	C					FP	S	C	S	S	C
Säffle	C	S			C	S					C	S	C	S	C	S
Torsby	S	C	FP	S	S	C	S	C			FP	VPK	FP	S	M	S
Töcksmark	FP	S	S	FP	FP	FP			S	C	M	FP	M		M	C
Ullerud	S	S	S	S	S	S	S	S			C	S	—	—	S	S
Årjäng	C	S									FP	C	C	M	FP	S
<i>Örebro</i>																
Askersund	S	C	S	FP	S	C					M	S	C	S	C	S
Degerfors	S	S	S	S	S	S	S	S			S	S	S	S	S	S
Glanshammar	C	S	S				—	—			M	C	C	FP	C	—
Hallsberg	S	S	S	S	S	S	S	S			S	S	S	S	S	S
Hällefors	S	S	S	S	S	S	S	—			S	S	S	S	S	S
Karlskoga	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S
Kumla	S	C	S	C	S	C	S	FP	S	M	S	C	S	FP	S	C
Laxå	S	C	S	FP	S	Övr					S	C	S	Övr	S	C
Lindesberg	S	C	S	C	C	S					S	C	S	C	C	S
Ljusnarsberg	S	S	S	S	S	S					S	M	FP	S	S	S
Nora	S	S	M	S	S						S	C	S	FP	S	FP
Örebro	S	C	S	FP							S	FP	S	C	S	C
<i>Västmanland</i>																
Arboga	S	S	S	S	S	S	S	S			S	S	S	S	S	S
Fagersta	S	S	S	S	S	S	S	S			S	S	S	S	S	S
Hallstahammar	S	S	S	S	S	S	S	S			S	S	S	S	S	S
Heby	C	S			C	S					S	C	S	C	FP	S
Kungsör	S	C			—	S					S	S	S	S	S	C
Köping	S	S	S	S	S	S					S	S	S	S	S	S
Norberg	S	S			S	S	—	—			—	M	S	S	S	S
Sala	C	FP	C	FP	S	C	FP	S			M	C	FP	FP	C	FP
Skinnskatteberg	S	S	S	S	S	S					S	S	S	S	S	S
Surahammar	S	S	S	S							S	S	S	S	S	S
Västerås	S	S	S	FP	S		S	C			S	FP	S	FP	S	FP
<i>Kopparberg</i>																
Avesta	S	S	S	C	S	C	S	C			S	S	S	S	S	C
Borlänge	S	C			S	C	FP	S			S	C	S	C	S	C
Falun	C	S	S		S	C	S	FP			FP	S	C	S	S	C
Gagnef	Övr	S			C	S					C	S	S	FP	S	C
Hedemora	S	C			S	C					S	C	S	C	S	C
Leksand	C	FP			C	S					C	M	S	M	FP	S
Ludvika	S	S	S	S	S	S	S	S			S	S	S	S	S	S
Malung	S	C			S	C	S	C			S	C	S	C	S	C
Mora	C	S	C	S	S	C	S	M			M	C	C	S	S	FP
Ore	S	C									S	C	FP	S	C	VI
Orsa	FP	S			M	S					C	S			FP	S
Rättvik	C	S			C	S					S	M	FP	S	FP	S
Siljansnäs	C	C									Övr	S	S	Övr	Övr	Övr
Smedjebacken	S	S	S	S	S	S					S	S	S	S	S	S

Kultur- nämnd	Social centralnämnd						Hälso- vårds- nämnd		General- planekom- mitté	Antalet mandat i fullmäktige									
	Barnvårds- nämnd		Nykterhets- nämnd		Social- nämnd		o	vo		32	S	VPK	C	FP	M	KDS	Övr	Totalt	
o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo										
S	S			S	S			S	S			21	3	3	2	1	0	0	30
S	FP			S	S			S	S			20	2	3	4	2	0	0	31
FP	M			FP	S			FP	S			29	2	11	10	9	0	0	61
				S	C			C	FP			19	1	12	9	4	0	0	45
				S	FP			S	FP			25	2	8	8	5	1	0	49
				S	S			S	S			27	2	4	5	1	0	0	39
S	FP			S	C			FP	C			12	2	6	2	3	0	0	25
		S	S	S	S	S	S	S	M			23	5	4	4	3	0	0	39
				S	S			S	S			22	0	6	4	3	0	0	35
S	M			C	S			C	S			16	0	15	5	5	0	0	41
C	S			C	S			FP	S			19	2	18	5	4	1	0	49
				S	C			M	S			21	4	0	0	0	0	20	45
S	C	FP	S	S	C	FP	FP	S	M			12	0	8	8	6	1	0	35
FP	S			S	C			S	S			21	2	8	2	2	0	0	35
				FP	C			M	KDS			13	0	15	6	5	2	0	41
FP	S			S	C			S	M	S		20	1	11	4	3	2	4	45
S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	26	2	7	3	2	1	0	41
		-	-	FP	-	-	S	M	-			10	0	16	5	4	0	0	35
S	S			S	S			S	S	S	S	23	1	11	6	3	1	0	45
S	S			S	S			S	S			25	4	5	3	2	0	0	39
S	S			S	S			S	S			29	4	8	6	4	0	0	51
S	FP			S	C			S	C			20	2	8	6	3	2	0	41
S	Övr	S	KDS	S	FP	S	C	S	C			21	2	6	4	2	2	4	41
S	C			S	C			S	C			24	1	13	6	4	1	0	49
S	S			S	S			C	S			21	3	6	3	1	1	0	35
S	FP	S	FP	S	C			M	S			16	1	6	5	3	1	3	35
				S	S	S	C	S	FP			34	0	13	13	5	0	0	65
				S	S			S	S			23	2	7	6	3	0	0	41
		S	S	S	S	S	S	S	S			26	2	4	6	3	0	0	41
S	S			S	S	S	S	S	S	S	S	32	3	6	5	3	0	0	49
C	S			S	FP			C	S			18	2	15	4	2	0	0	41
S	S			S	C			S	FP			23	2	10	7	3	0	0	45
S	S			S	S			S	S			28	2	9	6	3	1	0	49
M	S			S	S			-	S			21	2	5	3	3	1	0	35
M	FP			FP	C			C	FP			20	1	17	7	4	0	0	49
S	S	S	S	S	S	S	S	S	S			25	2	7	3	2	0	0	39
S	S	S	S	S	S	S	S	S	S			26	3	5	3	2	0	0	39
S	C			S	C			S	FP			33	3	11	12	6	0	0	65
				S	S			S	S			27	2	12	5	3	0	0	49
FP	S			C	S			C	S			34	3	15	6	3	0	0	61
S	FP			C	S			M	C			26	2	16	11	6	0	0	61
C	S			S	C			S	C			19	1	15	0	0	1	5	41
S	C			S	C			S	C			20	2	11	4	3	1	0	41
S	S	C	-	C	FP	C	S	C	S			14	0	11	6	3	1	0	35
S	S			S	S			S	S	S	S	30	4	9	5	3	0	0	51
S	C	S	C	S	C	S	C	S	C			25	1	13	7	3	0	0	49
M	S	S	FP	C	M	C	S	S	FP			19	2	19	5	4	0	0	49
				S	VPK			S	VPK			11	3	7	3	0	0	0	24
C	S			S	S			M	S			12	0	10	3	2	0	4	31
				S	C			C	FP			16	0	15	5	4	1	0	41
C	Övr	KDS	Övr	C	C	Övr	C	Övr	C			11	0	13	0	0	4	3	31
S	S			S	S			S	S			27	2	6	4	2	0	0	41

Län	Kommunstyrelse		Personal och/eller lönenämnd		Central byggnadskommitté		Brandstyrelse		Fastighetsnämnd		Byggnadsnämnd		Idrotts och/eller fritidsnämnd		Skolstyrelse	
	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo
Säter	C	S			FP	S					FP	S	C	S	C	S
Söderbärke	S	FP	S				S	FP			S	C	S		S	C
Vansbro	S	C	FP	C	S	FP	FP	S			S	C	S	C	S	C
Ål	S	FP	C	S							M	S	S	C	S	S
Älvdalen	M	C			M	C	FP	S			C	S	Övr	C	C	C
<i>Gävleborg</i>																
Alfta	C	S	C	S	C	S	FP	S			M	S	S	FP	FP	S
Arbrå	C	S	FP	C	C	VPK	S	C			FP	S	FP	FP	KDS	FP
Bergsjö	C	FP	S	S					C	FP	—	FP	C	C	C	S
Bollnäs	S	C	S	C	S	M	S	C			S	C	C	S	S	C
Gnarp	C	FP	S	C			FP	S			FP	FP	FP	S	S	FP
Gävle	S	S	S	FP	S	S	S	FP	S	S	S	S	S	FP	S	FP
Hanebo	S	S	S	C			S	C			S	C	S	C	S	C
Harmånger	S	C			S	M	S	FP			C	S	S	S	S	C
Hassela	S	C					FP	S			S	—	FP	M	S	FP
Hofors	S	S	S	S	S	S					S	S			S	S
Hudiksvall	S	S	S	C	S	C	S	C			S	S	C	S	S	C
Ljusdal	S	S	S	S	S	S					S	S	S	S	S	S
Ockelbo	S	S			S	S					S	S	S	S	S	S
Ovanåker	S	C			S						S	C	C	S	S	FP
Rengsjö	C	S	M	VPK							C	S			S	C
Sandviken	S	S			S	S					S	S	S	S	S	S
Söderhamn	S	S			S	S					S	S	S	S	S	S
<i>Västernorrland</i>																
Bjärträ	S	C					S	S			S	C	S	S	S	C
Boteå	S	C					S	C			S	C			S	C
Fjällsjö	S	S	C	S	S	S	C	S			S	S	S	S	S	S
Härnösand	S	FP	S	FP	S	FP					M	S	C	S	M	S
Indals-Liden	S	C			S	S					S	C	S	S	S	C
Kramfors	S	S	S	S	S	S					S	S	S	S	S	S
Matfors	S	C	S	C	S	C	S	C			S	C	S	C	S	C
Njurunda	S	S	S	S	S	S	S	S			S	S	S	S	S	S
Noraström	C	S	C	S	C	S	C	S			C	S	FP	S	S	C
Nordingrå	S	C	M	S	C	FP	S	C	C	S	C	S	C	S	C	S
Ramsele	S	C			S	C					S	C	S	C	S	C
Sollefteå	S	C	S	C	S	C					S	C	S	C	S	C
Stöde	S	C	S	C	S	C					S	C	S	—	S	C
Sundsvall	S	C	S	FP	S	FP	S	M			S	M	S	FP	S	C
Timrå	S	S	S	M			S	S			S	S	S	S	S	S
Ullånger	C	S			S	C					S	C	S	C	FP	C
Ytterlännäs	S	S	S	S	S	S					S	S	S	S	S	S
Ånge	S	C			S	C					S	C	S	C	S	C
Örnsköldsvik	S	C			C	S	FP	S			S	C	S	FP	C	S
<i>Jämtland</i>																
Alsen	M	S	S	C			FP	S			S	C	M	C	C	C
Berg	C	S			C	S					C	S	M	S	M	S
Bräcke	S	S			S	S					S	C	S	S	S	FP
Fors	S	FP	S	FP	S	FP	FP	S			S	FP	FP	S	S	FP
Frostviken	S	S			S	S					S	FP	S	S	S	S
Föllinge	C	S			M	S	C	FP			S	M	C	S	FP	S
Hallen	C	S	FP				FP	M			S	S	Övr	FP	S	FP
Hammerdal	S	C			S	FP	S	C			S	C	S	C	S	C
Hede	S	S			S	S					S	S			S	S
Hogdal	S	S	S	S	S	FP	Övr	S			FP	S	S	S	S	S
Kall	FP	S	C				C		C		S	S	C		C	S

Kultur- nämnd	Social centralnämnd						Hälsö- vårds- nämnd	General- planekom- mitté	Antalet mandat i fullmäktige									
	Barnavårds- nämnd		Nykterhets- nämnd		Social- nämnd				32		S	VPK	C	FP	M	KDS	Övr	Totalt
o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	32	S	VPK	C	FP	M	KDS	Övr	Totalt
FP	S			FP	S			FP	S		17	0	15	5	3	1	0	41
		S	C	S	C	C	S	S	FP		17	0	10	3	1	0	0	31
S	C			S	C			C	S		23	3	17	5	2	1	0	51
C	S			S	C			S	FP		10	0	7	6	1	0	0	24
				C	C			M	Övr		19	0	13	6	3	1	7	49
C	S					-	S	FP	S		12	0	13	4	1	1	0	31
		S	FP	S	C	S	C	FP	S		15	4	10	8	2	1	0	40
C	S			S	FP			VPK	S		9	3	10	2	1	0	0	25
S	FP			S	C			S	C		19	4	10	5	2	1	0	41
				FP	S			FP	FP		12	0	0	0	0	0	13	25
				S	S			S	S	S	42	5	10	12	6	0	0	75
				S	C			S	C	S	17	3	11	3	1	0	0	35
				S	C			S	C		16	2	12	3	1	1	0	35
				C	S			C	S		15	3	8	3	1	0	0	30
S	S			S	S			S	S		24	6	6	3	2	0	0	41
S	C			S	VPK			S	S		20	5	16	4	3	1	0	49
S	S			VPK	S			S	VPK		23	6	13	5	2	0	0	49
		S	S	S	S	S	S	S	S		23	0	12	4	2	0	0	41
				S	C			S	FP		21	0	11	6	2	1	0	41
S	S	S	S	S	M	S	C	C	FP		8	3	7	1	1	0	0	20
S	S			S	S			S	S		30	4	9	5	3	0	0	51
				S	S			S	S		30	5	9	4	3	0	0	51
				S	C			S	S		15	2	6	1	1	0	0	25
				S	C			S	C		20	3	11	0	1	0	0	35
S	S	S	S	S	S	C	S	S	S		21	5	10	1	2	0	0	39
C	S			C	S			C	S		22	2	13	5	6	1	0	49
		S	C	S	C	S	FP	S	C		17	1	12	2	2	1	0	35
S	S			S	S			S	S	S	26	6	6	2	1	0	0	41
FP	C	S	C	S	C	S	C	S	C	S	14	2	10	3	1	0	0	30
S	S	S	S	S	S	S	S	S	S		21	4	6	4	1	0	0	36
				C	S			C	S		13	2	15	2	2	1	0	35
		S	M	KDS	C	C	S	C	S		9	0	11	2	2	1	0	25
				S	C			S	C		19	3	9	0	3	1	0	35
S	C			S	C			S	C	S	28	3	12	2	4	0	0	49
				S	C			S	FP	S	14	2	11	2	1	1	0	31
S	C			S	C			S	FP		32	4	10	9	6	0	0	61
S	C			S	S			S	S		30	4	9	4	1	1	0	49
		C	S	C	S	C	S	S	C		13	0	14	3	2	2	0	34
		S	S	C	S	S	S	S	S		24	3	8	2	2	1	0	40
S	C			S	C			S	C		22	3	10	4	1	1	0	41
S	FP			S	C			S	C		31	3	14	7	3	3	0	61
		S	C	C	C	S	C	M	S		11	1	7	3	3	0	0	25
M	S			FP	S			C	S		18	1	13	4	3	1	5	45
				S	FP			S	M		23	1	6	3	2	0	0	35
				S	S			S	C		15	0	5	4	1	0	0	25
				S	S			S	M		18	0	3	0	0	0	4	25
		C	S	C	S	Övr	S	S	Övr		16	0	10	4	3	2	0	35
		C	M	S	C	FP	S	S	M		9	0	13	5	3	0	0	30
				S	C			S	C		18	0	12	3	2	0	0	35
		FP	S	S	S	FP	S	S	S		17	2	8	4	1	0	3	35
		S	S	S	S	S	S	S	S		19	3	3	0	0	0	10	35
FP		C	C	C	C	S	C	S	S		9	0	7	3	1	0	0	20

Län	Kommunstyrelse		Personal och/eller lönenämnd		Central byggnadskommitté		Brandstyrelse		Fastighetsnämnd		Byggnadsnämnd		Idrotts och/ eller fritidsnämnd		Skolstyrelse	
	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo
Kälarna	S	C	S	S	S	S	S	C			S	C	C	S	S	C
Lillhärda	S	S	S	S	FP	S	S	S			Övr	S	C	C	S	S
Mörsil	S	FP	S	C	S	FP	FP	S			S	FP	S	S	S	FP
Offerdal	C	S	C	S			S	C	S	M	C	S	C	S	C	S
Ragunda	S	C			C	S	S	FP			S	FP	S	FP	C	S
Revsund	S	S			S	S					S	S	S	S	S	S
Rödön	C	S			C				M	S	S	C	C	C	S	FP
Ström	S	C					S	C			S	C	S	C	S	C
Stugun	Övr	C	M	C	M	C					M	S	S		S	C
Sveg	S	S			S	C					S	S	S	S	S	S
Tännäs	S	S			FP						S	S	S	S	S	S
Undersåker	C	S			S		C	S			C	S	FP		S	M
Åre	FP	S	C		FP	FP					FP	M	C	FP	FP	C
Östersund	C	S	S	FP	S	FP					C	S	S	C	S	C
<i>Västerbotten</i>																
Bjurholm	FP	S			C	M					M	S	C	FP	C	S
Burträsk	C	M			FP	C					C	M	S	C	C	S
Bygdeå	S	C	S	C	S	C					S	C	C	S	C	S
Dorotea	S	S			S	C					S	C	S	FP	S	S
Fredrika	S	S	S	S	S	FP					S	S	S	C	S	S
Holmsund	S	FP	S	S	S						S	S	S	S	S	S
Holmön	Övr	Övr	Övr	Övr							Övr	Övr			Övr	Övr
Hörnefors	S	S			S	S					S	S			S	C
Lycksele	M	S	S	M	S	C					C	S	S	FP	S	FP
Lövånger	C	M	C	S							FP	S	C	S	FP	C
Malå	S	FP			S	FP					S	FP	S	FP	FP	FP
Nordmaling	C	S	M	S	FP	S					FP	S			S	FP
Norsjö	C	S			C	M					S	FP	S	FP	FP	S
Nysätra	S	C	FP	C	C	S					S	C	C	FP	C	FP
Skellefteå	S	FP	S	FP	S	C	S	C			S	C	S	M	S	FP
Sorsele	FP	S			S	VPK					S	KDS	S	S	FP	S
Storuman	M	S			FP	S					KDS	S	S	C	S	FP
Sävar	C	S			S	C					S	C	S	FP	FP	S
Umeå	C	S			FP	M					C	S	M	S	FP	S
Vilhelmina	S	FP			S						S	FP	FP	S	S	FP
Vindeln	FP	S			C	FP	FP	FP			S	C	S	FP	S	C
Vännäs	C	C			FP	C					FP	M	FP	C	C	C
Åsele	S	FP	S	FP	C	S					S	C	M	C	FP	S
<i>Norrbottnen</i>																
Arjeplog	S	C									VPK	S	S	S	S	C
Arvidsjaur	S	S			S	S					S	C	S	S	S	VPK
Boden	S	S	S	FP	S	FP					S	M	S	FP	S	C
Gällivare	S	S	S	S	S	VPK	VPK	S			S	FP	S	C	S	VPK
Haparanda	S	S			S	M					C	S	S	C	S	C
Jokkmokk	S	VPK	S	S	S						S	S	S	S	S	VPK
Kalix	S	S	S	S	S	S	S	S			S	S	S	S	S	S
Kiruna	S	S	S	S	S	VPK	S	S			S	S	S	S	S	VPK
Luleå	S	S			S	S	S	S			S	S	S	VPK	S	S
Pajala	S	C			S	C					M	S	S	M	S	M
Piteå	S	S	S	S	S						S	S	S	S	S	S
Älvsbyn	S	S	S	S	S	FP					S	C	S	S	S	S
Övertorneå	S	C			S	C					S	C	S	C	S	S
Övertorneå	S	C			S	C					S	C	M	S	C	S

Kultur- nämnd	Social centralnämnd							Hälsö- vårds- nämnd		General- planekom- mitté		Antalet mandat i fullmäktige						Totalt	
	Barnavårds- nämnd		Nykterhets- nämnd		Social- nämnd			o	vo	32	S	VPK	C	FP	M	KDS	Övr		
o	vo	o	vo	o	vo	o	vo	o	vo										
M	S	S	M	S	C	S	C	S	FP										
		M	FP	FP	M	S	S	S	S	20	3	8	2	0	0		35		
		FP	S	C	S	S	C	C	S	12	0	3	3	0	0	2	20		
		FP	S	FP	C	S	S	C	S	18	0	9	5	3	0	0	0	35	
						FP	C	C	S	FP	10	0	9	4	2	0	0	25	
M	S			S	M			S	C										
				S	S			S	C	16	3	7	2	2	1	0	31		
				S	S			S	S	20	1	9	3	2	0	0	35		
				S	C			S	C	19	1	0	0	0	1	19	40		
				S	C			S	C	25	0	7	4	3	0	1	40		
S	M			C	Övr			M	S										
				S	S			C	S	11	1	6	0	2	0	5	25		
				S	S			C	S	21	2	7	3	2	1	4	40		
				S	S			C	S	11	0	0	0	0	0	9	20		
				S	FP			C	S	12	0	7	3	3	0	0	25		
FP	S			FP	M			C	S										
				FP	S			M	S	13	0	6	7	3	1	0	30		
										C	S	35	2	18	10	9	1	0	75
S	FP			S	C			S	FP										
				S	FP	S	C	C	S	11	0	7	8	4	1	0	31		
				C	S			C	S	10	0	12	5	3	1	0	31		
						S	S	C	S	12	0	10	4	1	1	3	31		
						S	S		VPK	S	15	1	3	6	0	0	0	25	
S	S			S	S			S	S										
				S	S			S	S	12	0	4	3	1	0	0	20		
				S	S			S	S	20	2	3	4	1	0	0	30		
				S	S			S	S	0	0	0	0	0	0	17	17		
				Övr	Övr	Övr	Övr	Övr	Övr	Övr	Övr	17	0	5	2	0	1	0	25
FP	S			FP	S			FP	S										
				C	FP	S	C	C	S	22	0	6	9	3	4	1	45		
				FP	M	C	FP	C	S	C	S	5	0	9	6	4	1	0	25
						S	FP			FP	S	16	1	4	7	1	1	30	
						S	C			C	S	14	0	8	4	3	2	0	31
S	FP			S	C			S	FP										
				M	C			C	FP	13	2	6	7	2	1	0	31		
						S	C		FP	7	0	12	6	4	1	0	30		
				S	C			C	FP	33	0	11	11	5	1	0	61		
				S	S			S	KDS	13	1	4	6	1	3	3	31		
FP	KDS			S	FP			C	S										
				C	S	C	FP	C	S	17	0	7	10	3	3	1	41		
						S	C	C	S	10	0	12	5	2	1	0	30		
				S	C			C	S	22	0	12	11	5	1	0	51		
				C	FP	C	S			C	S	17	1	6	7	2	2	0	35
S	M			S	C	C	S	C	FP										
				M	FP	S	C	C	S	13	0	10	7	3	2	0	35		
						FP	M			C	M	18	0	12	5	4	2	41	
						S	C			S	C	16	0	6	5	2	1	0	30
S	S			S	S			S	FP										
				S	S			S	S	15	6	5	3	1	1	0	31		
				S	C			M	S	S	22	6	6	4	2	1	0	41	
				S	VPK			M	S	S	25	5	7	5	5	2	0	49	
				S	C			C	M	S	20	9	4	3	5	0	0	41	
S	FP			S	VPK			S	VPK										
				S	S			S	S	17	4	9	4	5	0	2	41		
				S	S			S	S	18	7	3	3	3	0	1	35		
				S	S			S	S	S	25	4	7	2	3	0	0	41	
				S	S			S	S	S	23	9	3	6	2	1	1	45	
S	C			S	S			S	S										
				S	C			S	VPK	30	7	10	7	5	2	0	61		
				S	S	S	S	S	S	20	8	6	2	3	1	1	41		
				S	S	S	S	S	S	30	4	9	3	3	2	0	51		
				S	S	S	S	S	S	19	7	7	3	1	2	0	39		
S	S			S	C			S	C										
				S	C			S	C	17	4	5	1	1	0	3	31		
				C	S			VPK	S	14	7	12	1	5	0	0	39		

Tabell 2 De heltidsengagerade förtroendemännens partitillhörighet och ordförandeskap i vissa av kommunernas nämnder den 1.7.1971

En siffra efter partibeteckningen innebär att partiet har fler än en heltidsengagerad förtroendeman. Dessa betecknas då t. ex. S₁, S₂.

Endast kommuner som har heltidsengagerade förtroendemän ingår i tabellen

Kommunerna redovisas länsvis:

Stockholms län	91
Uppsala län	92
Södermanlands län	92
Östergötlands län	92
Jönköpings län	93
Kronobergs län	93
Kalmar län	93
Gotlands län	93
Blekinge län	94
Kristianstads län	94
Malmöhus län	94
Hallands län	95
Göteborgs och bohus län	95
Älvsborgs län	95
Skaraborgs län	96
Värmlands län	96
Örebro län	96
Västmanlands län	97
Kopparbergs län	97
Gävleborgs län	97
Västernorrlands län	98
Jämtlands län	98
Västerbottens län	99
Norrbottens län	99

Antal heltids-sysselsatta förtroende-män	Ordförande i kom-mun-styrelse	Ordförande i kom-munstyrelsens arbetsutskott eller liknande	Ordförande i perso-nal/och löne-nämnd	Ordförande i central bygg-nads kom-mitté	Ordförande i brand-styrelse	Ordförande i fastig-hets-nämnd	Ordförande i bygg-nads-nämnd	Ordförande i idrotts och/fir-tids-nämnd	Ordförande i skol-styrelse	Ordförande i kultur-nämnd	Ordförande i barna-vårds-nämnd	Ordförande i social-nämnd	Ordförande i gene-ralplane-kommitté eller dyl	Ordförande i någon av de övriga kommunala nämnderna eller annan kommunal funktion
<i>Stockholms län</i>														
2	S1													
1	M													
1	S	S												
2	S1	S1												
5	S1	S1		S2	S2									S ₂ ¹ M ₂
2	M	M												
4	FP	FP												
2	C	C												
1	S	S		S										S ₂ ³
1	FP	FP												
1	FP	FP												
5	FP	FP												
9		S2												
2	S1	S1												
1	S	S		S1										
3	FP													
1	S	S												
1	S	S												
1	FP	FP												
1	S	M												
3	FP													
1	S	S												
1	S	S												
1	FP	FP												
1	S	S												
1	M	M												

1 Ordf i Teknisk nämnd

2 Kallas ordförande sekr. ej ordförande i någon nämnd.

3 Ordf i gatu- och parknämnd.

4 En av dem är ordf i Teknisk nämnd och den andre har inte något ordförande uppdrag.

5 Ordf i social centralnämnd.

6 Dessutom finns i Stockholm ett borgarråd som är ordförande i drätselnämnden, ett borgarråd som är ordförande i gatu- och kyrkogårdsnämnden och slutligen ett borgarråd som

är ordförande i industristyrelsen, hamnstyrelsen och slakthus- och saluhallsstyrelsen.

7 Ej ordförande i någon nämnd.

Antal heltids-syssel-satta förtroende-män	Ordförande i kom-munstyrelse	Ordförande i kom-munstyrelse eller löne-nämnd	Ordförande i central-byggnads-kommitté	Ordförande i brand-styrelse	Ordförande i fastig-hets-nämnd	Ordförande i byggnads-nämnd eller fritids-nämnd	Ordförande i skol-styrelse	Ordförande i kultur-nämnd	Ordförande i barna-vårds-nämnd	Ordförande i social-nämnd	Ordförande i hälso-vårds-nämnd	Ordförande i gene-ralplane-kommitté eller dyl	Ordförande i någon av de övriga kommunala nämnderna eller annan kommunal funktion
---	------------------------------	---	--	-----------------------------	--------------------------------	---	----------------------------	---------------------------	--------------------------------	---------------------------	--------------------------------	---	---

Uppsala län

Enköping	C	C	S						S ¹				
Häbo	S	S											
Tierp	S	S			S	S ₂			S ₁ ¹				
Uppsala	FP	FP			C							S	
Ålvkarleby	S	S											

1 Ordf i Social Centralnämnd.

Södermanlands län

Eskilstuna	8	S ₁	S ₁	S ₃		FP	S ₄		S ₂ ¹				C, S ₅ , S ₆ ²
Flen	1	S	S			S							
Gnesta	1	S	S			S							
Katrineholm	1	S	S			S							
Nyköping	3	S ₁	S ₁	S ₁		S ₁			S ₂ ¹		S ₃		
Oxelösund	1	S	S			S							
Strängnäs	1	FP	FP			S							
Trosa	1	S	S			S							
Vagnhärad	1	C	C										

1 Ordf i social centralnämnd.

2 Samtliga är ledamöter i kommunstyrelsens arbetsutskott men de är ej ordf i någon nämnd.

Östergötlands län

Finspång	2	S ₁	S ₁	S ₁									
Linköping	5	C	C			S ₁	S ₂		S ₂ ¹	FP ¹			
Mjölby	1	S	S			M							
Motala	1	S	S			S ₃							
Norrköping	6	S ₁	S ₄	S ₄			M		S ₂ ¹				FP ²
Ödeshög	1	C	C										

1 Ordf i social centralnämnd.

2 Ordf i Norrköpings kommunala affärsverks styrelse.

Jönköpings län

Burseryd	1	C	C	C						
Eksjö	1	C	C	S						
Gislaved	1	S	S	S						
Jönköping	5	FP	FP	FP						FP
Nässjö	5	S1	S1	S1	S1	S2	S1	M	C	S1
Reftele	1	C	C	C						
Tranås	1	S	S	S						
Vaggeryd	1	S	S	S						
Vetlanda	1	C	C	C						
Värnamo	2	C	C	C						

1 Ordf i social centralnämnd.

Kronobergs län

Alvesta	1	C	C	C						
Lessebo	1	S	S	S						
Ljungby	1	FP	FP	FP						S ¹
Tingsryd	2	C	C	C						
Uppvidinge	1	S	S	S						C ²
Växjö	2	S	S	S						
Älmhult	1	C	C	C						

1 Ordf i kommunfullmäktige men ej i någon annan nämnd.

2 Ej ordf i någon nämnd.

Kalmar län

Emmaboda	1	S	S	S						S
Hultsfred	1	S	S	S						
Kalmar	3	S1	S1	S1	S1					
Nybro	1	S	S	S						
Oskarshamn	1	S	S	S						
Västervik	1	S	S	S						
Ålem	1	C	C	C						

1 Ordf i social centralnämnd.

2 Ordf i kommunstyrelsens finansutskott.

Gotlands län

Gotland	2	FP	FP	FP						S ¹
---------	---	----	----	----	--	--	--	--	--	----------------

1 Ordf i social centralnämnd.

Antal heltids- sysel- satta förtro- ende- män	Ord- för- ande i kom- mun- sty- relse	Ord- föran- de i kom- muns- styrelse i perso- nall/och löne- nämnd	Ord- för- ande i central bygg- nads- kommitté	Ord- för- ande i brand- styrelse	Ord- för- ande i fastig- hets- nämnd	Ord- för- ande i byggnads- nämnd och/ fritids- nämnd	Ord- för- ande i skol- styrelse	Ord- för- ande i kulturråd- nämnd	Ord- för- ande i barn- vårds- nämnd	Ord- för- ande i social- nämnd	Ord- för- ande i hälso- vårds- nämnd eller dyl	Ord- för- ande i gene- ralplane- kommitté eller dyl	Ord- för- ande i någon av de övriga kommunala nämnderna eller annan kommunal funktion
<i>Blekinge län</i>													
1	S	S	S									S	
2	S	S	FP				FP						
1	S	S	S										
1	S	S											
<i>Kristianstads län</i>													
1	S		S				S						
1	FP	FP											
1	S	S											
1	S	S											
1	M												
<i>Malmöhus län</i>													
1	S												
1	S		S										
3													S ₁ S ₂ M ¹
1	M	M	M										
1	S	S	S										
1	S	S											
2	M	M			M								S ² S ₃ S ₅ ² M,C,FP ³
8	S ₁	S ₂	S ₁						S ₄				
1	S	S	S										
1	S	S	S										
1	S	S											
3	S ₁	S ₂	S ₁										S ₁

1 Ledamöter i kommunfullmäktige och kommunstyrelsen.

2 Ej ordf i någon nämnd

3 Ordf i gatunämnd resp social- och sjukvårdsstyrelsen (S₃ och S₅). Dessutom tre heltidsanställda förtroendemen som ej är ordf i någon nämnd.

Ljusnars-
berg 1 S S S
Örebro 3 S₁ S₁ S₁ S₃ S₂¹

¹ Ej ordf i någon nämnd.

Västmanlands län

Arboga 1 S S
Fagersta 1 S S
Hallsta-
hammar 1 S S
Kungsör 1 S S
Köping 2 S₁ S₁ S₂ S₁ S₂ S₂¹
Sala 1 C S₂ S₃ S₃
Västerås 3 S₁ S₁ S₂ S₃ S₃ S₂¹

¹ Ordf i social centralnämnd.

Kopparbergs län

Avesta 2 S₁ S₁
Borlänge 2 S S
Falun 2 C C
Gagneff 1 ÖVR ÖVR
Hedemora 1 S S
Ludvika 1 S S
Mora 1 C C
Orsa 1 FP FP
Älvdalen 1 M M

¹ Ordf i social centralnämnd.

Gävleborgs län

Bollnäs 1 S S
Gävle 4 S₁ S₁ S₂ S₂ S₃¹
Hofors 1 S S
Hudiksvall 1 S S
Ljusdal 1 S S
Rengsjö 1 C S
Sandviken 1 S S
Söderhamn 2 S₁ S₂ S₁ S₁ FP²

¹ Ordf i social centralnämnd.

² Ej ordf i någon nämnd.

Antal heltids-syssel-satta förtroende-män	Ordförande i kom-mun-styrelse	Ordförande i kom-munstyrelsens arbetsutskott eller liknande	Ordförande i central byggnads kommitté	Ordförande i brand-styrelse	Ordförande i fastig-hets-nämnd	Ordförande i byggnads-nämnd eller fritids-nämnd	Ordförande i skol-styrelse	Ordförande i barna-vårds-nämnd	Ordförande i social-nämnd	Ordförande i hälso-vårds-nämnd	Ordförande i gene-ralplane-kommitté eller dyli	Ordförande i någon av de övriga kommunala nämnderna eller annan kommunal funktion
---	-------------------------------	---	--	-----------------------------	--------------------------------	---	----------------------------	--------------------------------	---------------------------	--------------------------------	--	---

Västernorrlands län

Bjätträ	3	S ¹							S ² ¹	S ²		C ²
Boteå	1	S	S								S	
Härnösand	1	S	S	S							S	
Kramfors	1	S	S	S							S	
Maffors	1	S	S	S							S	
Sollefteå	1	S	S								S	
Sundsvall	1	S	S								S	
Timrå	1	S	S								S	
Ytterlännäs	1	S	S		S						S	
Ånge	1	S	S								S	
Örnsköldsvik	2	S	S			C ³						

1 Ordf i social centralnämnd.

2 Vice ordf i sociala centralnämnden.

3 Förtroendemannen står till kommunens föfogande på heltid, ehuru han formellt inte är heltidsanställd förtroendeman.

Jämtlands län

Bräcke	1	S	S									
Frostviken	1	S	S									
Föllinge	1	C	C									
Mörsil	1	S								S		
Ström	2	S ¹	S ¹			S ²				S ² ¹		
Åre	1	FP	FP									
Östersund	1	C	C									C

1 Ordf i social centralnämnd.

<i>Västerbottens län</i>					
Lycksele	2	M	M		S ¹
Malå	1	S	S		FP ²
Skellefteå	2	S	S		
Storuman	1	M	M		
Umeå	3	C	C		
Vilhelmina	1	S	S	S	S, FP ³

¹ Ordf i personal- och organisationsutskottet.

² Ordf i inköpsnämnden.

³ Ordf i industriutskott, planläggningsgrupp och upphandlingsnämnd.

Norbottens län

Arjeplog	1	S	S		
Arvidsjaur	1	S	S	S	
Boden	2	S ¹	S ¹	S ¹	S ¹
Gällivare	1	S	S	S	
Haparanda	1	S	S	S	
Kalix	1	S	S	S	
Kiruna	1	S	S	S	
Luleå	1	S	S	S	
Pajala	1	S	S	S	
Piteå	1	S	S	S	
Ålvsbyn	1	S	S	S	
Övertorneå	1	S	S	S	

Bilaga 4 Några forskningsresultat

I denna bilaga redovisas några forskningsresultat från kommunalforskningsgruppens material.

Initiativet till kommunalforskningsprogrammet togs hösten 1963. Statens råd för samhällsforskning beviljade anslag till planerings- och förberedelsearbete under 1964 och 1965. Året därpå kunde arbetet sättas igång i full skala.

Forskningsprogrammet som gavs namnet "Kommunal indelning – kommunal självstyrelse" finansieras av Riksbankens jubileumsfond. Syftet med programmet är att belysa om och i så fall hur den pågående samhällsutvecklingen, de växande kommunala uppgifterna, och de nya riktlinjerna för den kommunala indelningen förändrar den kommunala självstyrelsens villkor.

Enligt anslagsansökan har forskningsgruppen ambitionen att forskningsresultaten skall kunna tjäna som underlag vid överväganden rörande eventuella kommunala organisations- och indelningsreformer i framtiden.

I forskningsprogrammet deltar alla statsvetenskapliga institutioner i riket.

Av utrymmesskäl har det endast varit möjligt att göra ett axplock från de resultatsammanställningar, som forskningsgruppen utarbetat. Den intresserade hänvisas därför till forskningsgruppens skriftserie "Den kommunala självstyrelsen", Almqvist och Wiksells förlag, eller till gruppens otryckta avhandlingsserie.

Huvuddelen av undersökningarna har genomförts i det s. k. A-urvalet, som består av 36 kommuner. Dessa kan grupperas i sex kommunklasser med olika kommunstorlekar och tätortsgrader. Inom varje kommunklass kan sedan kommunerna indelas i två grupper efter andelen socialdemokratisk röstning ($< 50\%$ eller $> 50\%$).

Kommunurvalet drogs i februari 1966. Uppgifterna angående kommunstorlek gäller den 31.12.1964 och andelen boende i tätort gäller förhållandena 1960. Andelen socialdemokratisk röstning avser förhållandena efter andrakammarvalet 1964.

När det gäller uttolkningar av resultaten i det följande bör några påpekanden göras.

Till att börja med är inte kommunurvalet representativt. Resultaten

Kommunalforskningsgruppens urvalskommuner fördelade efter storleks- och tätortsklass.

Tätorts- klass	Storleksklass		
	I	II	III
	–8 000 inv.	8 000–30 000 inv.	30 000– inv.
>90 % tätorts- boende	Höör	Ängelholm	Karlskrona
	Bodafors	Alingsås	Borås
	Karlsborg	Strängnäs	Uppsala
	Hultsfred	Nybro	Hälsingborg
	Torshälla	Köping	Uddevalla
	Sveg	Sandviken	Gävle
30–90 % tätorts- boende	Skurup	Värnamo	
	Visnum	Skara	
	Ramsjö	Mora köping	
	Fliseryd	Mjölby	
	L. Mellösa	Arvika	
	Åsele	Överkalix	
<30 % tätorts- boende	Ätran		
	St. Mellösa		
	Bygdeå		
	Härslöv		
	Ösmo		
	Mörsil		

avspeglar således inte – utifrån strikt statistisk mening – förhållandena i landets samtliga kommuner. Detta har inte varit forskningsgruppens avsikt, utan meningen har varit att man genom en experimentell forskningsansats skall studera vad som händer om vissa urvalsvariabler förändras, nämligen kommunstorlek och tätortsgrad.

Vidare omfattar kommunurvalet till vissa delar kommuntyper som försvinner i och med kommunindelningsreformens fullföljande. Detta gäller t. ex. de små glesbygdskommunerna.

Till sist bör observeras att resultaten som redovisas i det följande bygger på undersökningar som genomfördes för något år sedan. Vissa av de studerade förhållandena kan således ha förändrats sedan undersökningstillfället.

Dessa förhållanden innebär naturligtvis att resultaten bör tolkas med försiktighet.

I det presenterade materialet ansvarar varje uppgiftslämnare för riktigheten av lämnade sifferuppgifter, samt för hållbarheten av de slutsatser som har dragits.

Enighet och konflikt i fullmäktige och kommunstyrelsen¹

I en undersökning om beslutsfattandet i primärkommunerna, som bygger på en genomgång av 10 000 ärenden i 36 kommuner, har man funnit att enigheten är stor inom de kommunala organen.

I det undersökta materialet – som omfattar hela år 1967 – förekom i

¹ L. Myhlback, Det formella beslutsfattandet i primärkommunerna, stencilerad licentiatavhandling, Uppsala 1969.

fullmäktige endast ett yrkande i 94 % av alla ärenden. Motsvarande siffra för kommunstyrelsen är 98,5 %. Några systematiska skillnader mellan kommuner av olika storlek och tätortsgrad finns inte.

Flera yrkanden förekom i fullmäktige i 2,7 % av ärendena och i kommunstyrelsen endast i 0,9 %.

Oenighet eller konflikt framträdde i 3,3 % av fullmäktiges ärenden. Av dessa var 1,9 % voteringsärenden. Votering och reservation förekom i 1,4 %.

I kommunstyrelsen förekom praktiskt taget aldrig oenighet i beslutsfattandet; i det undersökta materialet endast i 0,6 % av ärendena.

Dessa värden tyder på att enigheten i beslutsfattandet genomgående är mycket hög och att enigheten är högst i kommunens styrelse. Den något lägre enigheten i fullmäktige synes ha ett samband med förekomsten av andra grupperingar än de partipolitiska. Sådana sammanslutningar är nämligen betydligt vanligare i fullmäktige än i kommunstyrelsen.

En jämförelse med enigheten i riksdagen skulle vara av intresse i detta sammanhang men går inte att genomföra på grund av brist på jämförbara data. Det allmänna intrycket är emellertid – enligt forskare som studerat voteringar i riksdagen – att enigheten skulle framstå som hög även i riksdagen om man relaterade voteringarna till hela mängden ärenden som strömmar förbi. Enigheten förefaller vara mindre i riksdagen än i kommunerna, men skillnaden skulle sannolikt inte vara så iögonfallande om man gjorde en jämförelse med den här typen av siffror.

Vid intervjuer med fullmäktiges och kommunstyrelsens sekreterare har det framkommit att det är vanligast med nykterhets-, idrotts- och regionala grupperingar i fullmäktige. I kommunstyrelsen är regionala grupperingar vanligast. Antalet kommuner – av de 36 undersökta kommunerna – som har den här typen av grupper framgår av följande uppställning.

	Fullmäktige	Kommunstyrelsen
Idrott	7	1
Nykterhet	9	3
Religiösa	4	1
Regionala	7	5
Övriga	2	–

Av undersökningen framgår också vilken typ av ärenden som ledde till konflikt eller var konfliktladdade. Utskänningsärenden och kommunala organisationsfrågor är på fullmäktigenivå klart överrepresenterade bland konfliktärendena. På styrelsenivå förekommer däremot nästan aldrig konflikt i utskänningsärenden; förmodligen beroende på att nykterhetsgrupperingar är mindre vanliga på denna nivå än på fullmäktigenivån. På alla nivåer förekommer konflikt i mark- och planfrågor, åtminstone någon gång. Med hänsyn till att detta är den dominerande ärendegruppen (20 % av alla ärenden) är emellertid mark- och planfrågor klart underrepresenterade bland konfliktärendena.

Det är inte bara enigheten inom de kommunala organen som är hög. Detta gäller även överensstämmelsen mellan beredande och beslutande

organ. Störst är den mellan kommunstyrelsens arbetsutskott och kommunstyrelsen. Mellan dessa båda organ var överensställningen fullständig i 23 av 36 kommuner. Mellan fullmäktige och kommunstyrelsen var överensställningen fullständig i 18 av de 36 studerade kommunerna.

Bland ärenden utan beslutsöverensstämmelse är det vissa ärenden som återkommer oftare än andra. Detta gäller t. ex. kommunala organisationsfrågor, fritids- och turistärenden samt utskärningsärenden. Däremot är det ovanligt att det inte råder beslutsöverensstämmelse i t. ex. socialvårdsärenden och ärenden som rör el-, gasverk, hamnar m. m. Det sistnämnda gäller även beslut som har att göra med inkomst- och utgiftsstaten. I denna typ av ärenden förekom beslutsöverensstämmelse mellan kommunens styrelse och fullmäktige i alla kommuner utom en.

Sammanfattningsvis kan konstateras att enigheten inom och mellan de kommunala organen är stor, om man studerar de kommunala protokollen. Visserligen återger inte dessa alla konflikter som kan ha förekommit, men resultaten är ändå intressanta, eftersom det borde vara främst det som syns i protokollen som kommer till medborgarnas kännedom.

Vid de fåtal tillfällen som enigheten i beslutsfattandet inte är fullständig, gäller det vanligtvis frågor som är av mindre partipolitisk betydelse och frågor som har mindre ekonomisk innebörd. Anledningen till oenighet är ofta att det bildats grupperingar över partigränserna.

Väljarnas uppfattning om enighet och konflikt i kommunalpolitiken¹

I en undersökning som vänt sig till ett urval av väljare vid 1966 års val, har några frågor ställts om intervjupersonernas uppfattning och åsikt om enighet resp. oenighet bland kommunalmännen.

Av resultatet framgår att genomsnittligt mellan 5 till 10 procent av väljarna tycker sig finna att kommunalpolitiken präglas av enighet och samsyn. Andelen är något mindre i stora än i små kommuner. (Se tabell 1)

Mellan 25 och 35 procent säger sig ha märkt oenighet, men anser att sådant ändå förekommer sällan. Även här är andelen något mindre i stora än i små kommuner. Mellan 10 och 20 procent av de intervjuade anser att det händer att det uppstår oenighet, men vet inte själva hur ofta detta inträffar.

De som tyckt sig märka att kommunalpolitiken präglas av hög grad av oenighet mellan kommunalmännen uppgår till mellan 6 och 25 procent. I tätortskommuner och i större kommuner uppgår andelen till omkring 20 % och i landsbygdskommunerna till omkring 6 %. I Stockholm tycker omkring 50 % av väljarna att kommunalpolitiken i hög grad präglas av oenighet.

När det gäller väljarnas *egna åsikter* om enighet och oenighet framgår att en liten andel av väljarna anser att kommunalpolitikerna är alltför angelägna att komma överens. Inte i något fall uppgår denna grupp till mer än 6 procent av de väljare som besvarat föregående fråga, dvs. har haft någon uppfattning om i vilken utsträckning enighet förekommer i kommunerna. (Se tabell 2)

¹ Uppgifterna har lämnats av fil. lic. Lennart Månsson.

Tabell 1. Väljarnas uppfattning om förekomsten av enighet och oenighet i kommunalpolitiken i hemkommunen. (Källa: kommunalforskningsgruppens intervjuundersökning bland väljare 1966)

Tätortsgrad	Kommunstorlek		
	I	II	III
A. 1. Tycker kommunalmännen är eniga	10,1	9,3	3,7
2. Händer att de blir oeniga men IP vet ej hur ofta	17,0	17,7	18,5
3. Händer att de blir oeniga men mera sällan	34,9	28,8	25,3
4. Kommunalmännen är ofta oeniga	18,1	17,7	27,1
5. Ingen uppfattning om enighet – oenighet	19,8	26,5	25,4
Summa procent	99,9	100,0	100,0
B. 1. Tycker kommunalmännen är eniga	10,4	7,0	
2. Händer att de bli oeniga men IP vet ej hur ofta	11,5	18,9	
3. Händer att de blir oeniga men mera sällan	36,9	31,1	
4. Kommunalmännen är ofta oeniga	9,7	14,3	
5. Ingen uppfattning om enighet – oenighet	31,5	28,7	
Summa procent	100,0	100,0	
C. 1. Tycker kommunalmännen är eniga	10,0		
2. Händer att de bli oeniga men IP vet ej hur ofta	12,7		
3. Händer att de blir oeniga men mera sällan	34,2		
4. Kommunalmännen är ofta oeniga	6,5		
5. Ingen uppfattning om enighet – oenighet	36,6		
Summa procent	100,0		

	Stockholm	Göteborg	Malmö
1. Tycker kommunalmännen är eniga	1,6	9,3	6,3
2. Händer att de blir oeniga med IP vet ej hur ofta	18,1	19,1	19,0
3. Händer att de blir oeniga men mera sällan	20,9	24,5	25,3
4. Kommunalmännen är ofta oeniga	49,5	29,9	18,4
5. Ingen uppfattning om enighet – oenighet	9,9	17,2	31,0
Summa procent	100,0	100,0	100,0

Den vanligaste åsikten hos väljarna om kommunalpolitiken är att man tycker att det är bra som det är, dvs. att kommunalpolitikerna varken kan anses visa alltför stor eller alltför liten benägenhet att komma överens.

Ungefär hälften av väljarna har den åsikten att det är bra som det är. Önskemålen om enighet och lugn i kommunalpolitiken väger över önskemålen om ökad politisk strid. Mer av enighet önskas av 10–15 procent av väljarna. En markant högre siffra uppvisas av Stockholm, där 1/3 av väljarna anser att man borde göra ökade ansträngningar för att komma överens.

Sammanfattningsvis kan sägas att en mindre andel av väljarna tycker sig ha märkt att oenighet förekommer ofta bland kommunalpolitikerna.

Tabell 2. Väljarnas egna åsikter om enighet och oenighet i kommunalpolitiken i hemkommunen. (Källa: kommunalforskningsgruppens intervjuundersökning bland väljare 1966)

Tätortsgrad	Kommunstorlek		
	I	II	III
A. 1. Alltför angelägna om att komma överens	5,4	2,9	6,2
2. Bra som det är	38,5	34,9	30,1
3. För lite angelägna om att komma överens	13,7	13,1	14,6
4. Ingen åsikt om enighet – oenighet	5,4	5,0	5,0
5. Frågan ej ställd ¹	37,0	44,1	44,1
Summa procent	100,0	100,0	100,0
B. 1. Alltför angelägna om att komma överens	5,2	3,4	
2. Bra som det är	37,3	34,0	
3. För lite angelägna om att komma överens	10,6	11,2	
4. Ingen åsikt om enighet – oenighet	3,7	3,7	
5. Frågan ej ställd ¹	43,2	47,7	
Summa procent	100,0	100,0	
C. 1. Alltför angelägna om att komma överens	3,4		
2. Bra som det är	35,6		
3. För lite angelägna om att komma överens	7,0		
4. Ingen åsikt om enighet – oenighet	4,7		
5. Frågan ej ställd ¹	49,3		
Summa procent	100,0		
	Stockholm	Göteborg	Malmö
1. Alltför angelägna ¹ komma överens	2,7	5,4	4,0
2. Bra som det är	32,4	34,8	29,5
3. För lite angelägna om att komma överens	31,9	20,1	12,1
4. Ingen åsikt om enighet – oenighet	4,9	3,4	4,1
5. Frågan ej ställd ¹	28,0	36,3	50,3
Summa procent	99,9	100,0	100,0

¹ Åsiktsfrågan om enighet – oenighet i kommunalpolitiken ställdes ej till de IP som inte kunnat besvara endera av frågorna ang. uppfattningen om graden av enighet – oenighet bland kommunalmännen i den egna kommunen. (jfr tabell 1).

Flertalet har inte upplevt kommunalpolitiken som iögonfallande konfliktfylld.

Väljarna har oftast den åsikten att det förekommer lagom med konflikter i kommunalpolitiken. Endast ett fåtal anser att kommunalpolitikerna är för angelägna att komma överens.

Lokal partiorganisation – partigrupp i fullmäktige¹

En annan frågeställning av intresse i detta sammanhang är partiaktiviteten på den lokala nivån. Detta gäller såväl den lokala partiorganisationen som partiernas fullmäktigegrupper. I en undersökning i kommunalforsknings-

¹ A Gunnmo, Huvudorganisation – partigrupp – fullmäktige, stencilerad licentiatavhandling, Umeå 1968.

gruppens urval på 36 kommuner genomfördes 1968 en kartläggning av detta.

Enligt resultaten från undersökningen håller partiernas lokalorganisationer i genomsnitt tre medlemsmöten per år i små kommuner och drygt det dubbla antalet i stora kommuner. Man kan också säga att där partierna är små har de bara ett par medlemsmöten per år. Sedan ökar det när partierna blir större så att de har ett möte varannan månad. Styrelsemötena följer samma tendens och antalet ligger ungefär på samma nivå.

Benägenheten att diskutera kommunala frågor på partimöten varierar. En tredjedel av partiorganisationerna i småkommuner och två tredjedelar av dem i stora kommuner har sådana diskussioner både på medlemsmöten och styrelsemöten. Det är bara ett mindre antal partiorganisationer i de mindre kommunerna som aldrig diskuterar kommunala frågor. Hos de partiorganisationer som diskuterar kommunala frågor sker inte detta på alla möten utan antalet möten med denna typ av diskussion ligger genomgående lägre än totalantalet medlemsmöten respektive styrelsemöten.

I medelstora kommuner finns hos en tredjedel av partiorganisationerna ett tidsmässigt samband mellan partimötena och fullmäktigesammanträdena. I övriga kommuner är det bara någon enstaka partiorganisation som har ett sådant samband.

I små kommuner deltar 80–90 procent av fullmäktigeledamöterna i partimötena medan siffrorna sjunker under 70 procent i de stora kommunerna. Andelen närvarande fullmäktigeledamöter vid partimöten sjunker med fullmäktigegruppens storlek.

De frågor som oftast diskuteras i de lokala partiorganisationerna är sådana som gäller vatten- och avloppsanläggning, gator och vägar, skolbyggnadsfrågor, byggande av ålderdomshem och fritidsanläggningar. Budgetförslagen diskuteras också mycket ofta i huvudorganisationerna, liksom naturligtvis kommunsammanläggningsfrågan.

I små kommuner, där befolkningsutvecklingen ofta är ogynnsam, är frågor om ålderdomshembyggande, skolbyggande och industrilokalisering mera frekventa än andra. I medelstora kommuner är det frågor med anknytning till stadsplanering inbegripande kommunikationsplanering och bebyggelseplanering som diskuteras. Typiska frågor i de största kommunerna är frågor om stadsplanering, kommunens markanskaffning och den kommunala förvaltningens organisation.

Så snart ett parti har tre eller flera representanter i fullmäktige kan man i allmänhet tala om en fungerande partigrupp, dvs. att man har någon typ av formaliserad verksamhet. Antalet grupsammanträden är i de minsta kommunerna i genomsnitt fyra per parti och år. I de största kommunerna är motsvarande siffra tio medan den i de medelstora kommunerna ligger något högre.

Det är ganska vanligt att flera partier regelbundet har gemensamma grupsammanträden. Mellan 25 och 45 procent av partigrupperna har uppgivit att de regelbundet har gemensamma gruppmöten med ett eller flera andra partier. Om man därtill lägger antalet som uppgivit att de har gemensamma gruppmöten ibland blir siffrorna högre. Det är framförallt

de borgerliga partierna som har gemensamma gruppmöten. Ibland är det två borgerliga partier som samarbetar och ibland tre. Detta tycks bero på deras mandatmässiga styrka i kommunen.

En annan form av samarbete mellan partierna är gruppledarträffar. Dessa är vanliga när man inte har regelbundna gemensamma gruppmöten. I första hand är det de tre borgerliga partiernas gruppledare som träffas, men det förekommer också sådana träffar mellan socialdemokratiska och borgerliga gruppledare.

I ett läge med majoritetsstyre i kommunerna torde det bli vanligare att höga krav kommer att ställas på partisammanhållningen. Det bör därför vara av intresse att se hur bunden en gruppmedlem är av gruppen under rådande förhållanden, dvs. i ett system med samlingsstyre.

Undersökningen visar helt klart att det inte är ovanligt att det förekommer meningsskiljaktigheter inom grupperna. När en sådan fråga står på dagordningen måste man fråga sig hur man förfar i grupperna. För det första beror det på frågornas karaktär. Trosfrågor och nykterhetsfrågor får gruppmedlemmen ta ställning till helt efter eget samvete. I andra frågor däremot är det inte ovanligt att man företar voteringar i partigruppen för att få majoritetsläget klarlagt. Antalet voteringar kan bli rätt många i en del grupper.

I allmänhet uppfattas voteringsresultatet som riktmarke för hur gruppmedlemmarna sedan skall ställa sig i fullmäktige. Om en gruppmedlem trots allt tänker rösta mot majoritetens uppfattning är det ofta praxis att han meddelar detta till gruppledaren före fullmäktigesammanträdet.

En mera kvalificerad form av bindning av gruppens medlemmar är när det fattas formella beslut på gruppmötet hur gruppen skall rösta i fullmäktige. Mellan en tredjedel och drygt hälften av grupperna fattar sådana beslut och av dessa är det ett relativt stort antal som har fattat flera sådana beslut. I vissa fall över tio, under den tid — 1,5 år — som undersökningen omfattar.

När det gäller den form av enskild aktivitet från gruppmedlemmarnas sida som tar sig uttryck i motioner och interpellationer är det regel i större kommuner att detta skall anmälas i gruppen innan motionen eller interpellationen kommer upp i fullmäktige. I de små kommunerna har gruppmedlemmarna betydligt större frihet att handla efter eget huvud på den punkten.

En form av bindning av fullmäktigeledamöterna är det också när man i partiorganisationerna diskuterar vilka ståndpunkter de skall inta i olika frågor. Omkring hälften av partiorganisationerna har uppgett att de diskuterar vilken ståndpunkt deras representanter skall inta. Den valde representanten kan nog inte ställa sig helt oförstående till dessa synpunkter om han skall kunna räkna med att bli nominerad även vid nästa kommunala val.

En skärpning av den här relationen är när partiorganisationer inte bara diskuterar ståndpunktstagandet utan dessutom rekommenderar fullmäktigeledamöterna att inta en viss ståndpunkt. I runda tal en femtedel av partiorganisationerna har rekommenderat sina representanter att rösta på ett visst sätt i åtminstone någon fråga.

Hur reagerar man då i partiorganisationen om man finner att fullmäk-

tigeledamöterna inte handlat som man skulle ha velat? Tolv procent av partiorganisationerna i de små kommunerna och 35 procent i de största kommunerna har vid något tillfälle uttryckt missnöje med sina representanter i fullmäktige. I tio partiorganisationer har man diskuterat att vidta åtgärder mot fullmäktigeledamöter som inte handlat i enlighet med de intentioner som framkommit vid partimöten. Av dessa har åtta diskuterat att inte åternominera ifrågakvarande fullmäktigeledamot vid nästa val. De övriga två har diskuterat tillrättavisning.

*Partierna och de kommunala nämnderna*¹

Partiernas betydelse för nämndarbetet har blivit föremål för kartläggning i undersökningar bl. a. rörande skol- och fritidssektorerna. Studierna gäller förhållandena under 1969.

I undersökningarna har män, dels intervjuat förtroendemän och chefstjänstemän i de aktuella nämnderna, dels studerat de kommunala nämndprotokollen.

På en fråga vilken betydelse partierna haft för deras ställningstaganden i skolstyrelsen har 60 procent av förtroendemännen i de största kommunerna svarat att partierna har haft betydelse i åtskilliga frågor. I små glesbygdskommuner uppgår denna andel till drygt 30 procent.

I de största kommunerna har drygt 10 procent ansett att partierna praktiskt taget saknat betydelse för deras ställningstaganden i skolstyrelsen, och i de minsta kommunerna har omkring 30 procent haft denna åsikt.

Även inom fritidssektorn tillmäter förtroendemännen partiet större betydelse om de representerar stora kommuner än om de är verksamma i små kommuner. Ungefär 60 procent av förtroendemännen från stora kommuner tillmäter partierna betydelse i åtskilliga frågor, medan motsvarande siffra för de små kommunerna uppgår till 15–20 procent. Procentandelen förtroendemän som anser att partiet praktiskt taget saknar betydelse för deras ställningstaganden i fritidsfrågor uppgår till 35–40 procent i de små kommunerna och ca 20 procent i de stora.

I de stora kommunerna är samtliga ledamöter – i de kommunala organ som studerats – partimedlemmar. I de små kommunerna däremot saknar 5 procent av skolstyrelseledamöterna och 10 till 80 procent av ledamöterna i fritidsnämnd eller motsvarande organ – partitillhörighet.

En relativt stor andel av förtroendemännen uppger att de deltagit i partipolitisk aktivitet under undersökningsåret. Mellan 75–80 procent av de intervjuade i de största kommunerna uppger att de deltagit i partiverksamheten och där diskuterat frågor som berört den egna nämndens verksamhet, dvs. skolfrågor resp. fritidsfrågor. Motsvarande andel i de mindre kommunerna uppgår till 40–50 procent.

Forskarna har även intervjuat chefstjänstemännen i skolstyrelsen och fritidsnämnden (motsvarande), och därvid frågat i vilken utsträckning som diskussionen enligt deras mening följer partilinjerna.

¹ Uppgifterna för skolsektorn har lämnats av fil. kand. Toivo Hovslagare och för fritidssektorn av fil. kand. Kjell Lundmark.

Resultatet visar att flertalet av chefstjänstemännen har svarat att partiskiljande diskussioner förekommer mycket sällan. Av de 36 tjänstemän som besvarat frågan för skolektorn har 25 avgivit detta svar, sju har menat att sådana diskussioner förekommer ganska sällan och fyra att det förekommer ganska ofta. Tjänstemännen som svarar för fritidssektorn har varit 34 till antalet. Av dessa har 27 svarat mycket sällan, fem har svarat ganska sällan och två har menat att partiskiljande diskussioner förekommer ganska ofta.

För skolektorn har konstateras att chefstjänstemännen från de stora kommunerna har en annan bedömning av förekomsten av partiskiljande diskussioner än sina kollegor i småkommunerna. Om dessa uppgifter skulle var korrekta skulle partiskiljande frågor vara vanligare i de stora än i de små kommunerna.

När det gäller fritidssektorn är svaren mera samstämmiga mellan intervjupersoner från olika kommuntyper.

Av protokollsstudierna har forskarna kommit fram till att voteringar och reservationer är sällsynta i skolstyrelser och fritidsnämnder (motsvarande) i de undersökta kommunerna.

Man har i princip följt ett centralt ärende i varje kommun. Ärendena kan ha sträckt sig över flera år och kan ha aktualiserat ett flertal beslut i de undersökta nämnderna.

Av de 36 ärenden på skolektorn som följts på detta sätt har både voteringar och reservationer förekommit i ett ärende och inom fritidssektorn där man studerat 27 ärenden har detta förekommit i tre fall.

Bilaga 5. Majoritetsförhållandena i landstingen 1947–1970¹

B framför siffror anger att centerpartiet, folkpartiet och moderata samlingspartiet tillsammans haft majoritet.

S framför siffror anger att socialdemokraterna haft majoritet ensamma eller tillsammans med vänsterpartiet kommunisterna.

Kursivering anger absolut majoritet för socialdemokraterna.

Landstingskommun	1947–50	1951–54	1955–58	1959–62	1963–66	1967–70
B Stockholms län	<i>S13</i>	<i>S 3</i>	<i>S 1</i>	jämnt	<i>S 3</i>	B17
C Uppsala	<i>S 1</i>	<i>S 1</i>	<i>S 4</i>	<i>S 1</i>	<i>S 4</i>	B 1
D Södermanland	<i>S10</i>	<i>S10</i>	<i>S 7</i>	<i>S 4</i>	<i>S 9</i>	<i>S 6</i>
E Östergötland	<i>S 9</i>	<i>S 8</i>	<i>S 5</i>	<i>S 6</i>	<i>S 7</i>	<i>S 6</i>
F Jönköping	B12	B10	B 9	B 7	B 2	B11
G Kronoberg	B 5	B 3	B 5	B 5	B 4	B10
H _N Kalmar norra	B 2	B 1	<i>S 3</i>	B 1	jämnt	B 3
H _S Kalmar södra	B 5	B 2	B 2	B 3	<i>S 1</i>	B 3
I Gotland	B 6	B 5	B 5	B 5	B 1	B 7
K Blekinge	B 2	<i>S 2</i>	B 1	<i>S 1</i>	<i>S 7</i>	<i>S 3</i>
L Kristianstad	B 7	B 6	B 5	B11	B 5	B12
M Malmöhus	<i>S 6</i>	<i>S 8</i>	<i>S 2</i>	<i>S 2</i>	<i>S 6</i>	<i>S 4</i>
N Halland	B 6	B 8	B 7	B 7	B 7	B 9
O Göteborg o Bohus	B 8	B10	B 3	B 2	B 3	B 8
P Älvsborg	B 7	B11	B 8	B10	B 5	B14
R Skaraborg	B16	B16	B13	B18	B10	B20
S Värmland	<i>S10</i>	<i>S 7</i>	<i>S10</i>	<i>S10</i>	<i>S16</i>	<i>S 6</i>
T Örebro	<i>S11</i>	<i>S10</i>	<i>S 9</i>	<i>S 7</i>	<i>S11</i>	<i>S 9</i>
U Västmanland	<i>S 9</i>	<i>S11</i>	<i>S10</i>	<i>S12</i>	<i>S16</i>	<i>S 9</i>
W Kopparberg	<i>S 9</i>	<i>S13</i>	<i>S10</i>	<i>S 8</i>	<i>S13</i>	<i>S 5</i>
X Gävleborg	<i>S17</i>	<i>S14</i>	<i>S18</i>	<i>S17</i>	<i>S25</i>	<i>S17</i>
Y Västernorrland	<i>S17</i>	<i>S17</i>	<i>S17</i>	<i>S18</i>	<i>S22</i>	<i>S14</i>
Z Jämtland	<i>S 1</i>	<i>S 2</i>	<i>S 6</i>	<i>S 1</i>	<i>S 3</i>	<i>S 1</i>
AC Västerbotten	B 5	B 1	B 5	B 1	<i>S 1</i>	B 4
BD Norrbotten	S21	<i>S21</i>	<i>S26</i>	<i>S29</i>	<i>S34</i>	<i>S22</i>
Summa S	13S	14S	14S	13S	16S	12S
Summa B	12B	11B	11B	11B	8B	13B

¹ Siffrorna anger mandatövertikten i respektive landsting.

Bilaga 6 Majoritetsförhållanden och partistruktur i kommunblocken 1960 och 1970

I. Undersökningens uppläggning¹

Valen 1960 och 1970

Undersökningen har haft till huvudsyfte att visa majoritetsförhållandena i kommunblocken. För att fylla det dubbla syftet att ge perspektiv och att vara aktuell har undersökningen genomförts på grundval av valresultaten 1960 och 1970. Därvid har i valdistrikt som ingår i kommunblocken partiernas röster sammanförts.

Den kommunblocksindelning som gällde den 1 januari 1971 har varit utgångspunkt för fördelningen. Indelningsplanerna, som omfattar 272 kommunblock, har för att få enhetlighet i fördelningsprinciperna följts konsekvent. Efter de sammanläggningar som trädde i kraft 1971 är antalet primärkommuner 464 st.

Att valresultatet i riksdagsvalet 1960 – för perspektivets skull – har använts i undersökningen beror på den stora förekomsten av lokalpolitiska listor i kommunalvalen 1958, 1962 och 1966, vilket gjort det svårt att avläsa partistruktur och majoritetsförhållanden med utgångspunkt från dessa. Poströsterna, som i riksdagsvalet inte redovisas valdistriktsvis, har tillagts partiernas röster i vallokaler enligt en nedan redovisad vägningsmetod.

Två undersökningsprinciper

Undersökningen har för valet 1970 kommit att genomföras efter två olika linjer. Dels med utgångspunkt från valresultatet i kommunalvalet 1970, dels med utgångspunkt från riksdagsvalet 1970, varvid i det sista fallet poströster vägts och fördelats på partierna efter samma princip som tillämpats på 1960-års riksdagsval. Som tidigare framhållits förekommer i många kommuner lokalpolitiska listor och lokalt förekommande partier vilket omöjliggör den redovisning av partistruktur som varit undersökningens huvudändamål. Undersökningen har därför för valet 1970 icke

¹ Undersökningen har genomförts för utredningens räkning av ledamoten Göran Åstrand.

helt kunnat byggas på kommunalvalets resultat, detta även beroende på att kommunblocken i ett antal fall inte helt följer de gamla kommungränserna. I sådana fall har riksdagsvalets siffror använts. Undersökningen har därför vad gäller valet 1970 genomförts efter två olika principer.

I 189 kommunblock har de korrekta valresultaten i 1970 års kommunalval redovisats. Detta har gällt färdigbildade block där lokala listor icke förekommit, eller ett antal kommuner som ingår i block där blockbildningen kommer att gälla hela kommuner och där samlingslistor icke förekommit i någon kommun.

I 78 kommunblock har riksdagsvalets siffror använts och samma vägning av poströster som använts i alla kommunblock för 1960 års val har tillämpats.

För 5 kommunblock har en kombination av de bägge metoderna ansetts vara befogad. I dessa kommunblock (Uppsala och Östhammar i Uppsala län, Göteborg, Trollhättan i Älvsborgs län och Örebro i Örebro län) har kommunalvalsresultaten legat till grund för beräkningen utom för en obetydlig del av rösterna (i Trollhättan 0,1 %, i Örebro 1,9 %, i Göteborg 0,6 % och i Uppsala 2,2 % – endast i Östhammar är fördelningen mellan riks- och kommunalvals röster annorlunda då nämligen 30,3 % är baserade på riksdagsvalet).

De kommunblock som fått sina röstetal beräknade på riksdagsvalet med vägt antal poströster har i tabell 5 markerats med ett v. De fem ovan nämnda kommunblocken har markerats med (v).

Felmarginal

Den tillämpade undersökningsmetoden ger ett resultat som ligger inom en felmarginal på maximalt 1 % och oftast inom ramen för en felmarginal på 0,1 %. Skillnader föreligger dock mellan partiernas röstetal i riks- respektive kommunalval. Ett visst sådant röstbyte förekom 1970 mellan socialdemokraterna och vänsterpartiet kommunisterna å ena sidan och centerpartiet och moderata samlingspartiet å den andra. Moderater och socialdemokrater har ett något bättre resultat i kommunalvalet än i riksdagsvalet och för vänsterpartiet kommunisterna och centerpartiet är förhållandet omvänt.

Eftersom dessa glidningar inte berör det inbördes förhållandet mellan de borgerliga partierna å ena sidan och socialdemokraterna och vänsterpartiet kommunisterna å andra sidan har dessa faktorer icke bedömts minska undersökningens värde.

Partiernas röstetal och procentandel kommunblocksvist kan dock – i någon mån – påverkas av skillnaden mellan resultat i riks- respektive kommunalvalet.

Markeringarna ger besked om vilken metod som använts.

Statistiska centralbyrån redovisar i valstatistiken följande valresultat 1970

	M	C	FP	KDS	S	VPK	Övriga
riksdagsval	11,5	19,9	16,2	1,8	45,3	4,8	0,4
kommunalval	11,7	19,7	16,3	1,8	45,6	4,4	0,5

Undersökningen – som primärt gjorts för att visa majoritetsförhållanden och partistruktur i procent och icke i s. k. ”korrekta” valresultat – har genomförts med en speciell teknik för att väga poströster.

Till partiernas i vallokal avgivna röster har tillagts ett ”beräknat” antal poströster per parti.

I undersökningen har därvid i princip använts samma metod som författningsutredningen utnyttjade i sin undersökning om majoritetsval (SOU 1958:29).

Metoden formulerades i den undersökningen sålunda: ”Varje parti i kretsen tilldelades den andel av partiets poströster som svarade mot kretsens andel av partiets direkt avgivna röster. Om således av ett partis direkt avgivna röster $a\%$ avgavs i en viss krets skulle partiet i denna tillföras $a\%$ av partiets poströster i området.”

Med andra ord. Om ett parti i en valkrets hade $2,5\%$ av partiets röster i hela länsvalkretsen skulle partiet i denna valkrets erhålla $2,5\%$ av partiets i hela länsvalkretsen avgivna poströster.

Några andra vägningsmetoder har prövats men förkastats.

I denna undersökning har dock en viss justering vidtagits i den ovan angivna principen för att erhålla ett mer ”korrekt” röstetal. När beräkningen (enligt ovan) av poströstandelen vidtagits har det för alla partier erhållna beräknade poströstsandelen vidtagits har det för alla partier erhållna beräknade poströststalet jämförts med det i valstatistiken redovisade antalet poströster i valkretsen. Om det erhållna valet över- eller understigit det korrekta talet har en proportionell justering verkställts. Genom denna justeringsteknik har antalet invägda poströster kommit att överensstämma med såväl partiernas i länsvalkretsen erhållna poströster som bruttoantalet poströster i valkretsen.

Undersökningen har genomförts med hjälp av valstatistik från Statistiska centralbyrån¹

¹ Riksdagsmannavalen, del I, 1960, Statistiska centralbyrån.

Allmänna valen 1970, del I, riksdagsmannavalen. Statistiska centralbyrån.

Kommunalvalet 1970, Statistiska centralbyråns handskrivna bakgrundsmaterial (genom vänligt tillmötesgående ställt till vårt förfogande).

II. Undersökningsteknik

Ett exempel:

Valet 1970

Kommunblock: Hagfors, Värmlands län

Vägt valresultat (eftersom samlingslista förekommer i kommunalvalet i Gustaf-Adolf)

Partiernas vallokalsröster i riksdagsvalet 1970

Ingående kommuner	M	C	FP	KDS	S	VPK	Övr.
Gustaf Adolf	12	59	13	1	371	37	1
Hagfors	147	425	278	16	3 866	522	10
Norra Råda	125	371	225	20	1 887	378	3
Summa röster	284	855	516	37	6 124	937	14

Poströstning:

	M	C	FP	KDS	S	VPK	Övr. S:a
Partiernas vallokalsröster i relation till partiernas vallokalsröster i Värmland	284	855	516	37	6 124	937	14
	13 503	34 834	18 642	1 761	84 369	8 083	347
Röster i kommunen i % av hela länet	2,1	2,5	2,8	2,1	7,3	11,6	4,0
% vallokalsröster i relation till antalet poströster för partiet i Värmland	2,1	2,5	2,8	2,1	7,3	11,6	4,0
	x	x	x	x	x	x	x
	3 740	3 598	4 205	338	9 370	837	122
Beräknat antal poströster	79	90	118	7	680	97	1 076
Korrekt antal poströster							907
							diff. 169 dvs 15,8%
Beräknat antal poströster justerat med 15,8% per parti	12	14	18	1	108	15	—
Antal poströster	67	76	100	6	571	82	5 907

Fördelning mellan partierna:

	M	C	FP	KDS	S	VPK	Övr.
Antal vallokalsröster	284	855	516	37	6 124	937	14
Antal poströster	67	76	100	6	571	82	5
Antal röster i kommunblocket:	351	931	616	43	6 695	1 019	19
%-andel	3,6	9,6	6,4	0,4	69,2	10,5	0,2

Fördelning mellan partigrupperingar:

	(C+FP+M)	(S+VPK)	Övriga
Antal röster	1 898	7 714	62
%-andel	19,6	79,7	0,6
%-andel om övriga partier undantas	19,7	80,3	—

III. Tabellsammanställning

Tabell 1. Kommunblockens politiska struktur (1970 års val)
Partiernas storlek i de olika kommunblocken

Partiprocent	M	C	FP	KDS	S	VPK	Övriga
0	—	—	—	10	—	5	—
0,1– 3,9	10	—	4	227	—	163	—
4,0– 5,9	38	—	7	30	—	45	—
6,0– 9,9	86	9	70	6	—	43	—
10,0–14,9	100	32	91	—	—	7	—
15,0–19,9	30	70	64	—	1	5	—
20,0–24,9	5	45	24	—	7	4	—
25,0–29,9	1	51	8	—	11	—	—
30,0–34,9	—	28	3	—	24	—	—
35,0–39,9	1	24	—	—	42	—	—
40,0–44,9	1	10	—	—	45	—	—
45,0–49,9	—	2	—	—	56	—	—
50,0–54,9	—	1	1	—	37	—	—
55,0–59,9	—	—	—	—	30	—	—
60,0–64,9	—	—	—	—	16	—	—
65,0–69,9	—	—	—	—	2	—	—
70,0–74,9	—	—	—	—	1	—	—
Summa	272	272	272	272	272	272	

Tabell 2. Kommunblockens politiska struktur (1960 års val)
Partiernas storlek i de olika kommunblocken

Partiprocent	M	C	FP	S	VPK	Övriga
0	—	—	—	—	—	251
0,1– 3,9	1	13	1	—	174	21
4,0– 5,9	4	12	4	—	38	—
6,0– 9,9	67	35	45	—	40	—
10,0–14,9	81	58	90	—	11	—
15,0–19,9	75	42	69	2	3	—
20,0–24,9	30	53	45	5	5	—
25,0–29,9	10	26	10	13	1	—
30,0–34,9	2	17	5	17	—	—
35,0–39,9	—	11	1	21	—	—
40,0–44,9	1	3	—	50	—	—
45,0–49,9	1	2	—	47	—	—
50,0–54,9	—	—	2	53	—	—
55,0–59,9	—	—	—	30	—	—
60,0–64,9	—	—	—	19	—	—
65,0–69,9	—	—	—	11	—	—
70,0–74,9	—	—	—	3	—	—
75,0–79,9	—	—	—	1	—	—
80,0–	—	—	—	—	—	—
	272	272	272	272	272	272

Tabell 3. Kommunblockens politiska struktur (1970 års val)
 Antal kommunblock i länen redovisade efter deras politiska struktur.

Län	Antal block med majoritet för M, C och FP tillsammans					Antal block med majoritet för socialdemokraterna ensamma eller tillsammans med vänsterpartiet kommunisterna				
	70 %– 69%	60– 64%	55– 59%	50– 54%		50– 54%	55– 59%	60– 64%	65– 70%	70%–
Stockholms	1	1	1	4	3	9	2	1	–	–
Upplands	–	–	–	–	2	1	1	–	–	1
Södermanlands	–	–	–	–	1	2	3	–	–	1
Östergötlands	–	1	1	2	–	3	2	3	–	–
Jönköpings	1	2	2	4	2	1	–	–	–	–
Kronobergs	–	–	2	2	2	1	–	–	1	–
Kalmar	1	1	2	–	2	3	3	–	–	–
Gotlands	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–
Blekinge	–	–	–	–	–	2	2	1	–	–
Kristianstads	2	–	2	2	3	2	–	1	–	1
Malmöhus	1	2	1	2	5	3	1	1	1	–
Hallands	2	–	2	–	–	1	–	–	–	–
Göteborgs och Bohus	3	1	2	3	4	1	1	–	–	–
Älvsborgs	3	2	3	3	3	1	2	–	–	–
Skaraborgs	2	2	1	5	4	1	–	–	–	–
Värmlands	–	–	2	2	–	3	3	1	3	4
Örebro	–	–	–	–	–	3	3	2	2	1
Västmanlands	–	–	–	1	1	–	3	1	3	2
Kopparbergs	–	–	–	4	3	4	–	2	2	–
Gävleborgs	–	–	–	–	–	4	2	1	2	1
Västernorrlands	–	–	–	–	–	1	2	2	2	–
Jämtlands	–	–	–	1	2	1	–	3	1	–
Västerbottens	–	–	2	1	3	3	3	–	–	–
Norrbottnens	–	–	–	–	–	1	1	2	1	9
	16	12	24	36	40	51	34	21	18	20
Summa	128					144				

Tabell 4. Kommunblockens politiska struktur (1960 års val)
 Antal kommunblock i länen redovisade efter deras politiska struktur.

Län	Antal block med majoritet för M, C och Fp tillsammans					Antal block med majoritet för social- demokraterna ensamma eller tillsam- mans med vänsterpartiet kommuni- sterna				
	70 %– 69%	65– 64%	60– 59%	55– 54%	50– 54%	50– 54%	55– 59%	60– 64%	65– 70%	70%–
Stockholms	1	1	–	1	7	4	4	3	1	–
Upplands	–	–	–	–	2	1	1	–	–	1
Södermanlands	–	–	–	–	1	1	3	1	–	1
Östergötlands	–	1	3	–	–	3	2	2	1	–
Jönköpings	1	1	3	4	2	1	–	–	–	–
Kronobergs	–	2	1	2	1	1	–	–	1	–
Kalmar	1	2	1	–	3	3	2	–	–	–
Gotlands	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–
Blekinge	–	–	–	–	2	–	2	1	–	–
Kristianstads	2	1	2	1	4	1	1	–	–	1
Malmöhus	2	1	–	3	4	2	3	1	1	–
Hallands	1	1	2	–	–	1	–	–	–	–
Göteborgs och Bohus	4	1	–	2	2	4	2	–	–	–
Älvsborgs	3	2	2	2	4	1	2	1	–	–
Skaraborgs	2	2	1	7	1	2	–	–	–	–
Värmlands	–	–	1	2	1	1	2	3	1	7
Örebro	–	–	–	–	–	3	2	2	1	3
Västmanlands	–	–	–	1	1	–	2	2	–	5
Kopparbergs	–	–	–	2	3	3	3	2	–	2
Gävleborgs	–	–	–	–	–	3	1	3	1	2
Västernorrlands	–	–	–	–	–	1	1	3	2	–
Jämtlands	–	–	–	–	3	1	–	2	2	–
Västerbottens	–	–	1	2	3	3	2	1	–	–
Norrbottnens	–	–	–	–	–	–	–	4	–	10
	17	15	18	29	44	40	35	31	11	32
	Summa	123			Summa	149				

Tabell 5 Kommunblockens politiska struktur och beräknade majoritetsförhållanden (1960 och 1970 års val)

För kommunblocken i tabellen har använts den blockindelning som gällde den 1.1.1971.

Kommunblockens invånarantal den 1.1.1971 har avgivits under blocknamnet i tabellen.

I de två vänstra sifferkolumnerna anges beräknat antal röster (inbegripet poströster) samt den procentuella fördelningen, dels för partierna M, C och FP, dels för partierna S och Vpk. I denna del av undersökningen har således KDS och eventuella övriga partier utelämnats.

I den övriga delen av tabellen redovisas i sju sifferkolumner beräknat antal röster samt procentuell andel för varje parti, varvid i gruppen övriga partier har inräknats KFML och olika lokala partier. I denna del av undersökningen har således samtliga partier ingått vid procentberäkningen. På en särskild rad redovisas antalet poströster för varje parti. Dessa röster ingår alltså även i den övre siffreradens som anger antalet röster totalt (både vallokalsröster och poströster).

Markeringen v eller (v) förekommer längst till höger i tabellen i anslutning till redovisningen av 1970 års val. Denna markering innebär att partiernas röstetal beräknats efter en vägning av antalet poströster (Jmf avsnittet om undersökningens uppläggning).

Kommunblocken redovisas länsvis enligt följande:

Stockholms län	119
Uppsala län	121
Södermanlands län	122
Östergötlands län	122
Jönköpings län	124
Kronobergs län	125
Kalmar län	126
Gotlands län	127
Blekinge län	127
Kristianstads län	128
Malmöhus län	130
Hallands län	131
Göteborgs och Bohus län	132
Älvsborgs län	134
Skaraborgs län	136
Värmlands län	137
Örebro län	139
Västmanlands län	141
Kopparbergs län	142
Gävleborgs län	144
Västernorrlands län	145
Jämtlands län	145
Västerbottens län	146
Norrbottens län	148

		M, C, FP	S, VPK	M	C	FP	KDS	S	VPK	Övr	
Stockholms län											
1. Botkyrka 26 743	60	2 907	3 628	1 105	467	1 335	—	3 364	264	2	röster
				107	10	85	—	113	5	—	poströster
		44,5	55,5	16,9	7,1	20,4	—	51,5	4,0	—	%
	70	5 662	6 267	1 487	1 566	2 609	73	5 762	505	46	röster
				307	225	336	14	587	39	12	poströster
		47,5	52,5	12,3	13,0	21,7	0,6	47,8	4,2	0,4	%
2. Danderyd 27 705	60	9 560	3 696	6 133	507	2 920	—	3 458	238	6	röster
				680	11	195	—	150	10	1	poströster
		72,1	27,9	46,2	3,8	22,0	—	26,0	1,8	—	%
	70	12 541	4 653	7 152	1 518	3 871	157	4 235	418	309	röster
				2 304	376	1 040	39	892	67	60	poströster
		72,9	27,1	40,5	8,6	21,9	0,9	24,0	2,3	1,8	%
3. Ekerö 12 609	60	1 986	1 931	588	786	612	—	1 779	152	2	röster
				55	16	38	—	55	2	—	poströster
		50,7	49,3	15,0	20,0	15,6	—	45,4	4,0	0,1	%
	70	3 768	2 631	1 136	1 265	1 367	69	2 378	253	9	röster
				250	151	205	9	224	24	7	poströster
		58,9	41,1	17,6	19,5	21,1	1,1	36,4	3,9	0,1	%
4. Gustavsberg 12 942	60	1 659	2 899	570	312	777	—	2 622	277	7	röster
				50	6	45	—	80	4	1	poströster
		36,4	63,6	12,5	6,8	17,0	—	57,4	6,1	0,2	%
	70	2 577	3 646	601	1 035	941	73	3 297	349	43	röster
				161	138	167	14	405	34	7	poströster
		41,4	58,6	9,5	16,3	14,8	1,2	52,0	5,5	0,7	%
5. Haninge 46 098	60	3 535	3 842	1 155	960	1 420	—	3 497	345	25	röster
				110	18	84	—	114	6	4	poströster
		47,9	52,1	15,6	13,0	19,2	—	47,2	4,7	0,3	%
	70	9 826	11 042	2 042	3 654	4 130	142	9 883	1 159	96	röster
				495	523	666	29	1 367	98	26	poströster
		47,1	52,9	9,7	17,3	19,6	0,7	46,8	5,5	0,4	%
6. Huddinge 54 588	60	6 012	9 198	1 882	872	3 258	—	7 787	1 411	15	röster
				180	16	200	—	250	23	3	poströster
		39,5	60,5	12,4	5,7	21,4	—	51,1	9,3	0,1	%
	70	13 798	15 158	2 890	4 540	6 359	343	13 096	2 062	301	röster
				614	673	1 041	49	1 691	189	53	poströster
		47,6	52,4	9,8	15,3	21,5	1,1	44,3	7,0	1,0	%
7. Järfälla 49 397	60	3 613	4 805	1 159	495	1 959	—	4 365	440	6	röster
				108	10	118	—	138	6	1	poströster
		42,9	57,1	13,8	5,9	23,3	—	51,8	5,2	0,1	%
	70	12 024	11 632	2 936	3 366	5 722	293	10 557	1 075	113	röster
				664	500	990	61	1 375	106	35	poströster
		50,8	49,2	12,2	14,0	23,8	1,2	43,8	4,5	0,4	%
8. Lidingö 36 308	60	10 186	4 563	6 457	342	3 387	—	4 214	349	7	röster
				680	10	200	—	160	10	2	poströster
		69,1	30,9	43,8	2,3	23,0	—	28,6	2,4	—	%
	70	15 109	6 735	8 307	2 111	4 691	146	5 928	807	72	röster
				2 783	521	1 445	43	1 166	147	49	poströster
		69,2	30,8	37,6	9,6	21,3	0,7	26,9	3,6	0,3	%
9. Nacka 48 532	60	8 300	8 398	4 217	542	3 541	—	7 517	881	13	röster
				465	13	245	—	265	18	2	poströster
		49,7	50,3	25,2	3,2	21,2	—	45,0	5,3	0,1	%
	70	13 532	11 405	5 048	3 020	5 464	143	9 941	1 464	234	röster
				1 635	530	1 310	33	1 642	191	47	poströster
		54,3	45,7	19,9	11,9	21,6	0,6	39,3	5,8	0,9	%

		M, C, FP	S, VPK	M	C	FP	KDS	S	VPK	Övr	
10. Norrtälje 38 348	60	11 062	10 131	3 628	4 387	3 047	—	9 519	612	5	röster
				345	90	180	—	295	10	1	poströster
		52,2	47,8	17,1	20,7	14,4	—	44,9	2,9	—	%
11. Nynäshamn 18 158	60	2 615	5 336	813	721	1 081	—	4 836	500	2	röster
				80	15	61	—	150	8	—	poströster
		32,9	67,1	10,2	9,1	13,6	—	60,8	6,3	—	%
12. Sigtuna 26.298	60	2 735	2 347	912	1 009	814	—	2 214	133	10	röster
				95	23	54	—	78	2	1	poströster
		53,8	46,2	17,9	19,8	16,0	—	43,5	2,6	0,2	%
13. Sollentuna 38 004	60	7 084	6 584	2 995	709	3 380	—	5 960	624	17	röster
				295	14	205	—	190	10	2	poströster
		51,8	48,2	21,9	5,2	24,7	—	43,6	4,6	0,1	%
14. Solna/Sund- byberg 83 756	60	19 026	23 602	8 253	1 340	9 433	—	20 358	3 244	45	röster
				900	35	620	—	740	65	14	poströster
		44,6	55,4	19,3	3,1	22,1	—	47,7	7,6	0,1	%
15. Stockholm 740 486	60	237 503	234 991	110 432	13 051	114 020	—	203 542	31 449	1 476	röster
				13 543	540	7 053	—	7 402	632	100	poströster
		50,3	49,7	23,3	2,8	24,1	—	42,9	6,6	0,3	%
16. Södertälje 99 323	60	232 956	241 906	82 479	47 714	102 763	6 102	207 601	34 305	7 419	röster
				29 890	9 827	27 143	1 422	36 392	4 724	1 311	poströster
		49,1	50,9	16,9	9,8	21,0	1,2	42,5	7,0	1,5	%
17. Tyresö 27 174	60	14 586	17 437	5 735	3 391	5 460	—	16 108	1 329	14	röster
				572	68	334	—	511	23	2	poströster
		45,6	54,4	17,9	10,6	17,0	—	50,3	4,1	—	%
18. Täby 38 892	60	22 434	26 682	5 681	8 723	8 030	747	24 338	2 344	385	röster
				1 490	1 182	1 706	143	2 844	231	88	poströster
		45,7	54,3	11,3	17,4	16,0	1,5	48,4	4,7	0,7	%
19. Tyresö 27 174	60	1 262	1 670	399	166	677	—	1 480	190	2	röster
				35	4	40	—	48	3	—	poströster
		42,7	57,3	13,7	5,7	23,2	—	50,8	6,5	0,1	%
20. Täby 38 892	60	6 336	6 338	1 327	1 798	3 211	22	5 553	785	25	röster
				280	241	415	13	695	64	11	poströster
		50,0	50,0	10,4	14,1	25,2	0,2	43,7	6,2	0,3	%
21. Täby 38 892	60	5 916	3 999	2 905	721	2 290	—	3 594	405	8	röster
				305	17	150	—	125	8	2	poströster
		59,7	40,3	29,3	7,3	23,1	—	36,2	4,1	0,1	%
22. Täby 38 892	60	12 856	7 739	4 783	3 321	4 752	181	7 131	608	299	röster
				1 403	698	1 100	53	1 177	119	53	poströster
		62,4	37,6	22,7	15,8	22,5	0,9	33,8	2,9	1,5	%

		M, C, FP	S, VPK	M	C	FP	KDS	S	VPK	Övr	
19. Upplands-Bro 11 044	60	916	1 088	357	306	253	—	1 050	38	—	röster
				43	9	22	—	35	1	—	poströster
		45,7	54,3	17,8	15,3	12,6	—	52,4	1,9	—	%
20. Upplands-Väsby 19 045	60	2 027	2 325	557	831	639	38	2 106	219	12	röster
				137	97	89	3	231	13	2	poströster
		46,6	53,4	12,6	18,9	14,5	0,9	47,9	5,0	0,2	%
21. Vallentuna 12 739	60	1 600	2 565	570	339	691	—	2 359	206	—	röster
				68	7	48	—	82	4	—	poströster
		38,4	61,6	13,7	8,1	16,6	—	56,6	4,9	—	%
22. Vaxholm/ Österåker 20 390	60	3 775	4 758	912	1 321	1 542	142	4 326	432	17	röster
				210	206	317	28	550	57	10	poströster
		44,2	55,7	10,5	15,2	17,8	1,6	49,8	5,0	0,2	%
23. Vällingby 12 739	60	2 140	1 757	718	784	638	—	1 616	141	—	röster
				65	14	35	—	47	1	—	poströster
		54,9	45,1	18,4	20,1	16,4	—	41,5	3,6	—	%
24. Vaxholm/ Österåker 20 390	60	3 819	2 857	970	1 514	1 335	84	2 658	199	36	röster
				197	120	219	27	277	20	8	poströster
		57,2	42,8	14,3	22,3	19,6	1,2	39,1	2,9	0,6	%
25. Vaxholm/ Österåker 20 390	60	3 056	2 607	1 073	608	1 375	—	2 473	134	13	röster
				116	13	88	—	91	3	2	poströster
		54,0	46,0	18,9	10,7	24,2	—	43,6	2,4	0,2	%
26. Vaxholm/ Österåker 20 390	60	5 745	4 704	1 606	1 926	2 213	60	4 510	194	9	röster
				376	339	420	13	615	27	6	poströster
		55,0	45,0	15,3	18,3	21,0	0,6	42,9	1,8	0,1	%
Uppsala län 1. Enköping 38 069	60	9 283	7 764	2 639	4 265	2 379	—	7 591	173	1	röster
				268	66	153	—	188	2	—	poströster
		54,5	45,5	15,5	25,0	14,0	—	44,5	1,0	—	%
2. Tierp 21 321	60	10 881	10 247	2 258	6 093	2 530	350	9 902	345	28	röster
				610	565	521	95	1 003	55	9	poströster
		51,5	48,5	10,5	28,3	11,8	1,6	46,0	1,6	0,1	%
3. Uppsala 130 327	60	4 531	5 908	769	2 352	1 410	—	5 779	129	—	röster
				66	38	76	—	135	1	—	poströster
		43,4	56,6	7,4	22,5	13,5	—	55,4	1,2	—	%
4. Älvkarleby 10 276	60	4 491	6 199	598	2 791	1 102	399	6 185	14	119	röster
				132	181	158	60	563	10	10	poströster
		42,0	58,0	5,3	24,9	9,8	3,6	55,2	0,1	—	%
5. Östhammar 18 642	60	31 369	27 811	10 574	8 219	12 576	—	26 218	1 593	9	röster
				1 324	168	999	—	859	30	—	poströster
		53,0	47,0	17,9	13,9	21,2	—	44,3	2,7	—	%
6. Älvkarleby 10 276	60	39 663	33 645	9 973	15 097	14 593	1 544	32 991	2 654	1 051	röster
				3 187	1 866	3 303	362	4 037	319	240	poströster
		52,7	47,3	12,8	19,4	18,7	2,0	42,3	3,4	1,3	%
7. Älvkarleby 10 276	60	1 043	4 752	182	307	554	—	4 557	195	—	röster
				18	5	30	—	90	2	—	poströster
		18,0	82,0	3,1	5,3	9,6	—	78,6	3,4	—	%
8. Älvkarleby 10 276	60	1 475	4 879	234	713	528	56	4 640	239	33	röster
				104	120	164	15	279	29	7	poströster
		23,2	76,8	3,6	11,1	8,2	0,9	72,0	3,7	0,5	%
9. Östhammar 18 642	60	6 479	6 709	1 626	3 244	1 609	—	6 345	364	—	röster
				132	45	86	—	135	6	—	poströster
		49,1	50,9	12,3	24,6	12,2	—	48,1	2,8	—	%
10. Östhammar 18 642	60	5 263	5 526	1 044	3 209	1 010	238	5 104	422	134	röster
				226	224	210	39	507	55	11	poströster
		48,8	51,2	9,4	28,8	9,0	2,1	45,7	3,8	1,2	%

		M, C, FP	S, VPK	M	C	FP	KDS	S	VPK	Övr	
Södermanlands län											
1. Eskilstuna	60	17 784	28 135	4 889	3 541	9 354	—	26 763	1 372	3	röster
94 076				480	65	500	—	750	30	—	poströster
		38,7	61,3	10,6	7,7	20,4	—	58,3	3,0	—	%
	70	22 021	31 173	4 383	8 108	9 530	852	28 773	2 400	36	röster
				941	830	1 413	129	2 476	192	29	poströster
		41,4	58,6	8,1	15,0	17,6	1,6	53,2	4,4	0,1	%
2. Flen	60	4 898	6 041	1 473	1 937	1 488	—	5 865	176	—	röster
18 375				135	28	78	—	137	3	—	poströster
		44,8	55,2	13,5	17,7	13,6	—	53,6	1,6	—	%
	70	5 228	5 962	1 323	2 538	1 367	191	5 702	260	3	röster
				305	284	269	45	572	40	2	poströster
		46,7	53,3	11,6	22,3	12,0	1,7	50,1	2,3	—	%
3. Katrineholm	60	7 711	10 785	2 117	2 540	3 054	—	10 495	290	7	röster
32 796				210	46	164	—	273	6	—	poströster
		41,7	58,3	11,4	13,7	16,5	—	56,7	1,6	—	%
	70	8 519	11 769	1 729	3 877	2 913	558	11 410	359	14	röster
				365	340	512	62	868	31	9	poströster
		42,0	58,0	8,3	18,6	13,9	2,7	54,7	1,7	0,1	%
4. Nyköping	60	10 486	14 134	3 636	3 471	3 379	—	13 736	398	—	röster
46 628				374	72	197	—	396	10	—	poströster
		42,6	57,4	14,8	14,1	13,7	—	55,8	1,6	—	%
	70	12 420	16 136	3 304	5 583	3 533	645	15 536	600	22	röster
				899	634	659	114	1 460	75	15	poströster
		43,5	56,5	11,3	19,1	12,1	2,2	53,2	2,1	0,1	%
5. Oxelösund	60	1 236	3 114	475	205	556	—	2 830	284	—	röster
15 156				54	5	34	—	81	6	—	poströster
		28,4	71,6	10,9	4,7	12,8	—	65,1	6,5	—	%
	70	2 164	5 742	462	671	1 031	84	5 164	578	14	röster
				125	115	199	7	673	57	6	poströster
		27,4	72,6	5,8	8,4	12,9	1,0	64,5	7,2	0,1	%
6. Strängnäs	60	5 671	5 537	1 919	1 477	2 275	—	5 437	100	—	röster
20 610				207	31	131	—	153	3	—	poströster
		50,6	49,4	17,1	13,2	20,3	—	48,5	0,9	—	%
	70	6 548	6 189	1 692	2 514	2 342	245	5 940	249	9	röster
				440	204	429	43	553	35	7	poströster
		51,4	48,6	13,0	19,4	18,0	1,9	45,7	1,9	0,1	%
7. Vingåker	60	2 834	3 150	574	1 080	1 180	—	3 066	84	—	röster
9 671				50	19	60	—	68	2	—	poströster
		47,4	52,6	9,6	18,0	19,7	—	51,2	1,4	—	%
	70	2 902	3 096	415	1 335	1 152	132	2 944	152	3	röster
				40	74	133	22	174	11	3	poströster
		48,4	51,6	6,8	21,8	18,8	2,1	48,0	2,5	—	%
Östergötlands län											
1. Boxholm	60	1 613	2 434	392	933	288	—	2 127	307	—	röster
6 383				29	21	17	—	51	3	—	poströster
		39,9	60,1	9,7	23,1	7,1	—	52,6	7,6	—	%
	70	1 614	2 456	317	1 060	237	76	2 182	274	2	röster
				79	82	45	7	194	19	2	poströster
		39,7	60,3	7,6	25,6	5,7	1,8	52,6	6,6	—	%
2. Finspång	60	4 335	8 586	1 333	1 744	1 258	—	8 311	275	4	röster
24 765				140	46	105	—	280	5	—	poströster
		33,6	66,4	10,3	13,5	9,7	—	64,3	2,1	—	%

		M, C, FP	S, VPK	M	C	FP	KDS	S	VPK	Övr	
3. Kisa 10 492	70	5 064	9 285	1 192	2 356	1 516	423	8 804	481	12	röster
				302	234	265	50	816	64	8	poströster
		35,3	64,7	8,1	15,9	10,3	2,9	59,6	3,3	0,1	%
60	4 399	2 652	1 239	2 467	693	—	2 585	67	—	röster	
			90	52	36	—	64	1	—	poströster	
	62,4	37,6	17,6	35,0	9,8	—	36,7	1,0	—	%	
70	4 158	2 492	996	2 580	582	290	2 476	12	4	röster	
			158	159	88	43	174	6	—	poströster	
	62,5	37,5	14,4	37,2	8,4	4,2	35,7	0,2	0,1	%	
4. Linköping 104 642	60	24 824	28 794	9 522	6 625	8 677	—	26 780	2 014	4	röster
				950	190	635	—	820	30	—	poströster
	46,3	53,7	17,8	12,4	16,2	—	49,9	3,8	—	%	
70	31 244	33 079	8 242	12 123	10 879	2 033	30 476	2 603	58	röster	
			2 065	1 319	1 923	244	2 493	238	37	poströster	
	48,6	51,4	12,4	18,3	16,4	3,1	45,9	3,9	0,1	%	
5. Mjölby 24 627	60	6 047	6 611	1 934	2 539	1 574	—	6 304	307	—	röster
				152	59	93	—	149	4	—	poströster
	47,8	52,2	15,3	20,1	12,4	—	49,8	2,4	—	%	
70	6 818	7 968	1 492	3 783	1 543	469	7 476	492	3	röster	
			355	315	238	81	597	39	3	poströster	
	46,1	53,9	9,8	24,8	10,1	3,1	49,0	3,2	—	%	
6. Motala 48 589	60	11 574	16 347	3 738	3 691	4 145	—	15 258	1 089	—	röster
				336	93	281	—	423	15	—	poströster
	41,4	58,5	13,4	13,2	14,8	—	54,6	3,9	—	%	
70	12 229	17 453	2 870	5 320	4 039	698	16 304	1 149	13	röster	
			807	507	717	106	1 384	79	11	poströster	
	41,2	58,8	9,4	17,5	13,3	2,3	53,6	3,8	—	%	
7. Norrköping 121 531	60	26 558	39 774	12 899	5 457	8 202	—	37 486	2 288	8	röster
				1 016	112	486	—	902	23	—	poströster
	40,0	60,0	19,4	8,2	12,4	—	56,5	3,4	—	%	
70	30 762	41 149	9 701	10 815	10 246	1 508	38 434	2 715	551	röster	
			2 630	1 378	2 096	249	4 395	341	86	poströster	
	42,8	57,2	13,1	14,6	13,9	2,0	52,0	3,7	0,7	%	
8. Söderköping 9 641	60	3 454	2 270	1 236	1 605	613	—	2 230	40	1	röster
				96	35	34	—	57	—	—	poströster
	60,3	39,7	21,6	28,0	10,7	—	39,0	0,7	—	%	
70	3 501	2 406	979	1 939	583	207	2 394	12	1	röster	
			230	169	110	30	203	5	—	poströster	
	59,3	40,7	16,0	31,7	9,5	3,4	39,1	0,2	—	%	
9. Valdemarsvik 9 146	60	2 805	3 170	986	1 244	575	—	3 024	146	—	röster
				98	37	42	—	93	2	—	poströster
	46,9	53,1	16,5	20,8	9,6	—	50,6	2,4	—	%	
70	2 905	3 099	653	1 776	476	110	2 915	184	9	röster	
			154	164	81	14	247	17	2	poströster	
	48,4	51,6	10,7	29,0	7,8	1,8	47,6	3,0	0,1	%	
10. Ydre 4 358	60	2 257	1 007	497	1 105	655	—	967	40	—	röster
				35	24	33	—	20	1	—	poströster
	69,1	30,9	15,2	33,9	20,1	—	29,6	1,2	—	%	
70	1 896	821	305	1 116	475	195	816	5	—	röster	
			38	77	50	21	61	2	—	poströster	
	69,8	30,2	10,5	38,3	16,3	6,7	28,0	0,2	—	%	
11. Åtvidaberg 13 058	60	3 061	4 468	747	1 491	823	—	4 366	102	—	röster
				54	29	48	—	94	1	—	poströster
	40,7	59,3	9,9	19,8	10,9	—	58,0	1,4	—	%	

		M, C, FP	S, VPK	M	C	FP	KDS	S	VPK	Övr	
12. Ödeshög 6 087	70	3 161	4 925	694	1 651	816	302	4 916	6	3	röster
				112	95	137	32	266	3	3	poströster
		39,1	60,9	8,3	19,7	9,7	3,6	58,6	0,1	–	%
	60	2 422	1 570	562	1 368	492	–	1 532	38	3	röster
				43	29	27	–	32	–	–	poströster
		60,7	39,3	14,1	34,2	12,3	–	38,3	1,0	0,1	%
70	2 182	1 593	448	1 303	431	180	1 574	19	–	röster	
			92	66	82	21	87	2	–	poströster	
	57,8	42,2	11,3	32,9	10,9	4,6	39,8	0,5	–	%	
Jönköpings län											
1. Aneby 6 328	60	2 977	1 083	776	1 056	1 145	–	1 053	30	–	röster
				53	19	56	–	24	–	–	poströster
		73,3	26,7	19,1	26,0	28,2	–	25,9	0,7	–	%
70	2 616	1 167	568	1 261	787	280	1 163	4	1	röster	
			74	74	81	22	83	2	–	poströster	
	69,2	30,8	14,0	31,0	19,4	6,9	28,6	0,1	–	%	
2. Eksjö 18 203	60	6 848	4 346	1 953	2 695	2 200	–	4 275	71	2	röster
				163	61	133	–	176	3	–	poströster
		61,2	38,8	17,4	24,1	19,6	–	38,2	0,6	–	%
70	6 591	4 465	1 526	3 133	1 932	680	4 449	16	5	röster	
			439	285	388	156	531	11	4	poströster	
	59,6	40,4	13,0	26,7	16,5	5,8	37,9	0,1	–	%	
3. Gislaved 26 010	60	7 584	5 459	1 695	3 876	2 013	–	5 284	175	–	röster
				120	75	104	–	152	3	–	poströster
		58,1	41,9	13,0	29,7	15,4	–	40,5	1,3	–	%
70	8 774	6 327	2 081	4 472	2 221	404	6 123	204	4	röster	
			245	253	271	66	388	22	3	röster	
	58,1	41,9	13,4	28,8	14,3	2,6	39,5	1,3	–	%	
4. Gnosjö 7 672	60	2 454	1 396	520	1 105	829	–	1 331	65	–	röster
				31	11	35	–	32	1	–	poströster
		63,7	36,3	13,5	28,7	21,5	–	34,6	1,7	–	%
70	2 781	1 497	637	1 462	682	322	1 413	84	15	röster	
			62	55	58	23	63	4	1	poströster	
	65,0	35,0	13,8	31,7	14,8	7,0	30,6	1,8	0,3v	%	
5. Hyltebruk 11 181	60	4 239	2 848	1 036	2 675	528	–	2 777	71	1	röster
				75	45	26	–	68	1	–	poströster
		59,8	40,2	14,6	37,7	7,4	–	39,2	1,0	–	%
70	4 371	2 774	835	3 037	499	109	2 723	51	7	röster	
			125	182	64	13	193	4	2	poströster	
	61,2	38,8	11,5	41,8	6,9	1,5	37,5	0,7	0,1v	%	
6. Jönköping 107 768	60	26 624	28 333	9 348	5 306	11 970	–	26 964	1 369	2	röster
				882	140	821	–	1 015	39	–	poströster
		48,4	51,6	17,0	9,7	21,8	–	49,1	2,5	–	%
70	32 116	31 153	8 195	11 359	12 562	3 360	29 044	2 109	46	röster	
			1 836	1 134	2 177	472	2 721	210	25	poströster	
	50,8	49,2	12,3	17,0	18,8	5,0	43,6	3,2	0,1	%	
7. Nässjö 33 586	60	10 064	9 364	2 695	3 518	3 851	–	8 931	433	2	röster
				213	77	222	–	299	11	–	poströster
		51,8	48,2	13,9	18,1	19,8	–	46,0	2,2	–	%
70	11 062	10 181	2 346	5 308	3 408	736	9 558	623	13	röster	
			456	388	535	119	1 176	68	7	poströster	
	52,1	47,9	10,7	24,1	15,5	3,3	43,5	2,8	0,1	%	
8. Sävsjö 11 499	60	4 689	2 050	1 280	2 169	1 240	–	1 975	75	1	röster
				99	44	68	–	60	1	–	poströster
	69,6	30,4	19,0	32,2	18,4	–	29,3	1,1	–	%	

		M, C, FP	S, VPK	M	C	FP	KDS	S	VPK	Övr	
	70	4 833	2 034	1 137	2 596	1 100	417	1 921	113	–	röster
				159	142	133	47	124	8	–	poströster
		70,4	29,6	15,6	35,6	15,1	5,7	26,3	1,6	–v	%
9. Tranås	60	5 306	4 773	1 818	1 328	2 160	–	4 538	235	14	röster
19 097				142	26	121	–	143	6	–	poströster
		52,6	47,4	18,0	13,2	21,4	–	45,0	2,3	0,1	%
	70	5 637	5 818	1 364	2 261	2 012	718	5 392	426	7	röster
				327	211	383	171	508	37	4	poströster
		49,2	50,8	11,2	18,6	16,5	5,9	44,3	3,5	0,1	%
10. Vaggeryd	60	3 868	2 648	1 217	1 324	1 327	–	2 419	229	–	röster
11 046				74	19	60	–	61	5	–	poströster
		59,4	40,6	18,7	20,3	20,4	–	37,1	3,5	–	%
	70	3 964	2 848	999	1 932	1 033	501	2 578	270	1	röster
				143	109	128	59	171	21	–	poströster
		58,2	41,8	13,7	26,4	14,1	6,8	35,2	3,7	–v	%
11. Vetlanda	60	9 971	6 292	2 686	4 477	2 808	–	5 978	314	–	röster
28 842				197	83	150	–	181	7	–	poströster
		61,3	38,7	16,5	27,5	17,3	–	36,8	1,9	–	%
	70	10 646	6 537	2 007	6 252	2 387	951	6 170	367	3	röster
				377	407	407	122	442	37	2	poströster
		62,0	38,0	11,1	34,5	13,2	5,3	34,0	2,0	–	%
12. Värnamo	60	8 735	6 097	2 579	3 775	2 381	–	5 781	316	–	röster
29 350				180	70	123	–	171	6	–	poströster
		58,9	41,1	17,4	25,5	16,1	–	39,0	2,1	–	%
	70	10 018	6 751	2 353	5 013	2 652	1 215	6 237	514	3	röster
				364	337	407	175	492	45	3	poströster
		59,7	40,3	13,1	27,9	14,7	6,7	34,7	2,8	–	%
Kronobergs län											
1. Alvesta	60	6 454	4 213	2 158	3 178	1 118	–	3 960	253	–	röster
19 248				146	59	70	–	123	4	–	poströster
		60,5	39,5	20,2	29,8	10,5	–	37,1	2,4	–	%
	70	6 608	4 620	1 440	3 888	1 280	342	4 220	400	4	röster
				169	241	147	39	302	25	1	poströster
		58,9	41,1	12,4	33,6	11,1	3,0	36,5	3,5	–	%
2. Lessebo	60	1 910	3 565	611	911	388	–	3 177	388	–	röster
8 467				47	21	30	–	121	7	–	poströster
		34,9	65,1	11,2	16,6	7,1	–	58,0	7,1	–	%
	70	1 849	3 607	538	943	368	53	3 137	470	–	röster
				110	89	76	15	292	30	–	poströster
		33,9	66,1	9,8	17,1	6,7	1,0	56,9	8,5	0,1	%
3. Ljungby	60	9 070	4 891	2 762	4 458	1 850	–	4 624	267	–	röster
26 054				163	78	113	–	122	3	–	poströster
		65,0	35,0	19,8	31,9	13,3	–	33,1	1,9	–	%
	70	9 899	5 936	2 076	5 743	2 080	434	5 499	437	7	röster
				296	363	296	47	381	30	2	poströster
		62,5	37,5	12,8	35,3	12,8	2,7	33,8	2,7	–v	%
4. Markaryd	60	3 170	2 903	1 006	1 423	741	–	2 708	195	–	röster
11 814				64	26	45	–	83	3	–	poströster
		52,2	47,8	16,6	23,4	12,2	–	44,6	3,2	–	%
	70	3 379	3 280	669	1 794	916	323	2 803	477	6	röster
				119	157	121	37	243	26	5	poströster
		50,7	49,3	9,6	25,7	13,1	4,6	40,1	6,8	0,1	%

	M, C, FP	S, VPK	M	C	FP	KDS	S	VPK	Övr		
5. Tingsryd 15 030	60	6 272	3 130	2 426	3 179	667	—	2 844	286	—	röster
				110	38	30	—	61	2	—	poströster
		66,7	33,3	25,8	33,8	7,1	—	30,4	3,0	—	%
	70	6 127	3 405	1 673	3 583	871	122	3 065	340	—	röster
				243	230	122	13	207	22	—	poströster
		64,3	35,7	17,3	37,1	9,1	1,3	31,7	3,5	-v	%
6. Uppvidinge 12 020	60	3 613	4 164	1 119	1 889	605	—	3 520	644	—	röster
				75	35	40	—	118	9	—	poströster
		46,5	53,5	14,4	24,3	7,8	—	45,3	8,2	—	%
	70	3 746	3 934	811	2 374	561	71	3 333	601	1	röster
				141	149	83	12	281	36	1	poströster
		48,8	51,2	10,5	30,6	7,2	0,9	43,0	7,8	—	%
7. Växjö 59 028	60	14 392	11 520	6 150	5 325	2 917	—	10 771	749	—	röster
				507	116	222	—	390	12	—	poströster
		55,5	44,5	23,7	20,6	11,3	—	41,6	2,9	—	%
	70	19 624	15 270	5 088	9 474	5 062	630	13 990	1 280	91	röster
				973	829	969	94	1 343	121	34	poströster
		56,2	43,8	14,3	26,6	14,2	1,8	39,3	3,6	0,3v	%
8. Älmhult 15 289	60	4 886	3 950	1 881	2 217	788	—	3 778	172	—	röster
				122	42	52	—	115	2	—	poströster
		55,3	44,7	21,3	25,0	8,9	—	42,8	1,9	—	%
	70	5 079	4 381	1 478	2 702	899	180	4 085	296	5	röster
				245	183	166	28	287	25	2	poströster
		53,7	46,3	15,3	28,0	9,3	1,9	42,4	3,1	0,1	%
Kalmar län 1. Borgholm 10 442	60	5 014	1 947	1 093	3 316	605	—	1 861	86	—	röster
				72	62	39	—	50	1	—	poströster
		72,0	28,0	15,7	47,6	8,7	—	26,7	1,2	—	%
	70	4 729	2 028	1 074	3 066	589	122	1 795	233	4	röster
				166	165	123	15	236	25	4	poströster
		70,0	30,0	15,6	44,5	8,6	1,8	26,1	3,4	0,1	%
2. Emmaboda 11 797	60	2 432	2 190	791	1 381	260	—	2 055	135	—	röster
				53	21	14	—	54	2	—	poströster
		52,6	47,4	17,1	29,9	5,6	—	44,5	2,9	—	%
	70	3 481	3 621	729	2 167	585	91	3 372	249	6	röster
				120	164	115	12	331	31	6	poströster
		49,0	51,0	10,1	30,0	8,1	1,3	46,8	3,5	0,1	%
3. Hultsfred 19 567	60	6 434	5 504	2 092	3 117	1 225	—	5 346	158	—	röster
				142	59	82	—	150	2	—	poströster
		53,9	46,1	17,5	26,1	10,3	—	44,8	1,3	—	%
	70	6 363	5 626	1 588	3 651	1 124	565	5 310	316	1	röster
				282	251	171	82	429	30	1	poströster
		53,1	46,9	12,6	29,1	9,0	4,5	42,3	2,5	—	%
4. Högsby 8 337	60	3 029	2 843	1 182	1 259	588	—	2 616	227	—	röster
				74	21	34	—	64	3	—	poströster
		51,6	48,4	20,1	21,4	10,0	—	44,6	3,9	—	poströster
	70	2 814	2 616	846	1 644	324	273	2 389	227	1	röster
				142	116	64	36	168	24	—	poströster
		51,8	48,2	14,8	28,8	5,7	4,8	41,8	4,0	—	%
5. Kalmar 52 774	60	12 765	14 772	6 351	3 131	3 283	—	14 130	642	—	röster
				548	82	271	—	516	13	—	poströster
		46,4	53,6	23,1	11,4	11,9	—	51,3	2,3	—	%
	70	15 345	17 028	5 442	5 563	4 340	718	15 890	1 138	195	röster
				1 416	607	1 079	150	2 080	159	62	poströster
		47,4	52,6	16,3	16,7	13,0	2,2	47,7	3,4	0,6v	%

		M, C, FP	S, VPK	M	C	FP	KDS	S	VPK	Övr	
6. Mönsterås 13 416	60	3 210	3 742	1 424	1 139	647	—	3 426	316	—	röster
				109	23	47	—	65	6	—	poströster
		46,2	53,8	20,5	16,4	9,3	—	49,3	4,5	—	%
	70	3 493	4 479	1 101	1 748	644	371	4 034	445	3	röster
				180	131	104	69	369	30	3	poströster
		43,8	56,2	13,2	20,9	7,7	4,4	48,3	5,3	—	%
7. Mörbylånga 9 865	60	4 023	2 472	1 399	2 109	515	—	2 414	58	—	röster
				94	40	33	—	65	1	—	poströster
		61,9	38,1	21,5	32,5	7,9	—	37,2	0,9	—	%
	70	4 112	2 316	1 105	2 386	621	81	2 242	74	4	röster
				185	156	98	11	178	7	—	poströster
		64,0	36,0	17,0	36,6	9,5	1,2	34,4	1,1	0,1v	%
8. Nybro 22 200	60	6 777	7 393	2 416	3 302	1 059	—	6 813	580	—	röster
				157	61	68	—	181	8	—	poströster
		47,8	52,2	17,1	23,3	7,5	—	48,1	4,1	—	%
	70	6 433	7 219	1 661	3 676	1 096	481	6 528	691	9	röster
				356	353	271	78	815	82	6	poströster
		47,1	52,9	11,7	26,0	7,7	3,4	46,2	4,9	0,1	%
9. Oskarshamn 25 728	60	5 900	8 124	2 798	1 410	1 692	—	7 789	335	—	röster
				187	24	107	—	207	4	—	poströster
		42,1	57,9	20,0	10,1	12,1	—	55,5	2,4	—	%
	70	6 537	8 971	2 087	2 603	1 847	511	8 377	594	5	röster
				387	204	337	71	667	45	3	poströster
		42,2	57,8	13,0	16,2	11,5	3,2	52,3	3,7	—	%
10. Torsås 7 571	60	3 465	1 608	1 024	1 892	549	—	1 585	23	—	röster
				40	20	20	—	24	—	—	poströster
		68,3	31,7	20,2	37,3	10,8	—	31,2	0,5	—	%
	70	3 309	1 572	847	2 062	400	210	1 566	6	3	röster
				88	102	60	20	108	2	3	poströster
		67,8	32,2	16,6	40,5	7,9	4,1	30,7	0,1	0,1	%
11. Vimmerby 17 100	60	6 666	3 459	1 772	4 159	735	—	3 378	81	—	röster
				119	80	48	—	97	1	1	poströster
		65,8	34,2	17,5	41,1	7,3	—	33,4	0,8	—	%
	70	6 681	3 981	1 552	4 419	710	236	3 787	194	1	röster
				284	327	105	35	368	12	1	poströster
		62,7	37,3	14,2	40,5	6,5	2,2	34,7	1,8	—	%
12. Västervik 42 322	60	10 585	13 715	4 280	4 283	2 022	—	12 911	804	—	röster
				350	96	161	—	422	17	—	poströster
		43,6	56,4	17,6	17,6	8,3	—	53,1	3,3	—	%
	70	11 240	14 816	3 342	5 418	2 480	567	13 552	1 264	26	röster
				875	557	520	138	1 458	122	15	poströster
		43,1	56,9	12,5	20,3	9,3	2,1	50,9	4,7	0,1	%
Gotlands län											
1. Gotland 53 835	60	19 294	11 414	5 075	10 495	3 724	—	11 217	197	2	röster
				373	182	204	—	370	—	—	poströster
		62,8	37,2	16,5	34,2	12,1	—	36,5	0,6	—	%
	70	19 721	13 102	3 900	11 391	4 430	305	12 766	336	123	röster
				747	792	553	56	1 178	72	56	poströster
		60,0	40,0	11,7	34,3	13,3	0,9	38,4	1,0	0,4v	%
Blekinge län											
1. Karlshamn 31 915	60	6 269	9 500	2 583	1 932	1 754	—	8 630	870	2	röster
				217	33	78	—	225	8	—	poströster
		39,8	60,2	16,4	12,3	11,1	—	54,7	5,5	—	%

		M, C, FP	S, VPK	M	C	FP	KDS	S	VPK	Övr	
2. Karlskrona 59 265	70	7 710	11 649	1 894 472	3 423 366	2 393 470	323 63	10 374 932	1 275 91	8 3	röster poströster
		39,8	60,2	9,6	17,4	12,2	1,6	52,7	6,5	—	%
	60	17 573	17 443	4 711 457	4 405 112	8 421 450	—	16 605 495	838 11	—	röster poströster
		50,1	49,9	13,5	12,6	24,1	—	47,5	2,4	—	%
3. Olofström 17 672	70	18 108	19 742	3 669 917	6 788 796	7 651 1 908	724 123	18 622 2 433	1 120 143	16 14	röster poströster
		47,8	52,2	9,5	17,6	19,8	1,9	48,3	2,9	—	%
	60	3 103	4 201	1 202 96	1 054 18	847 39	—	3 935 104	266 2	—	röster poströster
		42,5	57,5	16,5	14,4	11,6	—	53,9	3,6	—	%
4. Ronneby 29 712	70	3 640	4 990	804 168	1 649 168	1 187 205	284 40	4 479 322	511 27	6 3	röster poströster
		42,2	57,8	9,0	18,5	13,3	3,2	50,2	5,7	0,1	%
	60	6 572	8 498	1 981 164	2 421 43	2 170 99	—	8 080 210	418 3	—	röster poströster
		43,6	56,4	13,1	16,1	14,4	—	53,6	2,8	—	%
5. Sölvesborg 15 220	70	8 256	10 236	1 506 362	4 428 361	2 322 483	153 25	9 414 787	822 112	2 1	röster poströster
		44,6	55,4	8,1	23,7	12,5	0,8	50,5	4,4	—	%
	60	4 041	3 946	1 598 99	975 13	1 468 61	—	3 816 79	130 1	—	röster poströster
		50,6	49,4	20,0	12,2	18,4	—	47,8	1,6	—	%
70	4 395	4 992	1 380 240	1 582 130	1 433 224	154 19	4 649 359	343 21	4 3	röster poströster	
		46,8	53,2	14,5	16,6	15,0	1,6	48,7	3,6	—	%
Kristianstads län											
1. Broby 14 624	60	3 142	4 199	793 60	1 182 19	1 167 53	—	4 022 106	177 4	—	röster poströster
		42,8	57,2	10,8	16,1	15,9	—	54,8	2,4	—	%
	70	3 304	5 015	637 99	1 764 109	903 122	319 45	4 768 306	247 20	—	röster poströster
		39,7	60,3	7,4	20,4	10,5	3,7	55,2	2,9	-v	%
2. Bromölla 10 748	60	1 451	3 443	416 29	409 6	626 27	—	3 083 77	360 6	—	röster poströster
		29,6	70,4	8,5	8,4	12,8	—	63,0	7,4	—	%
	70	1 771	4 513	337 44	845 44	589 65	89 10	4 063 210	450 33	2	röster poströster
		28,2	71,8	5,3	13,3	9,2	1,4	63,7	7,1	-v	%
3. Båstad 10 477	60	4 763	1 344	1 707 106	2 309 22	747 21	—	1 338 19	6 —	—	röster poströster
		78,0	22,0	28,0	37,8	12,2	—	21,9	0,1	—	%
	70	5 106	1 491	1 254 217	2 714 130	1 138 178	132 33	1 485 114	6 3	2	röster poströster
		77,4	22,6	18,6	40,3	16,9	2,0	22,1	0,1	—	%
4. Hässleholm 46 719	60	14 779	9 906	4 527 343	6 286 101	3 966 184	—	9 637 243	269 8	—	röster poströster
		59,9	40,1	18,3	25,5	16,1	—	39,0	1,1	—	%
	70	16 460	11 586	3 650 669	8 265 643	4 545 717	1 198 191	11 080 843	506 53	7	röster poströster
		58,7	41,3	12,5	28,3	15,5	4,1	37,9	1,7	-v	%

		M, C, FP	S, VPK	M	C	FP	KDS	S	VPK	Övr	
5. Klippan 16 206	60	4 999	4 111	1 940	2 004	1 055	—	4 008	103	—	röster
				167	33	49	—	111	2	—	poströster
		54,9	45,1	21,3	22,0	11,6	—	44,0	1,1	—	%
	70	5 355	4 632	1 319	2 761	1 275	86	4 468	164	4	röster
			283	260	238	16	410	20	2	poströster	
	53,6	46,4	13,1	27,4	12,7	0,9	44,3	1,6	—v	%	
6. Kristian- stad 65 347	60	19 144	17 486	6 150	4 861	8 133	—	17 157	329	—	röster
				503	84	381	—	473	8	—	poströster
		52,3	47,7	16,8	13,3	22,2	—	46,8	0,9	—	%
	70	20 302	20 893	5 439	7 871	6 992	696	20 435	458	10	röster
			1 121	718	1 087	108	1 512	78	8	poströster	
	49,3	50,7	13,0	18,8	16,7	1,7	48,8	1,1	—	%	
7. Osby 13 770	60	4 201	3 636	1 262	1 926	1 013	—	3 395	241	—	röster
				101	32	47	—	86	6	—	poströster
		53,6	46,4	16,1	24,6	12,9	—	43,3	3,1	—	%
	70	4 279	4 218	933	2 419	927	255	3 886	332	—	röster
			124	131	103	30	207	25	—	poströster	
	50,4	49,6	10,7	27,6	10,6	2,9	44,4	3,8	—v	%	
8. Perstorp 7 954	60	1 778	1 544	762	604	412	—	1 478	66	—	röster
				70	11	23	—	51	2	—	poströster
		53,5	46,5	22,9	18,2	12,4	—	44,5	2,0	—	%
	70	2 211	2 178	632	955	624	54	2 048	130	—	röster
			127	93	86	6	217	10	—	poströster	
	50,4	49,6	14,2	21,5	14,0	1,2	46,1	2,9	—	%	
9. Simrishamn 20 372	60	7 947	4 778	2 630	2 835	2 482	—	4 754	24	—	röster
				157	35	88	—	100	—	—	poströster
		62,5	37,5	20,7	22,3	19,5	—	37,4	0,2	—	%
	70	7 709	5 344	2 087	3 422	2 200	119	5 226	118	3	röster
			259	172	287	18	319	14	2	poströster	
	59,1	40,9	15,8	26,0	16,7	0,9	39,7	0,9	—	%	
10. Tomelilla 12 977	60	5 495	2 890	1 452	2 430	1 613	—	2 883	7	—	röster
				73	26	52	—	50	—	—	poströster
		65,5	34,5	17,3	29,0	19,2	—	34,4	0,1	—	%
	70	5 127	2 926	1 086	2 590	1 451	190	2 922	4	1	röster
			125	117	117	22	152	1	—	poströster	
	63,7	36,3	13,2	31,4	17,6	2,3	35,4	0,1	—	%	
11. Åstorp 10 655	60	2 674	2 756	1 154	988	532	—	2 730	26	—	röster
				73	14	22	—	68	1	—	poströster
		49,2	50,8	21,3	18,2	9,8	—	50,3	0,5	—	%
	70	2 890	3 417	819	1 394	677	67	3 295	122	—	röster
			167	123	119	12	287	15	—	poströster	
	45,8	54,2	12,8	21,9	10,6	1,1	51,7	1,9	—v	%	
12. Ängelholm 26 115	60	8 909	5 288	4 392	2 968	1 549	—	5 235	53	—	röster
				317	45	67	—	124	1	—	poströster
		62,8	37,2	30,9	20,9	10,9	—	36,9	0,4	—	%
	70	10 166	6 305	3 308	4 541	2 317	247	6 104	201	46	röster
			630	368	379	41	484	22	26	poströster	
	61,7	38,3	19,7	27,1	13,8	1,5	36,4	1,2	0,3v	%	
13. Örkelljunga 8 749	60	3 631	1 496	1 596	1 271	764	—	1 481	15	—	röster
				101	16	30	—	30	—	—	poströster
		70,8	29,2	31,1	24,8	14,9	—	28,9	0,3	—	%
	70	3 639	1 545	1 405	1 481	753	365	1 540	5	3	röster
			166	102	73	57	91	2	2	poströster	
	70,2	29,8	25,3	26,7	13,6	6,6	27,7	0,1	0,1	%	

	M, C, FP	S, VPK	M	C	FP	KDS	S	VPK	Övr		
Malmöhus län											
1. Bjuv 13 226	60	2 002	4 495	722	902	378	—	4 399	96	—	röster
				38	10	12	—	65	2	—	poströster
		30,8	69,2	11,1	13,9	7,5	—	67,7	0,1	—	%
	70	2 641	5 066	581	1 420	640	24	4 901	165	—	röster
				101	97	83	4	304	22	—	poströster
		34,3	65,7	7,5	18,4	8,3	0,3	63,4	2,1	-v	%
2. Eslöv 26 205	60	8 021	6 298	2 199	4 147	1 675	—	6 264	34	—	röster
				161	60	75	—	125	1	—	poströster
		56,0	44,0	15,4	29,0	11,7	—	43,7	0,2	—	%
	70	8 423	7 341	1 698	4 676	2 049	176	7 318	23	9	röster
				269	362	314	27	436	18	6	poströster
		53,4	46,6	10,6	29,3	12,8	1,1	45,9	0,2	0,1	%
3. Helsingborg 100 559	60	25 119	29 628	14 811	3 298	7 010	—	28 604	1 024	3	röster
				1 237	104	410	—	666	18	—	poströster
		45,9	54,1	27,1	6,0	12,8	—	52,2	1,9	—	%
	70	30 417	32 480	10 719	8 041	11 657	679	30 393	2 087	199	röster
				2 680	1 013	2 262	173	3 360	242	64	poströster
		48,4	51,6	16,8	12,6	18,3	1,1	47,7	3,3	0,3	%
4. Höganäs 19 002	60	5 107	4 916	2 386	1 451	1 270	—	4 909	7	—	röster
				190	21	53	—	103	—	—	poströster
		51,0	49,0	23,8	14,5	12,7	—	49,0	0,1	—	%
	70	6 366	5 533	2 331	2 256	1 779	233	5 495	38	9	röster
				561	231	328	52	408	7	6	poströster
		53,5	46,5	19,2	18,6	14,7	1,9	45,3	0,3	0,1	%
5. Hörby 11 704	60	5 872	1 774	1 101	2 490	2 281	—	1 760	14	—	röster
				67	30	81	—	27	—	—	poströster
		76,8	23,2	14,4	32,6	29,8	—	23,0	0,2	—	%
	70	5 467	1 908	711	3 304	1 452	222	1 876	32	1	röster
				105	187	158	28	93	4	—	poströster
		74,1	25,9	9,4	43,5	19,1	2,9	24,7	0,4	-v	%
6. Höör 8 875	60	3 796	1 609	1 248	1 481	1 067	—	1 597	12	—	röster
				86	20	46	—	30	—	—	poströster
		70,2	29,8	23,1	27,4	19,7	—	29,5	0,2	—	%
	70	3 846	1 785	878	1 922	1 046	89	1 763	22	—	röster
				184	161	164	16	131	3	—	poströster
		68,3	31,7	15,3	33,6	18,3	1,6	30,8	0,4	-v	%
7. Kävlinge 14 554	60	4 070	4 049	872	1 668	1 530	—	4 031	18	—	röster
				47	19	53	—	58	—	—	poströster
		50,1	49,9	10,7	20,5	18,8	—	49,6	0,2	—	%
	70	4 027	4 925	695	2 276	1 056	4	4 908	17	2	röster
				114	152	140	1	331	3	2	poströster
		45,0	55,0	7,8	25,4	11,8	—	54,8	0,2	0,1	%
8. Landskrona 37 759	60	7 755	12 870	4 109	1 556	2 090	—	12 556	314	—	röster
				328	22	104	—	276	5	—	poströster
		37,6	62,4	19,9	7,5	10,1	—	60,9	1,5	—	%
	70	8 610	14 381	2 951	2 668	2 991	448	14 018	363	11	röster
				651	252	577	94	1 339	46	6	poströster
		37,4	62,6	12,6	11,4	12,8	1,9	59,8	1,5	—	%
9. Lomma 12 342	60	1 884	2 394	901	607	376	—	2 370	24	—	röster
				70	7	14	—	44	1	—	poströster
		44,0	56,0	21,1	14,2	8,8	—	55,4	0,6	—	%
	70	3 552	3 238	1 277	1 232	1 043	2	3 223	15	1	röster
				218	112	167	1	219	5	—	poströster
		52,3	47,7	18,8	18,1	15,4	—	47,5	0,2	—	%

		M, C, FP	S, VPK	M	C	FP	KDS	S	VPK	Övr	
10. Lund 79 868	60	17 748	15 810	9 189	4 546	4 013	—	15 614	196	12	röster
				1 139	87	337	—	520	9	—	poströster
		52,9	47,1	27,4	13,5	12,0	—	46,5	0,6	—	%
11. Malmö 288 410	60	25 637	22 671	7 962	9 218	8 457	349	21 417	1 254	262	röster
				2 116	1 166	1 908	76	2 369	197	90	poströster
		53,1	46,9	16,3	18,8	17,3	0,7	43,8	2,6	0,5v	%
12. Sjöbo 13 286	60	66 008	83 117	43 048	8 250	14 710	—	80 371	2 746	8	röster
				3 666	163	830	—	1 864	41	—	poströster
		44,3	55,7	28,9	5,5	9,9	—	53,9	1,8	—	%
13. Skurup 10 487	60	80 769	97 576	27 528	23 410	29 831	1 258	92 137	5 439	513	röster
				5 895	2 674	5 287	220	8 099	622	152	poströster
		45,3	54,7	15,3	13,0	16,6	0,7	51,2	3,0	0,3v	%
14. Svalöv 12 065	60	6 110	2 741	1 300	3 590	1 220	—	2 730	11	—	röster
				64	38	37	—	33	—	—	poströster
		69,0	31,0	14,7	40,6	13,8	—	30,8	0,1	—	%
15. Trelleborg 36 167	60	5 889	2 847	862	3 944	1 083	29	2 828	19	4	röster
				148	263	138	4	168	3	1	poströster
		67,4	32,6	9,8	45,0	12,4	0,3	32,2	0,2	0,1v	%
16. Vellinge 13 221	60	4 172	2 845	846	2 653	673	—	2 838	7	—	röster
				62	33	23	—	50	—	—	poströster
		59,5	40,5	12,1	37,8	9,6	—	40,4	0,1	—	%
17. Ystad 24 091	60	4 008	3 019	626	2 725	657	63	3 004	15	3	röster
				107	182	83	9	177	2	1	poströster
		57,0	43,0	8,8	38,4	9,3	0,9	42,4	0,2	—v	%
Hallands län	60	4 214	3 206	1 151	2 605	458	—	3 191	15	—	röster
				72	31	16	—	56	—	—	poströster
		56,8	43,2	15,5	35,1	6,2	—	43,0	0,2	—	%
1. Falkenberg 31 891	60	4 365	3 478	839	2 781	745	4	3 474	4	—	röster
				201	259	124	1	262	—	—	poströster
		55,7	44,3	10,7	35,4	9,5	0,1	44,3	0,1	—	%
1. Falkenberg 31 891	60	8 735	11 075	3 393	3 023	2 319	—	10 824	251	—	röster
				277	47	108	—	247	11	—	poströster
		44,1	55,9	17,1	15,3	11,7	—	54,6	1,3	—	%
1. Falkenberg 31 891	60	9 276	12 210	2 409	4 241	2 626	200	12 158	52	7	röster
				449	391	354	20	806	28	7	poströster
		43,2	56,8	11,1	19,6	12,1	0,9	56,0	0,2	—	%
1. Falkenberg 31 891	60	2 651	2 331	1 023	1 187	441	—	2 315	16	2	röster
				85	18	21	—	52	—	—	poströster
		53,2	46,8	20,5	23,8	8,8	—	46,4	0,3	0,1	%
1. Falkenberg 31 891	60	4 638	2 961	1 580	1 896	1 162	43	2 920	41	—	röster
				326	154	178	7	211	6	—	poströster
		61,0	39,0	20,7	24,8	15,2	0,6	38,2	0,5	—v	%
1. Falkenberg 31 891	60	7 812	7 874	2 722	2 777	2 313	—	7 848	26	—	röster
				230	45	110	—	176	1	—	poströster
		49,8	50,2	17,4	17,7	14,7	—	50,0	0,2	—	%
1. Falkenberg 31 891	60	8 053	8 004	2 149	3 610	2 294	55	7 965	39	7	röster
				453	287	318	10	619	11	6	poströster
		50,2	49,8	13,3	22,4	14,2	0,3	49,4	0,2	—	%
Hallands län											
1. Falkenberg 31 891	60	11 571	6 482	2 745	7 270	1 556	—	6 396	86	—	röster
				210	93	74	—	147	1	—	poströster
		64,1	35,9	15,2	40,3	8,6	—	35,4	0,5	—	%

		M, C, FP	S, VPK	M	C	FP	KDS	S	VPK	Övr	
	70	13 052	7 459	2 321	8 868	1 863	144	7 172	287	29	röster
				475	583	297	20	525	21	7	poströster
		63,6	36,4	11,2	42,9	9,0	0,7	34,7	1,4	0,1v	%
2. Halmstad	60	16 472	19 223	6 210	4 859	5 403	—	17 855	1 368	2	röster
70 869				542	75	295	—	462	21	—	poströster
		46,1	53,9	17,4	13,7	15,1	—	50,0	3,8	—	%
	70	20 957	22 420	5 523	9 273	6 161	388	20 972	1 448	185	röster
				1 457	909	1 133	70	1 720	81	67	poströster
		48,3	51,7	12,6	21,1	14,0	0,9	47,7	3,3	0,4	%
3. Kungsbacka	60	7 183	3 257	1 746	3 802	1 635	—	3 207	50	—	röster
28 987				125	47	78	—	73	—	—	poströster
		68,8	31,2	16,7	36,4	15,7	—	30,7	0,5	—	%
	70	11 497	4 779	2 609	5 379	3 509	59	4 779	—	—	röster
				684	381	612	6	425	—	34	poströster
		70,7	29,4	15,9	32,8	21,4	0,4	29,1	—	—	%
4. Laholm	60	7 913	3 261	1 664	5 280	969	—	3 225	36	—	röster
18 710				92	53	35	—	55	—	—	poströster
		70,8	29,2	14,9	47,3	8,7	—	28,9	0,3	—	%
	70	8 693	3 550	1 417	6 237	1 039	—	3 550	—	—	röster
				223	385	119	—	292	—	16	poströster
		71,0	29,0	11,5	50,8	8,5	—	28,9	—	—	%
5. Varberg	60	12 335	7 049	3 118	6 749	2 468	—	6 764	285	—	röster
39 037				225	82	112	—	147	4	—	poströster
		63,6	36,4	16,1	34,8	12,7	—	34,9	1,5	—	%
	70	14 684	8 401	2 990	9 054	2 640	246	7 971	430	470	röster
				541	526	369	30	506	27	37	poströster
		63,6	36,4	12,6	38,0	11,1	1,0	33,5	1,8	2,0v	%
Göteborgs o. Bohus län											
1. Gravarne	60	2 836	3 293	621	455	1 760	—	3 153	140	—	röster
9 342				53	7	71	—	88	2	—	poströster
		46,3	53,7	10,1	7,4	28,7	—	51,4	2,3	—	%
	70	3 043	3 133	462	893	1 688	52	2 974	159	4	röster
				92	85	282	7	298	16	2	poströster
		49,3	50,7	7,4	14,3	27,1	0,8	47,7	2,6	0,1v	%
2. Göteborg	60	118 183	123 184	36 563	6 073	75 547	—	101 243	21 941	803	röster
466 040				4 218	165	4 039	—	2 747	226	14	poströster
		49,0	51,0	15,1	2,5	31,2	—	41,8	9,1	0,3	%
	70	145 938	127 848	30 619	24 306	91 013	2 819	106 188	21 660	3 362	röster
				8 333	3 767	17 737	399	11 466	1 677	427	poströster
		53,3	46,7	10,9	8,7	32,5	1,0	37,9	7,7	1,2(v)	%
3. Härryda	60	3 021	2 646	888	760	1 373	—	2 385	261	—	röster
16 340				55	12	54	—	65	4	—	poströster
		53,3	46,7	15,7	13,4	24,2	—	42,1	4,6	—	%
	70	4 849	3 402	1 125	1 422	2 302	28	3 029	373	73	röster
				151	124	341	3	207	22	7	poströster
		58,8	41,2	13,5	17,0	27,6	0,3	36,3	4,5	0,9	%
4. Kungälv	60	5 419	3 869	1 854	1 866	1 699	—	3 648	221	—	röster
24 869				109	26	59	—	81	3	—	poströster
		58,3	41,7	20,0	20,1	18,3	—	39,3	2,4	—	%
	70	8 422	5 652	2 007	3 000	3 415	145	5 290	362	172	röster
				297	187	517	18	379	40	30	poströster
		59,8	40,2	13,9	20,8	23,7	1,0	36,7	2,6	1,2	%

	M, C, FP	S, VPK	M	C	FP	KDS	S	VPK	Övr		
5. Lysekil 13 828	60	3 523	4 803	1 288	666	1 569	—	4 599	204	—	röster
		42,3	57,7	15,5	8,0	18,8	—	55,2	2,5	—	poströster %
	70	3 761	5 127	952	1 000	1 809	3	4 846	281	6	röster
		42,3	57,7	10,7	11,2	20,3	—	54,4	3,2	0,1	poströster %
6. Munkedal 9 728	60	3 459	2 650	1 012	1 398	1 049	—	2 607	43	—	röster
		56,6	43,4	16,6	22,9	17,2	—	42,7	0,7	—	poströster %
	70	3 727	2 454	844	2 001	882	54	2 353	101	4	röster
		60,3	39,7	13,5	32,1	14,1	0,9	37,7	1,6	0,1v	poströster %
7. Mölndal 44 884	60	6 942	9 615	1 747	1 063	4 132	—	8 105	1 510	2	röster
		41,9	58,1	10,6	6,4	25,0	—	48,9	9,1	—	poströster %
	70	13 366	11 651	2 539	3 355	7 472	233	9 968	1 683	178	röster
		53,4	46,6	10,0	13,2	29,4	0,9	39,2	6,6	0,7	poströster %
8. Orust 8 922	60	3 588	1 483	878	1 156	1 554	—	1 463	20	—	röster
		70,8	29,2	17,3	22,8	30,6	—	28,9	0,4	—	poströster %
	70	3 718	1 728	928	1 437	1 353	5	1 714	14	1	röster
		68,3	31,7	17,0	26,4	24,8	0,1	31,4	0,3	—	poströster %
9. Partille 24 718	60	4 222	4 576	1 224	279	2 719	—	3 870	706	—	röster
		48,0	52,0	13,9	3,2	30,9	—	44,0	8,0	—	poströster %
	70	8 245	6 087	1 625	1 548	5 072	174	5 124	963	30	röster
		57,5	42,5	11,2	10,6	34,9	1,2	35,3	6,6	0,2	poströster %
10. Stenungsund 12 588	60	2 492	1 252	740	863	889	—	1 197	55	—	röster
		66,6	33,4	19,8	23,1	23,7	—	32,0	1,5	—	poströster %
	70	3 964	2 422	796	1 714	1 454	25	2 176	246	19	röster
		62,1	37,9	12,4	26,7	22,6	0,4	33,8	3,8	0,3v	poströster %
11. Strömstad 9 568	60	3 010	2 879	731	1 131	1 148	—	2 834	45	—	röster
		51,1	48,9	12,4	19,2	19,5	—	48,1	0,8	—	poströster %
	70	3 162	2 875	543	1 409	1 210	111	2 808	67	6	röster
		52,4	47,6	8,8	22,9	19,7	1,8	45,6	1,1	0,1	poströster %
12. Tanum 10 852	60	4 866	2 031	1 153	2 080	1 633	—	1 992	39	—	röster
		70,6	29,4	16,7	30,2	23,7	—	28,9	0,6	—	poströster %
	70	5 099	1 930	1 032	2 578	1 489	8	1 913	17	1	röster
		72,5	27,5	14,7	36,6	21,2	0,1	27,2	0,2	—	poströster %
13. Tjörn 9 327	60	3 327	731	707	463	2 157	—	718	13	—	röster
		82,0	18,0	17,4	11,4	53,2	—	17,7	0,3	—	poströster %
	70	4 241	922	764	707	2 770	153	908	14	5	röster
		82,1	17,9	14,4	13,3	52,1	2,9	17,1	0,3	0,1	poströster %

		M, C, FP	S, VPK	M	C	FP	KDS	S	VPK	Övr	
14. Uddevalla 47 724	60	10 899	12 627	3 459	2 360	5 080	—	12 094	533	—	röster
				285	44	254	—	410	10	—	poströster
		46,3	53,7	14,7	10,0	21,6	—	51,4	2,3	—	%
	70	14 213	14 084	3 192	5 293	5 728	177	12 594	1 490	18	röster
			733	523	1 074	25	1 221	159	17	poströster	
		50,2	49,8	11,2	18,6	20,1	0,6	44,2	5,2	0,1	%
15. Öckerö 8 513	60	2 809	684	897	50	1 862	—	664	20	—	röster
				39	1	40	—	15	—	—	poströster
		80,4	19,6	25,7	1,4	53,3	—	19,0	0,6	—	%
	70	3 412	1 063	1 194	766	1 452	373	1 039	24	3	röster
			73	30	80	31	37	1	2	poströster	
		76,2	23,8	24,6	15,8	29,9	7,7	21,4	0,5	0,1	%
Älvsborgs län											
1. Alingsås 26 562	60	7 864	5 787	1 900	1 840	4 124	—	5 527	260	2	röster
				108	20	176	—	124	3	—	poströster
		57,6	42,4	13,9	13,5	30,2	—	40,5	1,9	—	%
	70	9 306	6 755	1 763	3 344	4 199	476	6 328	427	34	röster
			282	196	562	46	472	31	10	poströster	
		57,9	42,1	10,6	20,2	25,3	2,9	38,2	2,6	0,2v	%
2. Bengtsfors 17 530	60	5 909	4 858	1 239	2 530	2 140	—	4 670	188	—	röster
				99	45	140	—	136	3	—	poströster
		54,9	45,1	11,5	23,5	19,9	—	43,4	1,7	—	%
	70	6 173	4 625	932	3 708	1 533	482	4 501	124	1	röster
			157	283	250	60	431	11	1	poströster	
		57,2	42,8	8,3	32,9	13,6	4,3	40,0	1,1	—	%
3. Borås 107 486	60	26 536	29 365	13 405	5 164	7 967	—	27 131	2 234	6	röster
				914	96	496	—	724	37	—	poströster
		47,5	52,5	24,0	9,2	14,3	—	48,5	4,0	—	%
	70	33 575	30 083	11 753	11 824	9 998	546	27 952	2 131	290	röster
			2 238	1 112	1 640	91	2 531	210	58	poströster	
		52,7	47,3	18,2	18,3	15,5	0,8	43,3	3,3	0,4	%
4. Färgelanda 6 299	60	2 750	1 458	663	1 661	426	—	1 446	12	—	röster
				36	21	22	—	29	—	—	poströster
		65,4	34,6	15,8	39,5	10,1	—	34,4	0,3	—	%
	70	2 787	1 318	564	1 908	315	57	1 293	25	—	röster
			100	140	45	7	110	2	—	poströster	
		67,9	32,1	13,6	45,8	7,6	1,4	31,1	0,6	-v	%
5. Herrljunga 9 026	60	4 300	1 556	1 442	1 616	1 242	—	1 514	42	—	röster
				76	21	57	—	33	1	—	poströster
		73,4	26,6	24,6	27,6	21,2	—	25,9	0,7	—	%
	70	4 376	1 640	1 172	2 123	1 081	82	1 549	91	1	röster
			180	125	130	5	90	5	—	poströster	
		72,7	27,3	19,2	34,8	17,7	1,3	25,4	1,5	-v	%
6. Lerum 23 645	60	4 262	3 163	1 193	890	2 179	—	2 932	231	—	röster
				89	13	111	—	80	1	—	poströster
		57,4	42,6	16,1	12,0	29,3	—	39,5	3,1	—	%
	70	7 861	4 415	1 775	2 249	3 837	274	4 094	321	13	röster
			305	238	537	40	305	20	5	poströster	
		64,0	36,0	14,1	17,9	30,5	2,2	32,6	2,6	0,1	%
7. Lilla Edet 10 062	60	2 306	3 016	453	1 088	765	—	2 837	179	—	röster
				25	12	32	—	62	2	—	poströster
		43,3	56,7	8,5	20,4	14,4	—	53,3	3,4	—	%

		M, C, FP	S, VPK	M	C	FP	KDS	S	VPK	Övr	
8. Mark 29 025	70	2 550	3 132	341	1 527	682	20	2 930	202	—	röster
				67	87	84	1	218	16	—	poströster
		44,9	55,1	6,0	26,8	12,0	0,4	51,4	3,5	—	%
9. Mellerud 10 595	60	8 606	8 290	3 792	3 501	1 313	—	7 677	613	—	röster
				165	43	55	—	153	6	—	poströster
		50,9	49,1	22,4	20,7	7,8	—	45,4	3,6	—	%
10. Surte 17 637	70	9 771	8 816	3 247	5 050	1 474	232	8 221	595	2	röster
				388	247	193	24	421	38	1	poströster
		52,6	47,4	17,3	26,8	7,8	1,2	43,7	3,2	—	%
11. Svenljunga 9 731	60	4 489	2 528	887	2 503	1 099	—	2 499	29	—	röster
				57	36	57	—	61	—	—	poströster
		64,0	36,0	12,6	35,7	15,7	—	35,6	0,4	—	%
12. Tranemo 11 594	70	4 374	2 498	743	2 753	878	248	2 489	9	2	röster
				136	212	164	39	268	5	1	poströster
		63,6	36,4	10,4	38,7	12,3	3,5	34,9	0,1	—	%
13. Trollhättan 48 433	60	3 038	4 308	529	1 342	1 167	—	3 987	321	—	röster
				32	19	57	—	91	4	—	poströster
		41,4	58,6	7,2	18,3	15,9	—	54,3	4,4	—	%
14. Ulricehamn 21 285	70	4 336	5 142	519	2 089	1 728	182	4 700	442	3	röster
				93	123	243	24	372	36	1	poströster
		45,7	54,3	5,4	21,6	17,9	1,9	48,6	4,6	—	%
15. Vårgårda 7 806	60	4 084	1 984	1 616	1 915	553	—	1 944	40	—	röster
				80	31	26	—	43	—	—	poströster
		67,3	32,7	26,6	31,6	9,1	—	32,0	0,7	—	%
16. Vänersborg 32 580	70	4 309	1 985	1 316	2 308	685	132	1 971	14	2	röster
				164	110	99	7	152	4	—	poströster
		68,4	31,6	20,5	35,9	10,7	2,1	30,7	0,2	—	%
17. Värmdö 11 594	60	4 075	2 346	1 364	2 014	697	—	2 303	43	—	röster
				78	30	34	—	46	—	—	poströster
		63,5	36,5	21,2	31,4	10,9	—	35,9	0,7	—	%
18. Västervik 11 594	70	4 465	2 671	1 043	2 513	909	12	2 667	4	1	röster
				140	135	144	1	159	1	—	poströster
		62,6	37,4	14,6	35,1	12,7	0,2	37,3	0,1	—	%
19. Västervik 48 433	60	8 135	13 922	1 760	1 940	4 435	—	13 134	788	—	röster
				171	34	304	—	440	17	—	poströster
		36,9	63,1	8,0	8,8	20,1	—	59,5	3,6	—	%
20. Västervik 11 594	70	11 911	16 167	1 859	5 006	5 046	395	14 803	1 364	20	röster
				480	536	943	59	1 397	106	16	poströster
		42,4	57,6	6,5	17,6	17,7	1,4	52,0	4,8	0,1(v)	%
21. Västervik 21 285	60	9 549	3 906	3 406	3 611	2 532	—	3 815	91	—	röster
				156	44	110	—	76	1	—	poströster
		70,9	29,0	25,3	26,8	18,8	—	28,3	0,7	—	%
22. Västervik 21 285	70	9 968	3 813	2 776	4 867	2 325	329	3 720	93	24	röster
				389	295	316	38	251	7	5	poströster
		72,3	27,7	19,6	34,4	16,4	2,3	26,3	0,7	0,2v	%
23. Västervik 7 806	60	3 579	1 082	1 018	1 328	1 233	—	1 053	29	—	röster
				46	10	39	—	15	—	—	poströster
		76,8	23,2	21,8	28,5	26,5	—	22,6	0,6	—	%
24. Västervik 7 806	70	3 784	1 146	975	1 726	1 083	173	1 144	2	2	röster
				74	81	85	36	90	1	1	poströster
		76,7	23,3	19,1	33,8	21,2	3,4	22,4	0,1	—	%
25. Västervik 32 580	60	9 392	8 025	2 473	3 166	3 753	—	7 673	352	—	röster
				219	58	257	—	250	7	—	poströster
		53,9	46,1	14,2	18,2	21,6	—	44,1	2,0	—	%

		M, C, FP	S, VPK	M	C	FP	KDS	S	VPK	Övr	
17. Ämål 13 477	70	11 181	9 040	2 214 588	4 696 444	4 271 792	451 59	8 501 903	539 53	14 11	röster poströster
		55,3	44,7	10,7	22,7	20,6	2,2	41,1	2,6	0,1	%
	60	4 203	4 189	1 381 100	1 089 17	1 733 97	— —	4 029 104	160 2	— —	röster poströster
		50,1	49,9	16,5	13,0	20,7	—	48,0	1,9	—	%
	70	4 319	3 980	943 231	2 096 207	1 280 236	200 29	3 971 381	9 8	6 6	röster poströster
		52,0	48,0	11,1	24,6	15,0	2,4	46,7	0,1	0,1	%
Skaraborgs län											
1. Falköping 32 755	60	12 428	6 643	3 782 238	5 313 70	3 333 154	— —	6 392 157	251 3	— —	röster poströster
		65,2	34,8	19,8	27,9	17,5	—	33,5	1,3	—	%
	70	13 672	6 984	3 203 683	7 569 686	2 900 582	661 123	6 643 701	341 39	74 28	röster poströster
		66,2	33,8	15,0	35,4	13,6	3,1	31,1	1,6	0,3v	%
2. Grästorp 5 289	60	2 744	762	795 43	1 362 11	587 25	— —	739 12	23 —	— —	röster poströster
		78,3	21,7	22,7	38,8	16,7	—	21,1	0,7	—	%
	70	2 711	802	675 87	1 449 76	587 72	33 4	753 45	49 3	1 —	röster poströster
		77,2	22,8	19,0	40,9	16,5	0,9	21,2	1,4	—v	%
3. Gullspång 7 032	60	2 312	1 615	510 37	1 116 15	686 29	— —	1 585 31	30 —	— —	röster poströster
		58,9	41,1	13,0	28,4	17,5	—	40,4	0,8	—	%
	70	2 477	1 738	430 78	1 542 114	505 84	114 17	1 642 139	96 9	— —	röster poströster
		58,8	41,2	9,9	35,6	11,7	2,6	37,9	2,2	—v	%
4. Götene 11 936	60	4 270	3 182	993 55	1 575 18	1 702 65	— —	3 032 58	150 2	— —	röster poströster
		57,3	42,7	13,3	21,1	22,8	—	40,7	2,0	—	%
	70	4 141	3 016	1 033 116	1 955 139	1 153 146	429 48	2 795 181	221 17	5 3	röster poströster
		57,9	42,1	13,6	25,8	15,2	5,7	36,8	2,9	0,1	%
5. Habo 9 624	60	3 539	1 775	780 48	1 319 19	1 440 83	— —	1 750 55	25 —	— —	röster poströster
		66,6	33,4	14,7	24,8	27,1	—	32,9	0,5	—	%
	70	3 595	1 934	667 88	1 834 97	1 094 135	456 51	1 848 114	86 6	5 1	röster poströster
		65,0	35,0	11,1	30,6	18,3	7,6	30,9	1,4	0,1v	%
6. Hjo 7 352	60	2 750	1 852	790 57	1 087 17	873 50	— —	1 801 52	51 1	— —	röster poströster
		59,8	40,2	17,2	23,6	19,0	—	39,1	1,1	—	%
	70	2 628	1 890	708 96	1 254 69	666 84	272 31	1 798 114	92 7	— —	röster poströster
		58,2	41,8	14,8	26,2	13,9	5,7	37,5	1,9	—v	%
7. Karlsborg 8 438	60	2 851	2 871	680 79	942 18	1 229 82	— —	2 803 86	68 1	— —	röster poströster
		49,8	50,2	11,9	16,5	21,5	—	49,0	1,2	—	%
	70	2 889	2 617	549 131	1 389 109	951 128	126 14	2 611 200	6 5	2 1	röster poströster
		52,5	47,5	9,7	24,7	16,9	2,2	46,3	0,1	—	%
8. Lidköping 34 987	60	10 284	8 253	2 542 170	3 671 51	4 071 198	— —	7 499 187	754 10	— —	röster poströster
		55,5	44,5	13,7	19,8	22,0	—	40,5	4,1	—	%

		M, C, FP	S, VPK	M	C	FP	KDS	S	VPK	Övr	
9. Mariestad 24 794	70	11 323	9 515	2 328	5 065	3 930	480	8 342	1 173	169	röster
				482	406	694	76	840	94	19	poströster
		54,3	45,7	10,8	23,6	18,3	2,2	38,8	5,5	0,7	%
10. Skara 16 901	60	6 229	4 980	1 926	2 121	2 182	—	4 695	285	—	röster
				138	30	117	—	135	4	—	poströster
		55,6	44,4	17,2	18,9	19,5	—	41,9	2,5	—	%
11. Skövde 43 625	70	7 551	6 527	1 737	3 423	2 391	521	6 041	486	18	röster
				436	331	444	95	524	55	7	poströster
		53,6	46,4	11,9	23,4	16,4	3,6	41,3	3,3	0,1	%
12. Tibro 10 213	60	5 322	4 089	1 657	1 938	1 727	—	3 989	100	—	röster
				133	32	109	—	133	2	—	poströster
		56,6	43,4	17,6	20,6	18,4	—	42,4	1,1	—	%
13. Tidaholm 12 701	70	6 237	4 279	1 559	3 030	1 648	179	4 264	15	11	röster
				373	327	370	49	578	15	8	poströster
		59,3	40,7	14,6	28,3	15,4	1,7	39,8	0,1	0,1	%
14. Töreboda 10 214	60	11 213	9 266	3 106	3 739	4 368	—	8 711	555	—	röster
				268	67	280	—	285	10	—	poströster
		54,8	45,2	15,2	18,3	21,3	—	42,5	2,7	—	%
15. Vara 22 933	70	13 939	10 407	2 968	6 606	4 365	585	9 595	812	18	röster
				679	502	676	89	653	81	11	poströster
		57,3	42,7	11,9	26,5	17,5	2,3	38,5	3,3	0,1	%
1. Arvika 27 409	60	2 848	2 193	587	1 202	1 059	—	2 094	99	—	röster
				50	15	57	—	58	1	—	poströster
		56,5	43,5	11,6	23,8	21,0	—	41,5	2,0	—	%
2. Arvika 27 409	70	3 212	2 634	501	1 627	1 084	242	2 495	139	1	röster
				57	92	126	28	163	11	1	poströster
		54,9	45,1	8,2	26,7	17,8	4,0	41,0	2,3	—	%
3. Arvika 27 409	60	3 898	4 099	939	1 782	1 177	—	3 805	294	—	röster
				50	18	44	—	75	3	—	poströster
		48,7	51,3	11,7	22,3	14,7	—	47,6	3,7	—	%
4. Arvika 27 409	70	4 065	4 131	780	2 322	963	223	3 835	296	16	röster
				99	119	115	24	227	20	4	poströster
		49,6	50,4	9,2	27,5	11,4	2,6	45,5	3,5	0,2v	%
5. Arvika 27 409	60	4 235	2 307	1 046	2 193	996	—	2 224	83	—	röster
				68	30	45	—	59	1	—	poströster
		64,7	35,3	16,0	33,5	15,2	—	34,0	1,3	—	%
6. Arvika 27 409	70	4 141	2 254	820	2 619	702	116	2 247	7	2	röster
				166	185	130	22	184	2	2	poströster
		64,8	35,2	12,6	40,2	10,8	1,8	34,5	0,1	—	%
7. Arvika 27 409	60	11 203	3 031	3 476	5 310	2 417	—	2 914	117	1	röster
				151	54	87	—	58	1	—	poströster
		78,7	21,3	24,4	37,3	17,0	—	20,5	0,8	—	%
8. Arvika 27 409	70	11 503	3 284	3 321	6 139	2 043	219	3 089	195	6	röster
				418	309	242	24	181	13	2	poströster
		77,8	22,2	22,1	40,9	13,6	1,5	20,6	1,3	—v	%
Värmlands län											
1. Arvika 27 409	60	7 623	9 519	2 347	2 287	2 989	—	8 432	1 087	—	röster
				191	45	191	—	262	20	—	poströster
		44,5	55,5	13,7	13,3	17,4	—	49,2	6,3	—	%
2. Arvika 27 409	70	8 389	9 679	1 505	3 787	3 097	70	8 659	1 020	4	röster
				255	341	537	6	911	98	3	poströster
		46,4	53,6	8,3	20,9	17,1	0,4	47,7	5,6	—	%

		M, C, FP	S, VPK	M	C	FP	KDS	S	VPK	Övr	
2. Eda 9 999	60	2 525	4 003	760	1 102	663	—	3 669	334	—	röster
				59	21	44	—	119	6	—	poströster
		38,7	61,3	11,6	16,9	10,2	—	56,2	5,1	—	%
	70	2 645	3 844	594	1 471	580	16	3 624	220	3	röster
				107	99	74	11	281	18	3	poströster
		40,8	59,2	9,1	22,6	8,9	0,3	55,7	3,4	—	%
3. Filipstad 16 279	60	2 788	7 747	1 066	504	1 218	—	6 969	778	—	röster
				97	11	78	—	232	15	—	poströster
		26,5	73,5	10,1	4,8	11,6	—	66,2	7,4	—	%
	70	3 170	7 290	942	1 219	1 009	45	6 607	683	4	röster
				198	129	165	3	608	63	4	poströster
		30,3	69,7	9,0	11,6	9,6	0,4	62,9	6,5	—	%
4. Finnskoga- Dalby 4 438	60	971	2 762	416	224	331	—	2 305	457	—	röster
				56	6	25	—	93	10	—	poströster
		26,0	74,0	11,1	6,0	8,9	—	61,7	12,2	—	%
	70	827	2 133	194	471	162	13	1 758	375	1	röster
				38	37	21	2	151	31	—	poströster
		27,9	72,1	6,5	15,8	5,4	0,4	59,1	12,6	—v	%
5. Forshaga 9 508	60	1 723	4 388	459	654	610	—	3 991	397	—	röster
				33	11	25	—	99	7	—	poströster
		28,2	71,8	7,5	10,7	10,0	—	65,3	6,5	—	%
	70	2 031	4 256	363	1 085	583	25	3 932	324	2	röster
				62	89	98	1	313	27	1	poströster
		32,3	67,7	5,7	17,2	9,2	0,4	62,3	5,1	—	%
6. Grums 10 382	60	1 825	3 947	421	767	637	—	3 558	389	—	röster
				37	15	43	—	130	7	—	poströster
		31,6	68,4	7,3	13,3	11,0	—	61,6	6,7	—	%
	70	2 105	4 262	301	1 314	490	94	3 940	322	—	röster
				73	125	70	14	351	38	—	poströster
		33,1	66,9	4,7	20,3	7,6	1,5	61,0	5,0	—	%
7. Hagfors 14 782	60	1 692	7 401	628	320	744	—	6 222	1 179	—	röster
				52	6	46	—	202	21	—	poströster
		18,6	81,4	6,9	3,5	8,2	—	68,4	13,0	—	%
	70	1 898	7 714	351	931	616	43	6 695	1 019	19	röster
				67	76	100	6	571	82	5	poströster
		19,7	80,3	3,6	9,6	6,4	0,4	69,2	10,5	0,2v	%
8. Hammarö 10 728	60	1 230	4 729	382	197	651	—	4 252	477	—	röster
				37	4	44	—	140	10	—	poströster
		20,6	79,4	6,4	3,3	10,9	—	71,4	8,0	—	%
	70	2 018	4 734	398	758	862	3	4 330	404	9	röster
				75	67	157	2	416	43	5	poströster
		29,9	70,1	5,9	11,2	12,7	—	64,0	6,0	0,1	%
9. Karlstad 72 467	60	16 338	19 041	6 728	3 443	6 167	—	17 574	1 467	—	röster
				682	82	447	—	679	35	—	poströster
		46,2	53,8	19,0	9,7	17,4	—	49,7	4,1	—	%
	70	21 643	23 552	6 110	8 115	7 418	388	21 831	1 721	63	röster
				1 626	1 090	1 433	68	2 608	256	40	poströster
		47,9	52,1	13,4	17,8	16,3	0,9	47,8	3,8	0,1	%
10. Kil 8 291	60	2 401	1 883	641	1 020	740	—	1 752	131	—	röster
				45	18	44	—	53	2	—	poströster
		56,0	44,0	15,0	23,8	17,3	—	40,9	3,1	—	%
	70	2 850	2 242	506	1 323	1 021	65	2 081	161	2	röster
				50	57	129	15	184	16	2	poströster
		56,0	44,0	9,8	25,6	19,8	1,3	40,3	3,1	—	%

		M, C, FP	S, VPK	M	C	FP	KDS	S	VPK	Övr	
11. Kristinehamn 27 876	60	6 752	9 425	2 576	1 508	2 668	—	8 653	772	—	röster
		41,7	58,3	253	35	192	—	350	18	—	poströster
	70	7 535	9 864	1 814	2 965	2 756	264	9 057	807	11	röster
		43,3	56,7	422	338	574	34	1 148	85	8	poströster
				10,3	16,8	15,6	1,5	51,2	4,6	0,1	%
12. Kyrkheden 6 911	60	1 958	3 141	694	864	400	—	2 693	448	—	röster
		38,4	61,6	29	9	13	—	42	4	—	poströster
	70	2 070	2 724	370	1 470	230	89	2 406	318	—	röster
		43,2	56,8	26	77	23	7	91	7	—	poströster
				7,6	30,1	4,7	1,8	49,3	6,5	—	%
13. Munkfors 5 726	60	847	3 147	240	235	372	—	2 910	237	—	röster
		21,2	78,8	20	5	21	—	80	3	—	poströster
	70	964	2 985	125	368	471	1	2 812	173	1	röster
		24,4	75,6	29	32	85	1	309	5	1	poströster
				3,2	9,3	11,9	—	71,2	4,4	—	%
14. Storfors 5 540	60	1 006	2 432	339	380	287	—	2 308	124	—	röster
		29,3	70,7	22	7	16	—	63	2	—	poströster
	70	1 248	2 294	251	612	385	5	2 252	42	5	röster
		35,2	64,8	52	65	57	3	203	3	3	poströster
				7,1	17,2	10,8	0,1	63,4	1,2	0,1	%
15. Sunne 14 090	60	5 745	4 244	1 729	2 737	1 279	—	4 085	159	—	röster
		57,5	42,5	100	37	58	—	91	1	—	poströster
	70	5 816	3 656	1 212	3 402	1 202	96	3 516	140	4	röster
		61,4	38,6	144	132	105	14	199	7	3	poströster
				12,7	35,5	12,6	1,0	36,7	1,5	—	%
16. Säffle 20 213	60	5 844	5 322	1 683	2 527	1 634	—	4 867	455	—	röster
		52,3	47,7	145	49	107	—	153	8	—	poströster
	70	6 940	5 414	1 153	4 508	1 279	275	4 986	428	4	röster
		56,2	43,8	261	461	309	66	608	36	3	poströster
				9,1	35,7	10,1	2,2	39,5	3,4	—	%
17. Torsby 10 403	60	2 788	4 267	1 242	961	585	—	3 279	988	—	röster
		39,5	60,5	76	14	29	—	70	14	—	poströster
	70	3 115	3 675	784	1 793	538	84	3 072	603	64	röster
		45,9	54,1	149	143	85	12	262	49	15	poströster
				11,3	25,8	7,8	1,2	44,3	8,7	0,9v	%
18. Årjäng 9 989	60	3 845	2 196	1 216	1 457	1 172	—	2 076	120	—	röster
		63,6	36,4	67	18	49	—	41	2	—	poströster
	70	3 668	2 035	764	1 915	989	279	1 964	71	1	röster
		64,3	35,7	103	102	116	46	168	5	1	poströster
				12,8	32,0	16,5	4,7	32,8	1,2	—	%
Örebro län											
1. Askersund 11 198	60	3 590	4 014	742	1 670	1 178	—	3 890	124	—	röster
		47,2	52,8	73	30	62	—	101	2	—	poströster
	70	3 341	3 686	536	2 126	679	289	3 524	162	11	röster
		47,5	52,5	158	257	154	59	453	19	2	poströster
				7,3	29,0	9,3	3,9	48,1	2,2	0,2v	%

	M, C, FP	S, VPK	M	C	FP	KDS	S	VPK	Övr		
2. Degerfors 11 860	60	1 876	4 499	359	751	766	—	4 072	427	—	röster
				35	16	49	—	118	9	—	poströster
		29,4	70,6	5,6	11,8	12,0	—	63,9	6,7	—	%
	70	2 232	5 141	355	1 284	593	146	4 764	377	4	röster
			90	149	128	22	381	29	3	poströster	
	30,3	69,7	4,7	17,1	7,9	1,9	63,3	5,0	0,1	%	
3. Hallsberg 16 895	60	4 151	5 480	837	1 624	1 690	—	5 206	274	1	röster
				92	33	102	—	145	6	—	poströster
		43,1	56,9	8,7	16,9	17,5	—	54,0	2,8	—	%
	70	4 480	5 849	676	2 464	1 340	280	5 502	347	7	röster
			149	226	272	61	596	35	4	poströster	
	43,4	56,6	6,4	23,2	12,6	2,6	51,8	3,3	0,1	%	
4. Hällefors 11 850	60	1 259	4 483	389	251	619	—	3 954	529	—	röster
				45	4	39	—	131	12	—	poströster
		21,9	78,1	6,8	4,4	10,8	—	68,9	9,2	—	%
	70	1 770	5 229	313	826	631	117	4 531	698	4	röster
			90	97	108	31	481	55	4	poströster	
	25,3	74,7	4,4	11,6	8,9	1,6	63,6	9,8	0,1	%	
5. Karlskoga 39 508	60	6 487	13 537	1 624	1 512	3 351	—	11 976	1 561	—	röster
				199	37	228	—	385	38	—	poströster
		32,4	67,6	8,1	7,6	16,7	—	59,8	7,8	—	%
	70	8 329	15 433	1 775	3 532	3 022	275	13 565	1 868	21	röster
			493	434	598	34	1 301	138	13	poströster	
	35,1	64,9	7,4	14,7	12,6	1,1	56,4	7,8	0,1	%	
6. Kumla 16 271	60	3 967	5 450	858	1 126	1 983	—	4 980	470	—	röster
				75	18	94	—	112	9	—	poströster
		42,1	57,9	9,1	12,0	21,1	—	52,9	5,0	—	%
	70	4 344	5 531	733	2 126	1 485	397	4 996	535	9	röster
			116	135	160	56	367	48	5	poströster	
	44,0	56,0	7,1	20,7	14,4	3,9	48,6	5,2	0,1	%	
7. Laxå 9 553	60	1 730	2 951	331	608	791	—	2 737	214	2	röster
				37	13	55	—	84	4	—	poströster
		37,0	63,0	7,1	13,0	16,9	—	58,4	4,6	—	%
	70	1 966	3 198	273	1 044	649	195	2 889	309	11	röster
			56	96	111	31	276	27	2	poströster	
	38,1	61,9	5,1	19,4	12,1	3,6	53,8	5,8	0,2v	%	
8. Lindesberg 24 205	60	6 869	7 716	1 303	3 316	2 250	—	7 316	400	—	röster
				132	62	128	—	198	7	—	poströster
		47,1	52,9	8,9	22,7	15,4	—	50,2	2,7	—	%
	70	7 281	8 032	1 159	4 158	1 964	383	7 551	481	2	röster
			308	393	406	75	916	49	2	poströster	
	47,5	52,5	7,4	26,5	12,5	2,4	48,1	3,1	—	%	
9. Ljusnarsberg 7 442	60	1 567	3 728	320	642	605	—	3 357	371	—	röster
				36	14	38	—	107	8	—	poströster
		29,6	70,4	6,0	12,1	11,4	—	63,4	7,0	—	%
	70	1 466	3 162	179	841	446	109	2 791	371	5	röster
			70	109	93	14	305	24	4	poströster	
	31,7	68,3	3,8	17,7	9,4	2,3	58,9	7,8	0,1	%	
10. Nora 9 031	60	2 506	3 922	559	820	1 127	—	3 640	282	1	röster
				61	16	69	—	106	6	—	poströster
		39,0	61,0	8,7	12,8	17,5	—	56,6	4,4	—	%
	70	2 305	3 179	434	1 178	693	173	2 885	294	9	röster
			119	132	145	33	338	32	2	poströster	
	42,0	58,0	7,7	20,8	12,2	3,1	50,9	5,2	0,2v	%	

		M, C, FP	S, VPK	M	C	FP	KDS	S	VPK	Övr	
11. Örebro 117 884	60	28 982	33 172	7 766	7 017	14 199	—	31 471	1 701	2	röster
				826	147	857	—	921	36	—	poströster
		46,6	53,4	12,5	11,3	22,8	—	50,6	2,7	—	%
	70	34 593	37 697	6 628	14 373	13 592	1 649	35 710	1 987	542	röster
				1 890	1 806	2 952	316	5 129	340	96	poströster
		47,9	52,1	8,9	19,3	18,2	2,2	47,9	2,7	0,7(v)	%
Västmanlands län											
1. Arboga 14 882	60	3 420	4 508	972	1 054	1 394	—	4 226	282	—	röster
				84	13	76	—	106	5	—	poströster
		43,1	56,9	12,3	13,3	17,6	—	53,3	3,6	—	%
	70	3 882	5 269	733	1 808	1 341	106	4 948	321	18	röster
				180	175	235	17	482	31	5	poströster
		42,4	57,6	7,9	19,5	14,5	1,1	53,3	3,5	0,2v	%
2. Fagersta 16 982	60	2 053	5 936	625	353	1 075	—	5 530	406	—	röster
				73	6	81	—	206	8	—	poströster
		25,7	74,3	7,8	4,4	13,5	—	69,2	5,1	—	%
	70	2 962	6 653	627	1 013	1 322	103	6 084	569	10	röster
				221	147	322	16	761	77	4	poströster
		30,8	69,2	6,4	10,4	13,6	1,1	62,5	5,9	0,1	%
3. Hallsta- hammar 19 029	60	2 010	5 822	547	613	850	—	5 353	469	1	röster
				54	8	54	—	160	9	—	poströster
		25,7	74,3	7,0	7,8	10,9	—	68,3	6,0	—	%
	70	3 032	7 003	685	1 253	1 094	133	6 308	695	8	röster
				142	106	177	26	615	63	5	poströster
		30,2	69,8	6,7	12,3	10,8	1,3	62,0	6,8	0,1	%
4. Heby 13 336	60	4 320	4 046	786	2 442	1 092	—	3 693	353	3	röster
				83	26	53	—	75	4	—	poströster
		51,6	48,4	9,4	29,2	13,0	—	44,1	4,2	—	%
	70	4 286	4 034	359	3 118	809	119	3 702	332	3	röster
				54	187	112	31	255	28	2	poströster
		51,5	48,5	4,3	36,9	9,6	1,4	43,9	3,9	—	%
5. Kungsör 8 235	60	1 750	2 343	346	607	797	—	2 157	186	—	röster
				21	5	31	—	37	2	—	poströster
		42,8	57,2	8,5	14,8	19,5	—	52,7	4,5	—	%
	70	2 169	2 745	323	1 044	802	6	2 513	232	—	röster
				82	119	126	5	227	20	—	poströster
		44,1	55,9	6,6	21,2	16,3	0,1	51,1	4,7	—	%
6. Köping 29 672	60	4 958	8 461	1 283	1 862	1 813	—	7 798	663	—	röster
				141	31	128	—	260	14	—	poströster
		36,9	63,1	9,6	13,9	13,5	—	58,1	4,9	—	%
	70	5 756	9 866	1 032	2 827	1 897	398	9 219	647	181	röster
				288	301	1 134	62	1 210	89	33	poströster
		36,8	63,2	6,4	17,4	11,7	2,5	56,9	4,0	1,1	%
7. Norberg 6 809	60	1 134	3 029	327	404	403	—	2 814	215	—	röster
				31	5	23	—	78	4	—	poströster
		27,2	72,8	7,9	9,7	9,7	—	67,6	5,2	—	%
	70	1 223	2 888	308	603	312	89	2 633	255	1	röster
				100	65	59	13	286	26	—	poströster
		29,7	70,3	7,3	14,4	7,4	2,1	62,7	6,1	—	%
8. Sala 19 666	60	6 689	5 007	1 283	3 454	1 952	—	4 792	215	—	röster
				119	47	117	—	135	4	—	poströster
		57,2	42,8	11,0	29,5	16,7	—	41,0	1,8	—	%
	70	7 018	5 139	994	4 214	1 810	158	4 889	250	168	röster
				198	334	315	33	486	35	25	poströster
		57,7	42,3	8,0	33,7	14,5	1,3	39,2	2,0	1,3	%

	M, C, FP	S, VPK	M	C	FP	KDS	S	VPK	Övr		
9. Skinnskatteberg 5 488	60	990	2 464	193	453	344	—	2 271	193	2	röster
				19	7	23	—	65	4	—	poströster
		28,7	71,3	5,6	13,1	10,0	—	65,7	5,6	0,1	%
	70	978	2 218	188	543	247	16	2 050	168	3	röster
				36	54	35	1	179	16	3	poströster
		30,6	69,4	5,8	16,9	7,7	0,5	63,8	5,2	0,1	%
10. Surahammar 10 993	60	1 250	4 646	334	373	543	—	4 276	370	—	röster
				33	5	36	—	130	7	—	poströster
		21,2	78,8	5,7	6,3	9,2	—	72,5	6,3	—	%
	70	1 476	4 390	275	695	506	60	3 942	448	4	röster
				79	85	107	9	391	29	—	poströster
		25,2	74,8	4,6	11,7	8,5	1,0	66,5	7,6	0,1	%
11. Västerås 116 673	60	18 571	28 384	5 809	3 618	9 144	—	26 510	1 874	133	röster
				622	58	630	—	870	39	15	poströster
		39,6	60,4	12,3	7,7	19,4	—	56,3	4,0	0,3	%
	70	27 447	35 998	5 458	9 876	12 113	1 043	32 697	3 301	116	röster
				1 479	1 269	2 248	170	3 599	338	65	poströster
		43,3	56,7	8,4	15,3	18,8	1,6	50,6	5,1	0,2	%
Kopparbergs län											
1. Avesta 28 249	60	5 528	10 032	1 146	2 463	1 919	—	8 983	1 049	—	röster
				121	50	121	—	306	18	—	poströster
		35,5	64,5	7,4	15,8	12,3	—	57,7	6,7	—	%
	70	6 391	10 495	772	4 087	1 532	377	9 431	1 064	26	röster
				223	527	329	99	1 215	123	12	poströster
		37,8	62,2	4,5	23,6	8,9	2,2	54,5	6,2	0,2	%
2. Borlänge 43 989	60	7 589	13 484	1 791	2 974	2 824	—	12 472	1 012	2	röster
				173	55	161	—	384	16	—	poströster
		36,0	64,0	8,5	14,1	13,4	—	59,2	4,8	—	%
	70	10 020	15 855	1 403	6 248	2 369	516	14 640	1 215	14	röster
				354	702	447	70	1 842	159	12	poströster
		38,7	61,3	5,3	23,7	9,0	2,0	55,4	4,6	0,1	%
3. Falun 46 846	60	12 373	12 070	3 396	3 589	5 388	—	11 187	883	2	röster
				391	80	368	—	400	18	—	poströster
		50,6	49,4	13,9	14,7	22,0	—	45,8	3,6	—	%
	70	15 007	12 880	2 940	7 367	4 700	538	11 829	1 051	121	röster
				753	747	903	91	1 316	138	35	poströster
		53,8	46,2	10,3	25,8	16,5	1,9	41,4	3,7	0,4	%
4. Gagnef 8 199	60	2 278	2 642	309	1 343	626	—	2 519	123	—	röster
				27	21	28	—	51	1	—	poströster
		46,3	53,7	6,3	27,3	12,7	—	51,2	2,5	—	%
	70	2 618	2 544	216	2 021	381	124	2 391	153	1	röster
				38	126	46	14	164	10	—	poströster
		50,7	49,3	4,1	38,2	7,2	2,3	45,2	2,9	—v	%
5. Hedemora 16 814	60	4 348	5 948	1 023	2 069	1 256	—	5 597	351	—	röster
				97	36	72	—	170	5	—	poströster
		42,2	57,8	9,9	20,1	12,2	—	54,4	3,4	—	%
	70	4 651	5 653	686	2 951	1 014	245	5 253	400	3	röster
				158	261	198	18	477	45	2	poströster
		45,1	54,9	6,5	28,0	9,6	2,3	49,8	3,8	—	%
6. Leksand 12 339	60	4 185	3 257	898	1 758	1 529	—	3 207	50	—	röster
				75	29	79	—	77	1	—	poströster
		56,2	43,8	12,1	23,6	20,5	—	43,1	0,7	—	%
	70	4 577	3 406	589	2 778	1 210	261	3 253	153	9	röster
				126	221	183	37	285	13	3	poströster
		57,3	42,7	7,1	33,7	14,7	3,2	39,4	1,9	0,1v	%

		M, C, FP	S, VPK	M	C	FP	KDS	S	VPK	Övr	
7. Ludvika 33 489	60	5 666	13 930	1 620	1 509	2 537	—	12 140	1 790	4	röster
				171	37	165	—	421	38	—	poströster
		28,9	71,1	8,3	7,7	12,9	—	61,9	9,1	—	%
8. Malung 12 289	70	6 538	13 939	1 166	3 603	1 769	233	11 906	2 033	53	röster
				343	424	320	45	1 244	164	12	poströster
		31,9	68,1	5,6	17,4	8,5	1,1	57,3	9,8	0,3	%
9. Mora 17 131	60	3 314	4 210	853	1 218	1 243	—	4 039	171	1	röster
				75	20	65	—	108	2	—	poströster
		44,0	56,0	11,3	16,2	16,5	—	53,7	2,3	—	%
10. Orsa 8 815	70	3 768	4 181	506	2 180	1 082	70	3 996	185	1	röster
				100	189	125	6	260	23	1	poströster
		47,4	52,6	6,3	27,1	13,5	0,9	49,8	2,3	—	%
11. Rättvik 8 962	60	4 721	4 259	1 090	2 380	1 251	—	4 016	243	—	röster
				75	30	50	—	83	2	—	poströster
		52,6	47,4	12,1	26,5	13,9	—	44,7	2,7	—	%
12. Smedje- backen 13 263	70	6 008	4 628	926	3 987	1 095	121	4 186	442	7	röster
				180	287	150	15	336	34	2	poströster
		56,5	43,5	8,6	37,0	10,2	1,1	38,9	4,1	0,1v	%
13. Säter 9 817	60	2 421	2 933	532	1 156	733	—	2 417	516	—	röster
				43	17	34	—	62	7	—	poströster
		45,2	54,8	9,9	21,6	13,7	—	45,1	9,6	—	%
14. Vansbro 9 028	70	2 748	2 836	327	1 900	521	85	2 364	472	9	röster
				68	139	74	12	201	39	3	poströster
		49,2	50,8	5,8	33,5	9,2	1,5	41,6	8,3	0,2v	%
15. Älvdalen 8 962	60	2 741	2 291	654	1 069	1 018	—	2 210	81	—	röster
				60	18	49	—	62	1	—	poströster
		54,5	45,5	13,0	21,2	20,2	—	43,9	1,6	—	%
16. Älvdalen 8 962	70	3 110	2 173	531	1 903	676	164	2 161	12	1	röster
				111	153	84	33	191	8	1	poströster
		58,9	41,1	9,7	34,9	12,4	3,0	39,7	0,2	—	%
17. Älvdalen 8 962	60	2 208	5 354	575	923	710	—	4 911	443	2	röster
				45	13	30	—	115	5	—	poströster
		29,2	70,8	7,6	12,2	9,4	—	64,9	5,9	—	%
18. Älvdalen 8 962	70	2 546	5 389	398	1 437	711	77	5 039	350	4	röster
				102	174	123	16	483	43	1	poströster
		32,1	67,9	5,0	17,9	8,9	1,0	62,9	4,4	—	%
19. Älvdalen 8 962	60	3 180	2 477	498	1 829	853	—	2 329	148	—	röster
				45	32	43	—	62	2	—	poströster
		56,2	43,8	8,8	32,3	15,1	—	41,2	2,6	—	%
20. Älvdalen 8 962	70	3 387	2 641	419	2 272	696	214	2 633	8	6	röster
				63	156	92	30	235	2	4	poströster
		56,2	43,8	6,7	36,4	11,1	3,4	42,1	0,1	0,1	%
21. Älvdalen 8 962	60	2 637	3 324	573	1 272	792	—	2 876	448	—	röster
				39	16	33	—	60	5	—	poströster
		44,2	55,8	9,6	21,3	13,3	—	48,2	7,5	—	%
22. Älvdalen 8 962	70	2 732	2 893	306	1 873	553	226	2 521	372	66	röster
				63	134	63	21	178	14	2	poströster
		48,6	51,4	5,2	31,7	9,3	3,8	42,6	6,3	1,1	%
23. Älvdalen 8 962	60	2 378	2 678	431	1 064	883	—	2 420	258	—	röster
				40	32	47	—	69	4	—	poströster
		47,0	53,0	8,5	21,0	17,5	—	47,9	5,1	—	%
24. Älvdalen 8 962	70	2 822	2 646	256	1 873	693	96	2 377	269	5	röster
				58	162	113	15	223	24	1	poströster
		51,6	48,4	4,6	33,6	12,4	1,7	42,7	4,8	0,1v	%

		M, C, FP	S, VPK	M	C	FP	KDS	S	VPK	Övr	
Gävleborgs län											
1. Bergsjö 11 469	60	3 731	3 797	378	2 397	956	—	3 182	615	2	röster
				27	32	46	—	73	6	—	poströster
		49,5	50,5	5,0	31,8	12,7	—	42,3	8,2	—	%
	70	3 635	3 741	234	2 748	653	206	3 169	572	12	röster
				48	188	93	22	247	33	2	poströster
		49,3	50,7	3,1	36,2	8,6	2,7	41,7	7,5	0,2v	%
2. Bollnäs 33 039	60	7 615	9 233	1 451	3 187	2 977	—	7 864	1 369	—	röster
				132	54	183	—	238	17	—	poströster
		45,2	54,8	8,6	18,9	17,7	—	46,7	8,1	—	%
	70	9 647	11 070	911	5 987	2 749	397	9 370	1 700	12	röster
				213	506	474	90	1 031	181	7	poströster
		46,6	53,4	4,3	28,3	13,0	1,9	44,5	8,0	0,1	%
3. Gävle 84 625	60	16 203	27 478	4 847	2 886	8 470	—	24 847	2 631	93	röster
				458	53	531	—	768	33	—	poströster
		37,1	62,9	11,1	6,6	19,3	—	56,8	6,0	0,2	%
	70	19 190	31 103	3 770	7 656	7 764	706	28 229	2 874	375	röster
				1 129	927	1 512	101	3 184	242	69	poströster
		38,2	61,8	7,3	14,9	15,1	1,4	54,9	5,6	0,7	%
4. Hofors 15 705	60	2 024	6 195	585	552	887	—	4 854	1 341	10	röster
				67	12	64	—	177	19	—	poströster
		24,6	75,4	7,1	6,7	10,8	—	59,0	16,3	0,1	%
	70	2 543	6 742	454	1 354	735	1	5 403	1 339	11	röster
				83	139	112	1	436	82	9	poströster
		27,4	72,6	4,9	14,6	7,9	—	58,1	14,4	0,1	%
5. Hudiksvall 36 367	60	10 021	12 611	1 633	5 850	2 538	—	10 140	2 471	—	röster
				152	101	160	—	311	31	—	poströster
		44,3	55,7	7,2	25,8	11,2	—	44,8	10,9	—	%
	70	10 231	11 666	1 201	7 234	1 796	330	9 547	2 119	15	röster
				310	589	353	43	984	145	12	poströster
		46,7	53,3	5,4	32,5	8,1	1,5	42,9	9,5	0,1	%
6. Ljusdal 22 524	60	5 348	8 774	1 018	2 632	1 698	—	6 854	1 920	—	röster
				108	46	121	—	234	25	—	poströster
		37,9	62,1	7,2	18,6	12,0	—	48,5	13,6	—	%
	70	5 758	8 171	666	3 592	1 500	194	6 379	1 792	11	röster
				160	304	269	18	582	120	4	poströster
		41,3	58,7	4,7	25,4	10,6	1,4	45,1	12,7	0,1	%
7. Ockelbo 6 752	60	1 797	2 709	335	992	470	—	2 462	247	—	röster
				25	14	22	—	61	2	—	poströster
		39,9	60,1	7,4	22,0	10,4	—	54,6	5,5	—	%
	70	1 908	2 506	262	1 251	395	1	2 500	6	1	röster
				54	59	56	—	133	3	1	poströster
		43,2	56,8	5,9	28,3	8,9	—	56,6	0,1	—	%
8. Ovanåker 7 856	60	2 071	2 656	377	874	820	—	2 519	137	—	röster
				26	11	39	—	53	1	—	poströster
		43,8	56,2	8,0	18,5	17,3	—	53,3	2,9	—	%
	70	2 323	2 637	277	1 300	746	175	2 627	10	—	röster
				33	77	110	13	125	6	—	poströster
		46,8	53,2	5,4	25,3	14,5	3,4	51,2	0,2	—	%
9. Sandviken 43 663	60	7 091	15 964	1 860	2 329	2 902	—	14 038	1 926	1	röster
				160	37	164	—	386	22	—	poströster
		30,8	69,2	8,1	10,1	12,6	—	60,9	8,4	—	%
	70	8 946	17 861	1 678	4 687	2 581	302	15 742	2 119	24	röster
				355	345	432	31	1 537	178	21	poströster
		33,4	66,6	6,2	17,3	9,5	1,1	58,0	7,8	0,1	%

		M, C, FP	S, VPK	M	C	FP	KDS	S	VPK	Övr	
10. Söderhamn	60	5 718	13 859	1 392	2 136	2 190	—	11 491	2 368	4	röster
31 896				127	37	133	—	344	30	—	poströster
		29,2	70,8	7,1	10,9	11,2	—	58,7	12,1	—	%
	70	6 557	14 028	1 221	3 680	1 656	203	11 830	2 198	19	röster
				405	473	378	35	1 641	169	11	poströster
		31,9	68,1	5,9	17,7	8,0	1,0	56,9	10,6	0,1	%
Västernorrlands län											
1. Härnösand	60	7 709	8 642	2 261	2 729	2 719	—	7 845	797	1	röster
27 057				308	80	207	—	351	17	—	poströster
		47,1	52,9	13,8	16,7	16,6	—	48,0	4,9	—	%
	70	8 458	8 735	2 085	4 643	1 730	373	7 920	815	23	röster
				888	992	645	98	1 722	134	18	poströster
		49,2	50,8	11,9	26,4	9,8	2,1	45,0	4,6	0,1	%
2. Kramfors	60	7 366	14 783	1 367	4 446	1 553	—	12 187	2 596	3	röster
29 106				139	92	85	—	388	42	—	poströster
		33,3	66,7	6,2	20,1	7,0	—	55,0	11,7	—	%
	70	6 840	13 384	927	5 094	819	379	11 555	1 829	107	röster
				249	599	157	53	1 192	178	32	poströster
		33,8	66,2	4,5	24,6	4,0	1,8	55,8	8,8	0,5v	%
3. Sollefteå	60	8 790	15 225	2 220	5 026	1 544	—	13 589	1 636	—	röster
27 554				339	166	138	—	705	40	—	poströster
		36,6	63,4	9,2	20,9	6,4	—	56,6	6,8	—	%
	70	8 303	14 440	1 438	5 915	950	358	12 853	1 587	21	röster
				465	872	224	63	1 683	197	7	poströster
		36,5	63,5	6,2	25,6	4,1	1,5	55,6	6,9	0,1v	%
4. Sundsvall	60	17 235	27 601	4 225	4 894	8 116	—	24 331	3 270	1	röster
90 896				472	113	508	—	897	60	—	poströster
		38,4	61,6	9,4	10,9	18,1	—	54,3	7,3	—	%
	70	21 221	31 363	3 578	10 591	7 052	981	27 535	3 828	79	röster
				1 085	1 437	1 542	159	3 307	434	27	poströster
		40,4	59,6	6,7	19,7	13,1	1,8	51,3	7,1	0,2v	%
5. Timrå	60	4 124	8 616	801	1 887	1 436	—	7 808	808	—	röster
17 811				84	40	82	—	258	13	—	poströster
		32,4	67,6	6,3	14,8	11,3	—	61,3	6,3	—	%
	70	4 416	8 861	428	2 858	1 130	342	7 881	980	4	röster
				103	402	207	58	919	94	4	poströster
		33,3	66,7	3,1	21,0	8,3	2,5	57,9	7,2	—	%
6. Ånge	60	3 733	6 876	671	1 802	1 260	—	5 883	993	—	röster
15 052				75	42	76	—	213	17	—	poströster
		35,2	64,8	6,3	17,0	11,9	—	55,5	9,4	—	%
	70	3 532	6 242	295	2 393	844	239	5 407	835	2	röster
				71	334	209	66	766	79	2	poströster
		36,1	63,9	2,9	23,9	8,4	2,4	54,0	8,3	—	%
7. Örnsköldsvik	60	14 948	19 829	2 806	6 034	6 108	—	18 590	1 239	2	röster
60 521				289	128	349	—	620	20	—	poströster
		43,0	57,0	8,1	17,3	17,6	—	53,5	3,6	—	%
	70	15 189	21 528	2 087	8 716	4 386	1 996	19 954	1 574	56	röster
				559	916	780	216	1 996	181	38	poströster
		41,4	58,6	5,4	22,5	11,3	5,1	51,5	4,1	0,1	%
Jämtlands län											
1. Berg	60	3 376	2 841	809	1 965	602	—	2 677	164	—	röster
9 395				55	39	31	—	90	3	—	poströster
		54,3	45,7	13,0	31,6	9,7	—	43,1	2,6	—	%

		M, C, FP	S, VPK	M	C	FP	KDS	S	VPK	Övr	
2. Bräcke 9 983	70	3 326	2 555	583 82	2 154 157	589 75	115 15	2 378 180	177 13	29 6	röster poströster
		56,6	43,4	9,7	35,8	9,8	1,9	39,5	2,9	0,5v	%
	60	2 588	4 449	778 65	1 195 30	615 38	—	4 254 180	195 4	—	röster poströster
		36,8	63,2	11,1	17,0	8,7	—	60,5	2,8	—	%
3. Hammarstrand 8 517	70	2 422	4 221	424 83	1 509 188	489 93	1 1	3 927 538	294 27	4 3	röster poströster
		36,5	63,5	6,4	22,7	7,4	—	59,1	4,4	0,1	%
	60	2 129	3 976	522 49	1 141 30	466 31	—	3 769 173	207 5	—	röster poströster
		34,9	65,1	8,6	18,7	7,6	—	61,7	3,4	—	%
4. Järpen 9 556	70	2 069	3 477	451 105	1 333 169	285 61	68 14	3 259 430	218 28	20 7	röster poströster
		37,3	62,7	8,0	23,7	5,1	1,2	57,8	3,9	0,4v	%
	60	3 057	3 047	770 66	1 061 28	1 226 77	—	2 919 127	128 3	—	röster poströster
		50,1	49,9	12,6	17,4	20,1	—	47,8	2,1	—	%
5. Krokom 12 945	70	3 372	2 786	587 160	1 799 280	986 178	69 26	2 778 367	8 7	3 1	röster poströster
		54,8	45,2	9,4	28,9	15,8	1,1	44,6	0,1	—	%
	60	4 520	4 540	1 201 95	2 135 52	1 184 67	—	4 340 171	200 5	—	röster poströster
		49,9	50,1	13,3	23,6	13,1	—	47,9	2,2	—	%
6. Strömsund 18 551	70	4 191	3 987	778 140	2 458 234	955 157	244 40	3 760 374	227 22	28 8	röster poströster
		51,2	48,8	9,2	29,1	11,3	2,9	44,5	2,7	0,3v	%
	60	3 302	5 727	891 91	1 624 51	787 59	—	5 576 293	151 5	1	röster poströster
		36,6	63,4	9,9	18,0	8,7	—	61,7	1,7	—	%
7. Sveg 12 974	70	3 080	5 051	492 105	1 831 213	757 148	119 23	4 863 584	188 22	59 19	röster poströster
		37,9	62,1	5,9	22,0	9,1	1,4	58,5	2,3	0,7v	%
	60	2 458	5 327	715 60	785 19	958 58	—	4 902 208	425 10	—	röster poströster
		31,6	68,4	9,2	10,1	12,3	—	63,0	5,5	—	%
8. Östersund 49 672	70	2 667	5 123	393 78	1 549 165	725 132	104 19	4 643 516	480 52	43 13	röster poströster
		34,2	65,8	5,0	19,5	9,1	1,3	58,5	6,0	0,5v	%
	60	13 273	12 599	4 713 473	3 925 116	4 635 347	—	12 054 627	545 15	11 8	röster poströster
		51,3	48,7	18,2	15,2	17,9	—	46,6	2,1	—	%
	70	15 001	15 183	3 442 987	7 151 1 059	4 408 1 078	549 129	14 388 2 207	795 140	170 79	röster poströster
		49,7	50,3	11,1	23,2	14,3	1,8	46,6	2,6	0,5	%
Västerbottens län											
1. Lycksele 14 619	60	4 064	4 757	985 92	595 14	2 484 148	—	4 582 236	175 6	—	röster poströster
		46,1	53,9	11,2	6,7	28,1	—	51,9	2,0	—	%
	70	3 535	4 691	591 96	1 218 104	1 726 232	806 109	4 465 748	226 21	47 19	röster poströster
		43,0	57,0	6,5	13,4	19,0	8,9	49,2	2,5	0,5v	%
2. Nordmaling 8 159	60	2 961	2 606	723 45	1 205 18	1 033 41	—	2 573 87	33 1	—	röster poströster
		53,2	46,8	13,0	21,6	18,6	—	46,2	0,6	—	%

		M, C, FP	S, VPK	M	C	FP	KDS	S	VPK	Övr	
	70	2 719	2 464	516	1 426	777	274	2 462	2	4	röster
				77	143	102	35	227	2	4	poströster
		52,5	47,5	9,5	26,1	14,2	5,0	45,1	—	0,1	%
3. Norsjö	60	2 798	3 598	581	626	1 591	—	3 300	298	—	röster
10 892				47	10	71	—	126	6	—	poströster
		43,7	56,3	9,1	9,8	24,9	—	51,6	4,7	—	%
	70	2 900	3 313	417	1 013	1 470	211	2 930	383	10	röster
				44	133	219	40	324	19	8	poströster
		46,7	53,3	6,5	15,7	22,8	3,3	45,5	6,0	0,1	%
4. Robertsfors	60	3 568	1 932	489	1 864	1 215	—	1 912	20	—	röster
7 571				28	25	42	—	57	—	—	poströster
		64,9	35,1	8,9	33,9	22,1	—	34,8	0,4	—	%
	70	3 195	1 768	372	1 957	866	171	1 720	48	4	röster
				42	114	81	16	113	4	3	poströster
		64,4	35,6	7,2	38,1	16,9	3,3	33,5	0,9	0,1v	%
5. Skellefteå	60	18 672	21 225	5 300	7 037	6 335	—	20 274	951	3	röster
71 539				375	122	284	—	776	21	—	poströster
		46,8	53,2	13,3	17,6	15,9	—	50,8	2,4	—	%
	70	20 028	23 065	3 544	8 941	7 543	1 604	21 750	1 315	77	röster
				655	750	997	221	2 111	116	56	poströster
		46,5	53,5	7,9	20,0	16,8	3,6	48,6	2,9	0,2	%
6. Sorsele	60	1 439	1 430	223	204	1 012	—	1 280	150	—	röster
4 316				15	3	47	—	53	2	—	poströster
		50,2	49,8	7,8	7,1	35,3	—	44,6	5,2	—	%
	70	1 164	1 213	108	401	655	238	1 057	156	6	röster
				19	37	92	34	108	16	2	poströster
		49,0	51,0	4,1	15,3	25,0	9,1	40,3	6,0	0,3v	%
7. Storuman	60	2 559	2 637	599	263	1 697	—	2 502	135	—	röster
8 768				65	7	118	—	152	7	—	poströster
		49,2	50,8	11,5	5,1	32,7	—	48,2	2,6	—	%
	70	2 568	2 296	398	818	1 352	396	2 116	180	1	röster
				77	85	217	64	248	20	—	poströster
		52,8	47,2	7,6	15,5	25,7	7,5	40,2	3,4	—v	%
8. Umeå	60	14 864	14 780	3 825	4 051	6 988	—	14 278	502	—	röster
69 582				352	92	407	—	717	14	—	poströster
		50,1	49,9	12,9	13,7	23,6	—	48,2	1,7	—	%
	70	20 613	20 280	3 347	9 256	8 010	972	19 109	1 171	365	röster
				698	1 057	1 411	180	2 451	145	146	poströster
		50,4	49,6	7,9	21,9	19,0	2,3	45,2	2,8	0,9v	%
9. Vilhelmina	60	2 406	3 225	343	643	1 420	—	3 099	126	—	röster
8 657				40	19	103	—	189	5	—	poströster
		42,7	57,3	6,1	11,4	25,2	—	55,0	2,2	—	%
	70	2 334	2 939	302	944	1 088	316	2 798	141	9	röster
				63	144	191	62	354	21	9	poströster
		44,3	55,7	5,4	16,9	19,4	5,6	50,0	2,5	0,2	%
10. Vindeln	60	3 202	2 330	699	942	1 561	—	2 304	26	—	röster
7 619				48	18	68	—	85	1	—	poströster
		57,9	42,1	12,6	17,0	28,2	—	41,6	0,5	—	%
	70	2 908	1 854	438	1 458	1 012	232	1 854	3	4	röster
				84	132	119	31	204	3	3	poströster
		61,1	38,9	8,8	29,2	20,2	4,6	37,1	0,1	0,1	%
11. Vännäs	60	4 381	3 090	1 023	1 580	1 778	—	3 003	87	—	röster
12 034				103	38	123	—	167	3	—	poströster
		58,6	41,4	13,7	21,1	23,8	—	40,2	1,2	—	%

		M, C, FP	S, VPK	M	C	FP	KDS	S	VPK	Övr	
12. Åsele 9 378	70	4 156	3 060	748 137	2 086 228	1 322 247	334 69	3 045 705	15 13	68 12	röster poströster %
		57,6	42,4	9,8	27,4	17,4	4,4	40,0	0,2	0,9	
	60	2 599	4 260	464 42	882 20	1 253 72	— —	4 119 205	141 6	— —	röster poströster %
		37,9	62,1	6,8	12,9	18,3	—	60,1	2,1	—	
	70	2 566	3 667	264 56	1 025 163	1 277 243	144 40	3 576 535	91 14	1 1	röster poströster %
		41,2	58,8	4,1	16,1	20,0	2,3	56,1	1,4	—	
Norrbottens län											
1. Arjeplog 4 435	60	609	2 101	169 18	167 4	273 28	— —	1 478 75	623 20	— —	röster poströster %
		22,5	77,5	6,2	6,2	10,1	—	54,5	23,0	—	
	70	726	1 843	88 19	384 52	254 54	75 16	1 304 199	539 52	— —	röster poströster %
		28,3	71,7	3,3	14,5	9,6	2,8	49,3	20,4	—	
2. Arvidsjaur 8 400	60	1 647	3 907	501 41	479 10	667 58	— —	2 831 123	1 076 29	— —	röster poströster %
		29,7	70,3	9,0	8,6	12,0	—	51,0	19,4	—	
	70	1 596	3 742	241 50	800 85	555 90	121 30	2 884 395	858 95	25 14	röster poströster %
		29,9	70,1	4,4	14,6	10,1	2,2	52,6	15,6	0,5	
3. Boden 27 149	60	5 149	9 332	2 153 192	1 184 28	1 812 169	— —	7 814 367	1 518 45	— —	röster poströster %
		35,6	64,4	14,9	8,2	12,5	—	54,0	10,5	—	
	70	6 037	10 502	1 582 343	2 539 321	1 916 292	545 88	8 904 1 005	1 598 173	43 40	röster poströster %
		36,5	63,5	9,2	14,8	11,2	3,2	52,0	9,3	0,2	
4. Gällivare 25 417	60	2 924	9 303	1 799 205	269 9	856 101	— —	6 074 368	3 229 122	— —	röster poströster %
		23,9	76,1	14,7	2,2	7,0	—	49,7	26,4	—	
	70	3 813	9 484	1 548 281	1 277 166	988 192	179 26	6 415 958	3 069 261	211 50	röster poströster %
		28,7	71,3	11,3	9,3	7,2	1,3	46,9	22,4	1,5	
5. Haparanda 8 888	60	1 709	2 975	641 58	794 19	274 26	— —	2 354 110	621 18	— —	röster poströster %
		36,5	63,5	13,7	17,0	5,8	—	50,3	13,3	—	
	70	2 073	2 745	548 142	1 190 183	335 75	53 10	2 175 334	570 75	5 2	röster poströster %
		43,0	57,0	11,2	24,4	6,9	1,1	44,6	11,7	0,1v	
6. Jokkmokk 7 998	60	1 351	3 956	499 64	200 8	652 88	— —	2 755 190	1 201 52	— —	röster poströster %
		25,5	74,5	9,4	3,8	12,3	—	51,9	22,6	—	
	70	1 227	3 525	293 74	529 79	405 89	88 16	2 621 388	904 114	35 15	röster poströster %
		25,8	74,2	6,0	10,9	8,3	1,8	53,8	18,5	0,7v	
7. Kalix 18 199	60	3 094	7 807	1 204 91	1 217 23	673 52	— —	6 776 263	1 031 24	— —	röster poströster %
		28,4	71,6	11,0	11,1	6,2	—	62,2	9,5	—	
	70	3 371	8 084	777 145	1 921 212	673 140	152 21	7 104 711	980 119	20 17	röster poströster %
		29,4	70,6	6,7	16,5	5,8	1,3	61,1	8,4	0,2	
8. Kiruna 30 623	60	3 130	9 381	1 295 169	140 5	1 695 228	— —	6 629 460	2 752 120	— —	röster poströster %
		25,0	75,0	10,4	1,1	13,5	—	53,0	22,0	—	

		M, C, FP	S, VPK	M	C	FP	KDS	S	VPK	Övr	
9. Luleå 58 946	70	3 911	10 713	884 218	1 276 185	1 751 375	268 49	7 634 1 103	3 079 377	90 37	röster poströster %
		26,7	73,3	5,9	8,5	11,7	1,8	51,0	20,6	0,6v	
	60	9 262	16 240	4 137 374	2 319 57	2 806 265	—	13 211 623	3 029 89	—	röster poströster %
	36,3	63,7	16,2	9,1	11,0	—	51,8	11,9	—	—	
10. Pajala 10 745	70	13 125	19 973	3 134 717	5 773 782	4 218 677	852 118	16 507 2 075	3 466 464	322 132	röster poströster %
		39,7	60,3	9,1	16,9	12,3	2,5	48,2	10,1	0,9	
	60	1 653	4 455	791 50	482 8	380 25	—	2 941 94	1 514 30	33 16	röster poströster %
	27,1	72,9	12,9	7,8	6,2	—	47,9	24,7	0,5	—	
11. Piteå 32 829	70	1 745	4 340	518 107	1 000 118	227 41	153 23	2 866 341	1 474 149	68 36	röster poströster %
		28,7	71,3	8,2	15,9	3,6	2,4	45,4	23,4	1,1v	
	60	4 679	11 892	1 407 82	2 409 37	863 52	—	10 585 320	1 307 25	—	röster poströster %
	28,2	71,8	8,5	14,5	5,2	—	63,9	7,9	—	—	
12. Älvsbyn 8 686	70	6 106	13 675	1 089 200	3 671 283	1 346 212	940 135	11 965 1 038	1 710 141	20 19	röster poströster %
		30,9	69,1	5,3	17,7	6,5	4,5	57,7	8,2	0,1	
	60	1 189	3 802	311 24	528 11	350 29	—	2 801 113	1 001 25	—	röster poströster %
	23,8	76,2	6,2	10,6	7,0	—	56,1	20,1	—	—	
13. Överkalix 6 023	70	1 486	3 628	169 34	947 114	370 74	302 34	2 675 283	953 51	17 13	röster poströster %
		29,1	70,9	3,1	17,4	6,8	5,6	49,2	17,5	0,3	
	60	955	3 146	247 16	541 9	167 11	—	2 442 78	704 14	—	röster poströster %
	23,3	76,7	6,0	13,2	4,1	—	59,5	17,2	—	—	
14. Övertorneå 7 356	70	1 021	2 768	157 28	725 75	139 21	39 5	2 179 229	589 52	2 1	röster poströster %
		26,9	73,1	4,1	18,9	3,6	1,0	56,9	15,4	0,1v	
	60	1 667	2 506	589 53	926 23	152 14	—	1 954 93	552 16	—	röster poströster %
	39,9	60,1	14,1	22,2	3,6	—	46,8	13,2	—	—	
	70	1 961	2 253	490 97	1 342 182	129 24	6 —	1 554 206	699 56	6 6	röster poströster %
	46,5	53,5	11,6	31,8	3,1	0,1	36,8	16,5	0,1	—	

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32

Kronologisk förteckning

---

1. Ämbetsansvaret II. Ju.
  2. Svensk möbelindustri. I.
  3. Personal för tyg- och intendenturförvaltning. Fö.
  4. Säkerhets- och försvarspolitiken. Fö.
  5. CKR (Centrala körkortsregistret) K.
  6. Reklam I. Beskattning av reklamen. U.
  7. Reklam II. Beskattning och analys. U.
  8. Reklam III. Ställningstaganden och förslag. U.
  9. Reklam IV. Reklamens bestämningfaktorer. U.
  10. Godsbefordran till sjöss. Ju.
  11. Förenklad löntagarbekattning. Fi.
  12. Skadestånd IV. Ju.
  13. Kommersiell service i glesbygder. In.
  14. Revision av vattenlagen. Del. 2. Ju.
  15. Ny regeringsform · Ny riksdagsordning. Ju.
  16. Ny regeringsform · Ny riksdagsordning. (Följdförfattningar) Ju.
  17. Nomineringsförfarande vid riksdagsval · Riksdagen i pressen. Ju.
  18. Norge och den norska exilregeringen under andra världskriget. Ju.
  19. Uppsökande verksamhet för cirkelstudier inom vuxenutbildningen. U.
  20. Läs- och bokvanor i fem svenska samhällen. Litteraturutredningens läsvanestudier. U.
  21. Svävarfartslag. K.
  22. Domstolsväsendet IV. Skiljedomstol. Ju.
  23. Högre utbildning — regional rekrytering och samhällsekonomiska kalkyler. U.
  24. Vägfraktavtalet II. Ju.
  25. Naturgas i Sverige. I.
  26. Förskolan 1. S.
  27. Förskolan 2. S.
  28. Konsumentköplag. Ju.
  29. Utkommer senare.
  30. Bostadsanpassningsbidrag. In.
  31. Lag om hälso- och miljöfarliga varor. Jo.
  32. Kommunalt samlingsstyre eller majoritetsstyre? C.
-

Systematisk förteckning

Justitiedepartementet

- Ämbetsansvaret II. [1]
- Godsbefordran till sjöss. [10]
- Skadestånd IV. [12]
- Revision av vattenlagen. Del 2. [14]
- Grundlagberedningen. 1. Ny regeringsform · Ny riksdagsordning [15] 2. Ny regeringsform · Ny riksdagsordning (Följdförfattningar) [16] 3. Nomineringsförfarande vid riksdagsval · Riksdagen i pressen. [17] 4. Norge och den norska exilregeringen under andra världskriget. [18]
- Vägfraktavtalet II. [24]
- Konsumentköplag. [28]

Försvarsdepartementet

- Personal för tyg- och intendenturförvaltning. [3]
- Säkerhets- och försvarspolitik. [4]

Socialdepartementet

- 1968 års barnstugeutredning. 1. Förskolan 1. [26] 2. Förskolan 2. [27]

Kommunikationsdepartementet

- CKR (Centrala körkortsregistret) [5]
- Svävarfartslag. [21]

Finansdepartementet

- Förenklad löntagarbekattning. [11]

Utbildningsdepartementet

- Reklamutredningen. 1. Reklam I. Beskattning av reklamen. [6] 2. Reklam II. Beskrivning och analys. [7] 3. Reklam III. Ställningstaganden och förslag. [8] 4. Reklam IV. Reklamens bestämningsfaktor. [9]
- Uppsökande verksamhet för cirkelstudier inom vuxenutbildningen. [19]
- Läs- och bokvanor i fem svenska samhällen. Litteraturutredningens läsvanestudier. [20]
- Högre utbildning — regional rekrytering och samhällsekonomiska kalkyler. [23]

Jordbruksdepartementet

- Lag om hälso- och miljöfarliga varor. [31]

Inrikesdepartementet

- Kommersiell service i glesbygder. [13]
- Bostadsanpassningsbidrag. [30]

Civildepartementet

- Kommunalt samlingsstyre eller majoritetsstyre? [32]

Industridepartementet

- Svensk möbelindustri. [2]
- Naturgas i Sverige. [25]

Anm. Siffrorna inom klammer betecknar utredningarnas nummer i den kronologiska förteckningen.

